

Jaarstukken 2004

Jaarstukken 2004

Colofon

Samenstelling: Projectgroep Financiën en Beleidsteksten,
provincie Drenthe

Grafische verzorging: DocuCentrum, provincie Drenthe

Provinciaal Bestuur van Drenthe
Postbus 122, 9400 AC Assen
Telefoonnummer (0592) 36 55 55
Faxnummer (0592) 36 57 77
Provinciehuis: Westerbrink 1, 9405 BJ Assen
E-mail: post@drenthe.nl
Homepage: www.drenthe.nl

VOORWOORD

Voor u liggen de jaarstukken over het jaar 2004. Dit zijn de eerste jaarstukken in een nieuwe opzet, die aansluit bij het duale bestel en daarnaast ook voldoet aan de nieuwe rijksvoorschriften.

De Wet dualisering provinciebestuur, die in maart 2003 in werking is getreden, is van invloed op de begrotings- en rekeningscyclus. Onderdeel van het duale systeem is dat de jaarstukken bij uitstek de basis zijn voor de controlerende rol van de staten. Dit is ook ons uitgangspunt geweest bij de opzet en de productie van de jaarstukken 2004.

Wij hebben in deze nieuwe opzet van de jaarstukken 2004 aansluiting gezocht bij de opzet van de begroting voor datzelfde jaar. Ook zijn de jaarstukken opgesteld met de nieuwe voorschriften in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten voortdurend binnen handbereik.

In de jaarstukken 2004 doen wij in brede zin verslag over de beleidsvoering in 2004. Wij doen dat inhoudelijk vooral in de programmaverantwoording, zoals u die aantreft in het jaarverslag als eerste onderdeel van de jaarstukken en in de daartoe behorende paragrafen. De financiële verantwoording vindt u met name terug in de jaarrekening, die het tweede onderdeel van de jaarstukken behelst.

In de jaarstukken leggen wij ook verantwoording af over de realisatie van de voorstellen voor nieuw beleid die u in 2004 hebt aangenomen. Daarnaast doen wij verslag van de eerste ronde van de uitwerking van het Collegeprogramma Werk maken in een veilig en sociaal Drenthe!

Naast de hiergenoemde documenten krijgt u ter informatie in een afzonderlijk document de beschikking over de uitvoeringsinformatie over het verslagjaar 2004 in de vorm van de productenrealisatie.

Wij vertrouwen erop dat de nieuwe jaarstukken u de nodige informatie bieden voor de uitoefening van uw controlerende taak.

Assen, 12 april 2005

College van gedeputeerde staten van Drenthe

INHOUD

Voorwoord	3	II. Jaarrekening	203
Inleiding	5	II.1. Programmarekening	204
Kerngegevens provincie Drenthe	8	II.2. Toelichting op de programmarekening	206
I. Jaarverslag	9	II.3. Balans	219
I.1. Programmaverantwoording	9	II.4. Waarderingsgrondslagen	220
1.0. Provinciale staten	10	II.5. Toelichting op de balans	222
1.1. Bestuurlijke aangelegenheden	13	II.6. Incidentele baten en lasten	228
1.2. Interprovinciale samenwerking	21	III. Bijlagen	229
2.0. Openbare orde en veiligheid	23	III.1. Overige gegevens	230
3.0. Verkeer	26	III.1.1. Investerings	230
3.1. Beheer en onderhoud	32	III.1.2. Realisatie prioriteiten	231
3.2. Vervoer	38	III.1.3. Realisatie collegeprogramma	232
4.0. Waterhuishouding	42	III.1.4. Stand en verloop van reserves en voorzieningen	234
5.0. Milieu algemeen	52	III.1.5. Overzicht personeelssterkte	236
5.1. Bodem	63	III.1.6. Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	237
5.2. Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	71	III.1.7. Portefeuilleverdeling GS-leden	238
6.0. Landelijk gebied	83	III.1.8. Zetelverdeling	240
6.1. Natuur	88	III.1.9. Afkortingenwijzer	240
6.2. Plattelandsbeleid	95	III.2. Accountantsverklaring	242
7.0. Economie	103	III.3. Bestemming van het resultaat	244
7.1. Toerisme en recreatie	111		
7.2. Landbouw	113		
8.0. Welzijn	115		
8.1. Onderwijs en sport	125		
8.2. Cultuur	129		
8.3. Zorg	135		
8.4. Jeugdzorg	141		
9.0. Ruimtelijke ordening	144		
9.1. Volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling	151		
0.0. Financiering en algemene dekkingsmiddelen	153		
I.2. Paragrafen	161		
I.2.1. Lokale heffingen	162		
I.2.2. Weerstandsvermogen	166		
I.2.3. Onderhoud kapitaalgoederen	181		
I.2.4. Financiering	186		
I.2.5. Bedrijfsvoering	192		
I.2.6. Verbonden partijen	195		
I.2.7. Grondbeleid	202		

INLEIDING

Met ingang van het dienstjaar 2004 is de provinciale verslaglegging in een nieuwe vorm gegoten. Deze vorm voldoet aan de nieuwe voorschriften voor de opzet en de inrichting van de jaarstukken voor gemeenten en provincies. Deze voorschriften zijn vervat in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) provincies en gemeenten van 17 januari 2003. De nieuwe voorschriften hangen voor een belangrijk deel samen met de invoering van het nieuwe duale systeem. In het BBV is aangegeven dat de jaarstukken belangrijkste stukken zijn voor provinciale staten om invulling te geven aan de controlerende functie. Daarbij is een uitgangspunt dat voor hetzelfde jaar de begroting en de jaarstukken een overeenkomstige opzet en inrichting hebben. In artikel 24 van het BBV wordt uitgewerkt uit welke onderdelen de nieuwe jaarstukken voor de staten bestaan. De jaarstukken zijn in de nieuwe opzet onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording
- de paragrafen

De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting
- de balans en de toelichting

Verder worden nog de nodige overige - deels financiële - gegevens verstrekt, met daarbij ook de accountantsverklaring.

Hierna beschrijven wij kort de vier onderdelen van de jaarstukken.

De programmaverantwoording

In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de maatschappelijke effecten en de wijze waarop ernaar gestreefd is die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen.

- Wat wilden wij en wat hebben wij bereikt?
- Wat waren wij van plan ervoor te doen en wat hebben wij ervoor gedaan?
- Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

Dit betekent dat de programmaverantwoording zowel een inhoudelijke als een financiële analyse omvat. Een programma wordt gedefinieerd als een cluster van samenhangende provinciale doelstellingen. Die samenhang bestaat in de politieke relevantie van de doelstellingen en het zijn van een sturingselement voor provinciale staten.

De paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de provincie. De paragrafen bevatten een verslag van de realisatie van de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten en lokale heffingen en vallen daarom onder het jaarverslag. De paragrafen betreffen: lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

De programmarekening

Met het vaststellen van de begroting autoriseren de staten het college tot het doen van uitgaven. Over de realisatie daarvan wordt in het overzicht van baten en lasten in de programmarekening per programma verslag gedaan. Gezien het belang van een goed inzicht in de baten en lasten, worden de baten en lasten per programma weergegeven in een afzonderlijk overzicht. Dit overzicht is integraal; dat wil zeggen dat het alle baten en lasten bevat, zoals opgenomen in het programmaplan bij de begroting 2004. In verband met het begrotingscriterium uit de rechtmatigheidseis, zijn relevante afwijkingen van baten en lasten ten opzichte van de begroting na wijziging weergegeven. In feite gaat het om een aggregatie van de financiële analyse uit het jaarverslag.

De balans met toelichting en de overige gegevens

Inzicht in de financiële positie is van belang, mede met het oog op de continuïteit van de provincie. Daarom besteden wij afzonderlijk aandacht aan de financiële positie, zoals deze te bepalen is op basis van de balans. Speciale aandacht geven wij aan de investeringen, financiering, reserves en voorzieningen en het totaal van de - financiële - realisatie van het Collegeprogramma.

Van de verschillende onderdelen behoeft de programmaverantwoording in het jaarverslag enige nadere toelichting. De programmaverantwoording bestaat per programma uit de volgende onderdelen.

- Missie
- Doelstellingen
- Prioriteiten en uitwerking Collegeprogramma
- Financieel totaaloverzicht

Missie

In het programmadeel van de nieuwe jaarstukken begint de verantwoording van elk programma met een missie, waarin in het algemeen de maatschappelijke effecten worden beschreven waaraan het programma een bijdrage beoogt te leveren. Over de missie wordt geen verantwoording afgelegd.

Doelstellingen

Hierbij wordt aangegeven welke portefeuillehouder hiervoor staat. De programmaverantwoording bevat een verslag per doelstelling aan de hand van de volgende drie vragen.

- Wat wilden wij en wat hebben wij bereikt?
- Wat waren wij van plan ervoor te doen en wat hebben wij ervoor gedaan?
- Wat mocht het kosten en wat heeft het gekost?

Ter beantwoording van deze vragen wordt per doelstelling de volgende informatie verstrekt.

- Doelstellingen en indicatoren

Bij dit onderdeel wordt aan de hand van de beschreven doelstellingen in de begroting 2004 verslag gedaan van hetgeen in het afgelopen jaar is bereikt. Per indicator van de begroting 2004 wordt aangegeven wat er in de praktijk is gerealiseerd. In enkele gevallen zullen er inmiddels wijzigingen in de gebruikte indicatoren zijn aangebracht. In die gevallen worden de actuele indicatoren voor de verslaglegging gebruikt.

- Beleidsvoornemens: beoogde resultaten

De verslaglegging over de beleidsvoornemens vindt plaats als antwoord op de vraag wat er in de praktijk van de voornemens wel en niet is gerealiseerd. Daarbij wordt een nadere toelichting verstrekt.

- Financieel overzicht per doelstelling

Per doelstelling wordt een overzicht verstrekt van de financiële realisatie van de (gewijzigde) begroting 2004. Dit overzicht wordt nader toegelicht.

Prioriteiten en voortgang uitwerking Collegeprogramma

In dit blok wordt verslag gedaan van de voortgang van de realisatie van de prioriteiten die in de begroting 2004 al waren opgenomen en van de voortgang van de realisatie van de programmapunten voor de uitwerking en uitvoering van het Collegeprogramma die in 2004 al aan de orde waren. Deze programmapunten zijn te vinden in de Voorjaarsnota 2004. Het verslag bevat zowel een weergave van de inhoudelijke voortgang alsook van de financiële realisatie.

Financieel totaaloverzicht

Per programma wordt een geaggregeerd overzicht gegeven van de realisatie van de lasten en baten die met de verschillende doelstellingen verbonden zijn.

KERNGEGEVENS PROVINCIE DRENTHE

A. Sociale structuur

Aantal inwoners	481.472
-----------------	---------

B. Economische structuur

Potentiële beroepsbevolking (x 1.000)	316
Beroepsbevolking (x 1.000)	215
Werkzaam (x 1.000)	204
Werkloos (x 1.000)	11
Overige bevolking (x 1.000)	101

Bedrijvigheid (in aantallen)	
Landbouw	5.028
Industrie	1.242
Bouw	1.701
Handel	5.348
Horeca	1.183
Transport	730
Zakelijke diensten	3.969
Overige diensten	3.429

C. Fysieke structuur

Oppervlakte (in km)	
Land	2.642
Binnenwater	38

Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	152.980
----------------------------------	---------

Wegenbeheer	
Wegen (in km)	417
Parallelwegen (in km)	15
Fietspaden (in km)	261
Faunatunnels	28

Vaarwegen (in km)	155
-------------------	-----

Woningvoorraad	196.091
----------------	---------

Bronnen

- Drenthe in cijfers
- Feiten over Drenthe

I. Jaarverslag

I.1. Programmaverantwoording

Programma 1.0**Provinciale staten****Missie**

Het Drents beleid ten aanzien van provinciale staten (PS) heeft als missie:

Het zo optimaal en zichtbaar mogelijk laten functioneren van de gekozen volksvertegenwoordiging van de provincie Drenthe, door randvoorwaarden te scheppen in de vorm van budgetten en faciliteiten, alsmede door ondersteuning en begeleiding op diverse terreinen.

Doelstelling 31001**Provinciale staten**

Portefeuillehouder

De heer J.H. Schaap

Contactpersoon

Mevrouw I.M. Rozema (toestel 57 95)

Na de provinciale verkiezingen in 2003 is de dualisering van start gegaan. In 2004 heeft in de zomer een tussenevaluatie plaatsgevonden van de werking van het dualisme in de praktijk. Deze evaluatie heeft in een statenconferentie in september geleid tot 14 actiepunten, die de staten in de daaropvolgende periode willen aanpakken. Een belangrijk onderdeel van de actiepunten vormt de verbetering van het proces van kaderstelling door de staten. Daartoe is een handreiking startnotities opgesteld en zijn met gedeputeerde staten afspraken gemaakt over het proces van kaderstelling.

In de besluitvorming rond de Contourennota Mensen in het middelpunt en de Cultuurnota is reeds in 2004 met kaderstellende discussies geëxperimenteerd.

De staten hebben aangegeven meer transparantie in de programmabegroting te willen zien. Daartoe is een werkgroep van statenleden in 2004 aan de slag gegaan met het doen van voorstellen voor verbetering van een aantal programma's. Die zullen in 2005 tot resultaten moeten leiden.

Een werkgroep statendag heeft de wens om effectiever en frequenter te vergaderen inmiddels opgepakt.

Beleidsvoornemens

- In het jaar 2004 zullen de eerste tekenen van een cultuuromslag in de praktijk zichtbaar moeten worden.
- Het politieke debat in de staten zal meer aansprekend moeten worden en de volksvertegenwoordiging herkenbaarder en zichtbaarder voor haar burgers.
- Er zullen door PS vaker ontmoetingen en bijeenkomsten worden georganiseerd "in de regio", met groepen burgers en maatschappelijke instellingen.
- Regelmatige voortgangs- en evaluatierapportages geven vorm aan de verantwoording die GS afleggen en de controle die PS daarop uitoefenen.
- Door middel van trainingen, experimenten, het organiseren van discussies en themabijeenkomsten, maar vooral door er in de dagelijkse praktijk veel aandacht aan te besteden, zal de provinciale organisatie bijdragen leveren aan deze beoogde cultuuromslag.

De staten hebben in 2004 over de besluitvorming rond het POP II drie discussieavonden georganiseerd met de bevolking van Drenthe. Deze zijn goed bezocht (gemiddeld 90 bezoekers per avond).

De afzonderlijke statenfracties zijn in 2004 over het algemeen ook actiever naar buiten getreden door middel van werkbezoeken, het organiseren van discussieavonden en symposia. In het najaar van 2004 is gestart met de pilot PS Online. Dit is een discussieplatform op internet waar maatschappelijke organisaties en burgers kunnen reageren op agendapunten uit de commissies. Statenleden kunnen op dat platform eveneens reageren. De pilot laat zien dat het geruime tijd duurt, alvorens burgers en politici internet als een regulier middel voor communicatie gaan beschouwen. De staten hebben besloten deze pilot een vervolg te geven.

In 2004 hebben de staten en commissies in totaal 23 werkbezoeken afgelegd en zijn in het provinciehuis 19 informatiebijeenkomsten en presentaties gehouden door externe partijen.

In 2004 is door middel van een pilot extra aandacht besteed aan inbreng van eigen agenda-punten voor de commissievergaderingen door de statenleden. Dat heeft in totaal 41 keer plaatsgevonden in de diverse commissies. Dit betreft zowel agendering van eigen notities als agendering van brieven van derden of GS.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	416.121	591.759	599.859	422.664	177.195
Apparaatskosten	1.651.737	1.657.393	1.657.393	1.984.743	-327.350
Totaal lasten	2.067.858	2.249.152	2.257.252	2.407.407	-150.155
Totaal baten	0	0	0	4.644	4.644
Saldo	2.067.858	2.249.152	2.257.252	2.402.763	-145.511

Financiële analyse

Het budget dat voor de staten beschikbaar is voor onderzoek en andere kosten ter ondersteuning van het duaal functioneren is in 2004 bescheiden aangesproken. De staten hebben geen eigen onderzoeken uitgevoerd. Wel zijn op dit budget enkele pilots en communicatie-activiteiten verantwoord. Het budget is voor 65% uitgeput met als restant € 34.500,--. Het beschikbare budget voor fractiewerkzaamheden, waarbij de statenfracties de kosten voor fractieassistentie en beleidsondersteuning vergoed kunnen krijgen, wordt niet door alle fracties tot het maximum benut. Er is echter ook sprake van naijleffecten, doordat diverse fracties te laat waren met de declaraties over het laatste kwartaal van 2004. Deze declaraties komen nu ten laste van 2005. Vrijval € 87.000,--.

Een deel van de verklaring voor de overschrijding van de toegerekende apparaatskosten is te verklaren uit het feit dat door de Statengriffie (veel) meer uren zijn geschreven dan geraamd. Dat ligt deels aan de initiële raming: er was nog onvoldoende reëel zicht op het aantal uren dat aan het werk voor de staten op zou gaan (ervaringsgegevens ontbraken). Voor een ander deel valt het te verklaren uit het aantal overuren dat is geschreven door de medewerkers van de Statengriffie. Daarnaast geldt dat een klein deel betrekking heeft op uren die geschreven zijn ten behoeve van ambtelijke bijstand. Voor het grootste gedeelte beslaan de kosten die hier vermeld zijn de doorberekende salariskosten van de statenleden.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	2.067.858	2.249.152	2.257.252	2.407.407	-150.155
Baten	0	0	0	4.644	4.644
Saldo	2.067.858	2.249.152	2.257.252	2.402.763	-145.511

Programma 1.1. Bestuurlijke aangelegenheden**Missie**

Het Drents beleid inzake bestuurlijke aangelegenheden heeft als missie:

Een democratisch bestuur dat effectief, efficiënt en transparant functioneert. Daarbij wordt specifiek ingezet op:

- een slagvaardig provinciaal beleid en organisatie met betrekking tot strategische beleidsonderwerpen in overleg met medeoverheden;
- heldere communicatie met de samenleving;
- financieel gezonde gemeenten;
- een goede rechtsbescherming.

Doelstelling 31101 Gedeputeerde staten

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap

Contactpersoon De heer E.A. Martens (toestel 54 14)

De reeds bestaande kwaliteitseisen voor de besluitvorming door GS zijn aangescherpt door:

- in de sjablonen voor GS- en PS-stukken meer gerichte informatie te vragen over Europese regelgeving en communicatie;
- de procesgang voor nagekomen stukken te verbeteren.

De evaluatie van de kwaliteit van GS- en PS-stukken over 2004 is uitgesteld tot begin 2005. De evaluatie over 2005 zal breder van opzet worden, waarbij ook gekeken zal worden naar de kwaliteit van processen, sjablonen en de aanpak bij andere provincies (benchmarking).

Beleidsvoornemens

- Evenals in voorgaande jaren heeft de kwaliteit van de besluitvorming ook in 2004 permanente aandacht.

Door toepassing van scherpere kwaliteitseisen en het Reglement van orde zijn GS in staat om op de juiste wijze tot goed afgewogen besluiten te komen.

Daarnaast is de kwaliteit van de besluitvorming verbeterd door aanpassing van de GS-agenda. Dit houdt in een aangepaste behandelwijze voor bespreek- en akkoordstukken, een apart agendapunt voor externe overleggen en permanente aandacht voor de voortgang van het collegeprogramma. Om bureaucratisering tegen te gaan is de procesgang voor agendering van GS-stukken vereenvoudigd door het laten vervallen van de paraaf van de portefeuillehouder.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	153.844	164.760	164.760	177.671	-12.911
Apparaatskosten	1.927.730	2.209.325	2.209.325	2.374.505	-165.180
Totaal lasten	2.081.574	2.374.085	2.374.085	2.552.176	-178.091
Totaal baten	14.166	6.800	12.000	10.513	-1.487
Saldo	2.067.408	2.367.285	2.362.085	2.541.662	-179.577

Financiële analyse

De apparaatskosten zijn als gevolg van verschuivingen van werkzaamheden van andere doelstellingen naar deze doelstelling hoger dan begroot.

Doelstelling 31201 Kwaliteit openbaar bestuur

Portefeuillehouder De heer A.I. ter beek
Contactpersoon De heer B.F. Potjer (toestel 53 95)

Binnen de doelstelling van het adequaat presenteren van Drenthe is er op de ombudsfunctie van de Commissaris van de Koningin (CvdK) 24 keer schriftelijk en 9 keer telefonisch beroep gedaan.

In het Burgerjaarverslag 2004 geeft de CvdK informatie over diverse kwalitatieve aspecten van het bestuur in Drenthe.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	51.742	58.689	58.689	54.474	4.215
Apparaatskosten	804.287	940.825	940.825	806.796	134.029
Totaal lasten	856.029	999.514	999.514	861.270	138.244
Totaal baten	25	3.200	0	0	0
Saldo	856.004	996.314	999.514	861.270	138.244

Financiële analyse

De apparaatskosten zijn minder hoog uitgekomen dan was begroot. Deels zijn kosten ten laste gekomen van het krediet Tijdelijke krachten.

Doelstelling 31301 Bestuurlijke organisatie

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap
Contactpersoon De heer E.A. Martens (toestel 54 14)

Er hebben zich op het terrein van strategisch beleid van de bestuurlijke organisatie geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan.

Medeoverheden hebben in het strategisch beleid van de provincie Drenthe geen knelpunten geconstateerd op het gebied van de bestuurlijke organisatie.

Beleidsvoornemens

- Wij streven naar verbetering van de communicatie en de samenwerking met de Drentse gemeenten.

In het periodiek overleg met de Vereniging van Drentse Gemeenten (VDG), medio 2004, zijn de resultaten van de evaluatie aan de orde geweest. Daarin hebben wij nadere afspraken gemaakt over meer efficiënte overleggen tussen provincie en gemeenten. De nadere uitwerking vindt plaats in 2005.

De afspraak is gemaakt om in onderlinge samenwerking agenda's voor overleggen op te stellen. Nadere uitwerking vindt plaats in 2005.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	215.606	197.238	197.238	195.673	1.565
Totaal lasten	215.606	197.238	197.238	195.673	1.565
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	215.606	197.238	197.238	195.673	1.565

Doelstelling 31401 Financieel toezicht gemeenten

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap
Contactpersoon De heer H. Wensing (toestel 58 75)

Om te voorkomen dat gemeenten in een uitzichtloze financiële positie raken, zijn in 2004 twee gemeenten onder preventief toezicht geplaatst vanwege een niet-sluitende begroting/meerjarenraming. Daardoor is voorkomen dat een gemeente een beroep heeft moeten doen op de collectieve middelen van gemeenten.

Tevens is gebleken dat de gemeenten nog een verbeterslag kunnen maken om hun begrotingen te laten voldoen aan de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten.

Beleidsvoornemens

- De provincies gaan naar analogie van een operationele audit in het kader van de uitvoering van het financieel toezicht op provincies eveneens bezien in hoeverre de kwaliteit van het eigen toezicht op gemeenten aan een onderzoek kan worden onderworpen.
- De gevolgen van het duale stelsel/duale begroting zullen verwerkt worden in het Beleidskader voor het financieel toezicht op de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen in de provincie Drenthe.
- Tussen provincies en minister is besloten jaarlijks gezamenlijk toezichtthema's te kiezen. Voor 2004 is gekozen voor de onderwerpen, Wet Toezicht Europese Subsidies en de paragraaf grondbeleid.

Er heeft een landelijke audit plaatsgevonden waarin ook Drenthe is betrokken. Een van de conclusies was dat Drenthe in vergelijking met andere provincies gemiddeld scoort qua kwaliteit van het toezicht. Een andere is dat Drenthe in vergelijking met de andere provincies een kleine formatie heeft. Hierdoor moeten keuzes gemaakt worden tussen werkzaamheden.

De gevolgen van het duale stelsel/duale begroting zijn verwerkt in het geactualiseerde Beleidskader voor het financieel toezicht op de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen in de provincie Drenthe.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	92.581	215.876	215.876	217.803	1.927
Totaal lasten	92.581	215.876	215.876	217.803	1.927
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	92.581	215.876	215.876	217.803	1.927

Doelstelling 31602 Bestuurlijke vernieuwing

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap
 Contactpersoon De heer E.A. Martens (toestel 54 14)

Het dualistisch stelsel voor de provincies is in 2003 ingevoerd. Daarmee samenhangend wordt gewerkt aan de vergroting van de herkenbaarheid van het provinciebestuur. GS dragen er zorg voor dat hun aanvaard en voorgenomen beleid zoveel mogelijk actief openbaar wordt gemaakt.

Voorbeelden van projecten die interactief met de samenleving tot stand zijn gekomen zijn: POP II, Contourennota Mensen in het middelpunt en het Actieprogramma jeugdzorg 2004. PS geven zelf, met name door ondersteuning van de Statengriffie, verder invulling aan hun rol in het duale bestel.

De kwaliteitseisen volgens de Standaard van Zeegse zijn niet meer actueel.

In 2004 is vergaderd volgens het Reglement van orde.

Op grond van de Provinciewet hebben GS informatie aan PS verstrekt.

De Werkgroep Drenthe Duaal is medio 2004 door de Statengriffie nieuw leven ingeblazen. In augustus 2004 is de werkgroep voor het eerst bijeen geweest. Toen is gesproken over het project Inbedding van de Statengriffie in de provinciale organisatie. Ook zijn ervaringen uitgewisseld over een jaar dualisme. De organisatie van bijeenkomsten ligt bij de Statengriffie.

Aan het begin van de bestuursperiode is een communicatiebeleidsplan opgesteld.

In het bestuursprogramma zijn de beleidsdoelstellingen voor de komende bestuursperiode verwoord.

Beleidsvoornemens

- De effecten van het duale bestuursmodel zullen worden geëvalueerd. Waar nodig worden de reeds gewijzigde organisatieverordeningen bijgesteld. Tevens zullen wij ons inzetten om een ieder voldoende bekend te maken met de gewijzigde rollen van GS en PS.
- In het vergroten van de herkenbaarheid van het provinciebestuur en de kwaliteit van de dienstverlening heeft (ook) het college van GS een taak. Hierbij staat voorop dat een ieder in de provincie het recht heeft op juiste, toegankelijke en volledige informatie. Actieve openbaarmaking van aanvaard en voorgenomen beleid is het uitgangspunt.
- In 2004 zal het aanbod van de producten via het Internet verder verbeterd worden. In 2004 zal ook nader gestalte gegeven worden aan interactieve beleidsontwikkeling, onder meer via Internet.

De Statengriffie heeft in 2004 een evaluatie-onderzoek gedaan naar 1 jaar dualisering. Het onderzoek had betrekking op de inbedding van de Statengriffie in de provinciale organisatie. Het onderzoek heeft voor de GS-organisatie geen concrete aanbevelingen opgeleverd. GS verstrekken zoveel mogelijk actief informatie over aanvaard en voorgenomen beleid en vergroten daarmee de herkenbaarheid van het provinciaal bestuur en zijn dienstverlening.

De informatieverstrekking en aanbod van producten via internet moeten nog verder gestalte krijgen. In 2004 zijn verschillende projecten en beleidsvorming interactief met de samenleving totstandgekomen. Voorbeelden hiervan zijn: POP II, Contourennota Mensen in het middelpunt en het Actieprogramma jeugdzorg 2004.

Interactieve beleidsontwikkeling via internet vindt onder andere plaats door reacties van burgers op de site van de provincie zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid om via internet klachten in te dienen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	2.626	27.890	27.890	0	27.890
Totaal lasten	2.626	27.890	27.890	0	27.890
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	2.626	27.890	27.890	0	27.890

Financiële analyse

De begrote apparaatskosten van € 27.890,-- zijn niet besteed. Oorzaak is dat er extra tijd besteed moest worden aan afronding van de invoering van het dualistisch stelsel in 2003 en de instelling van de Statengriffie ter ondersteuning van PS.

Doelstelling 31603 Voormalig personeel

Groep	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer J. Post (toestel 58 10)

Onder meer in het kader van reorganisaties en ombuigingstrajecten worden maatregelen genomen ten aanzien van de uitstroom - op termijn - van personeel. Bij deze doelstelling worden de kosten die gepaard gaan met dergelijke maatregelen begroot.

Aantal deelnemers aan 55+regeling:

31 december 2003: 20,1 fte

31 december 2004: 13,0 fte

(fte = formatietechnische eenheid, 1 fulltimer)

Ten aanzien van voormalig personeel zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest. De voorspelde uitstroom van medewerkers die deelnemen aan de 55+regeling is gerealiseerd.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	973.043	710.044	710.044	774.150	64.106
Totaal lasten	973.043	710.044	710.044	774.150	64.106
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	973.043	710.044	710.044	774.150	64.106

Financiële analyse

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de doorbelaste salariskosten van deelnemers aan de 55+-regeling. De salariskosten voor deze groep zijn te laag begroot.

Doelstelling 31604 Bestuurlijk onderzoek

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap
 Contactpersoon De heer E.A. Martens (toestel 54 14)

Als reguliere budgetten niet toereikend zijn voor bestuurlijk onderzoek en kennisoverdracht kan een beroep worden gedaan op het budget Uitbesteed onderzoek. In 2004 is geen beroep gedaan op dit budget.

GS hebben op 30 november 2004 besloten het budget Uitbesteed onderzoek aan PS voor te dragen voor overheveling naar 2005.

In 2005 wordt het budget Uitbesteed onderzoek gebruikt om onderzoek te doen naar doelmatigheid en doeltreffendheid, in overeenstemming met artikel 217a van de Provinciewet.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	64.128	31.012	36.012	2.696	33.316
Apparaatskosten	25.145	0	0	0	0
Totaal lasten	89.273	31.012	36.012	2.696	33.316
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	89.273	31.012	36.012	2.696	33.316

Financiële analyse

Het beschikbare budget is niet besteed, omdat de kosten voor bestuurlijk onderzoek en kennisoverdracht in 2004 ten laste konden worden gebracht van reguliere budgetten.

Doelstelling 31605**Rechtsbescherming****Portefeuillehouder****De heer J.H. Schaap****Contactpersoon****De heer E.A. Martens (toestel 54 14)**

Kwantitatief, aantallen beroepsprocedures

2003: 60 bezwaarschriften, 1 klacht

2004: 106 bezwaarschriften (waarvan 30 gericht tegen vaststelling Ammoniakaart), 1 klacht

Aantal beroepen 2003: 5

Aantal beroepen 2004: 22 (waarvan 9 betrekking hebben op de vaststelling van de Ammoniakaart)

Kwalitatief

Oordeel rechter

Uitspraken beroepen ingediend in 2003:

1x niet-ontvankelijk

4x ongegrond

Uitspraken beroepen ingediend in 2004:

1x beroep ingetrokken

3x beroep ongegrond

1x beroep gegrond op formele gronden (het GS-besluit gebaseerd op het commissieadvies had moeten luiden: niet-ontvankelijk in plaats van ongegrond)

Overige beroepen (17) nog in behandeling.

Tevredenheidsonderzoek

Vorbereidingen gestart in november 2004.

Januari 2005 worden enquêteformulieren uitgezet onder reclamanten, bestuur en medewerkers. De uitkomsten worden eind mei 2005 bekendgemaakt.

Beleidsvoornemens

- **Uitgangspunt is en blijft ook de komende jaren dat de rechtsbescherming die belanghebbenden geboden wordt klantvriendelijk, tijdig, laagdrempelig en onafhankelijk is. Tijdigheid heeft in 2004 prioriteit evenals in eerdere jaren.**

Van de 107 zaken die in 2004 zijn ingediend is in 66 gevallen advies uitgebracht en beslist op het bezwaar. Daarbij is 47 keer de beslistermijn overschreden (61%)

Van de 47 zaken hadden 22 betrekking op de vaststelling van de Ammoniakaart. Die zaken zijn om technische redenen tegelijk op extra ingeplande hoorzittingen, na de zomervakantie behandeld.

Daardoor is de beslistermijn overschreden.

Gezuiverd van bezwaren op de Ammoniakaart werd in 32,5% van de zaken de beslistermijn overschreden.

In het jaarverslag 2004 van de Commissie voor de bezwaarschriften en klachten van de provincie Drenthe wordt hierop uitgebreid ingegaan.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	19.057	26.000	26.000	23.387	2.613
Apparaatskosten	168.063	368.807	368.807	302.747	66.060
Totaal lasten	187.119	394.807	394.807	326.134	68.673
Totaal baten	204	0	0	0	0
Saldo	186.915	394.807	394.807	326.134	68.673

Financiële analyse

Het restant apparaatskosten is veroorzaakt doordat 2 zieke medewerkers slechts deels vervangen werden.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	3-4
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	4.498.604	4.950.466	4.955.466	4.929.564	25.565
Baten	14.396	10.000	12.000	10.513	-1.487
Saldo	4.484.208	4.940.466	4.943.466	4.919.051	24.078

Programma 1.2. Interprovinciale samenwerking**Missie**

Het Drents beleid inzake interprovinciale samenwerking heeft als missie:

Door interprovinciale samenwerking een slagvaardige provinciale organisatie.

Doelstelling 31601 Interprovinciaal overleg**Portefeuillehouder**

De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon

De heer E.A. Martens (toestel 54 14)

Leden van het college van GS bezoeken als bestuurslid regelmatig de vergaderingen van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) en het Interprovinciaal Overleg (IPO), waardoor een goede positionering van de provincie via interprovinciale samenwerking wordt bereikt.

Mede door de goede voorbereiding van de vergaderingen, kunnen de GS-leden de Drentse standpunten goed kenbaar maken, wat ook blijkt uit de verslagen van de vergaderingen in IPO- en SNN-verband. Afwijkende standpunten leiden soms tot aanpassing of aanvulling van de voorliggende notities.

Beleidsvoornemens

- Het IPO heeft in 2003 een nieuwe structuur gekregen. In 2004 zal dit verder ingevuld worden waardoor het IPO slagvaardiger kan handelen.
- In 2004 continueren wij de samenwerking met andere provincies. Daarbij intensiveren wij de contacten met buurprovincie Overijssel.

In september 2003 heeft het IPO een nieuwe structuur gekregen. Voorheen was het IPO een gemeenschappelijke regeling. De Wet gemeenschappelijke regelingen is niet aangepast aan het dual systeem. De verenigingsstructuur sluit beter aan op de duale verhoudingen. Het IPO-bestuur is primair een GS-bevoegdheid. De Algemene ledenvergadering, waarin statenleden zitting hebben, treedt kaderstellend en controlerend op.

In het kader van onder meer het SNN wordt intensief samengewerkt met de provincies Groningen en Fryslân.

De vorming van een gemeenschappelijke rekenkamer is eveneens een voorbeeld van een ontwikkeling die zich heeft voorgedaan. Met GS van Overijssel vindt periodiek overleg plaats, waarbij een bestuurlijke afstemming plaatsvindt over tal van onderwerpen die beide provincies raken.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	881.107	708.178	910.360	867.469	42.891
Apparaatskosten	546.362	521.928	521.928	628.436	-106.508
Totaal lasten	1.427.469	1.230.106	1.432.288	1.495.905	-63.617
Totaal baten	110.493	207.924	49.504	18.389	-31.115
Saldo	1.316.976	1.022.182	1.382.784	1.477.516	-94.732

Financiële analyse

De inkomsten zijn lager dan begroot, omdat de vergoedingen voor het secretariaat en directie SNN zijn niet gerealiseerd.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	3-4
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	1.427.469	1.230.106	1.432.288	1.495.905	-63.617
Baten	110.493	207.924	49.504	18.389	-31.115
Saldo	1.316.976	1.022.182	1.382.784	1.477.516	-94.732

Programma 2.0.

Openbare orde en veiligheid

Missie

Het Drents beleid inzake openbare orde en veiligheid heeft als missie:
Een veilig Drenthe.

Doelstelling 32001

Handhaving openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder

De heer A.L. ter Beek

Contactpersoon

De heer B.F. Potjer (toestel 53 95)

Er wordt op u gelet

In de provincie Drenthe wordt goede politiezorg gerealiseerd doordat korpsen uit de verschillende regio's elkaar bijstand verlenen bij bijzondere gelegenheden. Het resultaat is voldoende politie, die de veiligheid bij evenementen en een goede kwaliteit van het crisismanagement kan waarborgen.

De samenwerking komt tot stand in het Netwerk Veilig Drenthe en het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC) Drenthe. Deze samenwerking wordt nog verder uitgebreid.

Of de criminaliteit en de onveiligheidsgevoelens zijn verminderd, blijkt uit respectievelijk het Jaarverslag 2004 van de regiopolitie en de Politiemonitor bevolking 2004. Voor 2004 verschijnen die in de loop van 2005.

Beleidsvoornemens

- **Netwerk veilig Drenthe.** In 2004 blijft het netwerk veilig Drenthe (NVD) inspelen op de actualiteit.
- **Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing (RPC).** De inzet is dat door middel van op te starten projecten de criminaliteit in Drenthe wordt teruggedrongen. De deelnemers aan het RPC geven aan waar de prioriteit dient te liggen.
- **Integriteit.** In 2004 geven wij met gemeenten en waterschappen een vervolg aan de in 2003 gemaakte afspraken.

Voorbereiding conferentie Bevordering Integriteitsbeoordeling door het Openbaar Bestuur (BIBOB): realisatie januari 2005.

Er is één RPC-vergadering geweest. Afgesproken is dat een werkgroep het plan van aanpak voor 2005 maakt.

In enkele gemeenten lopen projecten waarin politie, gemeente en bedrijven samenwerken.

Er is een model-Convenant veilig uitgaan uitgewerkt en BIBOB is in voorbereiding. Via het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing Drenthe (RPC) stimuleren wij het uitvoeren van KVO- en KVVU-projecten. Het betreft Veilig ondernemen en Veilig uitgaan.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	69.005	30.531	267.208	30.733	236.475
Apparaatskosten	239.225	273.034	273.034	51.826	221.208
Totaal lasten	308.230	303.565	540.242	82.559	457.683
Totaal baten	10.000	450	450	0	-450
Saldo	298.230	303.115	539.792	82.559	457.233

Financiële analyse

Door wijziging in de begrotingssystematiek zijn apparaatskosten vanuit veiligheidsprojecten onder dit product gerangschikt. De directe kosten zullen lager uitkomen dan begroot, vanwege lagere besteding ten behoeve van de risicokaart.

Doelstelling 32101**Rampenbestrijding en crisisbeheersing****Portefeuillehouder****De heer A.L. ter Beek****Contactpersoon****De heer B.F. Potjer (toestel 53 95)**

In 2004 zijn 2 oefeningen bestuurlijke rampen uitgevoerd, waarvan 1 grensoverschrijdend. De voorlopige risicokaart is op 4 januari 2005 gepresenteerd.

Beleidsvoornemens

- **Risicokaart.** Het RIS zal daardoor medio 2004 operationeel worden.
- **In IPO-verband** wordt op dit moment gewerkt aan het ontwikkelen van een provinciaal toetsingskader voor de gemeentelijke rampenplannen, de gemeentelijke rampenbestrijdingsplannen en het regionaal beheersplan. De verwachting is dat deze toetsingskaders eind 2003 c.q. medio 2004 gereed zullen zijn.
- **In het najaar van 2004** zal de vierde (van een serie van vier) bestuurlijke oefeningen plaatsvinden.

De uiteindelijke risicokaart Drenthe moet volgens de landelijke planning op 1 april 2005 operationeel zijn. Tevens volgt voltooiing en afrekening van het project Risicokaart Drenthe voor april 2005.

Het provinciaal toetsingskader voor gemeentelijke rampenplannen, rampenbestrijdingsplannen en het regionaal beheersplan is voltooid en eind 2004 uitgebracht.

De vierde bestuurlijke oefening is uitgesteld tot 2005 wegens organisatiestructuurwijziging in Drenthe.

De notitie Openbare orde en veiligheid wordt voor eind 2005 geactualiseerd. Daarin wordt aangegeven wat de stand van zaken van de rampenbestrijding en crisisbeheersing is.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)**Bijdrage in aanleg oefencentrum Regionale Brandweer Drenthe**

Voor het verbeteren van veiligheid en handhaving willen wij in 2004 een verdere stap zetten.

Stand van zaken per 31 december 2004

Bijdrage in aanleg oefencentrum Regionale Brandweer Drenthe

Voor het verbeteren van veiligheid en handhaving willen wij in 2004 een verdere stap zetten.

Financiële voortgang**Begroot bedrag in 2004****50.000****Realisatie****0****Verschil begroot -/- realisatie****50.000****Toelichting**

Realisatie was gepland in 2005 en dat is nog immer zo. Door overheveling zal deze post in 2005 verwerkt worden.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	32.949	114.171	219.496	59.458	160.038
Apparaatskosten	143.915	1.884	1.884	395.669	-393.785
Totaal lasten	176.864	116.055	221.380	455.127	-233.747
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	176.864	116.055	221.380	455.127	-233.747

Financiële analyse

Apparaatskosten onjuist begroot, specifieke bijdrage aan Brandweercentrum vindt plaats in 2005, begrotingspost Oefeningen deels niet gebruikt.

Doelstelling 32201 Bestrijding bosbranden

Portefeuillehouder	De heer A.L. ter Beek
Contactpersoon	De heer B.F. Potjer (toestel 53 95)

Ten aanzien van bossen is het behoud daarvan in een staat die zich kenmerkt door het niet-beschadigd zijn door bosbranden een doelstelling.

Over 2004 zijn er nog geen cijfers van het aantal ha dat beschadigd is.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	1.575	1.620	1.620	0	1.620
Apparaatskosten	7.778	0	0	4.886	-4.886
Totaal lasten	9.353	1.620	1.620	4.886	-3.266
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	9.353	1.620	1.620	4.886	-3.266

Financiële analyse

Bijdrage Stichting Bosbrandbestrijding is in 2004 niet opgevraagd. Apparaatskosten in 2004 samenhangend met financiële afwikkeling stichting.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	3-4
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Lasten	494.447	421.240	763.242	542.572	220.670
Baten	10.000	450	450	0	-450
Saldo	484.447	420.790	762.792	542.572	220.220

Missie

Het Drents Verkeersbeleid heeft als missie:

“Mobiliteit mogelijk maken”. Wij zorgen voor een netwerk van (water)wegen en openbaar vervoer in de provincie Drenthe. Wij werken aan een veilig en doelmatig, comfortabel en aantrekkelijk netwerk, dat wij goed onderhouden en steeds verbeteren. Wij zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid. Dit onder het motto: “Verkeer en vervoer, daar kom je mee thuis.”

Doelstelling 33002**Opstellen en uitdragen provinciaal beleid verkeer en vervoer**

Portefeuillehouder

De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon

Mevrouw S.W.T Gerritsen (toestel 54 84)

Afgelopen jaar zijn wij bezig geweest met het POP II, Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer (UPVV). De planning is dat PS het in het najaar van 2005 vaststellen. Onze beïnvloeding van de beleidsvorming en -uitvoering van het Rijk, de gemeenten en de nabuurlandprovincies, heeft ertoe geleid dat het SNN een reactie op de Nota mobiliteit en het Meerjarenprogramma infrastructuur en transport heeft gegeven. Afspraken zijn gemaakt over de A28, de N33 en de decentralisatie van de N34. Deze afspraken zijn vermeld in de brief van 10 december 2004 van de minister van verkeer en waterstaat aan de Tweede Kamer. De Nota mobiliteit en het Plan van aanpak POP UPVV zijn in de VVBD besproken. Dit heeft geleid tot opname van de Nota Mobiliteit in de SNN-reactie aan de minister. Het UPVV is besproken om draagvlak te creëren. Wij hebben vervolgstappen gezet om een vertaling naar gemeentelijke programma's te bewerkstelligen.

Verder hebben wij het MUP-VV 2005-2008 (nu Provinciaal uitvoeringsprogramma (PUP)) opgesteld. Het PUP 2005 stellen wij vast op 11 januari 2005.

In het voorjaar van 2004 hebben wij gediscussieerd over een visie op een verantwoord investerings- en exploitatiebeleid verkeer en vervoer bij de vaststelling van het Collegeprogramma (Voorjaarsnota 2004). Bij het opstellen van UPVV en PUP 2006 in het voorjaar van 2005 houden wij rekening met deze visie.

Op onze provinciale wegen monitoren wij door meting de verkeersintensiteiten. Ook hebben wij verkeersongevallenanalyses uitgevoerd. Verder is het verkeer en vervoer in Noord-Nederland gemonitord. De uitgevoerde infrastructurele maatregelen op onze provinciale wegen zijn ook geëvalueerd.

Aanleg wegen.

Beleidsvoornemens

- De nota Provinciaal investeringsbeleid VV tot 2010 wordt in samenhang met de uitwerkingsnota VV geactualiseerd en in verband met de verdergaande decentralisatie herijkt. Genoemde nota's worden in 2004 ter vaststelling aan PS voorgelegd.
- De geactualiseerde Regiovisie Groningen-Assen wordt naar verwachting in 2004 uitgevoerd. Met de gemeenten en het Rijk werken wij toe naar meerjarige afspraken over doelgerichte interventies en investeringen, ongeacht de beheerssituatie van netwerken.
- In 2004 zetten wij de in 2003 in SNN verband met Rijkswaterstaat gestarte gezamenlijke infrastrategie van netwerken verkeer en vervoer in Noord-Nederland voort. Mogelijkheden tot provinciale voorfinanciering van onderdelen van de rijksinfrastructuur worden in 2004 onderzocht.
- Eind 2002 hebben wij met de minister van verkeer en waterstaat (VW) afspraken gemaakt over het MIT vóór en na 2010. Daartoe zijn in overleg met het Rijk en gemeenten in 2003 de noodzakelijke planstudies en overige planvoorbereidingen gestart.
- Met het Rijk wordt overlegd over aanpak van de knelpunten in de spoorsector en over mogelijke decentralisatie van de N34. Deze werkzaamheden worden in 2004 doorgezet.
- In 2004 wordt aan PS verslag gedaan over het MUP 2003.
- In 2004 brengen wij de beleidseffect-rapportage (BER) uit.
- De nieuwe Wet Luchtvaart zal naar verwachting medio 2004 klaar zijn. In 2004 zullen wij in overleg met het Rijk de noodzakelijke voorbereidingen treffen op de nieuwe taken.
- Het aandelenbezit van Groningen Airport Eelde en de structuur hiervan mag niet leiden tot belangenverstrengeling met de nieuwe taken. Wij zullen ons in 2004 daarover beraden.

Bij de Voorjaarsnota 2004 hebben wij het investerings-beleid VV geactualiseerd. Voor deze collegeperiode hebben wij voor VV-beleid (programma Bereikbaarheid) € 32 miljoen extra beschikbaar gesteld.

De Regiovisie Groningen-Assen is in 2004 geactualiseerd en door de desbetreffende gemeenteraden en provinciale staten vastgesteld.

Voor de presentatie van de Najaarsnota 2005 zullen de meerjarige afspraken over de doelgerichte investeringen en interventies aangegaan zijn.

In 2004 is de studie Netwerk optimalisatie Noord-Nederland uitgevoerd. Hieruit zijn knelpunten naar voren gekomen die worden besproken met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (VW). De eerste uitwerking vindt plaats in een gezamenlijk gebiedsgerichte aanpak (GGA) in Groningen-Assen.

De afspraken zijn vastgelegd in de brief d.d. 10 december 2004 van de minister van VW aan de Tweede Kamer. Voor de A28 (Meppel-Zwolle) zijn de afspraken geconcretiseerd tot structurele oplossingen voor het knooppunt Lankhorst en een sober 2x3 autosnelweg in het kader van "zichtbaar, slim en meetbaar" (ZSM). Ter hoogte van Zwolle wordt een gezamenlijke GGA gestart. De oorspronkelijke MIT-planstudie is hiermee komen te vervallen.

In SNN-verband zal in 2005 een spoorvisie worden opgesteld. Drenthe trekt dit project. Wij hebben samen met Rijkswaterstaat Noord-Nederland het rapport Feitenonderzoek overdracht rijksweg 34 eind 2004 afgerond. Het rapport is een verkenning naar de overdracht van de N34 aan de provincie Drenthe, gedeelte De Punt - Drents/Overijsselse grens. In het overleg, tussen Noord-Nederland en de minister van VW, is afgesproken ook het Overijssels deel van de N34 tussen de Drents/Overijsselse grens en Witte Paal te betrekken bij een gewenste overdracht naar de provincies. De verkenning van het Overijssels deel van de N34 wordt februari 2005 afgerond.

Het verslag van het MUP 2003 hebben wij in september 2004 vastgesteld. In ons MUP 2004 zijn voor het eerst alle infra- en gedragsprojecten zoveel mogelijk verzameld.

Het SNN heeft de Monitor VV Noord-Nederland uitgevoerd. Aan de Monitor VV Noord-Nederland is op grote schaal bekendheid gegeven, onder andere via de website. In 2005 wordt de monitor uitgebreid.

De nieuwe Wet luchtvaart zou medio 2004 klaar zijn. In de nieuwe wet zal de overdracht van luchtvaarttaken en bevoegdheden van Rijk naar provincies worden geregeld. Pas eind 2004 zijn de conceptwetteksten hierover aan ons voorgelegd. De procedure heeft vertraging opgelopen en daarom wordt nu verwacht dat de wet pas in 2006 klaar zal zijn en in 2007 door ons in praktijk kan worden gebracht.

Wij constateren wel dat het hebben van bevoegdheden over luchtvaart en het hebben van aandelen in Groningen Airport Eelde de schijn van belangenverstrengeling kan wekken. In 2006/2007 zal een constructie worden bedacht om deze twee zaken gescheiden te houden.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	213.606	207.000	3.252.550	3.270.981	-18.431
Apparaatskosten	602.618	790.054	790.054	825.903	-35.849
Totaal lasten	816.224	997.054	4.042.604	4.096.884	-54.280
Totaal baten	0	0	3.119.050	3.174.906	55.856
Saldo	816.224	997.054	923.554	921.978	1.576

Doelstelling 33003 Veilige bereikbaarheid in leefbaar Drenthe

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
Contactpersoon Mevrouw S.W.T Gerritsen (toestel 54 84)

Om de basiskwaliteit afwikkeling verkeer op de wegen in Drenthe in stand te houden zijn wij in 2004 gestart met de verbreding van de N381.

Voor de realisatie van de basiskwaliteit bereikbaarheid voor de kernzones en de stedelijke criteria daarbinnen hebben wij de benodigde gelden in de begroting gereserveerd.

De aanvankelijke doelstelling in de Nota mobiliteit over terugdringing van het aantal verkeersslachtoffers was te ambitieus en is daarom naar beneden bijgesteld.

De invoering van de landelijk afgesproken essentiële kenmerken (met name de wegmarkeringen) wordt gecombineerd met maatregelen gericht op het terugdringen van het aantal verkeersongevallen. Hierover vindt afstemming plaats met het onderhoudsprogramma van WK. Daarnaast is er aandacht voor gemeentelijke infra-/veiligheids-knelpunten. Een mensgerichte benadering krijgt, zowel bij infra- als gedragsmaatregelen, een hoge prioriteit.

Voor de inrichting van erftoegangswegen hebben wij overleg met de directe gebruikers.

Door draagvlak en eigen verantwoordelijkheid verwachten wij dat verkeersveilig gedrag zal toenemen.

De planning van deze projecten is opgenomen in het MUP/PUP.

Om geluidhinder door verkeer in stedelijke en landelijke gebieden te verminderen is een proef voorbereid voor zeer stil asfalt op de N382. In 2005 wordt dit asfalt aangebracht.

Tussen de infrastructuur en de ecologische (hoofd)structuur bestaan knelpunten. Deze willen wij verminderen. In 2004 zijn de knelpunten nog eens geïnventariseerd. Bij de uitvoering van reconstructiewerkzaamheden en groot onderhoud pakken wij deze knelpunten aan. Bijvoorbeeld de ecobrug bij de Rogatsluis.

Drenthe opmeten

Beleidsvoornemens

- Bereikbaarheid van economische kernzones en stedelijke gebieden staat voorop, met de toegankelijkheid van verkeer in kwetsbare gebieden wordt terughoudendheid betracht.
- Wij geven een nieuwe impuls aan het verkeers- en vervoersbeleid door onze inzet op de mensgerichte benadering. In de jaren 2003 tot en met 2006 voeren wij een samenhangend programma van tenminste 3 pilots per jaar uit, dat is afgestemd op het POP II.

Met Assen zijn gevorderde contacten over de bereikbaarheid economische kernzones en stedelijke gebieden. Voor de werkzaamheden aan de noordelijke invalsweg (wegvak Peelo) hebben wij € 600.000,- uit intensiveringsgelden bijgedragen. Dit geld is bedoeld voor verbetering van het openbaar vervoer en het fietsverkeer. Met Hoogeveen, Meppel, Emmen en Coevorden zijn wij nog in overleg over deze bereikbaarheid.

In ons verkeers- en vervoersbeleid krijgt de mensgerichte benadering extra aandacht. Wij hebben hiervoor afgelopen jaar drie pilots uitgevoerd:

1. gebruikersonderzoek N386. Het rapport verschijnt in 2005
2. 100% Drent, verkeersvoorlichting
3. dynamisch informatiesysteem (DIS) op vier locaties (Roswinkel, Dieverbrug, Emmer-Compascuum en Nieuw-Weerdinge).

Voor 2005 zijn pilots in voorbereiding. Een daarvan zal een alternatief voor drempels zijn.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Knelpunten infrastructuur en de ecologische hoofdstructuur (EHS)

Regelmatig blijkt dat de uitvoering van infrastructurele werken knelpunten oplevert voor de realisatie van de EHS. Veelal zijn er geen financiële middelen om die knelpunten aan te pakken. Gedacht moet worden aan bijvoorbeeld de aanleg van faunapassages. Om op korte termijn iets te doen aan het oplossen van die knelpunten stellen wij u voor eenmalig een bedrag van € 500.000,- beschikbaar te stellen. Voor de langere termijn zal voor het oplossen van dergelijke knelpunten rekening moeten worden gehouden bij de investering van een infrastructureel werk.

Stand van zaken per 31 december 2004

Knelpunten infrastructuur en de ecologische hoofdstructuur (EHS).

De uitvoering van infrastructurele werken levert knelpunten op voor de realisatie van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Om op korte termijn iets te doen aan het oplossen van die knelpunten is eenmalig een bedrag van € 500.000,- beschikbaar gesteld. Een groot deel van het budget is in 2004 besteed door medefinanciering. Door een erg natte zomer kon het project Knelpunten infrastructuur/EHS niet tijdig gestart worden. Bij de besteding van het budget is aangegeven dat projecten voor de helft door de aanvragende instantie zelf moet worden betaald. Door een beperkt budget voor medefinanciering van gemeenten zijn weinig aanvragen van gemeenten binnengekomen. Wij stellen voor het restantbedrag over te hevelen naar 2005 en in de eerste helft te besteden.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

500.000

Realisatie

311.879

Vershil begroot -/- realisatie

188.121

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Intensiveringsgelden infrastructuur

De voorgestelde middelen zijn een eerste stap in de aanpak van knelpunten ten aanzien van de bereikbaarheid in Drenthe.

- a. N381 Fietstunnel Scharreveld. Dit project past in de Duurzaam Veilig filosofie en betreft een intensivering. Doel: verkeersveiligheid. Op deze plaats is dit jaar een dodelijk ongeval gebeurd. Weerszijden van de weg worden voor recreatiedoeleinden gebruikt en dit wordt door de aanleg van een motorcrossbaan nog intensiever. Daarmee verwachten wij ook een toename van (illegaal) afslaand verkeer. De gevaarlijke oversteek wordt met een tunnel veilig gemaakt.
- b. Corridorgewijze aanpak maatregelen openbaar vervoer. Drenthe krijgt de komende jaren in het kader van de herziene Gebundelde Doeluitkering aanzienlijk minder middelen, terwijl de verantwoordelijkheden enorm toegenomen zijn. Zodoende is er ingezet op een nieuwe aanpak in nauw overleg met alle Drentse gemeenten. Wij zullen maatregelen uitvoeren op een van de corridors.
- c. N854 Herinrichting wegvak N37/Oosterhesselenbrug. De voorgestelde aanpak van deze reconstructie stuit op veel verzet omdat daarvoor bomen moeten worden gekapt. Daarom wordt een bomenbesparend alternatief voorgesteld dat meer kost, maar waarbij de verkeersveiligheid toeneemt en de bomen behouden blijven.

Stand van zaken per 31 december 2004

Het project Scharreveld is vertraagd omdat de discussie met de bevolking en de gemeente over toelaatbare doorrijhoogte van de tunnel (wel of niet geschikt maken voor landbouwverkeer) meer tijd heeft gekost dan voorzien. Omdat de bodem ter plaatse erg waterdoorlatend was, moest het ontwerp fundamenteel worden aangepast en heeft de voorbereiding meer tijd gekost. Door de verandering in het ontwerp konden de aanleg- en bouwvergunning later worden aangevraagd. Deze vergunningverleningsprocedure is afgerond op 31 december 2004. Begin december 2004 is de bouw van de tunnel Scharreveld N381 aanbesteed. Het zou eerst een fietstunnel zijn, maar na overleg met gemeente en gebruikers is besloten een gewone tunnel te realiseren. In maart 2005 gaan wij starten met de aanleg. Eind 2005 is de tunnel gereed.

Voor een corridorgewijze aanpak maatregelen openbaar vervoer krijgen wij uit de herziene gebundelde doeluitkering minder middelen. Het budget voor 2004 is ingezet voor het verbeteren van het OV op het wegvak Peelo in Assen.

Het project Reconstructie N854 Verlengde Hoozeveense Vaart N37 is vertraagd door onverwacht bezwaar in het kader van een artikel-19-procedure (verkorte bestemmingsplanwijzigingsprocedure), dat inmiddels ongegrond is verklaard. De onderhandelingen over de aankoop van gronden en het overleg met bewoners omtrent inritten verliepen moeizaam. Het werk is in december 2004 aanbesteed en gegund. De werkzaamheden zijn in maart 2005 begonnen. Wij verwachten dat deze in augustus 2005 gereed zijn. Van het restantbedrag wordt voorgesteld dit bedrag over te hevelen naar 2005.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/- realisatie
• Tunnel Scharreveld 700.000	150.217	549.783
• Reconstructie N854, Verlengde Hoozeveense Vaart – N37 700.000	7.885	692.115
• Stimulering corridorpilot 600.000	600.000	600.000

Toelichting

Het is niet gelukt de projecten Knelpunten infrastructuur/EHS, Tunnel Scharreveld en Reconstructie N854 Verlengde Hoozeveense Vaart N37 in 2004 volledig te realiseren. Voor deze projecten zijn dan ook budgetoverhevelingen aangevraagd.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	12.891.679	8.494.850	17.693.375	8.498.981	9.194.394
Apparaatskosten	1.615.587	1.627.269	1.627.269	1.923.655	-296.386
Totaal lasten	14.507.266	10.122.119	19.320.644	10.422.636	8.898.008
Totaal baten	4.278.691	3.430.050	10.576.332	4.267.914	-6.308.418
Saldo	10.228.575	6.692.069	8.744.312	6.154.722	2.589.590

Financiële analyse

Het is niet gelukt de projecten Knelpunten infrastructuur/EHS, Tunnel Scharreveld en Reconstructie N854 Verlengde Hoogeveense Vaart N37 in 2004 volledig te realiseren. Voor deze projecten zijn dan ook budgetoverhevelingen aangevraagd. De kapitaallasten (afschrijvingen en rente) van diverse investeringsprojecten zijn lager dan begroot. Dit komt doordat diverse investeringsprojecten niet conform het MUP worden uitgevoerd. Zie voor verdere details het overzicht van lopende investeringsprojecten. Het voordeel op de kapitaallasten van Infra en FVV-projecten wordt verrekend met een toevoeging aan de reserves bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

De budgetten zijn per abuis met een begrotingswijziging verhoogd, omdat verplichtingen uit eerdere jaren ook ten laste van de exploitatie in 2004 gebracht zouden moeten worden. Dit is echter op advies van de accountant niet gedaan. Op advies van de accountant is de stand van de reserve op balans per 1 januari 2004 aangepast. Vandaar dat er veel minder uitgaven zijn dan begroot en de onttrekking aan de voorzieningen ad € 7.048.250,-- niet gerealiseerd is.

De apparaatskosten vertonen een overschrijding. Binnen de Productgroep Verkeer en Vervoer zijn in totaliteit meer uren op projecten verantwoord dan begroot.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	3-4
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	15.323.490	11.119.173	23.363.248	14.519.520	8.843.728
Baten	4.278.691	3.430.050	13.695.382	7.442.820	-6.252.562
Saldo	11.044.799	7.689.123	9.667.866	7.076.699	2.591.167

Programma 3.1.**Beheer en onderhoud****Missie**

Het Drents beleid op het gebied van beheer en onderhoud heeft als missie:

Het provinciaal wegenbeheer is erop gericht in samenspraak met partners een optimale balans te bereiken tussen veiligheid, bereikbaarheid, milieu (inclusief duurzaamheid), leefbaarheid en kosten.

Veiligheid staat daarbij voorop.

Het provinciaal vaarwegenbeheer is erop gericht in samenspraak met partners een optimale balans te bereiken tussen veiligheid, bereikbaarheid (van "natte" bestemmingen), milieu (inclusief duurzaamheid), leefbaarheid (inclusief cultuur) en kosten. Het provinciaal beleid is erop gericht de bestaande vaarwegen (thans 154 km) voor de scheepvaart beschikbaar te houden en aantrekkelijker te maken. Voor de recreatievaart is het streven de ontbrekende schakels Zuidlaardermeer - Stadskanaal en Erica/Klazienaveen - Ter Apel als vaarweg te herstellen.

Doelstelling 33103**Beleid duurzaam beheer provinciaal wegennet**

Portefeuillehouder

De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon

De heer T. Woestenburg (toestel 57 40)

Ter voorbereiding van het beleid dat ten grondslag ligt aan het wegenbeheer zijn in 2004 de volgende hoofdstukken van het Beleidsplan gereedgekomen:

- Essentiële herkenbaarheidskenmerken van wegen
- Grondstromenbeleidsplan met bodemkwaliteitskaart
- Beplantingen
- (In concept-)Aanbestedingsbeleid van werken

Er ontbreken naar huidig inzicht nog 5 hoofdstukken (gedeeltelijk vaarwegenbeleid betreffende). Een overzicht van alle gerealiseerde hoofdstukken van het Beleidsplan is beschikbaar.

In 2004 zijn, als landelijke primeur, de essentiële herkenbaarheidskenmerken aangebracht op twee vakken van de N381 (een enkelbaans stroomweg).

De bodemkwaliteitskaart is ter goedkeuring toegezonden aan de 12 Drentse gemeenten.

Tynaarlo en Aa en Hunze hebben ingestemd met de kaart.

Er is een notitie over beleidsmargekeuze van het kwaliteitsniveau van het wegennet opgesteld.

*Voorlichtingsmateriaal
wegwerkzaamheden*

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	19.556	18.565	18.565	23.790	-5.225
Totaal lasten	19.556	18.565	18.565	23.790	-5.225
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	19.556	18.565	18.565	23.790	-5.225

Financiële analyse
Geen opmerkingen.

Doelstelling 33104 Wegennet (wegenbeheer)

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
Contactpersoon De heer J.F. Meek (toestel 53 48)

De verkeersveiligheid is ten opzichte van het basisjaar 1998 verbeterd. Het aantal ongevallen is afgenomen. Voor details zie programma Verkeer, doelstelling 33003.

Het aantal geregistreerde omgekomen dieren op de provinciale wegen bedroeg 537.

In 2004 zijn onder de N381 30 faunatunnels en 6 faunarasters aangebracht. Onder de N374 zijn 2 faunatunnels aangelegd.

De monitoring door Bureau Bakker wordt niet voortgezet. In 2005 zoeken de Productgroepen Landelijk Gebied en Wegen en Kanalen naar een nieuwe vorm, mede vanwege de problemen met het jacobskruiskruid.

Eind 2004 stonden er 32.854 bomen langs onze wegen.

Er zijn in 2004 144 bomen bij geplant en met het afstoten van de N852 naar de gemeente Hogeveen zijn tevens 1.040 bomen door de gemeente overgenomen.

Beleidsvoornemens

- Wij nemen de verkeersveiligheidsverhogende maatregelen die in het MUP staan mee.
- Daarnaast worden bij de wegen- en de kanalenprojecten binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) faunapassages en natuurtechnische voorzieningen aangelegd om verdere versnippering van de EHS te voorkomen.
- Ook wordt rekening gehouden met de cultuurhistorische en culturele waarde van onze infrastructuur.

De verkeersveiligheidsverhogende maatregelen die in het Meerjarenuivoeringsprogramma staan zijn gerealiseerd. Zie programma Verkeer (33003).

In de reconstructie van de N381 zijn faunapassages en natuurtechnische voorzieningen aangelegd. Langs de Hogeveense Vaart zijn de oevers vlakker gemaakt, zodat dieren eenvoudiger uit het water kunnen komen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	10.650.274	7.948.317	8.152.517	9.717.200	-1.564.683
Apparaatskosten	3.151.042	2.926.371	2.926.371	3.370.284	-443.913
Totaal lasten	13.801.316	10.874.688	11.078.888	13.087.484	-2.008.596
Totaal baten	2.206.773	34.487	228.887	2.184.304	1.955.417
Saldo	11.594.543	10.840.201	10.850.001	10.903.180	-53.179

Financiële analyse

Op de programmakosten is een overschrijding verantwoord, doordat binnen de onderhoudsprojecten van beheer en onderhoud wegen, een aantal projecten van het MUP is uitgevoerd, in totaal voor een bedrag van ongeveer € 2.000.000,--. Tegenover deze extra kosten zijn overige opbrengsten verantwoord. Dit zijn de vergoedingen vanuit het MUP voor de uitgevoerde werken. Doordat de vervanging van de deklaag op de rondweg Coevorden is uitgesteld naar 2005, in verband met de discussie over zogenaamd “stil asfalt”, zijn hiervoor nog geen uitgaven gereserveerd. Per saldo resulteert dit in een voordeel.

De apparaatskosten zijn overschreden doordat er vanuit het bouwdeel van de productgroep Wegen en Kanalen meer werkzaamheden zijn verricht voor onder andere vervaardiging van de beheerkaart en werkzaamheden voor de grootonderhoudsprojecten. Het saldo van lasten en baten op deze doelstelling wordt exclusief het resultaat op de kapitaallasten verrekend met de reserve Wegenbeheer.

In 2004 is, na verrekening van het tekort in 2003, per saldo € 292.000,-- meer uitgegeven dan de bestemmingsreserve groot is. Dit saldo komt ten laste van de algemene middelen en zal in 2005 met de reserve Wegenbeheer worden verrekend.

Doelstelling 33304 Vaarweg Meppel-De Punt (VAMP)

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
Contactpersoon De heer W. Paas (toestel 53 31)

Op de vaarweg Meppel-De Punt hebben zich geen stremmingen voorgedaan.

In de Paradijssluis zijn 3.880 boten geschut.

Langs de vaarweg staan 701 bomen; er is geen toename van de hoeveelheid beplanting gerealiseerd.

In Dieverbrug is als onderdeel van een toekomstig nat-droogtransferium met lighaven een monumentale rijkswoning aangekocht (Rijksmonument). De woning zal in de loop van 2005 worden gerestaureerd.

Kunstwerken zijn gerealiseerd bij sluizen De Punt, Vries, Vriezerbrug, de Haarsluis en de Uffeltersluis.

In 2004 zijn in de scheepvaart op de vaarweg Meppel-De Punt geen slachtoffers gevallen.

Beleidsvoornemens

- Wij bekijken bij de vervanging van de (verouderde) elektrische installaties steeds nadrukkelijk of overschakeling op automatische bediening of afstandsbediening in combinatie met meerdere objecten economisch gezien haalbaar is.

In 2004 is de brug Tentingerdraai (van de gemeente Midden-Drenthe) op afstand bedienbaar gemaakt. De provincie bedient nu deze brug voor de gemeente.

Door Ingenieursbureau Witteveen + Bos is een onderzoek uitgevoerd naar de optimale objectenbediening. Uit het adviesrapport blijkt dat automatisering van de bediening met de huidige technische middelen nog niet efficiënt is. Mogelijk dat hier bij nieuw te bouwen kunstwerken en nieuwe technieken mogelijkheden liggen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	2.736.304	2.034.539	2.228.939	1.961.210	267.729
Apparaatskosten	1.122.593	1.320.464	1.320.464	1.198.624	121.840
Totaal lasten	3.858.897	3.355.003	3.549.403	3.159.834	389.569
Totaal baten	3.921.185	3.319.404	3.523.604	3.960.543	436.939
Saldo	62.288	35.599	25.799	800.709	826.508

Financiële analyse

Op de programmakosten is een besparing geboekt van € 268.000,--, doordat een aantal verbeteringen aan bruggen in het Noord-Willemskanaal daadwerkelijk in 2005 zullen worden uitgevoerd. Deze projecten zijn in 2004 gestart, maar lopen over de winter heen.

Aan apparaatskosten is er bijna € 120.000,-- minder besteed, vooral doordat medewerkers van het bouwdeel meer ingezet zijn bij het wegenbeheer.

Bij de inkomsten hebben de indexering van de bijdragen van het Rijk en de waterschappen en de afrekening van de kosten voedingsgemalen (pompkosten) van 2003, meer opgeleverd dan was begroot.

Verder is er nog € 140.000,-- subsidie ontvangen voor faunawerken aan het Noord-Willemskanaal en € 34.000,-- voor kunstaspecten op/bij de gerenoveerde sluizen.

Hierdoor is er per saldo € 827.000,-- aan de bestemmingsreserve Vaarweg Meppel-De Punt toegevoegd bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Werk aan de weg

Doelstelling 33305 Zuid - Oost Drents vaarwegennet

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer W. Paas (toestel 53 31)

Ter verbetering van het recreatief gebruik:

- is in Nieuw-Amsterdam in de nabijheid van het Van Gogh-huis 250 meter afmeervoorziening aangebracht;
- zijn de ligplaatsaanduidingen verbeterd.

Er zijn geen slachtoffers in de scheepvaart op het zuidelijk vaarwegennet te betreuren.

Op de Zuidoost-Drentse vaarwegen zijn 28 faunaslachtoffers geregistreerd; dit houdt ten opzichte van 2002 een afname in.

In 2004 passeerden 2.620 boten de Hoogeveense Vaart.

Voor het kunstwerk bij de gerenoveerde Nieuwebrugsluis heeft de gemeente Hoogeveen een bouwvergunning verleend. Bij deze sluis is tevens onze eerste Eco-brug gerealiseerd.

In 2004 is gestart met de renovatie/revitalisatie van de vaarweg Zuidlaardermeer-Bareveld (waaronder het Grevelingkanaal en Annerveenschekanaal).

De provincie Drenthe is participant in dit project.

Beleidsvoornemens

- Wij bekijken bij de vervanging van de (verouderde) elektrische installaties steeds nadrukkelijk of overschakeling op automatische bediening of afstandsbediening in combinatie met meerdere objecten economisch gezien haalbaar is.

Vanuit het nieuwe bedieningshuis op de Nieuwebrugsluis worden 3 bruggen van de gemeente Hoogeveen op afstand bediend. Dit is een onderdeel van een gezamenlijk project van de gemeente en provincie gedurende 2004/2005. De gerealiseerde bezuiniging van € 10.000,-- op de bedieningskosten wordt met ingang van 2006 in mindering gebracht op het budget van de Zuidoost-Drentse vaarwegen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	2.113.811	1.964.275	1.964.275	2.929.352	-965.077
Apparaatskosten	1.193.115	1.212.181	1.212.181	1.140.769	71.412
Totaal lasten	3.306.926	3.176.456	3.176.456	4.070.121	-893.665
Totaal baten	1.115.803	1.035.616	1.035.616	1.271.614	235.998
Saldo	2.191.123	2.140.840	2.140.840	2.798.508	-657.668

Financiële analyse

Doordat wij bezig zijn met een inhaalslag op het groot onderhoud van de oeverconstructies is er € 965.000,-- meer uitgegeven dan in de begroting was opgenomen. In het management-contract was deze inhaalslag opgenomen en werd een onttrekking van de reserve voorzien.

Er werd € 71.400,-- minder aan apparaatskosten besteed, vooral doordat er bij het wegenbeheer meer nodig was.

De afrekening van de kosten voedingsgemalen (pompkosten) over 2003 was € 140.000,-- hoger dan begroot. Er werd een Subsidieregeling gebiedsgericht beleid-bijdrage van € 36.500,-- ontvangen voor aangebrachte natuurtechnische oevervoorzieningen en voor het onderhoud aan het kunstwerk Echten van de gemeente Hoogeveen is een vergoeding van € 25.700,-- ontvangen naast een aantal kleinere vergoedingen.

Dit heeft erin geresulteerd dat er ruim € 641.000,-- aan de bestemmingsreserve moest worden onttrokken bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Doelstelling 33306

Beleid duurzaam beheerd provinciaal vaarwegennet

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
Contactpersoon De heer T. Woestenburg (toestel 57 40)

Zie 33103 (beleid wegennet).

Er ontbreekt nog 1 “nat” hoofdstuk van het Beleidsplan (over de beleids margekeuze voor de kwaliteit van het vaarwegbeheer inclusief groot onderhoud).

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1 Realisatie 2003	2 Primitieve begroting 2004	3 Begroting 2004 na wijziging	4 Realisatie 2004	(3-4) Verschillen
Programmamakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	15.801	13.123	13.123	15.111	-1.988
Totaal lasten	15.801	13.123	13.123	15.111	-1.988
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	15.801	13.123	13.123	15.111	-1.988

Financiële analyse
Geen opmerkingen.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1 Realisatie 2003	2 Primitieve begroting 2004	3 Begroting 2004 na wijziging	4 Realisatie 2004	3-4 Verschillen
Lasten	21.002.496	17.437.835	17.836.435	20.356.340	-2.519.905
Baten	7.243.761	4.389.507	4.788.107	7.416.460	2.628.353
Saldo	13.758.735	13.048.328	13.048.328	12.939.880	108.448

Programma 3.2.

Vervoer

Missie

Het Drents vervoerbeleid heeft als missie:

Wij zorgen voor een netwerk van (water)wegen en openbaar vervoer in de provincie Drenthe. Wij werken aan een veilig en doelmatig, comfortabel en aantrekkelijk netwerk, dat wij goed onderhouden en steeds verbeteren. Wij zoeken daarbij altijd naar een evenwicht tussen mobiliteit, bereikbaarheid en leefbaarheid. Een en ander onder het motto: "Verkeer en Vervoer, daar kom je mee thuis".

Doelstelling 33402

Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer

Portefeuillehouder

De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon

Mevrouw S.W.T Gerritsen (toestel 54 84)

Drenthe wil een goede aansluiting op (inter)nationale transportassen en goede onderlinge bereikbaarheid van de kernzones en de stedelijke centra daarin.

Over het opheffen van de knelpunten infrastructuur weg, water en rail uit het Bereikbaarheidsprofiel Noord-Nederland hebben wij in het Landsdeeloverleg 2004 afspraken gemaakt. Deze zijn vastgelegd in een brief van de minister van verkeer en waterstaat d.d. 10 december 2004 aan de Tweede Kamer.

In de Nota mobiliteit wordt gesproken over een studie naar goede bereikbaarheid van bedrijventerreinen, routing voor gevaarlijk en zwaar transport en systemen voor stadsdistributie. Deze studie is voor Noord-Nederland uitgevoerd in een SNN-werkgroep. In het Uitwerkingsprogramma verkeer en vervoer worden de uitkomsten van deze studie verwerkt.

Voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de luchthaven Groningen Airport Eelde (GAE) wordt de startbaan verlengd. Deze verlenging zou plaatsvinden in 2005. Dit zal niet lukken. Wij verwachten dat de verlenging in 2006 wel wordt gerealiseerd.

Over de realisatie van de basiskwaliteit van het goederenvervoer, zoals aangegeven in de SNN-visie goederenvervoer, zijn geen ontwikkelingen te melden.

Beleidsvoornemens

- De verwachting is dat de omvang van het goederenvervoer in Noord-Nederland aanzienlijk zal stijgen. De visie op het goederenvervoer is ingepast in het POP II en uitvoeringsprogramma VV. Wij voeren de visie en het Actieprogramma goederenvervoer in 2004 uit.
- Voor de hoofdvaarweg Meppel - Ramspol voeren wij een planstudie uit voor verbetering van de vaarweg (sluis bij Zwartsluis), gericht op uitvoering vóór 2009.
- De gewenste uitbouw van de vaarweg Almelo -Coevorden wordt afhankelijk gesteld van de daadwerkelijke ontwikkeling van het aantal vaarbewegingen op de vaarweg.
- In overleg met provincie Groningen en met betrokken gemeenten leveren wij een afgestemde inbreng bij de ontwikkelingen rond GAE, gericht op een veilige luchthaven met ontwikkelingsmogelijkheden, waarbij veel aandacht geldt voor de leefomgeving.
- Invulling van het nieuwe locatiebeleid is van belang voor de ontwikkeling van een visie op bedrijfslocatie.

In 2004 zijn wij bezig geweest met de uitvoering van de visie en het Actieprogramma goederenvervoer in Noord-Nederland. Een aantal projecten goederenvervoer hebben wij in samenwerking met het bedrijfsleven gerealiseerd. Enkele zijn het project Stedelijke distributie goederenvervoer, het project Kwaliteitsnetwerk en het project Veiligheid en bestelverkeer. De overige projecten worden in 2005 afgerond.

Voor de verbetering van de hoofdvaarweg Meppel-Ramspol is een planstudie uitgevoerd. In deze MIT-planstudie wordt gekeken naar de haalbaarheid van een tweede keersluis of een nieuwe (groene) schutsluis. Besluitvorming hierover zal plaatshebben in 2007. Wij verwachten dat de realisatie start in 2009 met een taakstellend budget van € 20 - € 35 miljoen.

Het kanaal Almelo-Coevorden is geschikt voor scheepvaart van minimaal 400 ton. De gewenste uitbouw van deze vaarweg stellen wij afhankelijk van het aantal vaarbewegingen. De ontwikkeling van het transport over deze vaarweg wordt daarom gemonitord. Wij vinden evenals de provincie Overijssel dat alleen een (belangrijke) toename van het transport over deze vaarweg aanleiding is voor een volgende stap in de verruiming van het kanaal.

Het overleg over de ontwikkelingen rond GAE dat wij hebben met de provincie Groningen en betrokken gemeenten is constructief. Wij verwachten dat de baanverlenging in 2006 wordt gerealiseerd.

Wij verwachten dat de overdracht van de luchtvaarttaken van Rijk naar provincies in 2006 in de Wet luchtvaart is geregeld.

De nieuwe Wet luchtvaart zou medio 2004 klaar zijn. In de nieuwe wet zal de overdracht van luchtvaarttaken en bevoegdheden van Rijk naar provincies worden geregeld. Pas eind 2004 zijn de conceptwetteksten hierover aan ons voorgelegd. De procedure heeft vertraging opgelopen en daarom wordt nu verwacht dat de wet pas in 2006 klaar zal zijn en in 2007 door ons in praktijk kan worden gebracht.

Over de invulling van het nieuwe locatiebeleid, van belang voor de ontwikkeling van een visie op bedrijfslocatie, melden wij dat het locatiebeleid deel uitmaakt van de uitwerking van de Nota mobiliteit. Deze nota zal door het Rijk in de loop van 2005 worden vastgesteld.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	846.281	628.390	4.136.285	4.808.939	-672.654
Apparaatskosten	4.851	9.764	9.764	17.316	-7.552
Totaal lasten	851.132	638.154	4.146.049	4.826.255	-680.206
Totaal baten	0	0	0	7.054	7.054
Saldo	851.132	638.154	4.146.049	4.819.201	-673.152

Financiële analyse

In 2004 is op deze doelstelling voor € 4.078.295,-- extra afgeschreven in het kader van uitvoering Collegeprogramma. Is er extra afgeschreven op met name geactiveerde activa van vaarwegen. Vanaf 2005 zal dit besparingen op de kapitaallasten opleveren. Per abuis is echter in de begroting 2004 hier al op gerekend, vandaar de overschrijdingen op afschrijvingen en toegerekende rente. Daarnaast is er een nadeel van ruim € 55.000,-- op de toegerekende rente doordat de boekwaarde van het project Vaarweg Almelo-Coevorden veel hoger is waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden. In totaal bedraagt het nadeel op de kapitaallasten binnen deze doelstelling € 663.326,--.

Met de bus

Doelstelling 33403**Beschikbaarheid collectief personenvervoer voor de inwoners en bezoekers van Drenthe**

Portefeuillehouder

De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon

Mevrouw S.W.T Gerritsen (toestel 54 84)

Om hoogwaardig collectief personenvervoer op de hoofdverbindingen te realiseren hebben wij met de provincies Groningen, Fryslân, Overijssel en Flevoland in 2004 het HOV-convenant opgesteld. Hierin staan de eisen verwoord voor hoogwaardig openbaar vervoer. Deze eisen zijn meegenomen in de aanbesteding van de GGD-concessie (Groningen-Groningen-Drenthe).

Voor openbaar vervoer in de landelijke gebieden geldt dat elke locatie waar voldoende vraag bestaat, wordt ontsloten met een daarop afgestemde vorm van openbaar vervoer. In 2005 zal dit worden uitgevoerd.

De concessies ex Wet personenvervoer voor het verbindende net en de ontsluitende netten worden in 2005 verleend, waarmee al het openbaar vervoer in Drenthe is aanbesteed.

In de ontsluitende gebieden hebben wij in de aanbestedingen voorwaarden gecreëerd om in samenspraak met gemeenten, reizigers en andere marktpartijen een geïntegreerd openbaarvervoernetwerk te realiseren. Doelgroepenvervoer zoals gehandicapten- en leerlingenvervoer maakt hier deel van uit.

Eveneens is het nodig om alle knooppunten en haltes op het verbindende net te verbeteren. Door procedures (onder andere bezwaarschriftenprocedure bomenkap Koesteeg (knooppunt Borger) en discussie rond fauna-/archeologisch beheer knooppunt Gieten) zijn niet alle knooppunten van het verbindende net voor 2005 in uitvoering gegaan. Wel is een groot deel van de haltevoorzieningen verbeterd.

De kostendekkingsgraad van het provinciaal openbaar vervoer was in 2004 32,68%. De vervoersopbrengsten zijn lager uitgevallen dan de taakstellende vervoersopbrengsten 2004, waardoor de definitieve vaststelling van de rijksbijdrage lager zal uitvallen dan de taakstelling.

Beleidsvoornemens

- Het verbindend en aanvullend net Noord-Drenthe zal medio 2004 van start gaan, het aanvullend net Zuidoost-Drenthe per 2005 en het aanvullend net Zuidwest-Drenthe medio 2005. Hiermee voldoen wij aan de afspraken zoals gemaakt met het Rijk omtrent het aanbesteden van al het openbaar vervoer vóór 1 januari 2005. Voorts zetten wij in op infrastructurele verbeteringen.

Met het Rijk hebben wij afspraken gemaakt over het aanbesteden van al het openbaar vervoer in Drenthe vóór 1 januari 2005.

De GGD-concessie is aanbesteed en van start gegaan per 1 juni 2004. De verbindende lijnen en het aanvullend net Noord-Drenthe zijn onderdeel van de GGD-concessie. Het aanvullende net Zuidoost-Drenthe is aanbesteed en van start gegaan per 12 december 2004. De laatste aan te besteden concessie, te weten het aanvullende net Zuidwest-Drenthe zal in maart 2005 worden gegund en gaat per 4 september 2005 van start.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1 Realisatie 2003	2 Primitieve begroting 2004	3 Begroting 2004 na wijziging	4 Realisatie 2004	(3-4) Verschillen
Programmakosten	23.749.560	16.302.509	21.852.911	23.841.166	-1.988.255
Apparaatskosten	724.755	646.540	646.540	854.381	-207.841
Totaal lasten	24.474.315	16.949.049	22.499.451	24.695.547	-2.196.096
Totaal baten	23.361.326	16.302.509	21.789.369	23.773.202	1.983.833
Saldo	1.112.989	646.540	710.082	922.345	-212.263

Financiële analyse

Per saldo is een bedrag van € 2.800.374,-- aan de voorziening openbaar vervoer toegevoegd.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	3-4
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	25.325.446	17.587.203	26.645.500	29.521.801	-2.876.301
Baten	23.361.326	16.302.509	21.789.369	23.780.255	1.990.886
Saldo	1.964.120	1.284.694	4.856.131	5.741.546	-885.415

Programma 4.0.**Waterhuishouding****Missie**

Het Drents beleid met betrekking tot de waterhuishouding heeft als missie:

Het bereiken en behouden van gezonde en veerkrachtige watersystemen, die ordenend zijn voor de inrichting van de fysieke leefomgeving.

Speerpunten daarbij zijn:

- bescherming tegen wateroverlast;
- tegengaan van verdroging; zuinig gebruik van grondwater;
- het voorkomen van schade aan waterkeringen en landbouw gewassen.

Om de gewenste waterhuishoudkundige situatie overeenkomstig het POP en tegen acceptabele kosten te bereiken wordt ingezet op een doorzichtige bestuurlijke organisatie voor de waterhuishouding, met een goed financieel en bestuurlijk draagvlak.

Doelstelling 34001**Waterhuishouding algemeen**

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer H.F.M.J. van den Eerenbeemt (toestel 58 71)

Als wij denken aan de Drentse waterhuishouding in het algemeen dan richten wij ons vooral op zaken als wateroverlast, maar ook watertekorten. Daarnaast is de kwaliteit van het water een belangrijk onderwerp.

Onze algemene beleidsuitgangspunten voor het gewenste grond- en oppervlaktewater is vastgelegd in het Provinciaal omgevingsplan II (POP II). Deze uitgangspunten zullen de komende jaren verder worden uitgewerkt.

Wanneer wij naar de milieukwaliteit voor alle wateren kijken, moeten wij constateren dat de landelijke norm in veel wateren niet gehaald is. Dit komt door een te hoge diffuse belasting. Als provincie hebben wij hier weinig invloed op. Een verbetering is grotendeels afhankelijk van het stoffenbeleid op nationaal en Europees niveau.

Een manier om de wateroverlast te beperken is door waterbergingsgebieden aan te wijzen. In het POP II zijn deze gebieden benoemd. Voor Noord-Drenthe zijn de bergingsgebieden ondertussen aangewezen en voor Zuid-Drenthe is een uitwerkingsopdracht voor bergingsgebieden opgenomen. In de beekdalen worden kapitaalintensieve functies geweerd, om zo de kans op wateroverlast te beperken.

Hoewel wateroverlast een belangrijk beleidsonderwerp is, hebben zich de afgelopen jaren in perioden van droogte tekorten aan oppervlaktewater voorgedaan. In 2004 was dit echter niet het geval.

Beleidsvoornemens

- In de waterakkoorden Drenthe, Overijsselsche Vecht/Meppelerdiep en Twentekanalen zijn ook meetafspraken vastgelegd. Deze worden bij de uitvoering van het beheer van de kanalen meegenomen.
- De coördinatiecommissies zorgen voor de controle van de uitvoering. Voor het Waterakkoord Drenthe wordt gekeken of dit op termijn moet worden herzien.

De provincies Drenthe en Overijssel werken samen bij het kanaalbeheer. Dit moet resulteren in drie waterakkoorden. Het Waterakkoord Drenthe zal volgend jaar worden herzien. Het Waterakkoord Twente-kanalen is momenteel van kracht en functioneert, terwijl die over de Vecht/het Meppelerdiep in voorbereiding is.

Alle in het Waterakkoord Drenthe voorziene meetinrichtingen zijn gerealiseerd en leveren de gewenste meetgegevens op. Deze zijn nodig voor de verrekening van de wateraanvoer. Overigens worden ook de kosten van de wateraanvoer op grond van deze metingen verrekend. In 2004 hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan. Als gevolg van de weersomstandigheden was de vraag naar water gering en was de noodzaak voor wateraanvoer voor de landbouw beperkt.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	29.683	83.740	29.740	28.448	1.292
Apparaatskosten	157.803	373.894	373.894	121.365	252.529
Totaal lasten	187.487	457.634	403.634	149.814	253.820
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	187.487	457.634	403.634	149.814	253.820

Doelstelling 34002 Beleidsmonitoring

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer E. Blom (toestel 58 99)

Beleidsvoornemens

- Beleidsmonitoring gebeurt ter ondersteuning van het waterhuishoudkundige beleid. In de komende jaren gaan wij in het kader van de regionale watersysteemrapportage steeds meer gerichte informatie verzamelen, vooral bij en in overleg met de waterschappen. Op deze manier willen wij komen tot een goed inzicht in de verwezenlijking van het beleid.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Informatiedesk standaarden water

De provincies hebben met het Ministerie van VW, de Unie van Waterschappen, het Milieu- en Natuurplanbureau van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de "Informatiedesk standaarden Water" opgericht. Het doel hiervan is om standaarden te ontwikkelen en beheren, die nodig zijn bij de informatievoorziening en informatie-uitwisseling op het gebied van het waterbeheer en waterbeleid.

Voor de bijdrage van de provincie Drenthe aan het instandhouden van de desk, is met ingang van 2004 structureel een bedrag van € 6.050,- aan de orde.

Stand van zaken per 31 december 2004

De provincies hebben met een aantal andere partijen de "Informatiedesk standaarden Water" opgericht. Hiermee ontwikkelen en beheren wij standaarden, die nodig zijn bij de informatievoorziening en informatie-uitwisseling op het gebied van het waterbeheer en waterbeleid.

De Informatiedesk standaarden water zal een belangrijke rol gaan vervullen bij het uitwisselen en standaardiseren van gegevensstromen rond de Kaderrichtlijn water (KRW). Over de organisatie zijn in 2004 inmiddels afspraken gemaakt.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/- realisatie
• Informatiedesk standaarden water 6.050	6.349	299

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	7.242	13.350	13.350	13.380	-30
Apparaatskosten	190.106	194.058	194.058	161.937	32.121
Totaal lasten	197.348	207.408	207.408	175.317	32.091
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	197.348	207.408	207.408	175.317	32.091

Doelstelling 34003 Realisatie gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem en verdrogingsbestrijding

Portefeuillehouder Mevrouw T. Klip-Martin
 Contactpersoon De heer R. van Veen (toestel 58 93)

Waterschappen staan aan het begin van het Gewenste grond- en oppervlaktewater Regiem (GGOR)-traject. Op dit moment is nog geen GGOR vastgesteld. Niet bekend is dus welk areaal niet voldoet aan de gestelde eisen. Komende jaren komt hier meer duidelijkheid over. Wel is op basis van oude gegevens in beeld dat er op ruim de helft van het verdroogde areaal maatregelen getroffen zijn om de verdroging te verminderen. De waarden steken in gunstige zin af bij de gemiddelde mate van herstel in heel Nederland.

De indicatoren uit de Watersysteemrapportage zijn:

31.608 ha verdroogd gebied

8.517 ha geen herstel

17.079 ha herstel < 50%

6.012 ha herstel > 50%

Onttrekking (2003, in miljoen m³/jaar)

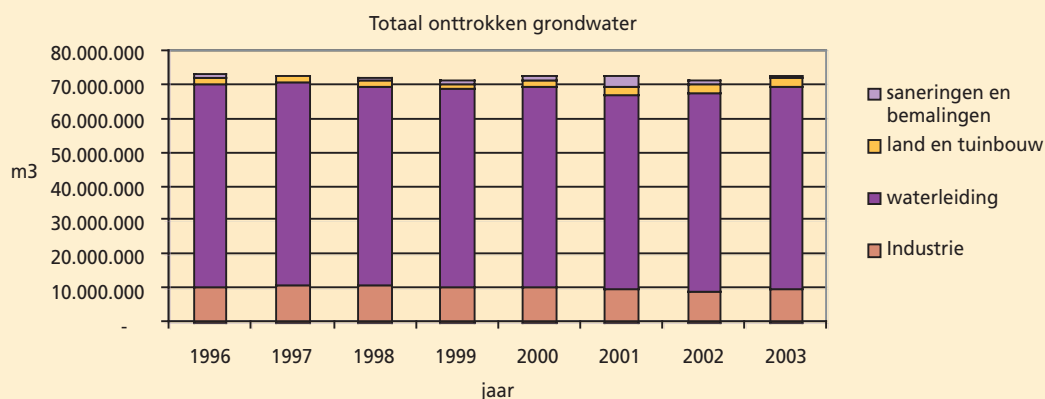
Industrie 9,9

Waterleiding 59,3

Land- en tuinbouw 2,5

Sanering en bemaling 1,0

Totaal 72,7

Beleidsvoornemens

- Het GGOR wordt in 2004 gebiedsgericht opgesteld door de waterschappen, waarbij het POP de randvoorwaarden aangeeft.
- Een evaluatie, in hoeverre het ingezette beleid succes heeft, van uitgevoerde projecten moet hier invulling aan geven. De resultaten van deze evaluatie, die opgenomen worden in de verdrogingkaart (situatie 2004), geven inzicht in de mate van herstel van de verdroging.
- Daarnaast willen wij voor de toekomstige projecten meer eenheid krijgen in monitoringsactiviteiten. Daartoe willen wij in samenwerking met terreinbeheerders en waterschappen een afspraak maken over de wijze waarop de monitoring moet worden ingevuld. Met de waterschappen zullen wij afspraken maken over de termijn waarbinnen de knelpunten worden aangepakt.

Er is een projectgroep die zich bezighoudt met het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem, de GGOR. In de Projectgroep GGOR Noord-Nederland is een conceptkader vastgesteld met daarin afspraken over het tijdpad en de werkwijze om te komen tot het GGOR. Een bestuurlijk traject volgt in 2005. In 2004 wilden wij een gebiedsgerichte uitwerking van de grond krijgen. Nu is gebleken dat dit een langere periode in beslag neemt. Dit komt door een tekort aan gegevens. Daarnaast is een in noordelijk verband op te zetten modelinstrumentarium nog niet gerealiseerd. Inmiddels zijn er al wel vorderingen op het gebied van het op te stellen “Kader voor het GGOR” en doen waterschappen ervaringen op op basis van bestaande gegevens.

Op initiatief van het Interprovinciaal Overleg (IPO) is de mate van verdroging in 2004 in beeld gebracht (de verdrogingskaart). In Drenthe zijn gegevens verkregen op basis van uitgevoerde projecten en de ervaring van de terreinbeheerders.

In overleg met de provincies Overijssel en Groningen is afgesproken om gezamenlijk een aanzet te maken om te komen tot monitoring van de verdrogingsbestrijding. Inmiddels zijn ook de eerste contacten met terreinbeheerders en waterschappen gelegd. In 2005 vindt de daadwerkelijke uitwerking plaats.

Op de kaart Verdroogde gebieden 2004 is aangegeven dat in driekwart van het verdroogde areaal enige mate van herstel is opgetreden. Op ongeveer 20% van het areaal is de mate van herstel meer dan 50%.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	121.201	144.558	144.558	195.217	-50.659
Totaal lasten	121.201	144.558	144.558	195.217	-50.659
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	121.201	144.558	144.558	195.217	-50.659

Doelstelling 34004 Waterhuishoudkundige inrichting

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer H.F.M.J. van den Eerenbeemt (toestel 58 71)

In het POP II zijn de gebruiksfunctie en de waterhuishoudkundige situatie zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Twee wateroverlastbeperkende projecten zijn inmiddels in uitvoering. Het gaat om de inrichting van de polder Lappenvoort en om de versnelde inrichting van de Eelder- en Peizermade. Dit laatste project is in landinrichtingsverband ondergebracht.

Beleidsvoornemens

- Het beleidsveld waterhuishouding staat momenteel geheel in het teken van de uitvoering van de Startovereenkomst waterbeheer 21ste eeuw.
- De implementatie van de kaderrichtlijn zal de komende jaren veel invloed hebben op de agendavorming in het waterbeleid. De eerste producten moeten al in 2004 klaar zijn. De totale implementatie zal echter nog ruim 10 jaar duren.

Het beleidsveld waterhuishouding staat momenteel geheel in het teken van de uitvoering van het Nationaal bestuursakkoord water. Dit bestuursakkoord is in uitvoering. In de loop van 2005 zal de tussenevaluatie starten. Het Rijk heeft ter stimulering van de uitvoering € 100 miljoen beschikbaar gesteld voor de looptijd van de Natuurbeschermingswet. Drenthe heeft hier een relatief groot deel van toegezegd gekregen. De komende jaren zal veel inspanning nodig zijn om de aangemelde projecten daadwerkelijk uit te voeren.

De (deel)stroomgebiedrapportages voor de Kaderrichtlijn water (KRW) zijn in 2004 gereed-gekomen en aan de staatssecretaris aangeboden. Drenthe leverde een bijdrage aan 3 deelrapportages. Daarmee is de termijn gehaald.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Versterking regiefunctie waterhuishouding

De provincie voert de regie in het waterhuishoudkundige beleid. Daarvoor is veel samenwerking noodzakelijk met de noordelijke provincies, de waterschappen en in toenemende mate ook met gemeenten. Om het bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak voor het waterbeleid te vergroten worden regelmatig kleine projecten gezamenlijk uitgevoerd. Van de provincie Drenthe wordt dan een substantiële bijdrage verwacht. Het krediet dat hiervoor beschikbaar is bedraagt € 19.000,-- en is niet toereikend. Het voorstel is om voor de jaren 2004 en 2005 het krediet met € 60.000,-- te verhogen.

Stand van zaken per 31 december 2004

Bij de uitvoering van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de implementatie van de KRW wordt samengewerkt op stroomgebiedniveau. Vooral in gezamenlijke communicatie en onderzoek wordt geïnvesteerd. De middelen worden ingezet om de gezamenlijke projecten op stroomgebiedniveau te bekostigen. Het gaat daarbij om de uitvoering van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de implementatie van de Europese KRW. In de diverse stuurgroepen zijn wel afspraken gemaakt over gezamenlijke dekking van de kosten. Nog niet alle voorziene acties zijn echter al omgezet in concrete uitgaven of verplichtingen.

Drenthe ligt in meerdere stroomgebieden. De leiding van de werkzaamheden is doorgaans in handen van de provincie met de grootste oppervlakte binnen het stroomgebied. In geen van de gevallen is dat Drenthe. Het gaat om complexe processen met veel partners. Dit soort processen hebben in de startfase vaak meer tijd nodig dan oorspronkelijk gedacht. De verwachting is dan ook dat de gelden (van de begrotingen 2004 en 2005) pas in 2006 of 2007 volledig zullen zijn benut.

Grondwatermeter Balloërveld

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

De te verwachten toename van verplichtingen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water nopen tot extra middeleninzet.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/- realisatie
• kosten inhuren capaciteit 25.000	25.000	0
• Bijdrage project Lappenvoort 100.000	100.000	0
• Bijdrage in project Holmers-Halkenbroek 75.000	75.000	0

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	1.456	0	275.465	249.371	26.094
Apparaatskosten	272.922	372.370	372.370	448.650	-76.280
Totaal lasten	271.465	372.370	647.835	698.021	-50.186
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	271.465	372.370	647.835	698.021	-50.186

Financiële analyse

Het restant budget regiefunctie waterhuishouding ad € 22.902,-- binnen de programma-kosten is voorgedragen voor overheveling naar 2005. Deze middelen worden ingezet om de gezamenlijke projecten op stroomgebiedsniveau te bekostigen. Het gaat daarbij om de uitvoering van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de implementatie van de Europese KRW. In de diverse stuurgroepen zijn afspraken gemaakt over gezamenlijke dekking van de kosten. Nog niet alle voorziene acties zijn echter al omgezet in concrete uitgaven of verplichtingen. Drenthe ligt in meerdere stroomgebieden. De leiding van de werkzaamheden is doorgaans in handen van de provincie met de grootste oppervlakte binnen het stroomgebied, dat is nooit Drenthe. Wij zijn dus afhankelijk van het tempo dat Groningen, Overijssel en Fryslân aan kunnen houden. Het gaat om complexe processen met veel partners. Dit soort processen hebben altijd meer tijd nodig in de startfase. De verwachting is dan ook dat de gelden (van de begrotingen 2004 en 2005) pas in 2006 of 2007 volledig zullen zijn benut.

Doelstelling 34101 Waterschappen

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer J. Kuiper (toestel 58 95)

Zie doelstelling 34003. (Realisatie gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem en verdrogingsbestrijding)

Beleidsvoornemens

- In 2003/2004 zal het waterschap Velt en Vecht beginnen met de actualisatie en de herziening van het beheersplan.
- Na de standpuntbepaling door het kabinet zal de Waterschapswet op de onderdelen financiering en bestuurssamenstelling worden gewijzigd.

Als het gaat om onze relatie met de waterschappen, dan zijn onze inspanningen vooral gericht op een goed contact en toezicht. Wij constateren dat het waterschap Velt en Vecht in 2004 gestart is met de herziening van het waterbeheersplan. Het wil deze herziening in 2005 afronden.

Wij merken op dat het kabinetsstandpunt Interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) naar de bekostiging van het regionale waterbeheer gereed is. Dit standpunt wordt verder uitgewerkt ter voorbereiding op een Integrale waterwet en een wijziging van de Waterschapswet. Het IPO en de Unie van Waterschappen ronden de discussie af over de gezamenlijke notitie Rollen en taken in het regionale waterbeheer.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	198.374	184.737	184.737	191.970	-7.233
Totaal lasten	198.374	184.737	184.737	191.970	-7.233
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	198.374	184.737	184.737	191.970	-7.233

Doelstelling 34201 Muskusrattenbestrijding

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer J. Kuiper (toestel 58 95)

Beleidsvoornemens

- In 2004 zal een evaluatierapport opgesteld worden.
- In IPO-verband zijn afspraken gemaakt over de bestrijding van de beverrat. Deze begint naast de muskusrat in toenemende mate een probleem te vormen.

Het Drentse beleid is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de omvang van de muskus- en beverrattenpopulatie. De provincie en de waterschappen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de bestrijding van deze omvang. De uitvoering van de bestrijding is gedelegeerd aan de waterschappen.

Een evaluatie muskusrattenbestrijding zou oorspronkelijk opgesteld worden in 2004. Er is opdracht verstrekt aan een extern bureau. Dit bureau voert de evaluatie uit en zal in april 2005 rapporteren aan de Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding. Deze commissie zal daarna advies uitbrengen aan de besturen van de provincies en de waterschappen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	865.906	794.510	802.050	922.654	-120.604
Apparaatskosten	17.117	8.992	8.992	17.659	-8.667
Totaal lasten	883.023	803.502	811.042	940.314	-129.272
Totaal baten	167	0	0	103.872	103.872
Saldo	882.856	803.502	811.042	836.442	-25.400

Financiële analyse

In de programmakosten voor 2004 zit opgenomen de eindafrekening tussen provincie en waterschappen van de kosten muskusrattenbestrijding over 2003. Van de waterschappen is een bedrag terugontvangen van € 103.872,--.

Doelstelling 34301 Optimaal beheerde waterpeilen op de provinciale kanalen

Portefeuillehouder Mevrouw T. Klip-Martin
 Contactpersoon De heer W. Paas (toestel 53 31)

Drenthe wil zorgen voor optimaal beheerde waterpeilen op de provinciale kanalen. Maximaal 10% van de tijd mag de afwijking meer dan 10 cm bedragen. In 2004 zijn de waterstanden binnen de marge van maximaal 10% afwijking gebleven. Het peilbeheer wordt automatisch aangestuurd (peilbeheersysteem).

Er zijn geen klachten over het peil op de provinciale kanalen binnengekomen.

In 2004 is gestart met het vervangen van de hoofdpomp van het geautomatiseerde peilbeheersysteem, omdat de leverancier het huidige systeem niet meer kan ondersteunen. Na het vervangen van deze hoofdpomp zullen geleidelijk aan ook de andere onderstationspomp worden vervangen of aangepast om zo optimaal functioneren te waarborgen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	88.742	138.359	138.179	74.029	64.150
Apparaatskosten	98.241	71.257	71.257	97.323	-26.066
Totaal lasten	186.983	209.616	209.436	171.353	38.083
Totaal baten	0	64.800	64.800	0	-64.800
Saldo	186.983	144.816	144.636	171.353	-26.717

Financiële analyse

Op contractbasis brengt het Rijk ons jaarlijks de energiekosten van het gemaal Zedemuden in rekening en verhalen wij deze bij de waterschappen, die ze uiteindelijk moeten betalen. Het Rijk heeft ons de kosten nog niet in rekening gebracht.

Kwantitatief beheer oppervlaktewater

Doelstelling 34401 Grondwaterwet

Portefeuillehouder **Mevrouw T. Klip-Martin**
 Contactpersoon **Mevrouw J.H.W. Hof (toestel 57 59)**

Drenthe wil een duurzaam en efficiënt gebruik van grondwater stimuleren. Dit onder andere door stimulering van waterbesparing en hergebruik van water. Daarnaast willen wij door middel van vergunningverleningen toezien op een selectieve grondwateronttrekking. Tevens zien wij toe op de beschikbaarheid van een goede grondwaterkwaliteit. Er zijn geen bezwaren binnengekomen tegen opgelegde grondwaterheffing. Er is in 2004 geen stimuleringsbijdrage voor waterbesparing afgegeven.

Onttrokken hoeveelheden grondwater per doelgroep:

Industrieën	9.885.705 m ³
Waterleiding	59.333.994 m ³
Land- en tuinbouw	2.518.644 m ³
Sanering en bemaling	1.034.386 m ³
Totaal 2004	72.776.729 m ³

Beleidsvoornemens

- Wij verwachten dat het grondwatergebruik de komende jaren licht zal dalen. De bedrijven worden onderzocht op het doelmatig gebruik van grondwater.
- De effecten van een grondwaterwinning op de toename van de verdroging worden nader bekeken.
- Een aspect dat de aandacht krijgt is de totale milieubelasting van een maatregel om het grondwatergebruik terug te dringen. Het beleid zal als zodanig geen grote wijziging ondergaan. Het effectief en efficiënt grondwatergebruik blijft voorop staan.
- De industriële grondwaterwinningen die geen adequate vergunning meer hebben zullen worden herzien.

De bedrijven worden onderzocht op het doelmatig gebruik van grondwater. Wij zijn met 2 bedrijven in Drenthe in gesprek over de mogelijkheden tot verdere reductie van grondwatergebruik.

Wij hebben de effecten van grondwaterwinning op de toename van de verdroging bekeken. Het aantal grondwaterwinningen in Drenthe is onveranderd gebleven en de onttrekkingshoeveelheden zijn stabiel gebleven. Hierdoor is er geen toename van de verdroging.

Tot slot willen wij de industriële grondwaterwinningen herzien die geen adequate vergunning meer hebben. In 2004 is voor een tweetal grote industriële winningen een revisievergunning gerealiseerd. Van een aantal andere industriële winningen zal in 2005 de vergunning worden ingetrokken.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	919.904	590.800	590.800	447.295	143.505
Apparaatskosten	68.527	45.639	45.639	152.594	-106.955
Totaal lasten	988.431	636.439	636.439	599.889	36.551
Totaal baten	1.031.143	714.750	714.750	708.794	-5.956
Saldo	-42.712	-78.311	-78.311	-108.905	30.594

Financiële analyse

De inkomsten bestaan uit heffingen Grondwaterwet 2004 alsmede een BTW-correctie uit 2003 van € 86.000,--. De uitgaven Grondwaterwet bedroegen € 351.000,--. Het overschot van € 349.000,-- is gestort in de reserve Grondwaterheffing. Daarnaast is € 344.000,-- aan de reserve onttrokken ter dekking van apparaatskosten die waren toegerekend aan meerdere prestaties. Beide mutaties in de reserve zijn verantwoord bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	3-4
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	3.104.248	3.016.264	3.245.089	3.121.893	123.196
Baten	1.044.043	779.550	779.550	812.666	33.116
Saldo	2.060.205	2.236.714	2.465.539	2.309.227	156.312

Programma 5.0.

Milieu Algemeen

Missie

Het Drents milieubeleid heeft als missie:

- binnen het kader van duurzame ontwikkeling realiseren van de gewenste milieukwaliteit in Drenthe, rekening houdend met de huidige milieukwaliteit;
- het bevorderen van duurzame ontwikkeling (en daardoor verminderen van de milieubelasting) bij burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden met bijzondere aandacht voor externe integratie van milieubeleid. Energie en preventieaspecten spelen hierbij een belangrijke rol.

Doelstelling 35001

Provinciale milieuverordening

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer J. Kramer (toestel 58 22)

Onze doelstelling is het schoon krijgen en houden van het milieu op die terreinen, waarbij de regelgeving van de rijksoverheid ruimte geeft voor provinciaal beleid en provinciale regelgeving.

In 2004 zijn bij een gezamenlijke controleactie 348 transportbewegingen gecontroleerd en in totaal 137 processen-verbaal opgemaakt, waarvan 29 keer sprake was van overtreding van milieuwetgeving. In 2004 is toezicht gehouden op 15 verleende vergunningen op grond van de Provinciale omgevingsverordening (POV).

Beleidsvoornemens

- Een integrale versie van de regelgeving voor de fysieke leefomgeving (POV), waarvan de PMV deel uitmaakt, komt kort na vaststelling door de staten beschikbaar.

Op 7 juli 2004 hebben provinciale staten de Provinciale omgevingsverordening (POV) vastgesteld. Voordat dit plaatsvond, zijn in een Nota van beantwoording de ontvangen zienswijzen en bedenkingen (circa 150) op het ontwerpomgevingsplan en op de ontwerpomgevingsverordening beantwoord. In een aantal gevallen heeft dit geleid tot aanpassingen in het Provinciaal omgevingsplan (POP) en in de POV. Tijdens de behandeling van het POP en de POV zijn 25 amendementen ingediend tot wijziging van het POP, alsmede 8 moties gericht op de uitvoering van het POP. Uiteindelijk zijn 12 amendementen en 5 moties aanvaard. Voor de uitvoering van de POV zijn de productgroepen verantwoordelijk, al dan niet met gebruikmaking van de programmalijnen. De POV treedt in februari 2005 in werking. Het beheer van de POV vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Regiegroep POP.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	19.973	35.292	35.292	11.079	24.213
Totaal lasten	19.973	35.292	35.292	11.079	24.213
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	19.973	35.292	35.292	11.079	24.213

Doelstelling 35003 Milieubeleidsplanning

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer J. Akse (toestel 5833)

Provinciaal omgevingsplan en Provinciale omgevingsverordening

Het Provinciaal milieubeleidsplan maakt deel uit van het POP. Op 7 juli 2004 hebben provinciale staten het tweede POP vastgesteld en daarmee ook een nieuw Provinciaal milieubeleidsplan.

Nationaal Milieubeleidsplan (NMP)

In 2004 hebben wij 5 projecten afgerond met accent op energie, landbouw en economie.

Wij hebben het voor- en najaarsprogramma NMP teruggebracht tot een jaarprogramma. In dit jaarprogramma ligt de nadruk op:

- het ontwikkelen van een nieuwe aanpak voor duurzame ontwikkeling
- minder en beter handhaafbare regels en uitvoering
- gezondheid en milieu
- externe veiligheid
- professionalisering handhaving
- herijking VROM-regelgeving
- beleidsvernieuwing bodemsanering
- klimaatverandering
- landbouw en industriebeleid

Parkmanagementsorganisaties

In 2004 zijn 5 Parkmanagementorganisaties totstandgekomen in de gemeenten Noordenveld, Emmen, Coevorden, Hogeveen en Meppel.

Binnen het Platform Parkmanagement Drenthe werken deze organisaties aan verdere professionalisering, de interne organisatie en de uitbreiding van het dienstenaanbod. Hierbij zijn de volgende activiteiten in 2004 gestart en/of afgerond:

- het gezamenlijk uitvoeren van vijf SWOT-analyses (het in kaart brengen van de sterke en zwakke kanten en de kansen en bedreigingen);
- het ontwikkelen van een gemeenschappelijk beeldmerk die geldt als kwaliteitskeurmerk;
- het ontwikkelen van een internetportaal voor alle Drentse ondernemers;
- collectief contractbeheer;
- het per terrein inventariseren van beschikbare informatie van de individuele bedrijven en onderlinge uitwisseling van deze informatie;
- het ontwikkelen van een strategie om free-riders tegen te gaan;
- het ontwikkelen van een vijftal ondernemersplannen.

Alle Parkmanagementorganisaties hebben als doel om medio 2006 zelfstandig professioneel parkmanagement aan te kunnen bieden. Hiervoor zijn in 2004 strategiesessies gehouden.

Deze moeten uitmonden in concrete projecten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd bij het project Parkmanagement II. De Parkmanagementvereniging Bargermeer heeft in 2004 een aanvraag bij de provincie ingediend. De overige organisaties zullen begin 2005 volgen.

Parkmanagement heeft allerlei voordelen voor het milieu, zonder te verzanden in extra regelgeving. Op een aantal terreinen is bijvoorbeeld de hoeveelheid bedrijfsafval al teruggebracht met 20%.

Beleidsvoornemens

- In het provinciale beleid zullen wij ons vooral richten op uitvoering van de twee beleidsopgaven: duurzaamheid en energie. Ook bij de ontwikkeling van Kompasprojecten wordt blijvend aandacht en tijd besteed aan de "duurzaamheidsinbreng".

Duurzaamheidsinbreng KOMPAS-projecten

In 2004 hebben wij 18 KOMPAS-projecten positief beoordeeld. Het KOMPAS-criterium duurzaamheid is en blijft punt van aandacht. Betere aandacht voor duurzaamheid tijdens de initiatieffase en voor monitoring tijdens de uitvoeringsfase is wenselijk. In 2004 heeft het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) de wens geuit de tot nu toe behaalde duurzaamheidsresultaten te willen onderzoeken. In deze evaluatie kunnen verbeteringsmogelijkheden worden opgenomen. Dit proces wordt in 2005 in gang gezet. Daarnaast is een bijdrage geleverd aan het jaarverslag van het SNN op dit punt.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	385.113	341.000	341.000	236.398	104.602
Apparaatskosten	135.032	340.615	340.615	168.470	172.145
Totaal lasten	520.146	681.615	681.615	404.868	276.747
Totaal baten	51.113	0	0	12.774	12.774
Saldo	469.032	681.615	681.615	392.094	289.521

Financiële analyse

Programmakosten

Het restant van het budget NMP van € 104.406,-- is gestort in de reserve NMP bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Apparaatskosten

Door gewijzigde prioriteiten (onder andere externe veiligheid) is er minder tijd aan de verschillende projecten besteed dan gepland.

Doelstelling 35004 Milieucommunicatie

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer J. Kramer (toestel 58 22)

Onze doelstelling is het verkrijgen van draagvlak bij de bevolking, ondernemingen en organisaties voor het provinciale milieubeleid. Wij willen de samenleving op de hoogte stellen van het provinciale milieubeleid in een interactief proces. Daarnaast ondersteunen wij milieuorganisaties mede ten behoeve van uitvoering van provinciale projecten.

Beleidsvoornemens

- In 2004 komt het voorstel voor de volgende budgetperiode aan de orde. Dit kan leiden tot bijstelling van werkprocessen en instrumentarium en een verduidelijking van de rol van de provincie en de MFD ten opzichte van elkaar.

Milieufederatie Drenthe

De Milieufederatie Drenthe (MFD) heeft in 2004 een budgetsubsidie ontvangen voor de uitvoering van het activiteitenplan 2004. In november 2004 is de nieuwe Algemene subsidieverordening (ASV) Drenthe in werking getreden. Op basis hiervan ontvangt de MFD

met ingang van 2005 een prestatiesubsidie per boekjaar. In 2004 hebben wij naar aanleiding van een statenmotie overleg gehad met de groene sector over de nota Provinciale aandachts-punten natuur en milieu in relatie tot de gesubsidieerde instellingen voor de periode 2005-2008. In 2005 wordt deze nota door ons vastgesteld en wordt nadere invulling gegeven aan de ombuigingsvoorstellen met ingang van 2006.

Milieuwijzer

Het doel van de Milieuwijzer is de Drentse burger, het bedrijfsleven en de andere overheden, te informeren over de Drentse ontwikkelingen op milieugebied in een breed kader.

De Milieuwijzer is in 2004 vier keer verschenen. Mijlpijl was in mei 2004 de vijftigste Milieuwijzer.

In 2004 is de evaluatie van de milieuwijzer (doelstellingen, resultaten en verschijningsvorm) gestart. Hiervoor is een enquête onder de lezers verspreid. Begin 2005 worden de resultaten bekendgemaakt hetgeen kan leiden tot bijstelling van onze koers.

NOMO-nieuwsbrief

In 2004 zijn de gebruikelijke 2 nummers van de NOMO-nieuwsbrief Europa verschenen.

Door het opheffen van het NOMO zal de verschijning van deze nieuwsbrief worden stopgezet.

Aarhus

In 2004 hebben wij een project gestart voor implementatie van de EU-richtlijn milieu-informatie. Dit project zal in februari 2005 worden afgerond.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	408.685	418.572	422.570	412.683	9.887
Apparaatskosten	50.692	56.839	56.839	108.732	-51.893
Totaal lasten	459.377	475.411	479.409	521.414	-42.005
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	459.377	475.411	479.409	521.414	-42.005

Financiële analyse

Apparaatskosten

Er is tijd besteed dan gepland door de invoering van de Algemene subsidieverordening Drenthe.

Doelstelling 35005 Duurzame projectontwikkeling

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer J. Kramer (toestel 58 22)

In 2004 hebben wij 17 projecten bij bedrijven en maatschappelijke organisaties afgerond op het gebied van het bevorderen van duurzame ontwikkeling en daardoor het verminderen van de milieubelasting.

Beleidsvoornemens

- Een van de hoofdlijnen van het collegeprogramma 2003-2007 is het ontwikkelen van het stedelijke gebied door kwalitatief hoogwaardig duurzaam stedelijk bouwen.
- Door een serie korte tv-programma's op de regionale tv - in samenwerking met bouwers, architecten, gemeenten en dergelijke - zal de burger worden gewezen op de individuele voordelen van duurzaam bouwen en zullen ervaringen van huidige gebruikers worden getoond als ook praktische "doe-het-zelf" voorbeelden.
- Het door het IPO vastgestelde programma 'Met preventie naar duurzaam ondernemen' "verplicht" tot het hebben van een gecertificeerd bedrijfsintern milieuzorgsysteem in de provinciale organisatie per 1 januari 2005. In 2003 is een begin gemaakt met de invoering van dit milieuzorgsysteem. In 2004 wordt dit afgerond.
- In 2004 wordt het opzetten van diverse parkmanagementorganisaties op de regionale bedrijventerreinen in Drenthe afgerond.
- Het Drentse concept van het creëren van duurzame kwaliteit is uniek in Nederland. Gezamenlijk met de diverse partners zal de mogelijkheid worden onderzocht om hierover in 2004 een symposium te organiseren.
- In 2004 zal daarbij de nadruk liggen op "Energie in de bouw" (duurzaam bouwen, Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing, etc.) en de ontwikkeling van "duurzame energie". In dat kader wordt gestreefd naar het formuleren van duidelijke en ambitieuze uitgangspunten met betrekking tot energiebesparing en duurzame energie. Wat betreft duurzame energie worden de mogelijkheden voor windenergie (windturbines) in Drenthe bepaald op basis van het POP II. Daarnaast zullen wij moeten inspelen op een nieuwe ontwikkeling namelijk de plaatsing van kleine windmolens (zogenaamde turby's) in de gebouwde omgeving. De verwachting is dat vanwege de hoge kosten de introductie van photo-voltaïsche cellen ook in 2004 nog moeizaam zal verlopen.
- Ontwikkelingen op het gebied van de liberalisering van de energiemarkt (elektriciteit en later ook gas) spelen ook in 2004 met nadruk een rol.
- In februari 2003 is het rapport over de mogelijkheden die biomassa bij energiebesparing biedt, aan ons aangeboden. Het rapport heeft geleid tot een plan van aanpak, dat in 2004 zal worden uitgevoerd.

Duurzaamheid in stedelijke vernieuwing

Wij geven samen met de gemeenten de duurzaamheidsambities vorm, onder andere door het uitwisselen van kennis en informatie en het stimuleren en ondersteunen van voorbeeldprojecten. In mei 2004 is de IPO-handreiking "Milieu-inbreng in ISV2" gereedgekomen. Doel van deze handreiking is het verschaffen van een handzaam overzicht van milieudoelstellingen en -ambities, resulterend in meetbare verbetering van de leefomgeving bij stedelijke vernieuwing. Deze handreiking is voor de gemeenten een belangrijk hulpmiddel bij het opstellen van stedelijke vernieuwings-projecten (keuzen, ambities, onderbouwing). Het betreft de milieuthema's bodem, geluid, lucht, geur, externe veiligheid, energie en water. In de handreiking worden voor elk milieuthema voorstellen gedaan voor gebiedsgerichte ambities en prestatie-indicatoren.

Op 23 juni 2004 hebben wij voor de Drentse gemeenten een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd met als onderwerp "Milieu-inbreng in ISV2". Doel van deze bijeenkomst was nadere informatie te geven en aandacht te vragen voor milieuonderwerpen bij de opstelling van de Meerjarenontwikkelingsprogramma's door de gemeenten. Tijdens deze bijeenkomst hebben wij de IPO-handreiking "Milieu-inbreng" geïntroduceerd.

Daarnaast was er aandacht voor de onderwerpen Energie, Geluid, Bodemsanering en Duurzaam bouwen.

Voorts hebben wij ter ondersteuning van partijen, betrokken bij stedelijke vernieuwings-trajecten, een website Referentiekader duurzame stedelijke ontwikkeling Drenthe, kortweg www.rdsso.nl, gerealiseerd. Het RDSO is een provinciale handreiking aan alle gemeenten, digitaal aangeboden op internet. Het RDSO biedt, naast de actieve ontsluiting van informatie uit het Nationaal pakket duurzame stedenbouw, het specifieke Drentse beleid van alle beleidssectoren die van belang zijn bij een duurzame stedelijke ontwikkeling. De gemeenten kunnen het RDSO goed inzetten om de principes van duurzame stedenbouw toe te passen en tegelijk voldoende rekening te houden met het provinciale beleid. Wij gaan ervan uit dat alle gemeenten het RDSO gebruiken bij de stedenbouwkundige invulling voor herstructureringsplannen en ISV-projecten.

Convenant duurzaam bouwen 2001

Wij hebben samen met een groot aantal partijen, waaronder zeven gemeenten en de waterschappen, het Convenant duurzaam bouwen Drenthe 2001 ondertekend. Veelal blijkt uit de praktijk dat partijen niet aan alle afspraken uit het convenant kunnen voldoen. Deels omdat ze afhankelijk zijn van externe, niet te beïnvloeden andere partijen en omstandigheden. Deels omdat soms andere prioriteiten worden gelegd voor wat betreft de beschikbare menskracht en financiën. Dit neemt niet weg dat de partijen het convenant nog steeds zien als een belangrijk hulpmiddel en leidraad voor duurzaam bouwen in Drenthe. Ook partijen die het Convenant niet ondertekend hebben, realiseren soms projecten die verdergaan dan de afspraken uit het convenant. Het convenant zal dan ook blijvend worden aanbevolen als belangrijk instrumenteel richtsnoer in het streven duurzaam bouwen tot de praktijk van alle dag te laten zijn. In 2004 zijn de afspraken in het overleg met gemeenten over duurzaam bouwen aan de orde geweest (zie hierna).

Platform duurzaam bouwen

Onder aanvoering van de MFD komt een groot aantal Drentse overheden waterschappen en koepelorganisaties van bouw, architecten en woningcorporaties een aantal keer per jaar bijeen. Op deze platformbijeenkomst wordt het duurzaam bouwen levend gehouden. Belangrijke ontwikkelingen binnen het beleidsterrein duurzaam bouwen en interessante projecten worden bediscussieerd. Het secretariaat van het platform wordt nu ingevuld door de regionale duurzaam bouwen-consulent, die een netwerktaakstelling heeft. Het platform fungeert voornamelijk als forum waar informatie uitgewisseld kan worden. Zo mogelijk worden eveneens afspraken gemaakt over acties die bepaalde partijen kunnen nemen om de toepassing van duurzaam bouwen in de Drentse bouwprojecten te bespoedigen.

Drents duurzaam bouwen op tv met “Onder de pannen”

Wij hebben via de regionale tv een 7-delige serie over duurzaam bouwen in Drenthe uitgezonden. De uitzendingen hadden een hoog informatief gehalte en lieten vele aspecten van duurzaam bouwen in de praktijk zien. De Drentse burger werd erop gewezen dat er al vele mogelijkheden zijn om duurzaam bouwen direct toe te passen. Het medium tv is voor ons een nieuwe manier van communiceren, dat zeker een vervolg moet krijgen.

Energie in de nieuwbouw

In 2004 zijn diverse projecten uitgevoerd of opgestart die zich richten op energiemaatregelen in de bouw. Er is een aantal projecten opgestart van plaatsing van warmtepompen in combinatie met lagetemperatuurverwarming (LTV) in de woningbouwsector. Het gaat hierbij om een project van 6 nog te realiseren woningen in Tweede Exloërmond, alsmede een project van 9 zogenaamde gasloze woningen in de wijk Kloosterveen te Assen. Ook bij scholen is het gebruik van warmtepompen in combinatie met LTV gestimuleerd. Het gaat daarbij om een uitbreiding van de openbare basisschool De Zweng in Exloo. Deze uitbreiding is in september gereedgekomen. Aansluitend hierop hebben wij op 1 december 2004 een voorlichtingsmiddag georganiseerd in samenwerking met de gemeente Borger-Odoorn, met als onderwerp De duurzame school. Deze voorlichtingsmiddag was goed bezocht en werd door de aanwezigen als zeer informatief aangemerkt. Er werden diverse praktijkvoorbeelden gepresenteerd. Aansluitend was er een rondleiding door de school. Het project zal in 2005 een vervolg krijgen.

Ook is getracht een energieneutraal utiliteitsgebouw in Drenthe te realiseren. Het blijkt in de praktijk technisch en financieel zeer moeilijk om een energieneutraal pand (EPC van nul) daadwerkelijk te realiseren. Een project met Assen is helaas niet doorgegaan.

Bedrijfsinterne milieuzorg en uitvoeringsprogramma afvalpreventie en energiebesparing
In 2004 hebben wij op het provinciehuis ruim 180 m² aan zonnepanelen geïnstalleerd. In totaal wordt hiermee minimaal 16.000 kWh aan duurzame energie op jaarbasis opgewekt.

Dit is voldoende om zo'n 5 huishoudens van stroom te voorzien. Daarnaast hebben wij een deel van het gebouw bij wijze van proef voorzien van aanwezigheidsdetectie die is gekoppeld aan de verlichting. Deze proef moet uitwijzen of invoering in het provinciehuis haalbaar en zinvol is.

Parallel aan het uitvoeringsprogramma is in 2004 een start gemaakt met de invoering van een bedrijfsintern milieuzorgsysteem. Om de kwaliteit van het systeem te waarborgen is gekozen voor ISO-14001-certificering. Een proces van meten, rapporteren en bijstellen waarborgt de kwaliteit van bedrijfsinterne milieuzorg en draagt bij aan de voorbeeldfunctie van de provincie. In 2005 zal de certificering worden afgerond.

Klimaatbeleid

Het jaar 2004 was het derde en laatste jaar van de uitvoering van het Activiteitenprogramma 2002-2005, dat is gebaseerd op de Nota energiebeleid 1. De uitgevoerde projecten zijn verdeeld over diverse aandachtsvelden zoals Energie en beleid, Energie in de bouw en dergelijke.

Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS)

In 2004 hebben wij een subsidieaanvraag bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer in het kader van de BANS-subsidieregeling ingediend. De omvang van de aanvraag is ruim voldoende om voor de maximale € 324.557,-- in aanmerking te komen, die het Rijk aan de provincie beschikbaar wil stellen. De projecten, gepresenteerd onder de noemer Uitvoeringsplan klimaatbeleid provincie Drenthe zijn de voorlopige uitkomsten van het streven van de provincie, verwoord in het POP II, om een evenredige bijdrage te leveren aan de internationale afspraken over de reductie van CO₂. Een groot aantal van de projecten die in de aanvraag zijn opgenomen, zijn reeds uitgevoerd of lopen nog. Om die reden krijgen wij een voorschot van 70% van het subsidiebedrag. In juni 2004 hebben wij besloten het toegekende bedrag geheel beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Activiteitenprogramma energie- en klimaatbeleid 2005-2010 behorende bij de Nota energiebeleid II, die in de herfst van 2005 zal worden vastgesteld.

Warmte-/koudeopslag (WKO)

De belangstelling voor WKO neemt met name in de utiliteitsbouw sterk toe. Parallel aan het realiseren van concrete projecten (zie onder Energie in de bouw) is in 2004 hard gewerkt aan het afstemmen van de verschillende disciplines die relevant zijn om de toepassing van bodemenergie te stimuleren, namelijk bodembescherming, grondwaterbescherming en energiebesparing. Doel is om in 2005 te komen tot een stimuleringsprogramma met inachtneming van diverse geformuleerde grondwater- en bodemtechnische criteria. Omdat Drenthe in het Noorden vooroploopt is voor de noordelijke provinciale medewerkers eind 2004 een workshop georganiseerd met als doel de ontwikkelingen af te stemmen en te komen tot een integraal beleid voor de ondergrond in Noord-Nederland. In de Energienota II krijgt dat in 2005 de uitwerking.

Windenergie (BLOW):

Na een periode van vertraging heeft het Ministerie van Defensie inmiddels de benodigde fondsen voor het project beschikbaar gesteld en een startnotitie opgesteld. Van groot belang was ook dat het ministerie van alle betrokken grondeigenaren de rechten heeft verkregen om in totaal 5 windturbines van 5 MW te realiseren. Hierdoor is het de verwachting dat het project daadwerkelijk in 2010 gerealiseerd wordt.

Zonne-energie

Over zonne-energie kunnen wij kort zijn. Na het wegvallen van landelijke subsidiemogelijkheden is geen enkel project meer gerealiseerd. In 2004 sneuvelde ook het laatste project, te weten de nieuwbouw van een werkplaats van het waterschap Velt en Vecht (potentie: 2.000 m² zonnecellen).

Biomassa

Ter uitvoering van het Drentse energiebeleid is in 2002 de nota Biomassa opgesteld. Deze nota, die een inventarisatie bevat van Drentse biomassastromen en de mogelijke inzet van deze stromen voor de opwekking van duurzame energie, vormde de basis voor het in december 2003 verschenen Uitvoeringsprogramma biomassa 2004-2005, dat wij hebben vastgesteld. Doelstelling van het uitvoeringsprogramma is het leveren van een bijdrage aan het realiseren van de provinciale doelstelling op het gebied van hernieuwbare energieproductie door middel van het (laten) uitvoeren van concrete biomassaprojecten. Hierbij wordt onder andere gekeken naar het verbranden van houtachtige biomassastromen, het vergisten van mest, maar ook naar het verbouwen van energieteeltgewassen en het produceren van biobrandstoffen.

In 2004 zijn 2 projecten in het kader van het uitvoeringsprogramma uitgevoerd. Dit zijn de marktverkenning verwerking van houtstromen en bermgras en de marktverkenning toekomstige verwerking van GFT. Deze projecten betreffen biomassastromen die in eigen beheer zijn van de provincie en de Drentse gemeenten. Op 9 december 2004 is een afsluitende bijeenkomst georganiseerd waar Drentse provinciale en gemeentelijke ambtenaren bij aanwezig waren. Zij hebben geconcludeerd dat vervolgstappen genomen moeten worden om te komen tot een daadwerkelijke opwekking van bio-energie uit deze stromen. In 2005 worden gesprekken met een nog te selecteren groep van marktpartijen gevoerd in het kader van het concretiseren van de vervolgstappen.

Daarnaast zijn er verschillende biomassaprojecten uitgevoerd en opgestart in 2004.

Dit zijn:

- 20 april 2004: workshop Biogas uit zuiveringsslib
- oktober 2004: Haalbaarheidsstudie Biomassaverbrandingsinstallatie (2MWe) Emmtec Services BV te Emmen. Als input wordt een houtachtige biomassastroom gebruikt die vrijkomt op het Emmtec Business Park
- start traject vergunningverlening Covergistingsinstallaties AVEBE te Gasselternijveen
- uitbreiding mestvergistingsinstallatie te Zuidvelde (van 85 kWe naar 385 kWe)
- aanvraag vergunning mestvergistingsinstallatie te Gasselternijveenschmond

Een aantal van deze projecten heeft een doorloop in 2005.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Duurzame ontwikkeling

Aandacht voor duurzame ontwikkeling willen wij met name onderstrepen door het ondersteunen van het LED-project, de uitwerking van het Symposium 2030+ en de inzet voor het project Energy Valley.

Stand van zaken per 31 december 2004

Energie en beleid

Een belangrijk project is Liberalisering energiemarkt Drenthe (LED), waarbij wij gezamenlijk met 11 gemeenten de inkoop van elektriciteit Europees hebben aanbesteed.

Dit betekent onder meer dat alle overheidsgebouwen in Drenthe, met uitzondering van het provinciehuis, openbare verlichting etc. voor 100% op groene stroom zijn overgegaan.

Financieel gezien is het project een succes. De prijzen zijn inmiddels (december 2004) met circa 30% gestegen!

De uitvoering van het project heeft echter veel voeten in de aarde gehad. Zo is de uitvoering van de duurzaamheidsparagraaf van de overeenkomst (artikel 12) onder druk komen te staan door afschaffing van landelijke subsidieregelingen. Ook blijkt een aantal gemeenten niet bereid de gerealiseerde financiële besparingen terug te sluizen in het project, waarschijnlijk mede als gevolg van bezuinigingen. Ten slotte hebben administratieve perikelen rondom de liberalisering van de energiemarkt het project parten gespeeld. Het contract (looptijd 1 juli 2003 - 1 juli 2008) is daarom pas op 18 november 2004 officieel ondertekend. Ook is die dag het LED-logo gepresenteerd.

Met drie projectideeën, voortvloeiende uit artikel 12 van de Raamovereenkomst, is na de zomer van 2004 de voorbereiding gestart, te weten:

- PV op scholen
- Energiebesparing bij overheidsgebouwen en objecten
- Energiebesparing bij huishoudens

Deze projectvoorstellen worden begin 2005 ter besluitvorming aan de LED-partners aangeboden.

Het LED-project heeft veel invloed gehad op andere sectoren. Zo is met name bij de gemeenten de omvang van de administratieve afhandeling van facturen sterk teruggebracht. Op het gebied van openbare verlichting is in nauwe samenwerking met de gemeente Groningen een traject gestart over de eigendomsverhoudingen en onderhoud van de openbare verlichting. Afronding wordt voorzien voor de zomer van 2005.

In verband met de liberalisering van de gasmarkt per 1 januari 2005, is eind 2004 ook de voorbereiding van het project LED-gasinkoop van start gegaan.

Klimaatconferentie

Op 12 februari 2003 hebben wij een symposium georganiseerd over de gevolgen van klimaatverandering voor de toekomst van de leefomgeving in Drenthe, met als belangrijkste thema's Water en Energie. In ons Collegeprogramma 2003-2007 is hieraan een vervolg gegeven door het opnemen van "Vervolgen Symposium 2030+, waarin gevolgen van klimaatveranderingen centraal staan". Dit hebben wij in 2004 verder uitgewerkt in een projectplan, waarvoor provinciale staten € 45.000,-- beschikbaar hebben gesteld. Het project richt zich op:

- de Drentse burger, in het bijzonder jongeren, om deze meer bewust te maken van de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering in Drenthe;
- het verkrijgen van ontwikkelingsgerichte ideeën over de wijze waarop men daarmee kan omgaan;
- het participeren van burgers in beleidsprocessen.

Voor de verdere uitvoering wordt gebruikgemaakt van een ambtelijke werkgroep en een overleggroep waarin ook drie statenleden zitting heeft. In 2004 hebben wij voorbereidingen

getroffen voor een startbijeenkomst op 18 maart 2005 en het nader betrekken van de Drentse scholen voor voortgezet onderwijs. Centraal staat de vraag hoe de dagelijkse leefomgeving eruitziet in 2050, rekening houdend met een aanzienlijke reductie van de uitstoot van broeikasgassen en een gewijzigd neerslagpatroon.

Energy Valley

Energy Valley heeft zich in 2004 ontwikkeld tot een project met landelijke uitstraling. Energy Valley heeft de bestaande activiteiten op energiegebied uitgebouwd langs drie sporen, te weten duurzame energie, kennisinfrastructuur en bedrijven. Centraal binnen de werkzaamheden van Energy Valley stonden de circa 20 haalbaarheidsstudies naar concrete transitie-experimenten (vanuit de OTC-regeling: Ondersteuning Transitie Coalitie) en het opstellen van het rapport Een vallei met uitzicht. Het betreft een Masterplan Energie-transities voor een duurzame energiehuishouding in Noord-Nederland. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is KOMPAS-subsidie verleend (tot en met november 2005) terwijl de provincie Drenthe, als één van de elf partners, tevens cofinanciert.

Energiekompas

In het kader van Energiekompas (samenwerking tussen noordelijke provincies, Gasunie, NAM, Novem en de milieufederaties) is een aantal aansprekende projecten opgestart, zoals opschaling waterzijdig regelen (WZI-Noord), energiebesparing in de bestaande bouw en stimuleren kleine windmolens. In januari 2004 is de voorbereiding van het project WZI-Noord van start gegaan. De samen met marktpartijen georganiseerde Masterclass WZI (februari 2004) werd zeer goed bezocht en leverde belangrijke input voor het Projectplan WZI-Noord. Eind 2004 is op basis van het Projectplan WZI-Noord een ESF-aanvraag ingediend. De daadwerkelijke start van dit ambitieuze projectplan wordt voorzien in het voorjaar van 2005 (einde voorzien in zomer 2007). Het doel is om in 600 utiliteitsgebouwen de cv-installaties te optimaliseren, ca. 200 monteurs van installatiebedrijven een opleiding WZI (inclusief LTV en warmtepompen) te laten volgen en dat Regionale Opleidingscena het product WZI vanaf het studiejaar 2005-2006 in het curriculum van de opleiding Installatietechniek hebben opgenomen.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

		Realisatie	Verschil begroot +/- realisatie
• uitvoeringsprogramma biomassa	60.000	0	60.000
• Energie Valley	45.000	45.000	0
• Klimaatconferentie	45.000	0	45.000
• Projecten warmte-koudeopslag	25.000	9.860	15.140
• LED-project	100.000	878	99.122

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	100.262	511.589	1.085.418	233.419	851.999
Apparaatskosten	309.168	470.111	470.111	558.468	-88.357
Totaal lasten	409.430	981.700	1.555.529	791.887	763.642
Totaal baten	29.392	0	0	862	862
Saldo	438.822	981.700	1.555.529	791.025	764.504

Financiële analyse

Programmakosten

Het overschot van € 764.504,-- wordt voornamelijk veroorzaakt door een positief saldo (€ 534.094,--) op Uitvoering afvalpreventie en energiebesparing provinciehuis. Dit saldo is voor overheveling naar 2005 aangeboden, waarbij voorgesteld wordt dit bedrag grotendeels te besteden voor het Huisvestingsplan.

Ook de positieve saldi op de budgetten Uitvoering Nota energiebeleid, projecten WKO, Klimaatconferentie, Uitvoeringsprogramma biomassa en het LED-project zijn voor overheveling voorgedragen. Het betreft budgetten die pas eind 2004 beschikbaar kwamen en waarvoor nog niet tot besteding kon worden overgegaan. Bij de kosten uitvoering Energienota wordt € 32.175,-- gedekt door een bijdrage van de reserve Flexibel beleid bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Apparaatskosten

Er is in 2004 meer tijd besteed dan gepland aan voornamelijk Energy Valley, Energienota II en LED (deze laatste heeft een jaar extra inspanning geleverd).

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	3-4
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	1.408.926	2.174.018	2.751.845	1.729.248	1.022.597
Baten	21.721	0	0	13.636	13.636
Saldo	1.387.205	2.174.018	2.751.845	1.715.612	1.036.233

Missie

Het Drents bodembeleid heeft als missie:

- wat betreft het bodembeleid in het algemeen: het ontwikkelen, monitoren en evalueren van beleid voor het behouden en verbeteren van de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, plant en dier;
- wat betreft het bodembeschermingbeleid: het behouden en verbeteren van de kwaliteit van bodem en grondwater, zodat algemene en specifieke bodemwaarden in stand blijven en de bodem blijvend gebruikt kan worden voor toegekende functies;
- wat betreft het bodemsaneringsbeleid: het saneren van verontreinigingen, zodat de kwaliteit van bodem en grondwater voldoet aan de functionele eisen voor het gewenste gebruik van de bodem;
- wat betreft het beleid ten aanzien van de verwerking van afvalstoffen: binnen het kader van duurzame ontwikkeling realiseren van de gewenste milieukwaliteit in Drenthe, rekening houdend met de huidige milieukwaliteit

Doelstelling 35201**Bodembescherming**

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer A.H. Smits (toestel 54 55)

Wij streven ernaar dat de Drentse bodem, inclusief grondwater, voldoet aan de algemene omgevingskwaliteit en in milieubeschermingsgebieden aan de bijzondere omgevingskwaliteit van het POP.

Het huidige meetnet grond en grondwater besloeg voornamelijk verspreiding, verzuring en vermeting. In 2004 zijn hier de parameters voor bestrijdingsmiddelen aan toegevoegd. In 2005 volgt wederom een integrale analyse van de gesignaleerde trends. Toekomstige ontwikkelingen zijn afhankelijk van de uitkomsten van Landsdekkend beeld spoor 2, waarin naast de informatie van de chemische kwaliteit de biologische en fysische kwaliteiten van de bodem verder uitgewerkt worden. Dit landelijke traject loopt tot 2009.

Beleidsvoornemens

- In 2004 zal een nieuw convenant tussen de Waterleidingmaatschappij Drenthe en de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) van toepassing zijn, gericht op een zo milieuvriendelijk agrarische bedrijfsvoering in de kwetsbaarste grondwaterbeschermingsgebieden.
- Mede in het licht van de komende Europese notitie over het bodembeschermingbeleid, de EU-richtlijn tot toegang tot milieu-informatie, de EU-kaderrichtlijn water en het in het POP II geformuleerde beleid wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een breed scala aan indicatoren voor het bodembeschermingbeleid.

Bodemsanering voormalige stortplaats Exloo

Het Convenant grondwaterbescherming - tussen de Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) en de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) is afgesloten. Het jaarlijks uitvoeringsprogramma is opgesteld.

In 2005 zal waarschijnlijk een convenant tot stand worden gebracht tussen het Waterbedrijf Groningen en de NLTO over de bescherming van de oppervlaktewaterwinning van de Drentsche Aa.

Al 10 jaar worden met meetnetten bodem- en grondwaterkwaliteit de thema's Vermesting, Verspreiding en Verzuring gemeten. Daarmee hebben wij inmiddels een goed beeld (toestand en trends) van de chemische milieukwaliteit in het landelijk gebied. Het beeld is echter nog niet compleet. Voldoende zicht op de effecten van het bestrijdingsmiddelengebruik op het milieu in Drenthe hebben wij nog niet. Het grondwaterkwaliteitsmeetnet is in 2004 daarom aangevuld met een breed onderzoekspakket van bestrijdingsmiddelen, zowel voor landbouw als niet-landbouw.

De EU-bodemstrategie, de Beleidsbrief bodem en het Landsdekkend beeld spoor 2 zetten naast de bovengenoemde chemische milieukwaliteit ook in op de fysische en biologische bodemkwaliteit. Het gaat hierbij om zaken als erosie, organisch stofgehalte en bodembiodiversiteit. De komende jaren zullen deze thema's nader worden uitgewerkt.

In relatie hiermee is het van belang reeds bestaande milieu-informatie te ordenen en toegankelijk te maken voor publiek (Verdrag van Aarhus).

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Bodem- en grondwaterbescherming

Het beleid is gericht op het voorkomen en terugdringen van handelingen, activiteiten en gedrag die leiden tot het verontreinigen van de bodem en grondwater. In het kader van de herziening van de PMV is gekozen voor een accentverschuiving in de uitvoering van dit beleid. In plaats van regelgeving zullen de instrumenten subsidieverlening en voorlichting prioriteit krijgen. Met de accentverschuiving zijn extra kosten gemoeid ten bedrage van structureel € 200.000,--.

Stand van zaken per 31 december 2004

Mede vanwege de personele situatie kon slechts beperkt inhoud worden gegeven aan het nieuwe instrument. Voor een gedeelte van het overgebleven bedrag is een overhevelingsvoorstel ingediend.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

200.000

Realisatie

1.978

Vershil begroot -/- realisatie

198.022

Toelichting

Zie stand van zaken per 31 december 2004.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	2.996	230.360	201.360	1.978	199.382
Apparaatskosten	269.480	454.274	454.274	313.626	140.648
Totaal lasten	272.475	684.634	655.634	315.604	340.030
Totaal baten	0	0	0	821	821
Saldo	272.475	684.634	655.634	314.783	340.851

Financiële analyse

Uit het budget voor vermindering risico's op verontreiniging en aantasting heeft vrijwel geen besteding plaatsgevonden. Voor een bedrag van € 34.000,-- is om overheveling verzocht naar 2005. Dit zal worden benut om meer zicht te krijgen op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt. Het overschot op apparaatskosten wordt veroorzaakt door een langdurige ziekte.

Doelstelling 35202 Bodemsanering

Portefeuillehouder Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon De heer J. Bakker (toestel 5820)

Ons doel voor 2004 was om de omvang van de bodemverontreiniging landsdekkend in kaart te brengen. De inventarisatie voor het Landsdekkend beeld spoor 1, de werkvoorraad, is op tijd ingediend bij het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en goedgekeurd. In Drenthe zijn 38.000 verdachte locaties gevonden, waarvan er op basis van een landelijk gemiddeld doorloopperscentage circa 2.000 locaties daadwerkelijk gesaneerd worden. Het procentuele aandeel van Drenthe in het totaal van de 600.000 verdachte locaties is hoger dan op basis van de voorgaande cijfers werd geraamd. Dit heeft geleid tot een hoger budget voor de periode 2005-2009 en een hogere vergoeding voor de apparaatskosten.

Onze doelstelling is dat alle vervuilde locaties voor 2023 voldoen aan de eisen, gesteld voor de specifieke functie(s) van deze locaties.

Het afgelopen jaar is mede wegens het ontbreken van een duidelijke landelijke richtlijn besloten het werken aan de voorraad verdachte locaties niet tot een speerpunt te maken. Inmiddels is het einde van de saneringsoperatie wegens de bezuinigingen op de meerjarenbudgetten voor bodemsanering van 2023 verschoven naar 2030.

Beleidsvoornemens

- Het in kaart brengen van de werkvoorraad in het kader van het landsdekkende beeld is eind 2004 gereed gekomen. Op basis daarvan zal in 2004 het nieuwe Meerjarenprogramma 2005-2009 mede worden opgesteld.
- In de loop van 2004 komen de eerste aanpassingen van de WBB gereed, zodat ook enkele belangrijke uitgangspunten uit de beleidsvernieuwing bodemsanering (Bever) een wettelijke basis hebben.
- Wij bouwen de kwaliteitszorg verder uit; ook de handhaving zal in het kader van een verbetertraject in de systematiek van de kwaliteitszorg meedraaien.
- Wij intensiveren de handhaving op bodemsaneringgevallen in eigen beheer. Het streven is de saneringslocaties meerdere keren te bezoeken.

*Nazorg stortplaatsen afdichten
stortplaats Ubbena*

In afwachting van een landelijke richtlijn om de werkvoorraad op een uniforme wijze aan te pakken zijn dit jaar 40 oriënterende onderzoeken afgerond.

In 2004 zijn er 34 besluiten op het evaluatierapport genomen. Het betreft hier saneringen in eigen beheer (SEB). Een evaluatierapport wordt 3 maanden na afloop van de sanering ingediend. Een nieuwe Wet op de bodembescherming (WBB) is niet in 2004 vastgesteld. Wij verwachten dat dit zal gebeuren in 2005. Met deze vaststelling krijgen de beleidsontwikkelingen die in het kader van Bever sinds 1999 spelen (onder andere van multifunctioneel naar functioneel saneren) een wettelijk kader.

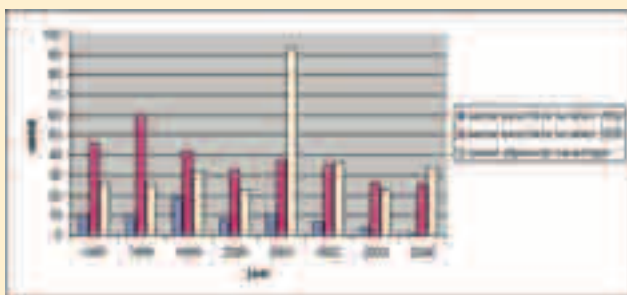
Het kwaliteitszorgsysteem is in 2004 verder uitgebouwd, in 2005 volgt certificering. In 2004 is het beschrijven van de diverse procedures afgerond en vastgesteld conform het Normblad 8001 (SIKB). Werkzaamheden voldoen hierdoor al aan dit kwaliteitsniveau.

De handhaving is geïntensiveerd en de saneringslocaties worden meerdere keren onderzocht. Elke saneringslocatie wordt bij aanvang van de saneringswerkzaamheden bezocht.

Bij het bereiken van de einddiepte van de grondsanering wordt een tweede controle uitgevoerd.

Bij de aanleg van het grondwateronttrekkingssysteem volgt een derde controlebezoek met als doel vaststelling daadwerkelijke aanleg.

Op deze wijze is intensief contact met de saneerder geborgd en is het mogelijk alert bij te sturen op eventuele afwijkingen van het saneringsplan.

*Vuilverbrander Essent in
Wijster*

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Sanering gasfabrieksterreinen

Op dit moment is er een tekort in de exploitatie voor de sanering van de drie gasfabriekslocaties in Drenthe. Het voorgestelde bedrag is een eerste stap om dit tekort mee op te lossen.

Stand van zaken per 31 december 2004

Op dit moment is er een tekort in de exploitatie voor de sanering van de drie gasfabriekslocaties in Drenthe.

Voor de gasfabriek Coevorden is het tekort na een bestuurlijk akkoord gedekt; daarvoor is € 200.000,-- uit provinciale middelen toegezegd. Voor de gasfabriek Meppel lopen de onderhandelingen nog; er is nog geen overeenstemming over de financiering. Voor de gasfabriek Assen is het nader onderzoek naar de vervuiling afgerond. Er lopen besprekingen over de toekomstige bestemming van het gasfabrieksterrein.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/ realisatie
500.000	0	500.000

Toelichting

Ondertekening van saneringsovereenkomsten in 2004 heeft vertraging opgelopen. Voorgesteld wordt het bedrag naar 2005 over te hevelen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	4.481.302	5.288.450	5.300.298	1.227.232	4.073.066
Apparaatskosten	1.086.624	1.265.912	1.265.912	1.419.799	-153.887
Totaal lasten	5.567.926	6.554.362	6.566.210	2.647.031	3.919.179
Totaal baten	4.820.621	5.061.754	5.061.754	1.471.173	3.590.571
Saldo	747.305	1.492.608	1.504.456	1.175.848	328.608

Financiële analyse

Programmakosten

Voor de budgetperiode 2002 tot en met 2004 heeft VROM € 8.521.000,-- toegezegd. De gemaakte kosten (€ 8.119.500,--) blijven binnen de toezegging. Aangezien in de jaren 2002 en 2003 meer was uitgegeven dan was ontvangen, is in 2004 slechts relatief weinig uitgegeven voor bodemsanering. In 2004 heeft ook de afwikkeling bodemsanering 1999 tot en met 2001 met VROM plaatsgevonden door terugbetaling van vooruit ontvangen inkomsten van de VROM-subsidie ad € 4.372.000,--. Dit resulteert in negatieve baten voor 2004. (Dit bedrag wordt ten laste gebracht van de voorziening bodemsanering middelen derden. Verantwoording vindt plaats binnen programma 0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.)

Inmiddels is ook de concepteindafrekening met VROM over de periode 2002 tot en met 2004 gereed. Hierbij bleek dat minder apparaatskosten konden worden gedeclareerd dan waarmee rekening was gehouden over de genoemde periode. Ook heeft vrijwillige bodemsanering plaatsgevonden. De provincie heeft hiervoor advertentiekosten en dergelijke vergoed. Het beschikbare budget voor sanering gasfabrieksterreinen is niet besteed en de bedrijvenregeling is nog niet van de grond gekomen.

Het saldo in de voorziening bodemsanering bedraagt per 31 december 2004 € 505.000,-- en

is voldoende voor de verrekening met VROM over de periode 2002-2004. De onttrekking aan de voorziening bodemsanering bedroeg per saldo € 2.103.000,--. De onttrekking was overigens per abuis bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen geraamd voor € 372.100,--.

In 1998 is het project NAVOS van start gegaan. Dit behelst het monitoren van voormalige stortplaatsen. Door een provinciale verordening is een heffing in het leven geroepen ter dekking van de verwachte kosten voor het installeren van de meetnetten. In deze verordening is aangegeven dat in deze tweede fase een aantal kosten wordt gefinancierd door VROM en het bemonsteren van alle waarnemingspunten uit leges moet komen (duur 4 jaar). Alle NAVOS kosten waren, evenals in de eerste fase (tot en met 2001) ten laste van de bodemsanering gebracht. Om die reden waren de leges die waren gestort in de Reserve monitoring voormalige stortplaatsen vorig jaar gesaldeerd met de kosten bodemsanering. Mede in verband met de invoering van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het daarin gewenste heldere onderscheid, i.c. voorziening bodemsanering is de schuld aan VROM en de reserve Monitoring voormalige stortplaatsen bevat de geheven leges, is dit weer teruggedraaid en is het vorig jaar gestorte fondssaldo ad € 1.395.000,-- weer uit de bodemsanering getild en weer ten gunste van de afzonderlijke reserve Monitoring voormalige stortplaatsen gebracht. Alle kosten NAVOS vanaf 2002 tot en met 2004 ad € 524.000,-- zijn nu vooralsnog ten laste van de legesheffing gebracht. Het saldo als bijdrage aan de reserve Monitoring voormalige stortplaatsen komt daarmee uit op € 871.000,--. Dit is te vinden bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Apparaatskosten

Voor 2004 zijn meer uren besteed aan de uitvoering dan begroot.

Doelstelling 35203

Verwerking afvalstoffen

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer J. Kramer (toestel 58 22)

Ons doel is om in samenwerking met andere overheden en het bedrijfsleven de milieubelasting te verminderen door afvalstoffen en risico's van stortplaatsen te beheersen.

Nazorg gesloten stortplaatsen

In april 2004 hebben wij de checklist nazorg stortplaatsen en baggerspeciedepots als beleidsregel in het kader van de Algemene wet bestuursrecht vastgesteld. Hiermee kunnen wij nazorgplannen van droge stortplaatsen en baggerspeciedepots beoordelen.

Met behulp van deze checklist zijn de exploitanten van stortplaatsen in staat hun nazorgplannen te actualiseren. Hiervan is in 2004 geen gebruik gemaakt. Het algemeen bestuur van het Nazorgfonds heeft daarom besloten de nazorgheffingen in 2004 niet te herzien. Het actualiseren van de nazorgplannen zal in de toekomst wel plaatsvinden met als gevolg dat de nazorgheffingen worden herzien.

Sinds 1993 verzorgt de Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) voor de provincie Drenthe de registratie van de meldingen van afgifte en ontvangst van bedrijfs- en gevaarlijk afval. De belangrijkste doelstelling van het registratiesysteem is het genereren van gegevens en informatie voor de uitvoering van het milieutoezicht van de provincie voor wat betreft de bedrijven die afval verwerken.

Melden/registreren afvalstoffen

Per 1 januari 2005 is het Besluit melden van kracht. Dit besluit omvat regels met betrekking tot de afgifte, de ontvangst en het vervoer van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen. Door onze betrokkenheid bij de Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) hebben wij hier een bijdrage aan geleverd. De nadruk lag op bestuurlijk-juridische vraagstukken en de ontwikkeling van een goed en betrouwbaar meld- en registratiesysteem.

Als resultaat hiervan is in 2004 een samenwerkingsovereenkomst bouw tussen het Ministerie van VROM en de stichting aangegaan. Het resultaat is een nieuw operationeel meld- en registratiesysteem vanaf januari 2005.

Daarnaast hebben wij gewerkt aan het opstellen van een convenant nieuw meldsysteem tussen het Ministerie van VROM en de 12 provincies. Het convenant heeft betrekking op het toeleveren van gegevens aan de centrale database door de minister van VROM en de provincies, het gebruikmaken van de meldgegevens door de provincies ten behoeve van de handhaving en de financiering van het meldsysteem. Dit convenant zal naar verwachting begin 2005 worden ondertekend.

Afval in de diepe ondergrond

Hoofdpijnen

De Europese Commissie (EC) heeft in 2003 twee ontwerprichtlijnen aangenomen die moeten resulteren in een gemeenschappelijke aanpak in de Europese Unie (EU) met betrekking tot de veiligheid van kernreactoren en de verwerking van radioactief afval. Over radioactief afval is geen overeenstemming bereikt, vooral over bovengrondse opslag. Wel is de EC in september 2004 met een herzien voorstel gekomen. De werkelijke betekenis daarvan is echter onduidelijk. Dit onderwerp blijft onze aandacht houden. Het is onze bedoeling, samen met zeven andere provincies, het onderwerp in IPO-verband aan te kaarten bij de staatssecretaris van VROM.

Dit onderwerp zal in 2005 verder worden uitgewerkt.

Beleidsvoornemens

- In 2003 zijn de verkregen monitoringsgegevens geanalyseerd en zij worden begin 2004 in IPO-verband aan de staatssecretaris van VROM ter hand gesteld.

De monitoringsgegevens worden gebruikt bij de opzet en uitwerking van de meldingsystematiek en door het beleid voor afval op rijksniveau.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	1.207.180	1.211.600	1.211.600	1.163.390	48.210
Apparaatskosten	168.394	252.606	252.606	81.526	171.080
Totaal lasten	1.375.574	1.464.206	1.464.206	1.244.916	219.290
Totaal baten	1.042.333	1.042.000	1.042.000	1.045.012	3.012
Saldo	333.241	422.206	422.206	199.904	222.302

Financiële analyse

Apparaatskosten

Door gewijzigde prioriteiten is besloten om minder tijd dan gepland te besteden aan bovengenoemde zaken, maar extra inzet te leveren voor de 2 vergunningprocedures voor de EVI Coevorden (Nederlandse en Duitse procedures).

Doelstelling 35204**Bodembeleid**

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer A.H. Smits (toestel 54 55)

Om een visie te ontwikkelen op het geïntegreerd strategisch bodembeleid, wilden wij in 2004 bijzondere aandacht besteden aan het ontwerp van de strategische notitie van de Europese Unie (EU) over het bodembeschermingbeleid. De ontwerp-EU bodemstrategie is echter vertraagd. In november 2005 zal het ontwerp worden gepubliceerd.

Daarnaast wilden wij een visienota bodembeleid van de gezamenlijke overheden in Nederland uitbrengen. De uitwerking en implicaties van de Beleidsbrief bodem zijn onderdeel van de strategische milieu-agenda 2004-2007 van de IPO-milieugedeputeerde. Wij nemen hierover in april 2005 een besluit.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmamakosten	161.336	117.000	117.000	99.687	17.313
Apparaatskosten	823.528	1.268.835	1.268.835	992.815	276.020
Totaal lasten	984.864	1.385.835	1.385.835	1.092.501	293.334
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	984.864	1.385.835	1.385.835	1.092.501	293.334

Financiële analyse

Het overschot op apparaatskosten wordt veroorzaakt door een langdurige ziekte.

Financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	3-4
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	8.200.840	10.089.037	10.071.885	5.300.053	4.771.832
Baten	5.862.954	6.103.754	6.103.754	2.517.016	3.586.738
Saldo	2.337.886	3.985.283	3.968.131	2.783.037	1.185.094

Programma 5.2.

Vergunningverlening en handhaving milieubeheer

Missie

Het Drents vergunningverlenings- en handhavingsbeleid heeft als missie:

- behoud en verbetering van het milieu doordat de inrichtingen en activiteiten veilig en niet belastend zijn;
- het door de burger als zo weinig mogelijk belastend laten ervaren van effecten van lokale luchtvaart;
- burgers, inrichtingen, belangenorganisaties, provinciale organisatie en andere overheden hebben inzicht in het provinciaal beleid ten aanzien van bedrijfsgerichte milieutaken (vergunningverlening, convenanten etc.);
- behoud en verbetering van het milieu door een goede naleving van wet- en regelgeving op grond van de Wet milieubeheer (Wm);
- het handhavingsbeleid van de provincie Drenthe is inzichtelijk voor alle doelgroepen;
- burger voelt zich betrokken bij de kwaliteit van het milieu in Drenthe.

Doelstelling 35301

Luchtverontreiniging algemeen

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer F. Eilander (toestel 58 45)

Door de inzet van de instrumenten Onderzoek, Milieueffectrapportage, Vergunningverlening en Handhaving willen wij komen tot een minimale belasting van de burger door geluid, straling, emissies, stank en risico's veroorzaakt door inrichtingen en andere activiteiten.

- Er zijn 82 stankklachten binnengekomen, waarvan 42 over provinciale inrichtingen.
- Onder provinciaal gezag vallen circa 24 "geurrelevante" inrichtingen. Deze inrichtingen beschikken over een toereikende vergunning of er is een nieuwe vergunning in voorbereiding.
- Langs enkele drukke wegen in Emmen, Meppel en Hoogeveen is ten gevolge van hoge achtergrondconcentraties overschrijding van de norm voor fijnstof geconstateerd.
- Er is in Drenthe geen sprake van ondergrondse opslag van radioactieve en gevaarlijke afvalstoffen.
- Er is in 2004 geen overschrijding van alarmdrempels aangaande straling geweest.
- Er zijn in 2004 geen overschrijdingen van risiconormen geweest.

Externe veiligheid

Het Uitvoeringsprogramma externe veiligheid Drenthe 2004-2005 is eind 2004 van start gegaan met 5 projecten, die samen met de gemeenten en de Regionale Brandweer Drenthe in 2005 zullen worden uitgevoerd.

Deze projecten zijn:

1. Implementatie externe veiligheid in de (gemeentelijke) organisatie
2. Risico-inventarisatie stationaire bronnen "ondersteuning Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS)/Verkenning RRGs-plus
3. Actualisatie Wet milieubeheervergunningen ten aanzien van externe veiligheid
4. Externe veiligheid in de ruimtelijke ordening
5. Routing gevaarlijke stoffen

Per project is een plan van aanpak gemaakt. De regie hiervan is in handen van de provincie en de aanpak van het programma ligt op schema.

Beleidsvoornemens

- Instellen van emissiehandel voor terugdringing van CO₂-emissies zal naar verwachting in 2004/2005 ook vorm gaan krijgen.
- In het kader van het Besluit luchtkwaliteit rapporteert de provincie periodiek aan het Rijk over de luchtkwaliteit.

In 2004 is de Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA) ingesteld. De NEA verleent emissievergunningen aan de grote industriële bedrijven voor de emissie van koolstofdioxide en stikstofdioxide (verzurende emissie) (NO_x). De provincie adviseert de NEA ten aanzien van de te verlenen vergunningen, een en ander vanuit de verantwoordelijkheid van de provincie voor vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet milieubeheer.

In 2004 is in het kader van besluit luchtkwaliteit niet gerapporteerd aan het Ministerie van VROM.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	34.403	30.361	30.361	131.718	-101.357
Totaal lasten	34.403	30.361	30.361	131.718	-101.357
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	34.403	30.361	30.361	131.718	-101.357

Financiële analyse

Apparaatskosten

Door de intensivering op het gebied van externe veiligheid is meer tijd besteed aan deze doelstelling dan gepland.

Doelstelling 35401 Geluidhinder algemeen

Portefeuillehouder Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon De heer U.P. Leever (toestel 54 46)

Door de inzet van de instrumenten Onderzoek en Overleg moet de belasting van de burger door geluid en andere risico's, veroorzaakt door de luchthavens, zo weinig mogelijk voorkomen. Dit alles binnen het kader van het POP.

Op 7 juli 2004 hebben provinciale staten POP II vastgesteld. In POP II is een afzonderlijk hoofdstuk Luchtvaart (C.5.5.) opgenomen.

Tot op heden stelt het Rijk (op basis van de Luchtvaart-wet) regels vast voor het gebruik voor de regionale en kleine luchtvaartterreinen. Ze doet dit in zogeheten aanwijzingsbesluiten. Voor Groningen Airport Eelde en luchthaven Hoogeveen zijn deze al in 2001 aangepast. In de aanwijzingsbesluiten zijn onder andere bepalingen opgenomen ter voorkoming van overschrijding van de geluidszones en bepalingen ter beperking van de hinder voor de omgeving. De bepalingen hebben betrekking op het baangebruik, types vliegtuigen en op de aard en tijdstippen van de vluchten (onder andere is er een verbod van commerciële oefen- en testvluchten).

De provincie heeft op grond van artikel 28 van de Luchtvaartwet al vele jaren (ambtelijk) zitting in de commissies voor de milieuhygiëne voor de luchthavens in Eelde en Hoogeveen. In de maanden april respectievelijk januari van ieder jaar worden de door de exploitant van

de luchthaven opgestelde Gebruiksplannen, met de aard en omvang van het luchthavengebruik, van beide luchthavens door de commissies beoordeeld. Deze worden met een advies aan de minister van verkeer en waterstaat toegezonden. In 2004 zijn de Gebruiksplannen goedgekeurd. Er hebben geen overschrijdingen plaatsgevonden van de geluidscontouren, zoals opgenomen in de onderscheidenlijke aanwijzingsbesluiten.

Opvallend is de afname van het aantal klachten over 'Eelde'. In 2000 waren dit ruim 5.000 klachten. In 2004 is dit afgenomen tot nog geen 1.000 klachten. Deze klachten worden geregistreerd in het professioneel werkende klachtenresponsstelsel. Door dit stelsel kunnen klagers in detail geïnformeerd worden over vluchten die rond een bepaald tijdstip hebben plaatsgevonden. Met het stelsel kan tevens worden aangegeven of de klacht "gegrond" of "ongegrond" moet worden verklaard.

Wat de luchthaven Hoogeveen betreft, zijn 2 punten het vermelden waard:

1. aantal klachten 2004: slechts 6
2. uitreiking "Veiligheidscertificaat" aan de exploitant c.q. havenmeester d.d. 24 augustus 2004

Provincie bevoegd gezag (2006)

In 2004 is gestart met de voorbereiding van een wetsvoorstel waarin de nieuwe regelgeving voor de regionale en kleine luchthavens is opgenomen. Dit wetsvoorstel maakt decentralisatie van taken en bevoegdheden naar provincies mogelijk. Daarnaast bevat het wetsvoorstel de basis voor nieuwe normstelling en regels op het gebied van geluid en externe veiligheid. Als laatste wordt in het wetsvoorstel uitgegaan van een duidelijke scheiding tussen de verantwoordelijkheden van de luchtvaartsector en de overheid.

Het wetsvoorstel en de daarop gebaseerde regelgeving wordt voorbereid door het landelijke project Regelgeving regionale en kleine luchthavens (RRKL). In 2004 zijn verantwoordelijke bestuurders bezocht om te spreken over een aantal punten rondom de aanstaande decentralisatie met als doel het draagvlak voor de decentralisatie te verkennen.

Met de decentralisatie van taken en bevoegdheden komt eind 2005, begin 2006 een belangrijke taak bij de provincies terecht. Deze taken en bevoegdheden hebben in principe betrekking op alle luchthavens in Nederland, met uitzondering van Schiphol. Het gaat dan zowel om zogenoemde regionale en kleine luchthavens als bijvoorbeeld ook zweefvliegerterreinen, ultra light vliegerterreinen en helikopterlandplaatsen.

Beleidsvoornemens

- Wij dragen in 2004, in samenwerking met de gemeenten, zorg voor bewaking van de geluidszones rond industrieterreinen.

De gemeenten voeren zonebewaking uit.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	10.879	11.423	11.423	6.680	4.743
Totaal lasten	10.879	11.423	11.423	6.680	4.743
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	10.879	11.423	11.423	6.680	4.743

Doelstelling 35402 Uitvoering saneringsprogramma industrielawaai

Portefeuillehouder Mevrouw T. Klip-Martin
 Contactpersoon De heer K.S. van der Wal (toestel 55 85)

Door de inzet van de instrumenten Vergunningverlening, Handhaving, Overleg en Geld willen wij komen tot het terugdringen van geluidshinder voor de burger via het treffen van maatregelen die voortkomen uit de saneringsprogramma's.

Geluidzones zijn niet gewijzigd en daardoor ontstaan ook geen substantiële wijzigingen in het aantal geluidbelaste woningen.

In 2005 zal een inventarisatie plaatsvinden.

In 2004 zijn de volgende resultaten behaald in het kader van de Uitvoering Saneringsprogramma industrielawaai:

- Industrierrein Bargermeer te Emmen; 13 woningen gesaneerd, 1 schoolgebouw resterend
- Avebe te Gasselternijveen; 3 woningen gesaneerd, saneringsprogramma is hiermee afgerond

De volgende saneringsprogramma's dienen nog gedeeltelijk te worden uitgevoerd. Met name maatregelen aan de bron (bij het bedrijf zelf) in de overdracht of bij de woningen (gevelmaatregelen).

- Motorcrossterrein Zuidwolde
- DOC te Hoogeveen
- SERMS te Steenbergerveld

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	1.221.556	5.100	1.641.756	68.905	1.572.851
Apparaatskosten	33.169	45.415	45.415	44.863	552
Totaal lasten	1.254.725	50.515	1.687.171	113.769	1.573.402
Totaal baten	755.706	0	1.636.656	60.696	-1.575.960
Saldo	499.020	50.515	50.515	53.073	-2.558

Financiële analyse

Programmakostenbaten:

De kosten van uitvoering saneringsprogramma (€ 60.696,--) industrielaawai worden gedekt door een bijdrage van de voorziening saneringsmaatregelen industrielaawai. In 2005 zal een afrekening met het Rijk plaatsvinden.

Doelstelling 35501

Beleidsontwikkeling vergunningverlening

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer G. Gjaltema (toestel 58 27)

Wij streven naar een eenduidig uitvoerbaar beleid ten aanzien van bedrijfsgerichte milieutaken, waarbij voor alle relevante partijen de organisatorische plaats, rol, kwaliteit en inzet van de provinciale vergunningverlening inzichtelijk is.

De provincie is ten aanzien van vergunningverleningstaken ISO-gecertificeerd.

Beleidsvoornemens

- Bedrijven die achterblijven in hun milieuprestaties krijgen een traditionele vergunning waarin gedetailleerd wordt voorgeschreven waaraan zij moeten voldoen. Ook in 2004 zetten wij dit beleid voort en wij bouwen dit zoveel mogelijk uit.

Bedrijven die achterblijven in hun milieuprestaties krijgen een traditionele vergunning waarin gedetailleerd wordt voorgeschreven waaraan zij moeten voldoen.

In de afgelopen jaren hebben wij ons milieubeleid meer gericht op het geven van meer verantwoordelijkheid aan bedrijven. Bedrijven die een actief milieubeleid voeren krijgen van de provincie een moderne milieuvergunning (vergunning op maat). Bedrijven die achterblijven in hun milieuprestaties krijgen van de provincie een traditionele vergunning waarin gedetailleerd wordt voorgeschreven waaraan zij moeten voldoen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	165.014	121.000	484.000	239.960	244.040
Apparaatskosten	191.673	203.832	203.832	27.023	176.809
Totaal lasten	356.686	324.832	687.832	266.983	420.849
Totaal baten	57.335	45.378	408.378	431.651	23.273
Saldo	299.351	279.454	279.454	164.669	444.123

Financiële analyse

Programmakosten

VROM heeft een bijdrage van in totaal € 363.000,-- voor externe veiligheid toegezegd.

Hiervan is € 338.000,-- verantwoord. De resterende € 25.000,-- wordt in 2005 verwacht (zie ook doelstelling 35301). De restanten op deze budgetten worden overgeheveld naar 2005.

Apparaatskosten

Door verschoven prioriteiten en ziekte is er minder tijd besteed dan gepland.

Doelstelling 35502 Beleidsontwikkeling handhaving

Portefeuillehouder	Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon	De heer R.G.J. Derksen (toestel 56 78)

Wij willen implementatie en naleving van de door het Rijk en de provincie vastgestelde wet- en regelgeving, waarvoor de provincie als bevoegd gezag geldt.

Beleidsvoornemens

De inhoudelijke thema's op het gebied van de handhaving in 2004 zijn onder meer:

- oppakken van de problematiek van fijn stof. Dit onder meer door een en ander te regelen in de vergunningverlening;
- veel aandacht voor geluid en stank (op basis van de klachten);
- handhaven van stiltegebieden;
- nadruk op Boswet als middel om de kwaliteit van de EHS te waarborgen;
- scherp toezicht Flora- en Faunawet;
- bodembescherming gekoppeld aan agrarische activiteiten in het buitengebied;
- toezicht op kwaliteit openlucht zweminrichtingen;
- sanering van illegale ligplaatsen langs de provinciale kanalen (wegwerken achterstand);
- toezicht op de leliebollenteelt (bodemonreiniging).

Oppakken van de problematiek van fijn stof

1. Er is aan drie bedrijven extra aandacht besteed en daardoor zijn saneringsmaatregelen getroffen.

Aandacht voor geluid en stank

2. Er hebben meer geluidsmetingen bij continubedrijven plaatsgevonden; bij de reguliere klachtenafhandeling heeft stank specifiek de aandacht.

Handhaven stiltegebieden

3. Er heeft specifiek toezicht plaatsgevonden in stiltegebieden, onder meer op illegaal motorcrossen.

Kwaliteit van de EHS te waarborgen;

Toezicht Flora- en Faunawet

4. Vanuit de Flora en Faunawet is toezicht uitgeoefend met specifieke aandacht voor ecologische hoofdstructuur(EHS)-gebieden.

Bodembescherming/agrarische activiteiten in het buitengebied

5. Naast het algemene toezicht in de bodembeschermingsgebieden zijn alle 15 ontheffingen gecontroleerd.

Wegwerken achterstand sanering van illegale ligplaatsen langs de provinciale kanalen

6. In 2004 heeft de provincie beleid vastgesteld met betrekking tot ligplaatsen in provinciale vaarwegen; de huidige ligplaatsen zijn geïnventariseerd. Medio 2004 is het handhavings-traject gestart en 5 eigenaren in overtreding zijn aangeschreven.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	-	31.300	115.056	67.347	47.709
Apparaatskosten	-	161.155	161.155	101.352	59.803
Totaal lasten	-	192.455	276.211	168.699	107.512
Totaal baten	-	0	0	259.871	259.871
Saldo	-	192.455	276.211	91.173	367.384

Financiële analyse

Programmakosten

Er hebben zich bij handhavingssituaties minder gevallen voorgedaan dan voorzien, waarbij tot nader (laboratorium)onderzoek met externe expertise overgegaan moet worden omdat deze noodzakelijk is.

Baten

In 2004 zijn van twee bedrijven bedragen ontvangen in verband met het toepassen van bestuursdwang. De kosten van het opruimen van een illegale vuilstort (2003) is verhaald op Staatsbosbeheer (eigenaar van het terrein); ontvangst van € 9.608,13 heeft in de loop van 2004 plaatsgevonden. Daarnaast is een bedrag geïnd door een dwangsomprocedure van Sita/Meisner in verband met het niet afdekken van een vuilstort ad € 250.000,--.

Beide niet-voorzien bedragen veroorzaken een voordelig resultaat. Dit is gestort in de reserve Uitoefenen bestuursdwang bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Apparaatskosten

De overschrijding op apparaatskosten kan worden toegeschreven aan het opnieuw verdelen van apparaatskosten na oprichting van de nieuwe Productgroep Handhaving. Daarbij is een minder verfijnde methode gebruikt dan bij de primaire begroting.

Doelstelling 35503 Vergunningverlening inrichtingen Wm

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer G. Gjaltema (toestel 5827)

De provincie streeft naar een volledig toereikend vergunningenbestand. Om dit te kunnen bereiken worden periodiek alle vergunningen geactualiseerd. De provincie voert de vergunningverlening zoveel mogelijk projectmatig uit.

In 2004 zijn de vergunningen voor een van de autodemontagebedrijven in Emmen (Bladderswijk) in samenwerking met de gemeente Emmen opnieuw bekeken.

In 2004 is een Milieueffectrapportage(m.e.r.)-procedure gestart voor een op te richten afvalverbrandingsinstallatie in Coevorden. Het betreft een grensoverschrijdend project. Aan de Duitse zijde van de grens is er ook een initiatief voor het oprichten van een afvalverbrandingsinstallatie. De m.e.r.-procedure is nog niet afgerond.

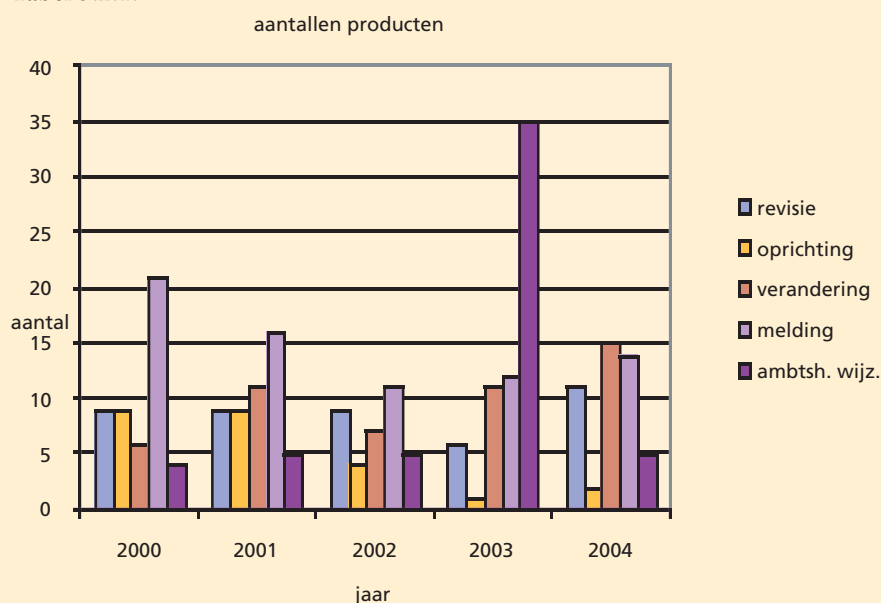
- In tabel 5.2.1. is het aantal producten over de afgelopen 5 jaren weergegeven.
- In tabel 5.2.2. is aangegeven binnen welke termijnen de vergunningen zijn verleend.

In 2004 zijn 4 actualiseringsonderzoeken uitgevoerd en in 4 gevallen is zonder formele toets een vernieuwingstraject opgestart om de vergunningen te bekijken.

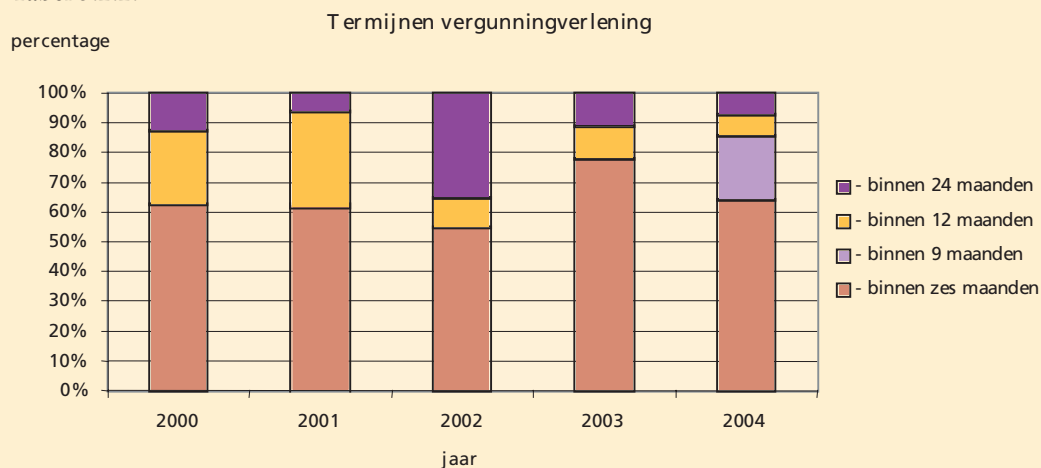
Eén definitief Bedrijfsmilieuplan (BMP) is goedgekeurd. Daarnaast is eind 2004 bij 4 zuivel-bedrijven een BMP-traject gestart.

Eén m.e.r.-traject is gestart en voor drie andere zijn gedurende het gehele jaar werkzaamheden verricht. Een beoordeling van een m.e.r. is afgerond. Hieruit is af te leiden dat op dit moment 3 m.e.r.-trajecten lopen.

Tabel 5.2.1.

Tabel 5.2.2.

Beleidsvoornemens

- Voor de convenanten worden in 2004 voorbereidingen getroffen voor de tweede planperiode. Dat betekent dat alle convenant bedrijven in overleg met de provincie een nieuw energiebesparingsplan gaan opstellen wat uiteindelijk door de provincie in overleg met een onafhankelijke derde moet worden beoordeeld en goedgekeurd.
- In 2004 zullen wij (evenals in de jaren hiervoor) uitvoering geven aan het doelgroepenbeleid industrie. De bedrijven die vallen onder het convenant voor de chemische industrie, zuivel en metaalektro stellen nieuwe bedrijfsmilieuplannen (BMP's) op.
- Ten aanzien van de milieueffectrapportage (m.e.r.) in het Nederlands-Duits grensgebied wordt gewerkt aan een protocol dat erin voorziet dat binnen een zone van 5 km overheden elkaar over en weer informeren en procedureel bijstaan inzake m.e.r.-projecten.

Energieplannen

De NEA is operationeel. De NEA verleent emissievergunningen aan de grootste bedrijven die zorgen voor uitstoot van gasen in Nederland ten aanzien van kooldioxide en stikstofdioxide (NOx). De provincie adviseert de NEA over de te verlenen vergunningen, een en ander vanuit de provinciale verantwoordelijkheid voor het verlenen van de Milieuvergunningen. De provincie heeft verder uitvoering gegeven aan het convenant Benchmarking voor 7 bedrijven.

Benchmarking is een vergelijkingsinstrument. De individuele bedrijven worden vergeleken met een representatief bedrijf dat op "wereldtop" niveau staat.

In 2004 zijn in het kader van de energieconvenanten benchmarking en de meerjarenafspraken 3 plannen ingediend. Eind 2004 liep van beide convenanten de eerste vierjarige periode af en zijn de voorbereidingen voor de tweede periode gestart.

De in 2004 gestarte tweede periode leidt in 2005 tot 6 in te dienen energiebesparingsplannen.

De zuivel- en papier-/kartonindustrie is in 2004 gestart met de opstelling van bedrijfsenergie- en milieuplannen. Deze plannen worden in 2005 ingediend en door de provincie beoordeeld. Voorzover nodig worden de plannen in milieuvergunningen toetsbaar gemaakt.

Doelgroepenbeleid

Eén definitief BMP is goedgekeurd. Daarnaast is eind 2004 bij 4 zuivelbedrijven een BMP-traject gestart. In 2005 zullen de BMP-trajecten in de zuivel worden afgerond en wordt bij 5 bedrijven in de chemische sector een BMP-traject gestart.

Protocol

Er is een verklaring inzake de samenwerking bij de uitvoering van grensoverschrijdende milieueffectbeoordelingen in het Nederlands-Duitse grensgebied in voorbereiding.

Er is al geruime tijd overeenstemming tussen de verschillende partijen over de tekst van de gemeenschappelijke verklaring. De procedurele afronding, het ondertekenen van de verklaring, laat echter nog op zich wachten. Aangezien de verklaring een consolidering van de huidige praktijk inhoudt, wordt momenteel in het geval van grensoverschrijdende milieueffecten al volgens de gemeenschappelijke verklaring gehandeld.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	4.256	0	7.500	7.520	-20
Apparaatskosten	1.040.280	1.483.404	1.490.904	1.395.236	95.668
Totaal lasten	1.036.024	1.483.404	1.483.404	1.387.716	95.688
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.036.024	1.483.404	1.490.904	1.395.236	95.668

Financiële analyse

Apparaatskosten

Door ziekte is er minder tijd besteed dan gepland aan deze doelstelling.

Doelstelling 35504 Handhaving inrichtingen Wet milieubeheer

Portefeuillehouder

Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon

De heer R.G.J. Derksen (toestel 56 78)

Op rond van de Wet milieubeheer hebben wij de volgende handhavingsactiviteiten uitgevoerd.

- 731 controles, waarvan 30 maal bestuursrechtelijke sancties in het vooruitzicht gesteld.
- vuurwerkevenementen: 32, daarvan zijn 27 evenementen gecontroleerd.
- akoestisch onderzoek: 19 (veelal 's avonds en in het weekend).
- 348 transportbewegingen gecontroleerd.
- 137 processen-verbaal waarvan 29 maal overtreding van de milieuwetgeving.
- Alle 200 zwemgelegenheden en alle 40 zwemplassen zijn minimaal 1 keer bezocht.
- In het kader van het project Visserijwet: 269 vissers gecontroleerd, waarvan 61 bekeurd wegens overtredingen.
- Project Afschot reewild: 18 jagers gecontroleerd.
- Afschot ganzen: 4 gebieden gecontroleerd op onder meer zaterdagen en avonden.
- Bodemsaneringen: 41 locaties diverse malen bezocht (oplopend tot maximaal 20 bezoeken per locatie);
49 evaluatierapporten zijn beoordeeld;
20 monitoringsrapportages zijn afgehandeld.
- Er zijn 2 illegale saneringslocaties aangetroffen. Daarvan is proces-verbaal opgemaakt.
- Op het taakveld ontgroningen zijn 80 locaties operationeel en onderhavig aan toezicht.
- Grondwaterwet: 98 locaties zijn bezocht;
diverse overtredingen werden geconstateerd.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	-	0	0	0	0
Apparaatskosten	-	1.150.768	1.150.768	1.085.247	65.521
Totaal lasten	-	1.150.768	1.150.768	1.085.247	65.521
Totaal baten	-	0	0	0	0
Saldo	-	1.150.768	1.150.768	1.085.247	65.521

Financiële analyse

Apparaatskosten

De geringe onderschrijding op apparaatskosten (6%) kan worden toegeschreven aan het opnieuw verdelen van apparaatskosten na oprichting van de nieuwe Productgroep Handhaving.

Doelstelling 35505 Handhavingssamenwerking

Portefeuillehouder **Mevrouw T. Klip-Martin**
 Contactpersoon **De heer R.G.J. Derksen (toestel 56 78)**

Om bij te dragen aan een effectieve en slagvaardige handhaving van milieuwetgeving in Drenthe zijn de volgende projecten gerealiseerd:

1. Externe veiligheid (CPR15-1) opslagen bij 2690 bedrijven in Drenthe gecontroleerd
2. Effectief toezicht: integrale controle bij probleembedrijven
3. Zweminrichtingen
4. Vuurwerkopslagen
5. start projectafstemming Wet milieubeheer/Wet verontreiniging oppervlaktewateren + glastuinbouw

Samenwerking tussen partners is verbeterd door projectmatige aanpak van handhavingsonderwerpen. Kennis en vaardigheden zijn verbeterd bij deelnemers door informatie-uitwisseling; traject professionalisering; leergang programmatisch handhaven; opzetten probleemanalyse en opzetten van een monitoringssysteem.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	-	0	0	0	0
Apparaatskosten	-	219.046	219.046	204.370	14.676
Totaal lasten	-	219.046	219.046	204.370	14.676
Totaal baten	-	0	0	0	0
Saldo	-	219.046	219.046	204.370	14.676

Doelstelling 35506 Registratie en afhandeling milieuklachten

Portefeuillehouder **38 PG Handhaving**
 Contactpersoon **De heer R.G.J. Derksen (toestel 56 78)**

Wij bieden burgers de mogelijkheid milieuklachten in te dienen. In 2004 zijn via het centrale meldpunt milieuklachten 334 klachten binnengekomen. Daarvan hebben 117 klachten betrekking op bedrijven waarvan de provincie het bevoegde gezag is. 65 klachten hebben betrekking op inrichtingen van de gemeente.

Onderwerpen van klachten zijn als volgt.

- Afvalstoffen 71
- Bodemverontreiniging 17
- Geluidhinder 112 (68 van provinciale inrichtingen waarvan 40 Dutch TT)
- Luchtverontreiniging/stank 82 (42 provinciale inrichtingen)
- Mestopslag/stank 10
- Verontreiniging oppervlaktewater 14
- Diversen 28

Voorzover de klachten betrekking hebben op niet-provinciale inrichtingen worden klachten doorgezonden naar het desbetreffende bevoegde gezag. Het gaat hier om gemeenten of waterschappen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	-	0	0	0	0
Apparaatskosten	-	44.172	44.172	36.583	7.589
Totaal lasten	-	44.172	44.172	36.583	7.589
Totaal baten	-	0	0	0	0
Saldo	-	44.172	44.172	36.583	7.589

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	4.064.002	3.506.976	5.597.888	3.409.283	2.188.605
Baten	849.101	45.378	2.045.034	752.218	-1.292.816
Saldo	3.214.901	3.461.598	3.552.854	2.657.065	895.789

Programma

6.0. Landelijk gebied

Missie

Het Drents beleid voor het landelijk gebied heeft als missie:

verbetering van de natuurlijke leefomgeving in omvang en kwaliteit en in dit kader:

- de beschikbaarheid van informatie bevorderen (parameters, monitorings- en karteringsinstrumentarium en overige relevante gegevens);
- inzicht verschaffen in de verbetering van de (duurzame) leefomgeving (natuur- en milieubewuster gedrag van de Drentse inwoners, vergroten van kennis en informatie over natuur en milieu bij de Drentse inwoners en betrokkenheid van de inwoners bij verdere duurzame ontwikkeling in deze provincie);
- verantwoorde zandwinning en cultuurtechnische verbeteringen met als neven doelstelling het realiseren van nieuwe natuurgebieden.

Doelstelling 35601

Vergunningverlening ontgrondingen

Portefeuillehouder

Mevrouw. A. Edelenbosch

Contactpersoon

De heer C. Schaafsma (toestel 54 26)

Drenthe wil op een maatschappelijk verantwoorde wijze voldoen aan de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen en aan de verbetering van landbouwgronden. In 2004 is een aanvraag voor één toekomstige beton- en metselzandwinning in Zuidwest-Drenthe in behandeling genomen. Ter overbrugging van de tussenliggende periode is daarnaast een aanvraag voor uitbreiding van de beton- en metselzandwinning in Gasselterveld in behandeling. Het voormalig ontgrondingssterrein "De Moere" te Grolloo is voor 1 euro overgedragen aan Staatsbosbeheer.

Beleidsvoornemens

- De bestaande taakstellingen voor beton- en metselzand zullen tot 2009 worden gecontinueerd. Rijkswaterstaat en de provincies zullen tot 2009 alle bestaande kwantitatieve afspraken ten uitvoer brengen.

De provincie Drenthe heeft voldaan aan de haar opgelegde taakstelling om 4 miljoen ton beton- metselzand binnen de taakstellingsperiode te winnen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	12.551	101.800	101.800	13.270	88.530
Apparaatskosten	304.582	387.742	387.742	359.155	28.587
Totaal lasten	317.133	489.542	489.542	372.425	117.117
Totaal baten	20.983	140.677	140.677	51.182	-89.495
Saldo	296.151	348.865	348.865	321.243	27.622

Financiële analyse

Er zijn geen noemenswaardige kosten gemaakt ten aanzien van de uitvoering van de Ontgrondingsverordening.

De opbrengsten uit leges en de ontgrondingenheffing zijn jaarlijks afhankelijk van het aantal verleende ontgrondingsvergunningen. Het saldo van de opbrengsten en lasten van € 19.924,- is gestort in de reserve Ontgrondingenheffing bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Doelstelling 36001 Programmering en sturing landelijk gebied

Portefeuillehouder **Mevrouw. A. Edelenbosch**
Contactpersoon **De heer R. Kavsek (toestel 56 45)**

De provincie streeft naar een optimale inrichting van het landelijk gebied. Daarvoor zijn een bestuursovereenkomst en uitvoeringscontract/uitvoeringsprogramma (UC/UP) met diverse departementen van het Rijk gewenst. In de zomer van 2004 zijn de voorbereidingen voor dit UC/UP 2005-2006 begonnen. De oorspronkelijke planning voorzag in een oplevering in december 2004. Vanwege moeizaam overleg met het Rijk is dit begin 2005 geworden.

Beleidsvoornemens

- De tussen het Rijk en de provincies gemaakte afspraken over programmering en sturing met betrekking tot de gebiedsgerichte inrichting van het landelijk gebied (bestuursovereenkomst en uitvoeringscontract) zullen in de komende jaren concreet worden toegepast in gebiedsgerichte projecten zoals die voort zullen vloeien uit de Nota Ruimte. De nieuwe (potentiële) nationale/provinciale landschappen zijn daar voorbeelden van.

Voorbereiding Investeringsbudget landelijk gebied vordert gestaag.
 Nota ruimte is nog niet van kracht in 2004 (bevat overigens géén provinciale landschappen meer).

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	62.490	34.772	34.772	90.840	-56.068
Totaal lasten	62.490	34.772	34.772	90.840	-56.068
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	62.490	34.772	34.772	90.840	-56.068

Financiële analyse

Het moeizame overleg met het Rijk vergde een extra inzet van uren.

Balloërveld

Doelstelling 36002 Informatiesysteem landelijk gebied

Portefeuillehouder	Mevrouw. A. Edelenbosch
Contactpersoon	De heer J.C. Smittenberg (toestel 54 49)

Drenthe wil zicht hebben op de ruimtelijke aspecten van de natuurkwaliteit en ontwikkelingen daarin. Beschikbaarheid van informatie en van een toepasbaar geautomatiseerd informatiesysteem is daarbij essentieel.

Er zijn in totaal bijna 100 externe en vele interne aanvragen voor gegevensverstrekking uit dit systeem behandeld. De waardering is redelijk tot goed, afhankelijk van de ouderdom en gedetailleerdheid van de gegevens. De gegevens van flora/vegetatie zijn geactualiseerd voor een oppervlakte van ruim 220 km².

Beleidsvoornemens

- Na afloop van het veldseizoen 2004 kan voor de helft van de meetpunten een eerste analyse gemaakt worden van de ontwikkeling van de vegetatie ten opzichte van 1999-2000.
- De noodzaak van de actualisering van de ruimtelijke natuurinformatie doet zich op tal van beleidsterreinen voelen. Wij streven er dan ook naar deze actualisatie met voorrang in 2004 ter hand te nemen.

De provincie heeft weer deelgenomen aan gegevensverzameling voor landelijke meetnetten flora en weidevogels. De landelijke rapportage hierover wordt verzorgd door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Voor nieuwe economische, bouwkundige en/of infrastructurele activiteiten is het nodig om in het kader van de vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn, de Flora- en Faunawet, over adequate kennis en informatie van belangrijke natuurwaarden te beschikken. Om enerzijds te voorkomen dat per activiteit kostbare en tijdrovende procedures moeten worden gevoerd en anderzijds van provinciezijde up-to-date deskundige adviezen te kunnen geven, is het voorstel voor het natuuractieproject Natuur in beeld gemaakt. Dit project beoogt de actuele kennis en informatie (te verwerken in GIS en in bijzondere gevallen in atlassen) in beeld te brengen. De uitvoering van dit project brengt structureel extra kosten met zich mee ten bedrage van € 125.000,--.

Stand van zaken per 31 december 2004

In 2004 is gestart met systematische actualisering van de flora-/vegetatiegegevens. De verwerking vindt plaats in de winter van 2005.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/- realisatie
125.000	87.524	37.476

Toelichting

Het restant blijft over. Door gaandeweg een efficiëntere wijze van gegevensverwerking toe te passen, is het aanbesteden van een tweetal projecten vertraagd tot 2005.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	34.053	132.000	144.430	118.502	25.928
Apparaatskosten	379.598	381.833	381.833	302.744	79.089
Totaal lasten	413.651	513.833	526.263	421.246	105.017
Totaal baten	33.527	0	12.430	28.838	16.408
Saldo	380.124	513.833	513.833	392.408	121.425

Financiële analyse

Bij de programmakosten zijn vooral de kosten voor modernisering natuurinformatie lager dan begroot.

Doelstelling 36003 Leren voor Duurzaamheid (natuur en milieueducatie)

Portefeuillehouder Mevrouw. A. Edelenbosch
Contactpersoon Mevrouw C. Scholten (toestel 57 6)

De doelstelling van Leren voor Duurzaamheid (LvD) is het bevorderen van een natuur- en milieubewuster gedrag van de Drentse inwoners. Daarnaast streven wij naar de vergroting van kennis, informatie en betrokkenheid bij de Drentse inwoners. In 2004 zijn hiervoor onder meer 10 projecten opgestart.

Beleidsvoornemens

- Ook in 2004 zal via de budgetsubsidie aan het Consulentenschap NME en subsidies uit het NME-krediet de ecologische basisvorming wederom vorm krijgen. Wij zullen ons blijven inspinnen om andere overheden in de provincie te stimuleren om beleid op NME- en LvD-gebied te ontwikkelen.

Het IVN Consulentenschap heeft met 9 gemeenten afspraken gemaakt over voortzetting van de gemeentelijke scholennetwerken BO. In Emmen is de gemeentelijke bijdrage zelfs verdubbeld. Hoogeveen biedt perspectief voor de start van een netwerk in 2005/2006. Borger-Odoorn en Westerveld hebben de bijdrage aan de netwerken beëindigd met als reden dat er te weinig geld beschikbaar is.

Expliciet natuur- en milieu-educatiebeleid (NME) buiten de scholennetwerken om komt in de gemeenten niet goed van de grond. Gemeenten wijzen naar de provincie om beleid te maken en men wijst op de slechte economische situatie als reden waarom men zelf niets doet (geen prioriteit).

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	274.697	222.744	336.555	217.369	119.186
Apparaatskosten	24.920	77.818	77.818	51.858	25.960
Totaal lasten	299.617	300.562	414.373	269.227	145.146
Totaal baten	113.445	0	112.000	1.395	-113.395
Saldo	186.172	300.562	302.373	270.622	31.751

Financiële analyse

Programmakosten/baten

Het budget Leren voor Duurzame Ontwikkeling is niet besteed, omdat de beschikking en de middelen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) pas eind november 2004 zijn ontvangen. Op dat moment was er geen ruimte en tijd meer om projecten te zoeken en subsidiëren. In de voorwaarden van het Ministerie van LNV is opgenomen dat het geld gebruikt moet worden voor Leren voor Duurzame Ontwikkeling(LvDO)-projecten tussen 2004 en 2007. Daarom zijn de al gefactureerde inkomsten van de beschikking van € 112.000,-- als vooruit ontvangen gelden op de balans gezet. Deze gelden blijven bestemd voor LvDO.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	1.092.891	1.338.709	1.464.950	1.153.738	311.212
Baten	167.954	140.677	265.107	78.624	-186.483
Saldo	924.937	1.198.032	1.199.843	1.075.114	124.729

Programma 6.1.**Natuur****Missie**

Het Drents natuurbeleid heeft als missie:

Behoud en vergroting van het algemeen welbevinden van mens en dier door verbetering van de natuurlijke en landschappelijke leefomgeving en bescherming van natuurlijke waarden, met de nadruk op:

- grootschalige, in evenwichtige samenhang, beschermde natuur- en cultuurgebieden;
- bescherming van biotopen en aldaar aanwezige soorten;
- waar mogelijk de uitbreiding van de (nog) aanwezige hoeveelheid natuur.

Doelstelling 36201**Natuurbeleid**

Portefeuillehouder

mevrouw A. Edelenbosch

Contactpersoon

De heer J.C. Smittenberg (toestel 54 49)

Onze natuurdoelstelling is behoud, herstel en ontwikkeling van natuurkwaliteit ten behoeve van het algemeen welbevinden van mens en dier en de intrinsieke waarden van de natuur zelf.

Terreinbeheerders hebben 258 ha aangekocht ter realisering van de ecologische hoofdstructuur (EHS).

Beleidsvoornemens

- De verkennende studies naar de mogelijkheden voor robuuste ecologische verbindingen kunnen verder worden uitgewerkt tot concrete plannen, echter, pas nadat de minister van LNV uitsluitsel heeft gegeven over de financiering van de uitvoering.

In het Hunzedal, zijtak van natte as noord, is verder gewerkt aan realisering van de daar geplande robuuste verbinding.

Over de andere robuuste verbindingen zijn wij in overleg. Het betreft hier vooral:

- de natte as noord: verbinding tussen Leekstermeer en Zuidlaardermeer
- de verbinding Sallandse Heuvelrug-Drents Plateau (overleg met LI-commissies Zuidwolde
- Wapserveense Aa-Steenwijker Aa, overleg met gebiedscommissie, waterschap en provincie Overijssel

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	1.447.454	1.357.670	1.436.711	1.398.763	37.948
Apparaatskosten	1.019.682	1.145.836	1.145.836	1.164.814	-18.978
Totaal lasten	2.467.136	2.503.506	2.582.547	2.563.577	18.970
Totaal baten	693.093	650.417	595.516	581.077	-14.439
Saldo	1.774.043	1.853.089	1.987.031	1.982.500	4.531

Doelstelling 36202 Bos

Portefeuillehouder mevrouw A. Edelenbosch
 Contactpersoon De heer M. Lumkes (toestel 56 07)

Onze doelstelling op het gebied van bos is behoud, herstel, uitbreiding en ontwikkeling van de ecologische en bosbouwkundige waarden van bossen. Verder willen wij bosuitbreiding stimuleren op plaatsen waar deze bossen kunnen voldoen aan maatschappelijke wensen.

In 2004 is 57 ha nieuw bos aangelegd. Er zijn 9 nieuwe landgoederen volgens de Natuurschoonwet (NSW) gerangschikt. Verder is bij particuliere eigenaren en organisaties van terreinbeheerders het certificeren van bosbeheer opgestart en is het herintroductieplan voor de winterlinde opgestart.

Beleidsvoornemens

- De belastingherziening heeft tot gevolg gehad dat de in het kader van de Natuurschoonwet gerangschikte landgoederen opnieuw moeten worden beoordeeld; dit proces is al in gang gezet.

Een gevolg van de belastingherziening is dat in het kader van de NWS gerangschikte landgoederen opnieuw moeten worden beoordeeld.

Door het niet tijdig in werking treden van het rangschikkingsbesluit zijn deze werkzaamheden doorgeschoven naar 2005.

Landgoederen bij Eelde en Paterswolde

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	20.338	22.700	22.700	18.616	4.084
Apparaatskosten	158.055	171.463	171.463	181.197	-9.734
Totaal lasten	178.393	194.163	194.163	199.813	-5.650
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	178.393	194.163	194.163	199.813	-5.650

Doelstelling 36203 Landschap

Portefeuillehouder mevrouw A. Edelenbosch
 Contactpersoon De heer J. Smittenberg (toestel 54 49)

Behoud van de landschappelijke kwaliteit gebeurt bij de advisering over bestemmingsplannen, bij Belvédère-projecten, de pilot Westerveld en het project Landschapswacht.

Beleidsvoornemens

- Op grond van het uitvoeringsprogramma dat in 2003 gereed is gekomen, willen wij het offensief voor het landelijk gebied in 2004 ten volle benutten. Landschap gaat hierbij hand in hand met recreatie, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit.

Op grond van het uitvoeringsprogramma dat in 2003 gereed is gekomen, willen wij het offensief voor het landelijk gebied in 2004 ten volle benutten. Landschap gaat hierbij hand in hand met recreatie, cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit.

Er zijn drie projecten gestart in het kader van Belvédère: Frederiksoord, Veenhuizen en Zuidoost-Drenthe.

Monument Harry de Vroome

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	273.338	273.338	273.338	282.348	-9.010
Apparaatskosten	149.972	81.130	81.130	236.275	-155.145
Totaal lasten	423.310	354.468	354.468	518.623	-164.155
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	423.310	354.468	354.468	518.623	-164.155

Financiële analyse

Het tekort bij de programmakosten wordt gedekt door een bijdrage van de reserve Subsidieverordening onderhoud landschapselementen (SOL) Drenthe bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen. De overschrijding van de begrote apparaatskosten is veroorzaakt door het opstarten van een drietal deelprojecten in het kader van Belvédère en de personele overdracht hiervan. Voor het project Landschapswacht is omvangrijk kaartmateriaal totstandgekomen door een andere productgroep die de ureninzet niet heeft begroot.

Doelstelling 36204 Nationale Parken

Portefeuillehouder mevrouw A. Edelenbosch
 Contactpersoon De heer P.W. Pasman (toestel 57 31)

Wij willen een verhoging van de kwaliteit van natuur en landschap. Verder willen wij onderzoek en uitbreiding van mogelijkheden tot natuureducatie en recreatie door het coördineren van drie nationale parken.

De kwaliteit is verhoogd door uitvoering van de jaarprogramma's.
 Het draagvlak is waarschijnlijk iets afgenomen door ingrijpende kapactiviteiten van Staatsbosbeheer in het Dwingelderveld en in het Drents-Friese Wold.
 De status van de nationale parken is behouden.

Beleidsvoornemens

- In het Nationaal Park Drents-Friese Wold voert het waterschap Reest en Wieden het langjarige project Herstel brongebied Vledder Aa uit.

Het project Herstel brongebied Vledder Aa is afgerond. De twee bovenlopen van de Vledder Aa hebben hun natuurlijke loop weer terug. Het waterschap en de terreinbeheerders volgen de ontwikkelingen in het gebied met een uitgebreid monitoringsprogramma. Aansluitend worden in de Oude Willem op de gronden die inmiddels zijn verworven inrichtingswerken uitgevoerd.

Het waterschap is gestart met de voorbereiding van het herstel van de middenloop van de Vledder Aa. Uitvoering volgt na verwerving van de gronden.

Dwingelderveld

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	393.906	442.863	442.863	583.565	-140.702
Apparaatskosten	287.076	366.003	366.003	445.510	-79.507
Totaal lasten	680.982	808.866	808.866	1.029.075	-220.209
Totaal baten	346.623	442.863	442.863	614.807	171.944
Saldo	334.360	366.003	366.003	414.269	-48.266

Financiële analyse

Programmakosten/baten

De bestedingen ten behoeve van de nationale parken van enig jaar vinden over twee kalenderjaren plaats. Daardoor lopen inkomsten en uitgaven niet parallel aan elkaar. De kosten worden periodiek gedeclareerd bij de Stichting Nationaal Groenfonds, waar het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de beschikbaar gestelde middelen heeft ondergebracht. De overschotten of tekorten worden als vooruit ontvangen of vooruit betaald op de balans gezet, waarna de verrekening in het volgend kalenderjaar plaatsvindt. De BTW kan worden gedeclareerd, zodat deze inkomsten ten gunste van de algemene middelen komen. In 2004 is dit een voordeel van € 40.959,-- van de drie nationale parken gezamenlijk. De afrekeningen met het Rijk van de bestedingen in voorgaande jaren van de nationale parken heeft geleid tot een nadelig resultaat van € 9.718,--.

Doelstelling 36205 Natuur uitvoering/regelgeving

Portefeuillehouder mevrouw A. Edelenbosch
 Contactpersoon De heer R. Kavsek (toestel 56 45)

Wij streven naar behoud, herstel en ontwikkeling van natuurkwaliteit. Op de natuurkwaliteit wordt periodiek een monitoring uitgevoerd. Door uitvoering van het Integraal gebiedsplan Drenthe wordt gewerkt aan beheer en worden grondaankopen gedaan ten behoeve van de ecologische hoofdstructuur.

Beleidsvoornemens

- De nieuwe Natuurbeschermingswet is medio 2003 nog steeds niet door de Tweede Kamer behandeld. Mocht de wet in 2004 nog van kracht worden, dan leggen wij de implementatie van de wet in het provinciaal beleid in aansluiting hierop in een nota vast.
- Wij zullen vervolgens, naast het eventueel zelf financieren van verwervingen, nagaan in hoeverre met behulp van het Groenfonds voorfinanciering, het kopen op termijn, en dergelijke en Europese, regelingen (POP, INTERREG, en dergelijke) andere geldstromen kunnen worden ingezet.

- Nieuwe Natuurbeschermingswet

De nieuwe Natuurbeschermingswet zal tussen 1 mei en 1 december 2005 in werking treden. Met het opstellen van een plan van aanpak voor de implementatie van de nieuwe wet binnen de provincie is in december een aanvang gemaakt. Begin 2005 start de daadwerkelijke implementatie. Over de financiële gevolgen wordt nog onderhandeld tussen het Interprovinciaal Overleg en het Rijk.

- Voorfinanciering

De provincie heeft een overeenkomst met het Ministerie van LNV gesloten om de voorfinanciering van grondaankopen voor de EHS. Met het Groenfonds zijn afspraken gemaakt over een projectrekening. In totaal is een bedrag van € 1.851.006,90 voorgefinancierd. Het beschikbare budget LNV was € 5.101.000,--.

In totaal is er voor een bedrag van ongeveer € 9,5 miljoen grond verworven in Drenthe; bijna het dubbele van het oorspronkelijke budget. Dit is inclusief de voorfinanciering EHS. Daarnaast is er in samenwerking met de terreinbeheerders succesvol beroep gedaan op een bijdrage op de POP- en ICES-gelden. De bijdrage is in totaal circa € 2 miljoen.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

De Steenuilenwerkgroep Drenthe bestaat uit vrijwilligers. De werkgroep draagt op effectieve wijze bij aan de gegevensverzameling en voorlichting over een beschermde diersoort. Als blijk van waardering stellen wij voor de werkgroep structureel een bijdrage te verstrekken van € 700.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Vershil begroot -/- realisatie
700	700	0

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Verplaatsing veehouderijen/EHS

Het gaat hierbij om een extra storting ten behoeve van de bestaande regeling verplaatsing melkveehouderijen. Hiermee wordt het verplaatsen van perspectiefrijke veehouderijen uit of nabij de EHS gestimuleerd.

Stand van zaken per 31 december 2004

Met de Regeling verplaatsing melkveehouderijen wordt het verplaatsen van perspectiefrijke veehouderijen uit of nabij de EHS gestimuleerd.

Het geld is weggezet bij het Groenfonds, dat dit beheert ten behoeve van bedrijfsverplaatsingen. Tot nu toe is nog geen verplaatsing gefinancierd met dit geld.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Vershil begroot -/- realisatie
1.000.000	1.000.000	0

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	1.869.609	2.093.643	3.135.712	2.144.430	991.282
Apparaatskosten	239.810	270.436	270.436	341.052	-70.616
Totaal lasten	2.109.419	2.364.079	3.406.148	2.485.482	920.666
Totaal baten	142.514	17.244	59.269	193.008	133.739
Saldo	1.966.905	2.346.835	3.346.879	2.292.474	1.054.405

Financiële analyse

Programmakosten/baten

Het overgrote deel van de grondverwerving vindt plaats in het kader van de Relatienota tweede fase. De bij de Stichting Nationaal Groenfonds geparkeerde middelen zijn grotendeels voldoende gebleken om de subsidieverzoeken mee te financieren waardoor er weinig reguliere bijdragen uit de eigen reserve noodzakelijk waren.

De aankoop van bestaande natuurgebieden bleef beperkt waarbij het gemiddelde oppervlak circa 0,4 ha bedroeg.

Het restant van beide budgetten bedraagt in totaal € 835.000,-- en is gestort in de bijbehorende reserves bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Door minder aankopen van gronden door de provincie zijn ook de kapitaallasten (afschrijving en rente) lager dan begroot. Dit leverde een voordeel op van € 125.000,--.

Bij de uitvoering van de Flora- en Faunawet is zijn de afgelopen 2 jaren een deel van de ontvangen gelden van het Rijk ten onrechte op de balans bewaard. De bestemming hiervan was de toekomstige uitgaven in het kader van de Flora- en Faunawet. Het betrof echter rijksmiddelen die bedoeld zijn voor dekking van de toegerekende apparaatskosten. Een deel van de provinciale middelen van 2003 blijkt niet meer benodigd voor dekking van de kosten in 2004. Daarom vloeit dit geld nu terug als bate voor de algemene middelen in 2004. Het gaat hierbij om een totaalbedrag van € 98.822,--.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	1.092.891	1.338.709	7.346.192	6.796.571	549.621
Baten	167.954	140.677	1.097.648	1.388.892	291.244
Saldo	924.937	1.198.032	6.248.544	5.407.680	840.864

*Archeologisch monument
de Waterburcht in Eelde*

Programma 6.2.

Plattelandsbeleid

Missie

Het Drents plattelandsbeleid heeft als missie:

Het versterken van de vitaliteit en het verbeteren van de leefbaarheid op het platteland onder de randvoorwaarde van een zo optimaal mogelijke balans tussen ecologie en economie; dit door ons te richten op:

- het behoud van werkgelegenheid op het platteland
- de verbetering van de inrichting van de natuurlijke en agrarische leefomgeving
- het leveren van maatwerk waarbij het streekeigen karakter en de identiteit van het gebied belangrijke uitgangspunten vormen.

Daarom: plattelandsbeleid "op Drentse maat".

Doelstelling 35006

Gebiedsgerichte uitvoering

Portefeuillehouder

Mevrouw A. Edelenbosch

Contactpersoon

De heer E.P.H. Bregman (toestel 58 63)

In 2001 is de Subsidieregeling gebiedsgericht beleid (SGB) van kracht geworden, met als doel het verbeteren van de kwaliteit van het landelijk gebied. Het gaat om natuur, bos, landschap, landbouw, milieu, openluchtrecreatie, water of cultuurhistorie en om wonen, werken en recreëren. Rijk, provincies, gemeenten en andere betrokkenen werken samen om alle beoogde verbeteringen in samenhang aan te pakken. De uitvoering van projecten in de Drentse SGB-gebieden is vorig jaar voortgezet. Op grond van de contracten van 2001-2004 is € 7,4 miljoen aan verplichtingenruimte beschikbaar gekomen. Bij de tenders van mei, september en november 2004 zijn in totaal 50 projecten aangemeld voor de programmering door het college van gedeputeerde staten. Hiermee is een bedrag van in totaal € 4,1 miljoen gemoeid.

Beleidsvoornemens

- Voor deze gebieden en voor de overige gebieden, Drentsche Aa en Elperstroom, Eelder- en Peizerdiep, Hunze, Zuidwest-Drenthe en Oude Diep, wordt de uitvoering ook in 2004 onverminderd voortgezet.

In totaal zijn nu sinds 2002 meer dan 100 projecten in de SGB-gebieden beschikt of in procedure gebracht. Voor de meeste van deze projecten is bij het betaalorgaan van de Dienst Landelijk Gebied in Groningen een aanvraag voor subsidie ingediend. Voorbeelden van deze projecten zijn:

- Milieu: verbeteren bodemleven en terugdringen gewasbeschermingsmiddelen
- Water: water op maat in het beekdal van de Elperstroom, Afkoppelen Kampakkers
- Landbouw: kavelruilcoördinatie Oude Diep-noord
- Landschap Cultuurhistorie: reconstructie van de voormalige haven in Roderwolde
- Recreatie: aanleg van een wandelroute rond Aalden en Zweelo. Met GPS wandelen in het Oude Diep

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	1.148.742	1.418.652	1.418.652	1.554.133	-135.481
Apparaatskosten	792.276	653.656	653.656	702.395	-48.739
Totaal lasten	1.941.018	2.072.308	2.072.308	2.256.528	-184.220
Totaal baten	909.035	1.134.451	1.134.451	2.733.479	1.599.028
Saldo	1.031.983	937.857	937.857	-476.951	1.414.808

Financiële analyse programmakosten

Programmakosten

De eerste helft van 2004 stond in het teken van financiële afronding en afrekening van de Subsidieregeling gebiedsgericht milieubeleid (SGM). In 2004 zijn de laatste SGM-subsidies verstrekt. In 2004 vond om die reden een terugbetaling plaats van teveel ontvangen voorschotten (€ 340.000,--) over de hele looptijd van SGM aan het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Naast de financiële afronding en afrekening van SGM zijn er in 2004 subsidies verstrekt vanuit het Stimuleringsfonds milieubeschermingsgebieden. Het totaalbedrag van de verstrekte subsidies is € 1.115.000,-- en heeft betrekking op de volgende projecten: Archeologische opgravingen de Bloemert te Midlaren, Het Zweeler kerkproject, Internetsite Noorderbreedte, Waterhuishouding RAK Zuidwolde Noord, Scholennetwerk, Gasleiding Oude Diep en Proceskosten Reest. De belangrijkste baten waren een incidentele bijdrage van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de gemeente Tynaarlo voor de financiering van de archeologische opgravingen in Midlaren voor € 454.580,-- respectievelijk € 75.000,-- alsmede de gedeclareerde SGB-proceskosten ad € 113.945,--.

Omdat de afrekening met VROM heeft plaatsgevonden, is de voorziening in 2004 omgezet naar een bestemmingsreserve (saldo van € 2.067.999,-- naar reserve overgeboekt).

Per saldo is de overbesteding in 2004 van de SGM-projecten gedekt door een bijdrage € 641.156,-- van de voorziening Stimulering gebiedsgericht beleid bij de doelstelling van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen. Daarnaast is er een afroaming geweest van € 308.000,-- uit deze reserve in overeenstemming met de Voorjaarsnota 2004. Het saldo van de reserve per 31 december 2004 bedraagt € 1.119.254,--.

Doelstelling 35007 Gebiedsgericht beleid

Portefeuillehouder

Mevrouw A. Edelenbosch

Contactpersoon

De heer E.P.H. Bregman (toestel 58 63)

Beleidsvoornemens

- Gestreefd wordt de uitvoering zoveel mogelijk door bewoners en organisaties uit de gebieden zelf uit te laten voeren. Dit vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Voor het bereiken van gebiedsdoelen is vooral het combineren van functies van belang: landbouw met natuur, landbouw met recreatie, natuur en water zijn voorbeelden daarvan.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	-	34.000	34.000	31.798	2.202
Apparaatskosten	-	242.533	242.533	149.058	93.475
Totaal lasten	-	276.533	276.533	180.856	95.677
Totaal baten	-	-	0	0	0
Saldo	-	276.533	276.533	180.856	95.677

Doelstelling 36004 Landinrichting

Portefeuillehouder Mevrouw A. Edelenbosch
Contactpersoon De heer G.B. Buijs (toestel 54 23)

Om te komen tot een betere agrarische structuur, een beter toekomstig beheer, de verbetering en bescherming van de natuur- en landschapswaarden en van de waterhuishouding, streven wij naar een verbeterde inrichting van delen van het landelijk gebied.

In 2004 zijn diverse acties ondernomen. De akte van het plan van toedeling in de ruilverkaveling met administratief karakter (RAK) Stuifzand is gepasseerd. Hierdoor is 600 ha cultuurgrond kadastraal van eigenaar gewisseld. Het project is in 1999 in uitvoering genomen, als voorbeeldproject voor de versnelling van landinrichting. In het plan is 130 ha natuurgebied en 3 km ecologische verbindingzone gerealiseerd. In de provincie Drenthe is binnen en buiten de landinrichting door gerichte aankoop en ruiling van gronden in totaal 1.100 ha EHS gerealiseerd.

Beleidsvoornemens

- Ook voor plattelands ontwikkelingsprojecten waarvoor rijks- en Europese geldbronnen aangeboord kunnen worden, zal cofinanciering door de provincie meer regel dan uitzondering worden.

In de RAK Zuidwolde Noord/Beneden Egge is begonnen met de uitvoering van de waterbeheersing. Deze werken zijn als Plus maatregel in het plan opgenomen. De financiering van deze Plus is gebeurd met SGB-subsidie en cofinanciering door de provincie en het waterschap. De provincie heeft in totaal € 230.000,-- bijgedragen.

In Noord-Drenthe is een verkenning uitgevoerd naar de versnelde realisering van de combinatie waterberging/EHS in het Eelder en Peizerdiep. Hiervoor is een aankoopstrategieplan opgesteld. De kosten van versnelde realisering worden gedeeld door de provincie en het waterschap. Deze bedragen voor de provincie € 750.000,--.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	166.231	0	0	0	0
Apparaatskosten	311.808	451.139	451.139	366.717	84.422
Totaal lasten	478.039	451.139	451.139	366.717	84.422
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	478.039	451.139	451.139	366.717	84.422

Financiële analyse

Door gebruikmaking van bijzondere verlofregelingen is er een overschot op de apparaatskosten ontstaan.

Doelstelling 36005 Plattelandsbeleid

Portefeuillehouder Mevrouw A. Edelenbosch
Contactpersoon De heer W. de Bruijn (toestel 54 13)

Drenthe heeft het behoud van de werkgelegenheid op het platteland en de verbetering van de inrichting van de natuurlijke en agrarische leefomgeving hoog in haar vaandel staan. De uitvoering van deze doelstelling heeft gestalte gekregen via een breed scala aan plattelandsprojecten. Voorbeelden van projecten zijn de restauratie van Boerderij Kamps in Rolde, Waterproject in Ruinen, Kwaliteitsverbetering van de kern Veenhuizen, Het recreëren op en van het Emmense platteland en Bedreven Bedrijven 2.

Beleidsvoornemens

- Bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar de thema's Landbouw, Water en Natuur.

In de geest van het Collegeprogramma c.q. de programmalijn "Ontwikkeling Landelijk Gebied" is onder andere een start gemaakt met de ontwikkeling van robuuste, integrale projecten. In 2005 zal dit geconcretiseerd worden en zal de uitvoering daadwerkelijk ter hand worden genomen. Daarbij wordt ook gezocht naar nieuwe financierings- en uitvoeringsvormen. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan een grote rol van de gemeenten bij de uitvoering van het plattelandsbeleid.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004**Storting in Reserve plattelandsstructuur**

Deze reserve is bedoeld voor de cofinanciering van LEADER+- en SGB-projecten.

Bij de instelling van deze reserve is afgesproken dat de reserve een looptijd krijgt van 2003 tot en met 2006 en dat in deze periode maximaal € 2,3 miljoen in de reserve zal worden gestort. De eerste storting van € 1 miljoen heeft in 2002 plaatsgevonden. Om de continuïteit in uitvoering van Leader+- en de SGB-projecten te waarborgen stellen wij u voor om in 2004 € 750.000,- in de reserve te storten en in de jaren 2005 en 2006 respectievelijk € 400.000,- en € 150.000,-.

Stand van zaken per 31 december 2004

De storting in de reserve is gerealiseerd.

Financiële voortgang**Begroot bedrag in 2004**

750.000

Realisatie

801.492

Verschil begroot -/- realisatie

51.492

Drents landschap

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging		
Programmakosten	1.236.810	1.848.000	1.848.000	1.704.443	143.557
Apparaatskosten	135.629	182.443	182.443	194.931	-12.488
Totaal lasten	1.372.438	2.030.443	2.030.443	1.899.374	131.069
Totaal baten	41.810	0	0	1.381	1.381
Saldo	1.330.629	2.030.443	2.030.443	1.897.993	132.450

Financiële analyse

Programmakosten

Voor het restant budget van uitvoeringskosten plattelandsbeleid (€ 194.955,--) is een voorstel voor budgetoverheveling gedaan.

Het tekort van € 51.492,-- bij het budget Bijdragen plattelandsprojecten wordt gedekt door een bijdrage van de reserve Plattelandsstructuur bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Doelstelling 36206 Natuur gebiedenbeleid

Portefeuillehouder Mevrouw A. Edelenbosch
 Contactpersoon De heer J.C. Smittenberg (toestel 54 49)

Het behoud, het herstel en de ontwikkeling van natuurkwaliteit zijn belangrijke uitgangspunten van het Drentse beleid. Dit voor het algemeen welbevinden van mens en dier en de intrinsieke waarden van de natuur zelf. In 2004 is door terreinbeheerders 258 ha aangekocht ter realisering van de EHS.

Daarnaast zijn via LASER subsidieovereenkomsten afgesloten onder de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer (SAN) en de Subsidieregeling natuurbeheer (SN).

Beleidsvoornemens

- Met betrekking tot de toekomst van Landschapsbeheer Drenthe is in 2003 een onderzoek ingesteld, waarbij met name wordt gekeken naar de vorm waarin de organisatie optimaal kan functioneren.

Landschapsbeheer Drenthe heeft in 2004 een reorganisatie doorgemaakt. Daarbij is zowel een nieuwe directeur als een nieuw hoofd financiën aangesteld. Ook het bestuur van de stichting is grotendeels vervangen. 2004 is gebruikt om de financiële situatie op orde te brengen. Eind 2004 is een sluitende begroting voor 2005 ingediend.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging		
Programmakosten	51.209	76.440	76.440	-32.821	109.261
Apparaatskosten	265.657	272.371	272.371	290.794	-18.423
Totaal lasten	316.866	348.811	348.811	257.973	90.838
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	316.866	348.811	348.811	257.973	90.838

Financiële analyse

Het voordeel van € 102.644,- is met name ontstaan door het afboeken van de oude verplichting Herinrichtingsplan Emmen, omdat er geen duidelijkheid bestaat over de toezegging en afwikkeling.

Doelstelling

37108 Versterking economische vitaliteit platteland

Portefeuillehouder

Mevrouw A. Edelenbosch

Contactpersoon

Mevrouw J. Dijksterhuis (toestel 54 31), Mevrouw C. Posthumus (toestel 56 50)

Indicatoren voor doelrealisatie	Referentiewaarde (gemiddelde 1999-2003)	Meting 2004
Projecten LEADER, Veenkoloniën met betrekking tot versterking MKB:		
- aantal projecten	2	3
- investeringsvolume	€ 1,1 miljoen	€ 2,7 miljoen
Projecten LEADER, Veenkoloniën met betrekking tot uitbouw plattelandstoerisme:		
- aantal projecten	0,4	0
- investeringsvolume	€ 582.000	€ 0
Projecten LEADER, Veenkoloniën met betrekking tot versterking landbouw:		
- aantal projecten	3	1
- investeringsvolume	€ 386.000	€ 50.000

Het beeld is gemengd. Het aantal projecten ligt weliswaar onder de referentiewaarde, maar de investeringsomvang is beduidend groter. Binnen de projecten is een zwaarder accent komen te liggen op de versterking van het Midden- en Kleinbedrijf (MKB).

Beleidsvoornemens

- Wij willen dat het economisch perspectief voor het platteland verbetert. Diversiteit is een sleutelbegrip in het toeristisch aanbod, bij verbreding en vernieuwing in de landbouw, bij versterking van het bedrijfsleven, in de aandacht daarbij voor landschap en natuurontwikkeling en voor de sociale aspecten van het leven op het platteland; divers ook in die zin dat problemen en oplossingen per gebied sterk verschillen.

Met diverse projecten hebben wij getracht het platteland een impuls te geven. Aan de ene kant door het bedrijfsleven te stimuleren met projecten als het Stipo-project, het project Drents Goed Landleven, Arthouses en de Bosbus. Aan de andere kant in de meer voorwaardenscheppende sfeer zoals de upgrading van kleine musea als Miramar en De Wachter en een project als Cyberspace voor meisjes.

Door de uitvoering van de Agenda voor de Veenkoloniën wordt getracht de ruimtelijke en economische structuur in de Veenkoloniën te verbeteren. Projecten waaraan gewerkt wordt zijn Inplaatsing melkveehouderij, Vaarverbinding Erica-Ter Apel, Acquisitie glastuinbouw, ICT-ring en Landschapsonwikkelingsplan.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Agenda Veenkoloniën

Cofinancieringmiddelen van de provincie Drenthe zijn noodzakelijk om projecten in het kader van de Agenda voor de Veenkoloniën te kunnen realiseren.

Stand van zaken per 31 december 2004

Het projectbureau Veenkoloniën is in 2004 bemenst en heeft de stuurgroepvergadering begeleid. Voor 2004 is € 250.000,-- extra toegezegd voor cofinanciering van projecten uit de Agenda voor de Veenkoloniën. Het gaat om de projecten Stimulering glastuinbouw, het Belvédèreproject, Natuurontwikkeling en Vaarverbinding Erica-Ter Apel. In 2005 zal de uitvoering van de laatste drie projecten starten.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/- realisatie
250.000	50.000	200.000

Toelichting

Wij hebben voorgesteld, het restant over te hevelen naar 2005.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie	Verschillen
Programmakosten	91.426	0	1.339.000	283.696	1.055.304
Apparaatskosten	264.760	311.563	311.563	297.763	13.800
Totaal lasten	356.186	311.563	1.650.563	581.459	1.069.104
Totaal baten	0	0	1.000.000	160.599	-839.401
Saldo	356.186	311.563	650.563	420.860	229.703

Financiële analyse

Het voordelig resultaat van in totaal € 229.703,-- wordt grotendeels verklaard door de bijdrage van € 250.000,-- die beschikbaar is gesteld voor cofinanciering van projecten uit de Agenda voor de Veenkoloniën en waarvan in 2004 € 200.000,-- nog niet is besteed. Voor dit restant is een voorstel voor budgetoverheveling naar 2005 gemaakt.

Voor het project Inplaatsing melkveehouderij in de Veenkoloniën ontvangt de provincie geld van het Rijk. Dit geld wordt doorbetaald aan derden. Het project verloopt budgettair neutraal. Het restant van € 839.401,-- zal worden besteed in latere jaren en is als vooruit ontvangen geld op de balans gezet.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	4.464.546	5.490.797	6.829.797	5.542.908	1.286.889
Baten	950.845	1.134.451	2.134.451	2.895.460	761.009
Saldo	3.513.702	4.356.346	4.695.346	2.647.449	2.047.897

Programma 7.0.**Economie****Missie**

Het Drents economisch beleid heeft als missie:

Het bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling en het scheppen van werk voor alle inwoners van Drenthe.

Hierbij richten wij ons op activiteiten die gericht zijn op de vraagzijde (het bedrijfsleven) en op de aanbodzijde (de beroepsbevolking). Concreet betekent dit:

- het behoud van bestaande werkgelegenheid en het scheppen van nieuwe banen;
- een hogere participatie op de arbeidsmarkt, met extra aandacht voor hen die in een achterstands-situatie verkeren.

Doelstelling 37005**Beleidskaders**

Portefeuillehouders De heer J.H. Schaap, De heer S.B. Swierstra, Mevrouw T. Klip-Martin, Mevrouw A. Edelenbosch

Contactpersoon De heer R.J. Stoffelsma (toestel 56 51)

Bij de gestelde beleidskaders, Kompas-algemeen, Economie, Landbouw, Toerisme, Interreg, NHI, Noordzee, Eurodesk en LEADER-algemeen, is het navolgende gerealiseerd.

De uitwerking van de programmalijn Werk, onderwijs en kennisinfrastructuur (WOK) is afgerond en bepaald is hoe deze programmalijn gemonitord gaat worden.

Het uitvoeringskader Toeristisch-recreatieve projectontwikkeling (dat deel uitmaakt van de WOK) is vastgesteld.

Op het gebied van de arbeidsmarkt is een kader voor projectontwikkeling opgesteld.

De discussie rond het regionaal beleid na 2006 is opgepakt. In noordelijk verband is een position paper opgesteld.

Er is een aanvraag ingediend voor het Europese programma Innovatieve acties. Deze is echter afgewezen.

In het kader van de Hanzepassage is aan meerdere projecten deelgenomen.

Beleidsvoornemens

- Het Noorden zet alle zeilen bij om het regionaal beleid voort te zetten. Hoe het Europees regionaal beleid verder gaat, moet duidelijk worden. Het Noorden bepleit een voortzetting van de huidige Kompas-aanpak en heeft hiervoor samen met andere provincies een lobbytraject ingezet.

In 2004 is een intensief traject voor het Europees regionaal beleid opgestart. Uiteindelijk heeft dit eind 2004 geresulteerd in de Strategische agenda van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Dit is als bespreekstuk vastgesteld door het dagelijks bestuur van het SNN, besproken met gemeenten en maatschappelijke organisaties en ter advisering voorgelegd aan het algemeen bestuur van het SNN. In de gezamenlijke vergadering van provinciale staten van de drie provincies is ingestemd met de hoofdlijnen van de agenda.

In 2005 is een start gemaakt met een verdere uitwerking van de agenda. In deze verdiepingsslag zullen de onderwerpen worden voorzien van een concretere invulling, zodat in het overleg met het Rijk en de Europese Unie (EU) kan worden aangegeven wat Noord-Nederland in de periode 2007-2013 van plan is. Uiteindelijk moet het geheel uitmonden in een gedetailleerd uitvoeringsprogramma.

Naast dit noordelijke traject formuleren wij ook onze Drentse ambities. In de loop van 2005 benaderen wij provinciale staten met een discussienota waarin wij op hoofdlijnen onze gedachten over de te varen Drentse koers presenteren.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	645.422	436.892	1.113.878	142.465	971.413
Apparaatskosten	918.798	797.570	797.570	1.099.883	-302.313
Totaal lasten	1.564.220	1.234.462	1.911.448	1.242.348	669.100
Totaal baten	201.495	0	0	-69.191	-69.191
Saldo	1.362.725	1.234.462	1.911.448	1.311.539	599.909

Financiële analyse

Het voordelig resultaat wordt grotendeels verklaard door een positief saldo van € 42.866,-- op de post Uitvoering samenwerkingsovereenkomst Nieuwe Hanze Interregio, een positief saldo van € 48.482,-- op de post Proceskosten Kompas en een positief saldo van € 425.929,-- op de post Bijdragen in projecten Economisch Structuurfonds. Het positieve saldo bij Bijdragen in projecten Economisch Structuurfonds wordt veroorzaakt door het niet doorgaan van een aantal vastgelegde verplichtingen. Daarnaast is de reserve Werkgelegenheidsfonds opgeheven. Het overgebleven bedrag van € 448.353,-- is ook gestort in de reserve Versterking economische structuur. Deze stortingen zijn te vinden bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

De apparaatskosten zijn een stuk hoger dan geraamd. Dit komt doordat bij het opstellen van de begroting nog geen rekening was gehouden met de uitwerking van de programmalijn Werk, Onderwijs en Kennisinstructuur uit het Collegeprogramma en met het opstellen van een kader voor projectontwikkeling toerisme. Ook is extra inzet nodig voor het opstellen van de Strategische agenda van het SNN.

Het nadelig resultaat wordt voornamelijk verklaard door de voorziening die gemaakt is voor het restantbedrag van de vordering op de Europese Commissie in verband met de afrekening van het LEADER-2-programma. Niet zeker is of wij het restantbedrag nog krijgen en daarom is uit voorzichtigheidsprincipe de last in 2004 genomen.

Doelstelling 37106 Verbetering vestigingsfactoren kernzones

Portefeuillehouders De heer J.H. Schaap, De heer S.B. Swierstra
Contactpersoon De heer O.F.H.C. Heukers (toestel 56 81)

Indicatoren voor doelrealisatie	Referentiewaarde	Meting 2004
Aantal hectares bedrijventerrein:	(gemiddelde 1998-2002)	(2003)
- aangelegd door gemeenten	23,8 ha	99,2 ha
- uitgegeven	53,3 ha	21,0 ha
Noordelijke Innovatie Ondersteuningsfaciliteit (NIOF):	(gemiddelde	2000-2003)
- aantal beschikkingen	85	145
- beschikkingsbedrag	€ 1,4 miljoen	€ 2,7 miljoen
Stichting Drentse Bedrijfslocaties (DBL):	(gemiddelde	1999-2003)
- aantal geslaagde acquisitietrajecten	8	5
- directe arbeidsplaatsen	413	455
- investeringen	€ 97,6 miljoen	€ 75,2 miljoen

Hoewel de gekozen indicatoren zoveel mogelijk betrekking hebben op onze activiteiten, worden ze (de een sterker dan de ander) ook beïnvloed door de algemene economische conjunctuur. Sinds enkele jaren verkeert onze economie in een dip en is er slechts sprake van een moeizaam herstel. De uitkomsten moeten dan ook in dit licht gezien worden.

De uitgifte van bedrijventerreinen ligt onder de referentiewaarde, een beeld dat in lijn ligt met de economische ontwikkeling en ook elders in ons land waarneembaar is. De voorraad is duidelijk toegenomen, vooral als gevolg van de aanleg van 2 terreinen (die al in de pipeline zaten). Het aantal acquisities is weliswaar gereduceerd, maar de daarmee gepaard gaande werkgelegenheid niet. De ontwikkeling van de NIOF-beschikkingen laat een positief beeld zien. Het resultaat voor 2004 is veel beter dan voor de jaren ervoor het geval was. Dit is onder andere het resultaat van het onder een breder publiek bekendmaken van de regeling.

Beleidsvoornemens

- De huidige geringere investeringsbereidheid dient te worden gestimuleerd door de drempels van investeringspremieregelingen, zoals de Investeringspremieregeling regionale projecten en de Subsidieregeling Kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector 2000 (KITS), te verlagen.
- Door de dalende conjunctuur verplaatsen er minder bedrijven. Getracht wordt de acquisitie-inspanningen van de Stichting Drentse Bedrijfslokaties (DBL) meer te richten op Drentse kansen als commerciële zorg, LOFAR, toerisme enz. GAE blijft voor zowel de "burger" als voor de "zakenman" een vestigingsplaatsfactor van waarde.
- In 2004 komt de overdracht van de aandelen van het Rijk rond.

Het streven om de financieel-technische toegankelijkheid voor zowel de Investeringspremier egeling (IPR) als de Kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector 2000 (KITS) te verhogen, om de investeringsbereidheid te stimuleren, heeft geen resultaat gehad. Wel hebben wij door middel van advertenties en artikelen in de op de doelgroep gerichte vakbladen (nog) meer ruchtbaarheid gegeven aan het bestaan van alle noordelijke subsidieregelingen.

Om het verplaatsen van bedrijven te stimuleren, worden door de Stichting DBL de Drentse kansen onder hun aandacht gebracht en benut. Er zijn 5 geslaagde acquisitietrajecten via de DBL gerealiseerd. Zie ook indicatoren voor doelrealisatie.

De rijksaandelen van Groningen Airport Eelde zijn op 1 juli 2004 aan de regionale aandeelhouders overgedragen.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Breedbandinternet

Hiermee willen wij in Drenthe een digitale breedbandinfrastructuur realiseren met een dekkinggraad van minimaal 85% in 2007.

Revitalisering bedrijventerreinen/parkmanagement

Een instrument voor het revitaliseren van bedrijventerreinen is het zogenaamde parkmanagement. Ondernemers kunnen daarmee ondersteund worden in het maken van plannen voor revitalisering en het opzetten van een organisatie voor de uitvoering ervan. Daarna kan de verantwoordelijkheid hiervoor worden opgepakt door de gezamenlijke ondernemers.

Stand van zaken per 31 december 2004

Wij willen in Drenthe een digitale breedbandinfrastructuur realiseren met een dekkinggraad van minimaal 85% in 2007.

Eind 2003 heeft zowel KPN als Essent grote uitbreidingen aangekondigd van de ADSL en @home-breedbandvoorzieningen op het platteland. Hierdoor was eind 2004 97% van Drenthe aangesloten op een of andere vorm van breedband. De verwachting is dat dit percentage in 2005 oploopt tot zo'n 99,7.

Voor de revitalisering van bedrijventerreinen is een organisatie Platform Parkmanagement Drenthe opgericht. Zitting hebben de parkmanagers van Emmen, Coevorden, Hoogeveen, Meppel en Noordenveld.

Plannen van aanpak tot 2007 voor de afzonderlijke organisaties zijn in ontwikkeling. Emmen heeft al een plan van aanpak ingediend. Dit moet uitmonden in projecten.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004	Realisatie	Verschil begroot -/- realisatie
• Kosten Actieprogramma ICT 50.000	74.465	- 24.465
• Bijdragen in kader Actieprogramma ICT 1.950.000	654.815	1.295.185
• Revitalisering bedrijventerreinen/ parkmanagement 200.000	0	200.000

Toelichting

Voor het restant van de twee budgetten voor informatie- en communicatietechnologie (ICT) zijn voorstellen voor budgetoverheveling gemaakt.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	1.645.563	787.169	3.400.734	1.575.181	1.825.553
Apparaatskosten	796.540	876.032	876.032	978.424	-102.392
Totaal lasten	2.442.103	1.663.201	4.276.766	2.553.605	1.723.161
Totaal baten	330.149	0	102.101	72.682	-29.419
Saldo	2.111.954	1.663.201	4.174.665	2.480.923	1.693.742

Financiële analyse

Het voordelig resultaat op de programmakosten komt voornamelijk door:

1. Het budget van € 2.000.000,-- voor ICT dat niet geheel in 2004 besteed is. Van dit budget resteert nog een bedrag van € 1.270.720,--. Hiervoor is een voorstel voor budgetoverheveling gemaakt.

Door het late afkomen van het Intensiveringsbesluit in 2004 is pas medio 2004 met de projectontwikkeling gestart. Per project zijn de volgende vertragingen opgelopen.

- (procesgeld) ICT Tender: Om de respons op de ICT-tender te vergroten hebben gedeputeerde staten (GS) besloten de tender in twee fasen uit te schrijven. De eerste fase is afgerond in december 2004 en de tweede fase vindt plaats medio 2005.
 - (procesgeld) Drentheringen: De projecten voor de Drentheringen moeten Europees aanbesteed worden. Dit vergt een langere voorbereidingstijd dan voorzien en de budgetten zijn daardoor in 2004 niet aangewend. Voor de haalbaarheid van de projecten waarvoor Europese aanbestedingstrajecten gaan lopen is een provinciale bijdrage noodzakelijk.
 - Digitale bedrijventerreinen: De voorstudie voor dit project heeft vertraging opgelopen. Inmiddels is er met diverse gemeenten en parkmanagementverenigingen overleg geweest over te starten pilots (en een mogelijke provinciale bijdrage hierin). In 2005 zullen deze pilots in gang worden gezet.
 - Bijdragen ICT/MKB: Het DODO-project is in twee fasen ingediend. De reden hiervoor was dat er mogelijke cofinanciering vanuit het Innovatieve Acties Programma Drenthe beschikbaar zou komen. Inmiddels is duidelijk dat dit programma door de Europese Commissie niet wordt gehonoreerd, waardoor de voor 2004 gereserveerde middelen in 2005 toch ter beschikking van het DODO-project moeten worden gesteld.
2. Het budget van € 200.000,-- dat in 2004 beschikbaar is gesteld voor parkmanagement, maar dat nog niet in 2004 besteed is. Hiervoor is een voorstel voor budgetoverheveling gemaakt. Verschillende parkmanagementorganisaties zijn begonnen met het schrijven van plannen van aanpak waarvoor subsidie kan worden verkregen, maar door het late tijdstip van afkomen van het Intensiveringsbesluit in 2004 was het voor hen niet mogelijk om een onderbouwd subsidieverzoek in te dienen. Dit zal in 2005 gebeuren.
 3. Het vervallen van een verplichting van € 268.000,-- voor het project Glasexpertisecentrum dat een bijdrage uit de reserve Flexibel beleid zou ontvangen. Dit project is niet doorgegaan. Het geld is teruggevloeid in de reserve bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

De apparaatskosten zijn hoger dan geraamd. Dit komt vooral doordat ICT meer tijd heeft gevraagd dan gepland, met name de ICT-tenderregeling. Deze regeling is overigens wel een groot succes.

Doelstelling 37107 Verbetering functioneren arbeidsmarkt

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap
Contactpersoon Mevrouw J.A. Otten (toestel 53 49)

Indicatoren voor doelrealisatie	Referentiewaarde (gemiddelde 1999-2003)	Meting 2004
- Aandeel jeugdwerkloosheid in totale werkloosheid (niet-werkende werkzoekenden)	9,3%	8,8%
- Aandeel fasen 3 en 4 werklozen in totale werkloosheid (niet-werkende werkzoekenden)	57,1%	60,1%

Deze doelstelling is vooral gericht op het verbeteren van het functioneren van de arbeidsmarkt. Dit doen wij door het bevorderen van uitstroom uit werkloosheid naar reguliere en gesubsidieerde arbeid en uit gesubsidieerde arbeid naar reguliere arbeid, verhoging kwalificatieniveau beroepsbevolking en verbetering matching vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De totale werkloosheid is de laatste jaren substantieel gestegen. De jeugdwerkloosheid kende ook een stijging, zij het iets minder sterk, zodat haar aandeel in de totale werkloosheid licht is gedaald. Helaas geldt hetzelfde niet voor de moeilijk plaatsbare werklozen. Het aandeel van fasen 3 en 4 is verder gestegen in 2003.

Beleidsvoornemens

- Verder zal de in 2003 gehouden conferentie over provinciaal arbeidsmarktbeleid uitgewerkt worden in concrete acties, terwijl de afspraken in het convenant arbeidsmarkt met de Drentse gemeenten aangescherpt zijn en tot nieuwe initiatieven van de gemeenten zullen leiden.
- In navolging van het collegeprogramma zullen extra activiteiten ondernomen worden om de ID-banenproblematiek in goede banen te leiden, maar ook zullen wij extra inzetten worden op de problematiek van de jeugdwerkloosheid.

In 2003 is een conferentie over provinciaal arbeidsmarktbeleid gehouden. De thema's (inclusief provinciale rol) die in de conferentie over provinciaal arbeidsmarktbeleid centraal stonden, hebben wij vertaald in de beleidsnota Startnotitie arbeidsmarktprojecten die in 2004 is verschenen. Door het ontstaan van twee Regionale Platforms Arbeidsmarkt (RPA's) in Drenthe, heeft de samenwerking tussen provincie en gemeenten op Drentse schaal een ander karakter gekregen. Gemeenten hebben nu de primaire verantwoordelijkheid en zijn regisseur voor het arbeidsmarktbeleid.

De provinciale inzet richt zich sterk op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het realiseren van een leven lang leren (nota Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur). De middelen hiervoor zijn in 2004 ingezet voor projecten gericht op het voorkomen van jeugdwerkloosheid (CWI-instapbanen, MKB-leerbanen, leerling-bouwplaatsen en dergelijke). Er is inmiddels een breed palet aan instrumenten gerealiseerd in Noord-Nederland - door verschillende initiatiefnemers - in samenwerking met werkgeversorganisaties, RPA's, CWI en UWV om jongeren aan werk te helpen.

Onze inzet om de ID-banenproblematiek in goede banen te leiden, heeft zich vertaald in de volgende acties:

- realisatie uitvoering van het project Impuls gesubsidieerde arbeid: € 480.000,-- beschikbaar gesteld uit de reserve Flexibel beleid voor 160 banen in 2005 en 2006;
- faciliteren kennisuitwisseling tussen gemeenten;
- bevorderen uitstroom uit gesubsidieerde banen door het realiseren van leerwerktrajecten voor deze doelgroep met behulp van Kompas-middelen (werkgelegenheidsinitiatieven als Ellert en Brammert, ROP etc.);
- initiatiefnemer project Werkgeversbenadering (doelstelling uitstroom realiseren): inmiddels overgedragen aan het RPA Zuid- en Midden-Drenthe;
- opdracht gegeven tot noordelijke onderzoek naar effecten rijksbeleid Wet werk en bijstand voor Noord-Nederland.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Verhoging bijdrage provinciale werkgelegenheidsregister

Met ingang van 2002 voert de provincie de regie over het provinciale werkgelegenheidsregister. Dit register is de basis voor de monitoring van de werkgelegenheidsontwikkeling in regio's en sectoren.

Door het wegvallen van de voorgaande beheerder is een belangrijke financieringsbron weggevallen, waardoor de provinciale bijdrage moet worden verhoogd. De aanvankelijk noodzakelijke verhoging is gereduceerd doordat de gemeenten op verzoek van de provincie zijn gaan participeren in het provinciaal werkgelegenheidsregister.

Desalniettemin blijft een verhoging van het beschikbare bedrag ad € 6.130,-- met € 25.210,-- noodzakelijk

Stand van zaken per 31 december 2004

Tot 2002 heeft de provincie kunnen volstaan met een relatief (zeer) geringe financiële bijdrage aan het provinciale werkgelegenheidsregister. Dit omdat het beheer bij een andere organisatie lag (CWI) en deze ook het merendeel van de kosten voor haar rekening nam. Na het wegvallen van deze beheerder hebben wij de trekkersrol op ons genomen en zijn wij genoodzaakt een groter deel van de kosten te betalen. Door de gemeenten te overtuigen om ook te participeren, is onze financiële last zoveel mogelijk gereduceerd. Toch zijn de kosten zodanig dat een structurele ophoging met ruim € 25.000,-- noodzakelijk is. Ook voor de komende

jaren zijn investeringen van soortgelijke omvang te verwachten. Jaarlijks wordt hiervoor het gehele Drentse bedrijfsleven geëncquêteerd en vervolgens het vestigingen- en werkgelegenheidsregister geactualiseerd.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

25.210

Realisatie

43.248

Vershil begroot -/- realisatie

18.038

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Onderwijs en arbeidsmarkt

Dit betreft projecten gericht op de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Stand van zaken per 31 december 2004

In 2004 zijn voor verschillende projecten beschikkingen afgegeven uit het budget voor arbeidsmarktprojecten uit de Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur, zoals bijvoorbeeld Leerlingbouwplaatsen, CWI-instapbanen en Competentieontwikkeling in de zorgsector. Andere projecten zijn in ontwikkeling.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

500.000

Realisatie

162.389

Vershil begroot -/- realisatie

337.611

Toelichting

Het restant van het budget wordt overgeheveld naar 2005.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	76.784	8.925	527.675	184.009	343.666
Apparaatskosten	105.448	101.328	101.328	100.921	407
Totaal lasten	182.231	110.253	629.003	284.929	344.074
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	182.231	110.253	629.003	284.929	344.074

Financiële analyse

Het voordelig resultaat betreft voornamelijk het restant van het budget voor arbeidsmarktprojecten uit de Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur. Van het budget van € 500.000,- is € 337.611,- nog niet besteed in 2004. Hiervoor is een voorstel voor budgetoverheveling gemaakt.

Doelstelling 37202**Openbaar belang nutsfuncties**

Portefeuillehouders De heer J.H. Schaap, De heer S.B. Swierstra, Mevrouw T. Klip-Martin

Contactpersoon De heer E. Reckman (toestel 56 16)

Indicatoren voor doelrealisatie	Referentiewaarde	Meting 2004
- Aantal klachten bij nutsbedrijven.	p.m.	p.m.
- Aantal storingen in Drenthe ten opzichte van storingen landelijk.	p.m.	p.m.

De gewenste gegevens zijn vooralsnog niet voorhanden. Wel bevat het jaarverslag 2003 van Essent een indicatie van de jaarlijks gemiddelde uitvalsduur. Daar waar Essent in 2002 beduidend onder het landelijk gemiddelde zat (20 versus 28), was 2003 een minder gelukkig jaar. Als gevolg van enkele incidenten steeg de gemiddelde uitvalsduur naar 32 minuten. Binnen het Essent-netwerk ligt de waarde in het netwerk Noord met 48 minuten nog beduidend hoger. Enigszins ter relativering: Nederland behoort internationaal gezien qua uitvalsduur (in positieve zin) tot de toptanden in Europa.

*Hoofdkantoor Waterleiding
Maatschappij Drenthe*

Beleidsvoornemens

- De provincie heeft uit het oogpunt van volksgezondheid een groot belang bij een veilige waterlevering tegen aanvaardbare prijzen.

De Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) brengt jaarlijks een verslag uit over het gevoerde beleid, waarin ook diverse parameters over de kwaliteit voorkomen. Daarnaast komt om de twee jaar een benchmark beschikbaar waarin de WMD wordt vergeleken met (bijna) alle Nederlandse waterbedrijven. Hierbij worden ook prijzen en kwaliteiten meegenomen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	38.978	32.481	32.481	32.482	-1
Apparaatskosten	13.282	16.874	16.874	14.285	2.589
Totaal lasten	52.260	49.355	49.355	46.767	2.588
Totaal baten	2.817.571	2.419.224	3.348.568	4.448.733	1.100.165
Saldo	-2.765.311	-2.369.869	-3.299.213	-4.401.966	1.102.753

Financiële analyse

De baten zijn ruim € 1.100.000,-- hoger dan begroot. Dit komt doordat in de begroting rekening is gehouden met een dividend van Essent over 2004 van € 2.800.000,--, terwijl op basis van een perspublicatie van Essent in maart 2005 een dividend verwacht kan worden van € 3.900.000,--.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	4.240.815	3.057.271	6.866.572	4.127.649	2.738.923
Baten	3.349.215	2.419.224	3.450.669	4.452.224	1.001.555
Saldo	891.600	638.047	3.415.903	-324.575	3.740.478

Programma 7.1.**Toerisme en recreatie****Missie**

De missie van het Programma toerisme en recreatie is:

- de realisatie van meer toeristische werkgelegenheid;
- een verdere uitbouw van de positie van de provincie Drenthe als recreatieprovincie.

De sector Toerisme en recreatie is met name voor de Drentse plattelandsgemeenten een belangrijke bron van werkgelegenheid. Mede dankzij de economische dynamiek die gepaard gaat met deze sector, draagt ze in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid op het platteland. Onze activiteiten moeten leiden tot een verbetering van het toeristisch aanbod en een bevordering van het gebruik daarvan.

Doelstelling 37109**Verbetering toeristisch aanbod en bevordering gebruik**

Portefeuillehouder De heer J.H. Schaap

Contactpersoon De heer A.A. Ruiter (toestel 54 37)

Indicatoren voor doelrealisatie

Investeringsbedrag voor plattelandstoerisme:	Referentiewaarde	Meting 2004
- KITS	€ 4,4 miljoen (gemiddelde 2002-2003)	€ 1,4 miljoen
- Ontwikkelingsfonds voor recreatie en toerisme en LEADER	€ 734.000,-- (gemiddelde 1999-2003)	€ 1 miljoen
Investeringsbedrag voor cultuurtoerisme (Ontwikkelingsfonds voor recreatie en toerisme en LEADER)	€ 662.000,-- (gemiddelde 1999-2003)	€ 1,3 miljoen
Aantal bezoekers:	(gemiddelde 1998-2002)	(2003)
- Gevangenismuseum Veenhuizen	30.400	33.400
- Nationaal Hunebedden Informatiecentrum	36.900	33.900

De monitoring laat een gemengd beeld zien. In 2003 ligt het investeringsbedrag in de KITS lager dan het jaar ervoor. De investeringen gericht op cultuurtoerisme zijn echter meer dan verdubbeld. Wij hebben dan ook zwaar ingezet op dit beleidsveld. De bezoekersaantallen van de genoemde toeristische attracties liggen in dezelfde orde van grootte als de jaren ervoor.

Beleidsvoornemens

- Verwacht wordt dat dit jaar de besprekingen met en tussen betrokken partijen zoals gemeenten, VVV-organisatie, recreatieschap en bedrijfsleven, afgerond kunnen worden en in 2004 een start gemaakt kan worden met een nieuwe vorm van Drenthe-promotie.

Er zijn wezenlijke stappen tot fusie van de VVV's in de Stichting VVV Drenthe Plus gezet. Wij voorzien de afronding van de fusie eind april 2005. De Stichting VVV Drenthe Plus heeft het bedrijfsplan, een meerjarenbegroting 2004-2007, een activiteitenplan 2005, een pro forma jaarrekening 2003 van de gezamenlijk te fuseren VVV's en de beschrijving van de administratieve organisatie op 1 december 2004 bij ons ingediend.

Ook is in 2004 de Stichting Promotie Drenthe Plus opgericht. Deze stichting heeft het bedrijfsplan, de langetermijnvisie op marketing en promotie met bijbehorend activiteitenplan 2005 ook op 1 december 2004 bij ons ingediend. Beide stichtingen hebben voorsnog voor het eerste halfjaar van 2005 een subsidie ontvangen.

De Stichting Promotie Drenthe Plus heeft op 8 december 2004 een kick-off-bijeenkomst georganiseerd voor de promotiecampagne. De contouren van de campagne zijn hier gepresenteerd. Er is een start gemaakt met de fondswerving voor cofinanciering van de campagne uit de sector. Wij verwachten in het eerste kwartaal van 2005 de projectaanvraag van de Mediacampagne.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	3.999.070	504.051	1.894.388	1.725.181	169.207
Apparaatskosten	303.329	252.887	252.887	403.554	-150.667
Totaal lasten	4.302.400	756.938	2.147.275	2.128.735	18.540
Totaal baten	32.943	0	0	3.677	3.677
Saldo	4.269.457	756.938	2.147.275	2.125.058	22.217

Financiële analyse

Het budget voor toeristische promotie en marketing voor 2004 is niet geheel besteed. Door het late besluit van de staten over het kader voor projectontwikkeling, is de projectontwikkeling pas vanaf de zomer opgestart. Daarnaast heeft de fusie van de VVV's tot een VVV

Op stap in Drenthe

Drenthe Plus langer op zich laten wachten dan beoogd. Streven van de organisatie is de fusie eind april 2005 afgerond te hebben. De Stichting Promotie Drenthe Plus is in de loop van 2004 opgericht en verkeert nog in de opstartfase. Hierdoor zijn de projectaanvragen achterbleven, waardoor het budget hiervoor nog niet volledig is benut en in 2005 nodig zal zijn. Voor het restantbedrag van € 196.305,-- is een voorstel voor budgetoverheveling gemaakt.

Het project Perspectieven voor Veenhuizen heeft middelen toegewezen gekregen uit de reserve flexibel beleid. Deze waren echter niet in de begroting opgeraamd. Het negatieve saldo van € 170.467,-- is gedekt door een bijdrage uit de reserve Flexibel beleid bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Bij het project RBS Noord-Nederland heeft een afrekening met het SNN plaatsgevonden. De werkelijk uit te keren subsidie kwam lager uit dan de maximaal toegezegde subsidie. Er moest in 2004 nog een bedrag van € 9.792,-- betaald worden. Het restant van € 87.126,-- van de vastgelegde verplichting is teruggestort in de reserve Witte plekken bij de doelstelling Mutaties reserve van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

De apparaatskosten zijn hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door de uitvoering van de projecten Drents Goed, Cultuurtoerisme II en Veenhuizen en door de inzet op het gebied van toeristische promotie en marketing. Hier zijn meer uren aan besteed dan geraamd. Bij het opstellen van de begroting was ook nog niet bekend dat de provincie de projecten Drents Goed en Cultuurtoerisme II van het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme zouden overnemen.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	4.240.815	756.938	2.147.275	2.128.735	18.540
Baten	32.943	0	0	3.677	3.677
Saldo	4.269.457	756.938	2.147.275	2.125.058	22.217

Programma 7.2.**Landbouw****Missie**

Het Drents landbouwbeleid heeft als missie:

- het behoud van agrarische werkgelegenheid;
- het behoud van de inkomenspositie van de Drentse agrariërs.

De sector Landbouw speelt een belangrijke rol voor de plattelandsgemeenten binnen onze provincie.

Niet alleen vanuit werkgelegenheidsoptiek, maar ook als belangrijke actor voor de leefbaarheid. Wij beogen onze missie te bereiken door in te zetten op vernieuwing, verbreding en versterking van de agrarische sector in Drenthe.

Doelstelling 37303**Verbetering economisch perspectief agrarische sector**

Portefeuillehouder Mevrouw A. Edelenbosch

Contactpersoon Mevrouw M.T.M. Leijn (toestel 53 63)

Indicatoren voor doelrealisatie	Referentiewaarde	Meting 2004
Nieuw gevestigde glastuinbouwbedrijven:	(gemiddelde 1999-2003)	
- aantal bedrijven	3	8
- areaal	7 ha	21,5 ha
Aantal gesaneerde/verplaatste bedrijven.	p.m.	p.m.
Boeren/areaal met biologische bedrijfsvoering/in omschakeling:	(gemiddelde 1998-2002)	(2003)
- % boeren	1,4%	1,7%
- % areaal/absolute omvang areaal	1,7%/2.711 ha	1,7%/2.663 ha
Projecten gericht op verbreding:	(gemiddelde 2002-2003)	
- aantal beschikkingen	9	9
- investeringsvolume	€ 752.000,--	€ 1,4 miljoen
Projecten gericht op innovatie:	(gemiddelde 1999-2003)	
- aantal beschikkingen	2	3
- investeringsvolume	€ 128.000,--	€ 622.000,--

De monitoring laat een overwegend positief beeld zien. Het aantal nieuw gevestigde glastuinbouwbedrijven en het daarbijbehorende areaal is fors gestegen. Het aspect verbreding is in 2002 opgestart en is goed van de grond gekomen. Het aantal beschikkingen ligt op een stabiel niveau. Het bijbehorende investeringsvolume is bijna verdubbeld. Voor het aantal boeren en areaal dat betrokken is bij biologische landbouw geldt dat de groei wel lijkt te stagneren.

Beleidsvoornemens

- Afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende financiën, zal in 2004 begonnen worden met de implementatie van de geselecteerde maatregelen.
- De activiteiten van de consultant voor biologische landbouw, die in 2003, later dan verwacht is aangesteld, zullen geconcentreerd worden rond met name ketenontwikkeling en afzetbevordering. In 2004 zal dat leiden tot nieuwe projecten ter stimulering van de biologische landbouw.

Ter verbetering van het economisch perspectief van de agrarische sector is begonnen met de uitvoering van een verbrede regeling om verplaatsing van perspectiefrijke veehouderijen nabij de ecologische hoofdstructuur (EHS) te faciliteren (VAB). Wij hebben hiervoor € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Eind 2004 is een overeenkomst getekend tussen provincie, Groenfonds en de Dienst Landelijk Gebied (DLG) voor de uitvoering van deze regeling.

Ter stimulering van de biologische landbouw is een drietal nieuwe projecten Biologische landbouw gestart.

Een ervan is gericht op de kennisontwikkeling en versterking van biologische melkveehouders. Het tweede project is gericht op het ontwikkelen van marketingconcepten voor de huisverkoop van biologisch vlees. Het derde project richt zich de verkoop van biologische producten via de supermarkten in Noord-Nederland. Dit tweejarig project omvat onder andere voorlichting aan winkelpersoneel en consumenten, promotieactiviteiten en activiteiten gericht op ketenverkorting. Diverse (noordelijke) ketenpartijen nemen hierin deel.

Melkveehouderij

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	483.905	102.582	152.023	148.198	3.825
Apparaatskosten	208.587	177.519	177.519	158.605	18.914
Totaal lasten	692.492	280.101	329.542	306.803	22.739
Totaal baten	8.218	22.562	22.562	43.867	21.305
Saldo	684.274	257.539	306.980	262.936	44.044

Financiële analyse

Het voordelig resultaat op deze doelstelling wordt grotendeels verklaard door een positief saldo van € 18.914,-- op de apparaatskosten en een bijdrage van € 22.269,-- van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) in de apparaatskosten voor het project De Drentse landbouw maakt de toekomst die niet begroot was.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	692.492	280.101	329.542	306.803	22.739
Baten	8.218	22.562	22.562	43.867	21.305
Saldo	684.274	257.539	306.980	262.936	44.044

Programma 8.0.**Welzijn****Missie**

Het Drents welzijnsbeleid heeft als missie:

Samen met andere relevante partners werken aan de versterking van sociaal beleid in relatie tot fysiek-ruimtelijk en economisch beleid, waarbij tegelijk aandacht is voor sociale samenhang en kwetsbare groepen. De nadruk ligt op:

- het maken van een sociaal rapport;
- het ontwikkelen en uitvoeren van integrale programma's en projecten;
- bevorderen van het intercultureel karakter van de Drentse samenleving;
- stimuleren van vrijwilligerswerk;
- investeren in nieuwe samenwerkingsverbanden tussen marktpartijen en maatschappelijke organisaties;
- versterking van het bewustzijn van de relatie tussen lokaal handelen en duurzame mondiale ontwikkeling en armoedebestrijding.

Doelstelling 38001**Beleidskaders**

Portefeuillehouder Mevrouw A. Haarsma, De heer J.H. Schaap

Contactpersoon De heer B.G. Deetman (toestel 57 09)

Doelstelling voor 2004 was het ontwikkelen, monitoren en eventueel bijstellen van beleidskaders. Er zijn in 2004 vier meerjarige beleidsplannen voor de cultuur, welzijn en zorg(CWZ)-sector voorbereid voor de periode 2005-2008. De plannen zijn mede op basis van door het Onderzoeksbureau CWZ uitgevoerde evaluaties voorbereid. Dit in goed overleg met relevante samenwerkingspartners, zoals gemeenten en instellingen. De volgende beleidsplannen zijn in 2004 voorbereid:

- de Contourennota Mensen in het middelpunt
- de Cultuurnota De kunst van het combineren
- de nota Zorg in perspectief
- het Beleidskader jeugdzorg 2005-2008

In het kader van het Welzijnsfonds was de doelstelling voor 2004 om vernieuwende initiatieven binnen de Sector Welzijn te stimuleren. Dit heeft in 2004 geleid tot de financiering van vier vernieuwende projecten op grond van de Subsidieregeling welzijn:

- Zorg voor elkaar Krakeel
- Integra: verbetering positie allochtone vrouwen in Drenthe
- Lokaal loket wonen en zorg in Assen
- Verlengde schooldag leerlingen speciaal onderwijs

Beleidsvoornemens

- Om te beginnen willen wij eind 2003 een eerste sociaal rapport opleveren. Mede op basis van dit rapport wordt een "sociaal debat" georganiseerd om samen met gemeenten, belanghebbende maatschappelijke organisaties en marktpartijen een "provinciale sociale agenda" te maken.
- In 2003 en 2004 worden in het kader van POP II een drietal pilots uitgevoerd als eerste oefening in het uitvoeren van integraal beleid.

Het Sociaal rapport Drenthe is begin 2004 verschenen. Dit rapport en enkele evaluatieonderzoeken vormden de basis voor de processen van interactieve beleidsvorming die in 2004 geresulteerd hebben in de nota's Mensen in het middelpunt (sociale agenda) en De kunst van het combineren. In het voorjaar van 2004 zijn paneldiscussies gevoerd met relevante vertegenwoordigers van de Drentse samenleving. Voor deze panels waren uitgenodigd:

- vertegenwoordigers van grotere instellingen (ook van instellingen en maatschappelijke organisaties die niet direct door de provincie gesubsidieerd worden)
- vertegenwoordigers van kleinere gesubsidieerde instellingen
- gemeenten
- inwoners

In 2004 zijn drie pilots uitgevoerd:

1. Warkelijk Waor (gemeente Midden-Drenthe)
2. Emmen Revisited (gemeente Emmen)
3. Woonplan+ (gemeente Westerveld)

Een inhoudelijk verslag is opgenomen onder de doelstelling Participatie en sociale ontwikkeling (38407).

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	347.357	295.445	311.645	311.231	414
Apparaatskosten	623.931	740.433	740.433	1.080.692	-340.259
Totaal lasten	971.289	1.035.878	1.052.078	1.391.923	-339.845
Totaal baten	4.425	0	0	4.786	4.786
Saldo	966.864	1.035.878	1.052.078	1.387.137	-335.059

Financiële analyse

De totstandkoming van de Contourennota Mensen in het middelpunt en de Cultuurnota De kunst van het combineren heeft veel tijd in beslag genomen. Deze uren zijn verantwoord op de doelstelling beleidskaders, wat heeft geleid tot een aanzienlijke overschrijding.

Doelstelling 38403 Interculturele ontwikkeling en diversiteit in de samenleving

Portefeuillehouder **Mevrouw A. Haarsma**
 Contactpersoon **De heer E. Wong (toestel 56 24)**

In het algemeen zijn allochtone groepen nog ondervertegenwoordigd bij politieke partijen en in organen van het openbaar bestuur.

Verder is er in het algemeen ook sprake van ondervertegenwoordiging van deze groepen als werknemer, als student/leerling van voortgezet onderwijs (havo, vwo, hbo en wo) en als cliënt van maatschappelijke voorzieningen en hulpverlening.

Ten behoeve van de interculturele ontwikkeling van en de diversiteit in de samenleving, zijn in 2004 de volgende activiteiten uitgevoerd.

1. De afhandeling van aanvragen voor vertrekpremies en aanvullingen wachtgeld van werknemers van de vier voorgangers van het Instituut voor Interculturele Ontwikkeling Drenthe (I2D), namelijk: Steunpunt Surinamers in Noord-Nederland (SSN), Steunfunctie voor Antillianen en Arubanen (FORSA), Instituut Maluku di Drenthe (IMD) en Anti Discriminatie Bureau Drenthe (ADB Drenthe). Verder de eindafrekening van SSN, FORSA, IMD en ADB Drenthe. De eindrapportage aan gedeputeerde staten over de financiële en personele afwikkeling van de oprichting van I2D vindt begin 2005 plaats.

2. Projecten in het kader van de interculturalisatie van vrijwilligerswerk.
 - Pilot van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) Interculturalisatie vrijwilligerswerk.
Het projectleiderschap ligt vanaf 2003 bij I2D. Er zijn projecten in uitvoering in Hoogeveen, Meppel en Emmen. De projectperiode is verlengd tot december 2005.
 - Project Actief voor elkaar van de Stichting Vluchtelingenwerk Drenthe en de Vrijwilligerscentrale.
Er is voor dit project een projectsubsidie verleend door de provincie. I2D neemt ook deel aan het project.
3. Interculturalisatie RTV Drenthe
In overleg met RTV Drenthe en I2D heeft Mira Media (Utrecht) een plan van aanpak en een eerste conceptprojectplan Afstemmen op diversiteit opgesteld.
Besluitvorming hierover vindt begin 2005 plaats.
4. Interculturalisatie jeugdzorg
Door STAMM is in overleg met I2D een stappenplan opgesteld. Als eerste stap is door I2D een inventarisatieonderzoek gedaan naar het gebruik van het aanbod van jeugdhulpverlening door allochtone jongeren en hun ouders of verzorgers.
5. Een samenwerkingsproject van de provincie met de gemeenten Assen, Midden-Drenthe en Hoogeveen, genaamd Een maximale score: Verbetering leerprestaties en schoolloopbaan van Molukse jongeren (2002-2007).
Op basis van een gezamenlijk actieprogramma hebben de drie gemeenten in overleg met elkaar en met de provincie, projecten ontwikkeld in het kader van het gemeentelijke onderwijskansenbeleid (GOA).
6. Het driejarenproject ADB Plus in het kader van de Stimuleringsregeling professionalisering van anti-discriminatiebureaus is uitgevoerd en op 15 oktober 2004 afgerond. Het projectleiderschap werd vanaf 2003 vervuld door I2D. Naar aanleiding van de financiële en inhoudelijke eindverantwoording is de subsidie door het Ministerie van Justitie op het maximale bedrag vastgesteld.

Projectresultaten zijn:

- het realiseren van een meldpunt discriminatie in Emmen;
 - een samenwerkingsverband van vier meldpunten discriminatie (Assen, Hoogeveen, Meppel en Emmen) dat dekkend is voor heel Drenthe. Meldpunt Delta in Assen gaat in toenemende mate kerntaken van een ADB op provinciaal en bovenlokaal niveau vervullen;
 - er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen de provincie en vorengenoemde gemeenten over vervolgvactiteiten in 2005, met name op het terrein van preventie van discriminatie.
7. Door I2D en Enova is een inventariserend onderzoek uitgevoerd naar het diversiteitsbeleid van gemeenten. De concepteindrapportage was gereed in december 2004.
 8. De opdracht van de provincie aan I2D en Enova om een bijeenkomst van deskundigen te organiseren over de rol en meerwaarde van de provincie in het arbeidsmarktbeleid, is opgeschort. De opdrachtformulering moet nog verder worden uitgewerkt.
 9. I2D organiseerde in 2004 twee debatten en een cursus Kennismaking met de islam.

Beleidsvoornemens

- Als gevolg van globalisering is er sprake van een toenemende onderlinge afhankelijkheid op mondiaal niveau op het terrein van economie, technologie, cultuur, sociale verhoudingen behoud van milieu en natuurlijke hulpbronnen.

Zie hiervoor bij Realisatie (gemeten/vastgesteld) Doelstelling Interculturele ontwikkeling en diversiteit in de samenleving (38403).

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	1.351.086	1.300.945	1.251.841	1.127.658	124.183
Apparaatskosten	80.905	110.627	110.627	96.197	14.430
Totaal lasten	1.431.991	1.411.572	1.362.468	1.223.855	138.613
Totaal baten	99.796	202.756	45.378	45.378	0
Saldo	1.332.195	1.208.816	1.317.090	1.178.477	138.614

Financiële analyse

Het voordelig saldo van de programmakosten kan onder andere worden verklaard door:

- kosten integraal buitenlandbeleid

Wegens “stakend” provinciaal beleid op dit terrein vloeit een groot deel van het budget terug naar de algemene middelen.

- Vrouwenemancipatiebeleid

In 2004 konden geen aanvragen worden gehonoreerd die voldeden aan de criteria van deze subsidieregeling. Het budget vloeit dan ook in zijn geheel terug naar de algemene middelen.

- Emancipatieprijs

In 2004 is besloten deze tweejaarlijkse prijs niet meer uit te reiken. Het budget vloeit dan ook terug naar de algemene middelen

Doelstelling 38405 Vrijwilligerswerk

Portefeuillehouder	Mevrouw A. Haarsma
Contactpersoon	Mevrouw B. van Mierlo (toestel 56 48)

De doelstelling is dat er meer vrijwilligers komen en dat de kwaliteit van het vrijwilligerswerk verbetert.

Gegevens over deze indicatoren zijn nog niet of nauwelijks beschikbaar. De volgende tabel geeft een indicatie van de maatschappelijke participatie.

Vrijwilligerswerk		Totaal participanten vrijwilligerswerk	Georganiseerd vrijwilligerswerk
Persoonskenmerken	Perioden	%	%
Totaal persoonskenmerken	1997	60	46
	2000	60	45
	2003	60	42
18-24-jarigen	1997	55	40
	2000	61	48
	2003	59	38

Beleidsvoornemens

- In 2004 zetten wij met name in op projecten waarbij de thema's "het vinden en binden" van vrijwilligers, de waardering voor vrijwilligers en het maatschappelijk en economisch belang van vrijwilligerswerk centraal staan. Daarnaast willen wij een kennis- en expertisenetwerk voor vrijwilligers realiseren, waarin wordt voorzien in de vraag naar concrete ondersteuning op maat voor vrijwilligers uit diverse sectoren (sport, speeltuinen, zorg etc.). In deze projecten wordt intensief samengewerkt met alle gemeenten, maatschappelijke organisaties op het terrein van welzijn en zorg en marktpartijen.

In het kader van de pilot Vrijwilligerswerk van het Ministerie van VWS zijn in 2004 drie deelprojecten uitgevoerd.

1. Kennis- en expertisenetwerk: het netwerk is in 2004 officieel gestart onder de naam "KENVrijwilligerswerk". Het netwerk bestaat uit Drentse steunpunten voor vrijwilligerswerk, provinciale vrijwilligersorganisaties, gemeenten, provincie en CIVIQ (landelijk bureau voor vrijwilligerswerk). Tien gemeenten doen mee. STAMM ondersteunt het netwerk. In 2004 is gewerkt aan samenwerking op het gebied van gezamenlijke promotie en digitalisering van de bemiddeling.
2. Maatschappelijk betrokken ondernemen: in Tynaarlo hebben vier bedrijven hun medewerkers als vrijwilliger aangeboden en faciliteiten beschikbaar gesteld.
3. Scholierenvrijwilligerswerk/Maatschappelijke stages: de pilot in Assen is succesvol afgerond. Vijftien leerlingen van het Dr. Nassau College hebben bij negen verschillende organisaties vrijwilligerswerk gedaan. Alle leerlingen hebben aangegeven het vrijwilligerswerk dat ze deden leuk te vinden. De betrokken vrijwilligersorganisaties waren heel positief. De gebruikte methodieken zijn door STAMM beschreven. STAMM heeft een projectplan geschreven met de bedoeling de methodiek in 2005 op meer scholen en in meer gemeenten (Assen, Hogeveen en Meppel) te gaan inzetten.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	444.145	345.778	572.080	171.671	400.409
Apparaatskosten	68.424	98.368	98.368	48.109	50.259
Totaal lasten	512.569	444.146	670.448	219.780	450.668
Totaal baten	115.056	115.378	115.378	116.093	715
Saldo	397.514	328.768	555.070	103.687	451.383

Financiële analyse

Het voordelig saldo van de programmakosten kan onder andere worden verklaard door het volgende.

- Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk
Voor de periode 2001-2004 stelt het Ministerie van VWS jaarlijks een bedrag van € 68.067,-- beschikbaar in het kader van de Tijdelijke stimuleringsregeling vrijwilligerswerk. Het project is verlengd tot 31 december 2005; een groot deel van de gelden moet nog worden besteed. Het bedrag van € 349.704,-- dat nog niet is toegezegd zal worden meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.
- Subsidie activiteiten kadertraining vrijwilligers
Uit de Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers is slechts voor een gering bedrag aan subsidies verleend. Het restantbudget vloeit dan ook terug naar de algemene middelen.

Portefeuillehouder

De heer J.H. Schaap

Contactpersoon

Mevrouw G. Smidt (toestel 59 19)

Toegang tot informatie

De doelstelling is de bevolking van Drenthe toegang geven tot informatie en er vervolgens ook gebruik van laten maken. Op de realisering hiervan wordt ingegaan in het Sociaal rapport Drenthe 2003. Deze geeft een korte schets van de sociale en culturele situatie in Drenthe. Het rapport geeft zes centrale issues aan voor ons beleid in de komende jaren. Wij hebben in de Contourennota Mensen in het middelpunt deze uitkomsten in herkenbare, concrete beleidsinitiatieven vertaald.

1. Het ten opzichte van het landelijk gemiddelde lage opleidingsniveau van de Drentse burgers.
2. De gezondheidssituatie van de Drentse bevolking (overgewicht in combinatie met geringe sportdeelname).
3. Een dreigend tekort aan geschikte woningen voor zorg en dienstverlening (vooral ouderen woningen).
4. Het onder druk staande voorzieningenniveau op het platteland.
5. Gezondheidsrisico's en risico's verbonden aan het gebruik van genotmiddelen bij jongeren.
6. Een hoge jeugdwerkloosheid en een hoog aantal uitkeringsgerechtigden (waaronder veel arbeidsongeschikten).

Bibliotheken

De gegevens van het aantal abonnementen en uitleningen zijn te vinden in het jaarverslag van de Provinciale Bibliotheekcentrale (PBc), dat in mei 2004 beschikbaar kwam.

In 2003 bedroeg het aantal abonnementen in het werkgebied van de PBc gemiddeld 29% van het aantal inwoners. Het aantal uitleningen van de bibliotheken in het werkgebied van PBc bedroeg 4.420.270

Over de mate van gebruik van producten/diensten van de PBc zijn op dit moment geen gegevens beschikbaar.

Over het gebruik van de digitale informatievoorziening bij bibliotheken zijn de volgende cijfers bekend. Het aantal internetaanvragen bedraagt 18.647. Het gebruik van betaald internet in openbare bibliotheken in uren bedraagt 27.275. Raadplegen digitale naslagbronnen: 8.860 .

Het gebruikersonderzoek is gehouden in Klazienaveen, Odoorn, Dwingeloo, Ruinen, Hogeveen en Emmen. Tevens zijn een marktonderzoek en een behoefteonderzoek onder bedrijven en instellingen gehouden in Coevorden.

De waarderingscijfers voor RTV Drenthe zijn op dit moment niet beschikbaar.

De gemiddelde kijkdichtheid van RTV Drenthe in 2004 onder inwoners van 13 jaar en ouder is tussen 18.00 uur en 24.00 uur 1,6%. Dit betekent dat dan gemiddeld 6.400 van de 400.000 mensen kijken. Tussen 2.00 uur en 24.00 uur is dat 0,5%. Dan kijken er dus 2.000 van de 400.000 mensen naar RTV Drenthe.

Voor de radio is de gemiddelde luisterdichtheid tussen 7.00 uur en 19.00 uur 4,8. Dan luisteren er dus 19.200 van de 400.000 mensen naar Radio Drenthe.

Beleidsvoornemens

- Het proces bibliotheekvernieuwing is in september 2003 gestart. De destijds ingestelde Stuurgroep Bibliotheekvernieuwing zal haar adviezen in augustus 2003 klaar hebben. Op basis hiervan wordt eind 2003 het Bibliotheekplan opgesteld.
- In 2003 of 2004 zal blijken of het Rijk extra impuls gelden voor bibliotheekvernieuwing beschikbaar zal stellen. De provincie zal zich concentreren op het tot stand brengen van een netwerk van basisbibliotheken, verdere innovatie en verbreding van de functie en gebruik van bibliotheken.
- Voor de jaren 2003 en 2004 zal wederom samen met de gemeenten een bestedingsplan worden opgesteld om de eerste impuls gelden van het Rijk te besteden.
- De provincies krijgen naar alle waarschijnlijkheid pas met ingang van 1 januari 2004 de verantwoordelijkheid voor het instandhouden van een kwalitatief hoogwaardige regionale radio- en televisieomroep. Dit vereist een actievere houding van ons dan in het verleden. Een beleidsvisie op RTV Drenthe in relatie tot een breder mediabeleid, zal hiertoe worden ontwikkeld.

Op 17 maart 2004 hebben provinciale staten, mede op basis van het advies van de Stuurgroep Bibliotheekvernieuwing (Stuurgroep Weidgraaf), de Beleidsnota bibliotheekvernieuwing 2003-2005 vastgesteld. Op basis hiervan is een eenmalig bedrag van € 100.000,-- geïnvesteerd in een drietal projecten. Het gaat om projecten gericht op samenwerking van bibliotheken met sociale, educatieve en welzijnsinstellingen. Deze zijn gericht op nieuwe producten ten behoeve van het nieuwe Drents netwerk basisbibliotheken.

Op basis van het Bestedingsplan herstructurering openbaar bibliotheekwerk heeft het Rijk extra impuls gelden (€ 157.000,-- in 2004) beschikbaar gesteld. De impuls gelden zijn bedoeld voor verdere bibliotheekinnovatie, verbreding van de functie en het gebruik van bibliotheken en voor het tot stand brengen van een netwerk van basisbibliotheken.

In 2004 is het Drents netwerk basisbibliotheken daadwerkelijk van start gegaan. In november 2004 zijn de eerste resultaten gepresenteerd aan het bibliotheekveld en de politiek. De meeste voorbereidingen voor het opstellen van het zogenaamde Marsrouteplan bibliotheekvernieuwing hebben in 2004 plaatsgevonden. Dit Marsrouteplan vormt de basis voor de rijksbijdrage voor bibliotheekvernieuwing voor de periode 2005-2007.

Vanuit de ICT-tender is een tweetal vernieuwende projecten op bibliotheekgebied gesubsidieerd met een bijdrage van € 75.000,--. De ICT-tender is een subsidieregeling om het ICT-gebruik in de maatschappelijke sectoren te versterken.

De wijziging van de Mediawet is op rijksniveau vertraagd. Het wetsontwerp is eind 2004 opnieuw ingediend bij de Tweede Kamer. Besluitvorming hierover vindt naar verwachting begin 2005 plaats. Na wijziging van de Mediawet zullen de provincies verantwoordelijk worden voor het instandhouden van een kwalitatief hoogwaardige regionale radio- en televisieomroep. De minimale zorgplicht van provincies wordt bepaald op het niveau van de activiteiten van de regionale omroepinstellingen in het peiljaar 2004. De grotere verantwoordelijkheid van de provincie voor RTV Drenthe is aanleiding voor het ontwikkelen van provinciaal omroepbeleid.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Beleidsnota bibliotheekvernieuwing 2003-2005

Bijdragen aan het proces van de vernieuwing van het bibliotheekwerk.

Stand van zaken per 31 december 2004

Zie tekst bij doelstelling Bevorderen maatschappelijke betrokkenheid en informatieoverdracht (38406).

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

100.000

Realisatie

100.000

Verschil begroot -/- realisatie

0

Toelichting

Het gehele bedrag is in 2004 besteed aan een drietal projecten, bij de Openbare Bibliotheek Emmen (€ 15.000,-), de Openbare Bibliotheek Hoogeveen (€ 70.000,-) en de PBc Drenthe (€ 15.000,-).

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	10.692.436	9.571.548	10.035.135	10.143.845	-108.710
Apparaatskosten	94.233	147.399	147.399	54.443	92.956
Totaal lasten	10.786.669	9.718.947	10.182.534	10.198.288	-15.754
Totaal baten	4.473.791	4.430.988	4.517.526	4.545.015	27.489
Saldo	6.312.878	5.287.959	5.665.008	5.653.273	11.735

Financiële analyse

Het nadelig saldo van de programmakosten kan onder andere worden verklaard door het volgende.

- Provinciale Bibliotheekcentrale
In 2004 is de nabetaling van de subsidie 2002 meegenomen. De subsidie over het jaar 2003 aan de PBc moet nog worden vastgesteld.
- RTV Drenthe
In maart 2003 hebben provinciale staten besloten een rentedragende lening aan RTV Drenthe te verstrekken ten behoeve van de herhuisvesting en de aanschaf van apparatuur. In maart 2004 is de akte van geldlening daadwerkelijk ondertekend. De werkzaamheden rond deze geldlening zijn uitgevoerd door Trip Advocaten en Notarissen. De totale kosten van deze werkzaamheden veroorzaken een overschrijding van de post Bijdrage RTV Drenthe.
- Toegerekende apparaatskosten
De uren die oorspronkelijk waren gepland op deze doelstelling zijn op andere producten verantwoord.

Doelstelling 38407 Participatie en sociale ontwikkeling

Portefeuillehouder

Mevrouw A. Haarsma

Contactpersoon

Mevrouw L. Kompier (toestel 55 99)

Gegevens over de indicatoren op het gebied van participatie en sociale ontwikkeling zijn (nog) niet of nauwelijks beschikbaar. Zie ook het Sociaal rapport Drenthe 2003.

Ten behoeve van de goede opvang van burgers met (levens)vragen heeft de provincie de SOS Telefonische hulpdienst Groningen/Drenthe en de Telefonische hulpdienst Oost-Nederland gesubsidieerd. Het aantal hulpvragen voor beide instellingen bedroeg 21.881.

Via diverse subsidieregelingen (welzijn, zorg, ouderenbeleid en vrijwilligers) en diverse projecten (VWS- en POP-pilots) wordt invulling gegeven aan innovatieve en voorbeeldprojecten op het gebied van leefbaarheid. Concrete uitkomsten worden per project gerapporteerd.

De Jongerenraad Drenthe is in 2004 in totaal 10 keer bijeengekomen. In werkgroepjes (commissies) is advies gegeven op onderdelen van het provinciaal beleid, zoals openbaar vervoer, veiligheid, multiculturele samenleving, jeugdzorg en participatie.

Beleidsvoornemens

- Met de pilots die in het kader van POP II worden uitgevoerd, worden samen met gemeenten, bewoners en andere betrokkenen, initiatieven ontwikkeld die zijn gericht op leefbaarheid en sociale cohesie.

In 2004 zijn drie pilots uitgevoerd.

1. Warkelijk Waor (gemeente Midden-Drenthe)
De pilot betreft een onderzoek naar economische en sociale participatie en naar het voorzieningengebruik van bewoners van kleine dorpen in Midden-Drenthe. Warkelijk Waor is in het najaar van 2003 gestart en op 14 oktober 2004 afgesloten met een conferentie. Het project leverde nieuwe inzichten op, die belangrijk zijn voor de uitvoering van leefbaarheidsplannen.
2. Emmen Revisited (gemeente Emmen)
De pilot Emmen Revisited is de formele beleidsmatige inbedding van een privaat participatief herstructureringsproject, genaamd Emmen Revisited, in overheidsbeleid. Emmen Revisited huurt Twijnstra en Gudde in om de inbedding door middel van programma-management te realiseren.
In 2004 heeft de planvorming plaatsgevonden. De pilot gaat op 1 januari 2005 officieel van start.
3. Woonplan+ (gemeente Westerveld)
Uitgangspunt is de gedachte om in tijd van "schaarste", door op integrale wijze naar de gemeente te kijken, een woonplan te ontwikkelen dat effectief aansluit bij de behoeften van inwoners. Extra eisen die aan het woonplan worden gesteld, hebben betrekking op:
 - de samenstelling van de projectgroep
 - een concrete overlap met de pilot Visie op voorzieningen van het Ministerie van VWS
 - deelname aan trainingen integrale planvorming
 De gemeente Westerveld is halverwege 2004 met de pilot gestart en hoopt het woonplan halverwege juli 2005 te presenteren.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	2.807.656	2.744.366	2.817.723	2.801.361	16.362
Apparaatskosten	84.923	78.089	78.089	108.346	-30.257
Totaal lasten	2.892.579	2.822.455	2.895.812	2.909.707	-13.895
Totaal baten	45.378	45.378	45.378	45.378	0
Saldo	2.847.201	2.777.077	2.850.434	2.864.329	-13.895

Financiële analyse

Met name de afbouw van de subsidies aan de maatschappelijke instellingen heeft extra tijd in beslag genomen. Dit heeft geleid tot een overschrijding van de apparaatskosten.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	16.595.097	15.432.998	16.163.340	15.943.552	219.788
Baten	4.738.445	4.794.500	4.723.660	4.756.650	32.990
Saldo	11.856.652	10.638.498	11.439.680	11.186.902	252.778

Programma 8.1.**Onderwijs en sport****Missie**

Het Drents onderwijsbeleid heeft als missie:

Het tot stand brengen van een compleet, goed gespreid, toegankelijk en hoogwaardig onderwijsaanbod.

De nadruk ligt op:

- het verbeteren van de toegankelijkheid van onderwijsvoorzieningen;
- stimuleren van (met name laag opgeleide) ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen;
- verminderen van onderwijsachterstanden;
- verminderen van voortijdig schoolverlaten;
- werken vanuit een integrale agenda voor jeugdbeleid;
- investeren in onderwijs-arbeidsmarktprogramma's.

Het Drents sportbeleid heeft als missie:

Het versterken van de infrastructuur breedtesport en topsport, waarbij met name meer jongeren, ouderen, allochtonen en gehandicapten worden gestimuleerd te gaan sporten. De nadruk ligt op:

- het verbeteren van de infrastructuur breedtesport;
- faciliteren van potentieel jong talent;
- investeren in ondersteuning van sportverenigingen;
- investeren in de kwaliteit van het sportaanbod;
- stimuleren van jongeren, ouderen, gehandicapten en allochtonen.

Doelstelling 38101**Optimale onderwijsinfrastructuur**

Portefeuillehouder

Mevrouw A. Haarsma

Contactpersoon

De heer G. Bosschers (toestel 57 49)

Wij willen een compleet, goed gespreid, toegankelijk en hoogwaardig onderwijsaanbod tot stand brengen.

Bij deerschikking van het vmbo vormde de spreiding van het voortgezet onderwijs over de provincie een belangrijk aandachtspunt. Bij de jaarlijkse advisering over aanvragen Plan van scholen staan spreiding en toegankelijkheid van het voortgezet onderwijs centraal.

Via medesubsidiëring van het experiment Steunpunt Open Universiteit Emmen draagt de provincie bij aan het behoud van deze voorziening voor Drenthe.

Het experiment wordt uitgevoerd binnen het Argonaut-project en de projecten van de Task Force Onderwijskansen.

Via het Argonaut-project wordt een impuls gegeven aan de ontwikkeling van schoolteams in het basisonderwijs teneinde, door verbetering van de instructievaardigheid van leerkrachten, meer uit kinderen te halen wat erin zit. Het project wordt na afloop van het schooljaar 2004-2005 geëvalueerd.

Over de beoogde grotere doorstroom naar hogere vormen van voortgezet en vervolgonderwijs zijn geen actuele gegevens beschikbaar. In 2004 is een nulmeting uitgevoerd (Onderwijsmonitor Drenthe in beeld); zie ook onderwijsmonitor. Via de monitor worden in de komende jaren de effecten van (provinciaal en gemeentelijk) beleid in beeld gebracht.

Om het voortijdig schoolverlaten te verminderen is er in samenwerking met de drie Regionale Meld- en Coördinatiefuncties voortijdig schoolverlaten een Drents verbeterplan opgesteld. De coördinatoren hebben dit afgestemd met de Task Force Jeugdwerkeloosheid. In het schooljaar 2003-2004 waren er 1.650 meldingen van (dreigend) voortijdige schoolverlaters.

Voor het verminderen van onderwijsachterstanden worden in het kader van de Task Force Onderwijskansen projecten uitgevoerd. Deze projecten richten zich op het vergroten van de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen. De projecten worden na afloop van het schooljaar 2004-2005 geëvalueerd.

Daarnaast wordt in samenwerking met drie gemeenten gewerkt aan de voorbereiding van het project Een maximale score. Dit is een project dat zich richt op verbetering van de onderwijspositie van Molukse leerlingen.

De Drentse onderwijs- en jeugdmonitor is operationeel voor wat betreft de onderwijscomponent. De jeugdcomponent wordt in 2005-2006 ontwikkeld. De bovenlokale coördinator is aangesteld.

Binnen het project Kenniscampus werken onder andere de Hogeschool Drenthe en het ROC Drenthe College samen aan de realisatie van een vernieuwende onderwijsomgeving. Voor het project is een aanvraag voor Kompas-middelen in voorbereiding..

Beleidsvoornemens

- In 2004 wordt een samenhangend jongerenbeleid gerealiseerd: een agenda waarin werk, onderwijs en hulpverlening staan opgenomen.

Wij willen een samenhangend jongerenbeleid realiseren. Korthedshalve verwijzen wij naar:

- programmalijnen Leren en Werken en Opgroeien binnen de Contourennota Mensen in het middelpunt: goede aansluiting vinden bij onderwijsarbeidsmarkt
- Beleidskader jeugdzorg 2005-2008: sluitende aanpak voor jongeren
- Actieprogramma jeugdzorg 2005: sluitende aanpak voor jongeren
- Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur (mei 2004): goede aansluiting vinden bij de onderwijsarbeidsmarkt

In diverse nota's wordt beleid gerealiseerd voor de groep van 0 tot 23 jaar. De essentie is een sluitende aanpak, samenhangend beleid en toekomstperspectief voor de Drentse jeugd.

Samenhangend jongerenbeleid is een term die past binnen de prioriteiten Opgroeien en Leren en Werken van onze Contourennota Mensen in het middelpunt. Samenhang is zichtbaar in lokaal en provinciaal jeugdzorgbeleid. Het project Werk in uitvoering is een voorbeeld van samenwerking met de twaalf gemeenten rond dit thema.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)

Stand van zaken per 31 december 2004

Bijdragen in kader uitvoering Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur

Wij zullen een jeugdagenda opstellen voor de provincie Drenthe. Daarbinnen zal een aantal provinciale sleutelprojecten door ons medegefinancierd worden, vooral op het gebied van het voorkomen van vroegtijdig en ongediplomeerd schoolverlaten.

Wij hebben een jeugdagenda opgesteld voor de provincie Drenthe. Daarbinnen wordt een aantal provinciale sleutelprojecten door ons medegefinancierd, vooral op het gebied van het voorkomen van vroegtijdig en ongediplomeerd schoolverlaten.

De Provinciale uitvoeringsagenda onderwijs en kennisinfrastructuur (OKI) zorgt door middel van sleutelprojecten voor een sluitende aanpak. Voorbeelden van dergelijke projecten zijn: samenwerking met het Alfa College, samenwerking met het Drenthe College, de beroepencarrousel en het project CWI instapbanen.

Financiële voortgang**Begroot bedrag in 2004**

300.000

Realisatie

104.000

Vershil begroot -/- realisatie

196.000

Toelichting

Bijdragen uitvoering Provinciale agenda onderwijs en kennisinfrastructuur.

In de 3e begrotingswijziging 2004 is een bedrag van € 300.000,-- beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering van het Collegeprogramma. Het geld is beschikbaar gesteld voor de jaren 2004 en 2005. Het restantbedrag van € 196.000,-- zal in 2005 worden besteed en is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	33.963	44.575	344.575	148.576	195.999
Apparaatskosten	60.647	70.102	70.102	58.263	11.839
Totaal lasten	94.610	114.677	414.677	206.840	207.837
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	94.610	114.677	414.677	206.840	207.837

Financiële analyse

Het voordeel op de programmakosten kan als volgt worden verklaard. In de 3e begrotingswijziging 2004 is een bedrag van € 300.000,-- beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoering van het Collegeprogramma. Het geld is beschikbaar gesteld voor de jaren 2004 en 2005. Het restantbedrag van € 196.000,-- zal in 2005 worden besteed en is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.

Doelstelling 38201 Sport in Drenthe**Portefeuillehouder****Mevrouw A. Haarsma****Contactpersoon****Mevrouw H. Peters (toestel 56 48)**

Ten behoeve van de ondersteuning van de breedtesport en topsport in Drenthe hebben wij in 2004 negen gemeenten ondersteund in het kader van de breedtesportimpuls (kwaliteitsverbetering sport). Tevens hebben wij in het kader van het Olympisch steunpunt ongeveer 175 Drentse sporters ondersteund. Aanvullende gegevens komen beschikbaar via de jaarverslagen over 2004 van SportDrenthe, Stichting Paardrijden Gehandicapten en het Olympisch Steunpunt Noord Nederland.

Beleidsvoornemens

- Sport scoort als het gaat om integratie en participatie van burgers, verbetering van de sociale kwaliteit in wijken, buurten en dorpen, bij het tegengaan van vereenzaming van ouderen of bewegingsarmoede van jeugd etc. Om die reden hebben wij als provincie ingezet op de breedtesport. In 2004 wordt dit beleid geëvalueerd.
- In 2004 bezinnen wij ons op de bijdrage die wij vanuit de provincie willen en kunnen geven. 2004 is uitgeroepen tot Internationaal Jaar van Sport en Opvoeding. Voor dit jaar wordt een programma opgesteld, gericht op met name de integrale verbinding van sport met andere sectoren (Opvoeding, Preventie en Antidiscriminatie).

Driekwart van de Drentse gemeenten heeft, ondersteund door de provincie, in de beleidsperiode 2002-2004 subsidie aangevraagd in het kader van de Rijksregeling breedtesport. Deze zesjarige projecten lopen in de komende beleidsperiode door. Uit gesprekken met gemeenten in het kader van de evaluatie van het CWZ-beleid en uit de jaarlijkse bestuurlijke overleggen

Wie de jeugd heeft ...

Drentse scholen gestart. Deze lessenserie is in Nederland in het kader van het Internationale Jaar breed ingezet.

sport, blijkt dat er behoefte blijft aan inzet op breedtesport. Ook blijft er behoefte aan ondersteuning door de provincie via SportDrenthe. SportDrenthe heeft vele projecten gedraaid, waarmee veel mensen uit de doelgroepen zijn bereikt. Onderzoek in heel Drenthe naar beweegactiviteiten in 2004 heeft laten zien dat er nog steeds een bewegachterstand is in Drenthe ten opzichte van de rest van Nederland. Bovendien is via landelijk onderzoek naar voren gekomen dat de doelgroep met bewegachterstand veel breder is. Aandachtspunt voor de komende jaren is dat meer Nederlanders gaan voldoen aan de Nederlandse norm Gezond bewegen (een half uur matig intensief bewegen per dag).

In het kader van het Internationaal Jaar van Sport en Opvoeding is een lessenserie Sportiviteit en respect op de

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	763.417	655.352	666.947	678.065	-11.118
Apparaatskosten	48.692	49.557	49.557	74.512	-24.955
Totaal lasten	812.109	704.909	716.504	752.577	-36.073
Totaal baten	122.595	113.455	113.455	113.455	0
Saldo	689.514	591.454	603.049	639.122	-36.073

Financiële analyse

Het nadeel wordt veroorzaakt door het volgende.

- Afwikkeling (subsidie) vorig boekjaar
In deze post is de nabetaling aan Stichting SportDrenthe van € 10.546,-- van de subsidie 2002 verantwoord. De subsidie over het jaar 2003 aan de Stichting SportDrenthe moet nog worden vastgesteld. Het bedrag van de vermoedelijke afrekening 2003 is door een verplichting in 2004 verantwoord op de specifieke begrotingspost.
- Toegerekende apparaatskosten
De overschrijding op deze post heeft betrekking op het aantal uren dat de organisatie van het Europees kampioenschap atletiek voor gehandicapten (Eurochamp) met zich mee heeft gebracht.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	906.719	819.586	1.131.181	959.416	171.765
Baten	122.595	113.455	113.455	113.455	0
Saldo	784.125	706.131	1.017.726	845.961	171.765

Programma 8.2.

Cultuur

Missie

Het Drents cultuurbeleid heeft als missie:

Versterken van de culturele infrastructuur waarbij de cultuurparticipatie van de Drentse bevolking wordt vergroot en behoud en de ontwikkeling van het cultureel.

De nadruk ligt op:

- het ontwikkelen van een cultuurnota;
- de Noordelijke samenwerking op het gebied van cultuur;
- het instellen van een Noordelijk Productiefonds in dat kader;
- het bevorderen van samenwerking tussen instellingen;
- het bevorderen van het cultureel ondernemerschap;
- integrale beleidsontwikkeling, zowel binnen de culturele sector zelf als daarbuiten;
- de ondersteuning en ontwikkeling van initiatieven, projecten;
- het cultuuraanbod voor jongeren vergroten en aantrekkelijker en diverser maken;
- versterking van de festivalstructuur;
- het invoeren van kunstmenu's in alle scholen in Drenthe;
- het behoud van cultureel erfgoed;
- het ontsluiten van cultureel erfgoed voor publiek;
- de evaluatie van de verzelfstandiging van het Drents Plateau;
- het ontwikkelen van archiefbeleid;
- bibliotheekvernieuwing: Bestedingsplan eerste impuls 2003-2004 en Beleidsplan bibliotheekvernieuwing;
- Het ontwikkelen van een beleidsvisie op de media in relatie tot de regionale omroep.

Doelstelling 38303

Participatie cultuuruitingen

Portefeuillehouder

De heer J.H. Schaap

Contactpersoon

Mevrouw G. Smidt (toestel 59 19)

*Boerderij Kamps
te Rolde*

De aanwezigheid van een levendig en kwalitatief hoogwaardig aanbod op het gebied van de (scheppende) kunsten is in 2004 op de volgende wijze gestimuleerd. Er hebben 29.000 leerlingen en 191 scholen aan kunstmenu's deelgenomen. Om nieuw publiek over de culturele drempel te trekken en de actieve en receptieve cultuurdeelname te versterken zijn 43 vernieuwende projecten gehonoreerd.

Een recordaantal van ruim 11.000 kinderen heeft in 2004 een bezoek gebracht aan een van de activiteiten in het kader van het project Oktobermaand Kindermaand.

In het kader van het project Culturele mobiliteit zijn in het schooljaar 2003/2004 in totaal 9.889 leerlingen

vervoerd van in totaal 278 scholen. Dit zijn 750 leerlingen en 6 deelnemende scholen meer ten opzichte van het schooljaar 2002/2003. Het aantal deelnemende gemeenten is daarmee ook toegenomen.

Iedere basisschool in Drenthe kon intekenen voor een bezoek aan het Drents Museum, waarbij de programmakosten door scholen zelf werden betaald. Het aantal bezoeken door klas 3 van het voortgezet onderwijs aan Kamp Westerbork heeft het streefaantal gehaald. Het aantal leerlingen dat het theater heeft bezocht bleef achter bij de verwachting.

De afname van het aantal streektaalpublicaties is in 2004 groter dan ooit. Vanuit het krediet Drentse publicaties zijn in 2004 enkele historische uitgaven van provinciaal belang gesubsidieerd.

Wat betreft het aantal aanvragen en toekenningen op grond van de Subsidieregelingen beeldende kunst en kunst en cultuur zijn de volgende cijfers beschikbaar.

- Aankoopsubsidie particulieren: 54 aanvragen gehonoreerd.
- Aankoopsubsidie bedrijven/organisaties/gemeenten: 15 aanvragen ingediend waarvan 10 gehonoreerd en 5 afgewezen.
- Opdrachtsubsidies: 6 aanvragen ingediend, waarvan 5 gehonoreerd en 1 afgewezen.
- Presentatiesubsidies: 23 aanvragen ingediend, waarvan 15 gehonoreerd en 8 afgewezen.
- Projectsubsidie: 4 aanvragen ingediend, waarvan 2 gehonoreerd en 2 afgewezen.
- Promotiesubsidie: 14 aanvragen ingediend die allemaal gehonoreerd zijn.
- In het kader van de Subsidieregeling culturele infrastructuur zijn 4 aanvragen binnengekomen en toegekend.

Beleidsvoornemens

- Ook in 2004 zal monitoring door de provincie plaatsvinden. Het Rijk zal uiterlijk in 2004 moeten beslissen of het Actieprogramma cultuurbereik in deze vorm een vervolg krijgt. De eerste geluiden zijn positief wat betreft de inhoud en effecten van dit programma.
- Het door de provincie geïnitieerde project Oktobermaand Kindermaand, waarin samenwerking met culturele instellingen de deuren van de instellingen vier zondagmiddagen opengingen voor kinderen, zal geëvalueerd worden op basis van de ervaringen in 2003.

De uitvoering en resultaten van het Actieplan cultuurbereik 2003 zijn aan het Rijk verantwoord. Uit landelijke en eigen evaluatie blijkt dat het provinciale actieprogramma een positief effect heeft op het culturele aanbod en de culturele infrastructuur in Drenthe. Voor de periode 2005-2008 zal weer een Actieplan cultuurbereik gelden. Dit plan is een vervolg op het actieplan voor de periode 2001-2004. Voor het vervolg is door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) een bedrag van € 295.389,-- per jaar beschikbaar gesteld. De provincie stelt eenzelfde bedrag beschikbaar.

De doelstellingen voor de periode 2005-2008 zijn:

- versterking van de culturele infrastructuur van gemeenten
- het uitbouwen van het cultuureducatief aanbod
- het stimuleren van de kennismaking van de schoolgaande jeugd met het cultuuraanbod in Drenthe
- het bevorderen van activiteiten tot ontsluiting van kunsten, cultuurhistorie en erfgoed
- het stimuleren van een gepast cultureel aanbod voor (en door) jongeren
- het stimuleren van de culturele diversiteit in ruime zin

In 2004 is de gemeente Assen aangewezen als culturele gemeente 2005. De plannen zijn getoetst en de subsidie is verleend. Besloten is tot voortzetting van het fenomeen culturele gemeente eens per 2 jaar. De ervaringen van de pilot zijn meegenomen in het opstellen van de beleidsregel voor de culturele gemeente.

Het project Oktobermaand Kindermaand is geëvalueerd. Het project wordt wegens (groot) succes gecontinueerd en is inmiddels ook voor wat betreft de uitvoeringsorganisatie structureel verankerd.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Noordelijk Productiefonds

Om de bestaande culturele infrastructuur in het Noorden een dynamische impuls te geven zullen de noordelijke partners inzetten op de vorming van een Noordelijk Productiefonds. Het Noorden stort hier jaarlijks € 1 miljoen in, als het Rijk bereid is daar hetzelfde bedrag aan toe te voegen. Het fonds heeft ten doel het productieklimaat in het Noorden te versterken door:

- kunstenaars en instellingen de mogelijkheid te bieden zich in het Noorden te ontwikkelen;
- beeldend en podium kunstenaars in productiehuizen of artists-in-residence in het Noorden te laten werken;
- het ondersteunen van instellingen en activiteiten die van grote regionale betekenis zijn en de potentie hebben om te groeien naar landelijk kwaliteitsniveau;
- de samenwerking van instellingen binnen de noordelijke infrastructuur te stimuleren.

Het Drentse aandeel in de bijdrage van € 1 miljoen bedraagt € 200.000 structureel met ingang van 2005.

Culturele gemeente van Drenthe

Voor de voortzetting van het project Culturele gemeente van Drenthe wordt een structureel krediet voorgesteld van € 90.000.

Het project beoogt:

- dat zoveel mogelijk burgers gebruik maken van of deelnemen aan diverse vormen van kunst;
- de kunstproductie te stimuleren;
- bevordering van samenwerking op het gebied van cultuur.

Stand van zaken per 31 december 2004

Het Rijk heeft in de Rijkscultuurnota van september 2004 aangekondigd € 315.000,-- te willen investeren in het Noordelijk productieklimaat, mits het Noorden hier € 380.000,-- tegenover zet. Het Rijk heeft geen regionaal fonds in het leven willen roepen. Een dergelijk fonds zou overbodig zijn omdat er bestaande voorzieningen zijn als landelijke fondsen, die voldoende mogelijkheden bieden voor realisering van de gestelde doelen. Gezamenlijk (provincies Groningen, Fryslân en Drenthe, gemeenten Leeuwarden en Groningen en het Ministerie van OCW) is besloten op instellingenniveau gericht in te zetten op de versterking van de productie. De voor dit doel bestemde extra rijksmiddelen worden rechtstreeks toegerekend aan Oerol, Peergroup, Noorderlicht, Noorderzon en Spanga. De noordelijke partners (gemeenten Groningen en Leeuwarden en de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe) stellen extra geld beschikbaar voor Tryater, Grand Theatre, KIK, Pavlov en het Noordelijk Filmfestival. In de begroting is hiervoor € 200.000,-- gereserveerd. De bijdrage in de conventafspraken bedraagt € 76.000,--. In de conceptcultuurnota wordt voorgesteld het resterende bedrag aan te wenden voor deels nieuwe Drentse podiumkunstiniciatieven.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

90.000

Realisatie

45.000

Verschil begroot -/- realisatie

45.000

Toelichting

Een bedrag van € 45.000,-- is toegezegd voor de culturele gemeente Assen 2005. Een bedrag van € 45.000,-- is meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005. Als extra bijdrage voor het Drents Museum voor de restauratie en toekomstig beheer van de collectie van Stichting Schone Kunsten rond 1900.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	3.651.490	3.218.893	3.436.320	3.276.869	159.451
Apparaatskosten	353.333	252.036	252.036	379.381	-127.345
Totaal lasten	4.004.823	3.470.929	3.688.356	3.656.250	32.106
Totaal baten	879.217	564.103	641.120	771.863	130.743
Saldo	3.125.606	2.906.826	3.047.236	2.884.387	162.849

Financiële analyse

Het voordelig saldo van de programmakosten kan onder andere worden verklaard door het volgende.

- Hek van de Dam
Per 1 juli 2002 heeft Theaterwerkplaats Het Hek haar werkzaamheden opgeschort. Ook de bevoorschotting is hiermee stopgezet. In 2002 is de subsidie voorlopig vastgesteld op 50%. In 2003 en 2004 heeft geen bevoorschotting plaatsgevonden. Het budget 2004 vloeit dan ook terug naar de algemene middelen.
- Drentse Taol
Om personele redenen heeft Drentse Taol in 2001 minder activiteiten uitgevoerd dan gepland. De subsidie over dat jaar is dan ook lager vastgesteld.
- Bijdragen in kosten werkconferenties cultuureducatie in het primair onderwijs
In 2004 heeft het Ministerie van OCW besloten alle regio's die regionale werkconferenties cultuureducatie in het primair onderwijs organiseren, een werkbudget te geven van € 15.000,--. Besteding van dit bedrag zal in 2005 plaatsvinden. Het bedrag is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.
- Subsidiering versterking cultuureducatie in het primair onderwijs
Medio 2004 is door het Ministerie van OCW een bedrag van € 38.161,-- beschikbaar gesteld ten behoeve van het project Versterking cultuureducatie in het primair onderwijs. De uitkering is verstrekt ten behoeve van het schooljaar 2004-2005. Uitvoering zal in 2005 plaatsvinden. Het bedrag is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.

Het voordelig saldo van de baten kan onder andere worden verklaard door het volgende.

- Afrekeningen subsidies 2002 en 2003 van het Actieprogramma cultuurbereik
De Stichting Kunst&Cultuur Drenthe heeft over deze jaren voor diverse projecten subsidies ontvangen. Daar zij deze projecten wegens een tekort aan personeel niet volledig heeft kunnen uitvoeren, heeft terugbetaling in 2004 plaatsgevonden.
- Toegerekende apparaatskosten

Het budget apparaatskosten is gebaseerd op de urenplanning 2004, die is gemaakt in het voorjaar van 2003. Tussentijdse wijzigingen veroorzaken een verschil tussen budget en realisatie van apparaatskosten. In 2004 is veel aandacht besteed aan de uitvoering van het Actieprogramma cultuurbereik. Bij het opstellen van de begroting was in deze werkzaamheden nog niet voorzien.

Doelstelling 38304**Behoud cultureel erfgoed**

Portefeuillehouder

De heer J.H. Schaap

Contactpersoon

Mevrouw G. Smidt (toestel 59 19)

*Noordelijk Archeologisch
Depot in Nuis*

Drents Plateau heeft zich als kenniscentrum op het gebied van cultureel erfgoed actief ingezet. Tevens heeft Drents Plateau uitvoering gegeven aan de provinciale subsidieeringen op dit gebied. Drents Plateau adviseert de provincie over cultuurhistorische waarden bij ruimtelijke plannen (via de Commissie Advisering Ruimtelijke Plannen (CARP)). Gemeenten worden ondersteund via steunpuntoverleg en individuele spreekuren. Het jaarverslag van Drents Plateau (mei 2005) geeft inzicht in het aantal nieuw aangewezen monumenten, het aantal uitgevoerde restauraties en het aantal rietbedekte boerderijen in Drenthe.

Verder zijn met betrekking tot het cultureel erfgoed de volgende cijfers bekend. Het Drents Museum heeft in 2004 acht tentoonstellingen georganiseerd waaronder het Symbolisme in Nederland 1890-1925, Veenlandschappen-Wolfgang Bartels en The mysterious BOG People. Dit heeft een recordaantal bezoekers van 135.546 getrokken. In 2004 zijn drie gesubsidieerde Drentse publicaties verschenen. Het jaarverslag 2004 van de Archiefinspectie is nog niet beschikbaar. In het verslag zal onder andere het aantal uitgebrachte rapportages opgenomen.

Beleidsvoornemens

- In 2004 zal de verdere provinciale inzet op het gebied van historische informatievoorziening bepaald moeten worden.

Vanuit het Actieprogramma cultuurbereik is het project Digitaal erfgoedplein gesubsidieerd. Hieraan is door het Drents Archief en door de samenwerkingspartners (Provinciale Bibliotheekcentrale en Drents Plateau) in 2004 hard gewerkt. Wanneer het project medio 2005 wordt afgerond, worden provinciale staten hierover geïnformeerd.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	4.592.037	4.076.378	4.916.450	4.714.785	201.665
Apparaatskosten	491.237	519.429	519.429	513.337	6.092
Totaal lasten	5.083.274	4.595.807	5.435.879	5.228.122	207.757
Totaal baten	691.528	578.039	966.781	1.037.065	70.284
Saldo	4.391.746	4.017.768	4.469.098	4.191.056	278.042

Financiële analyse

Het voordelig saldo van de programmakosten kan onder andere worden verklaard door het volgende.

- Stichting Drents Plateau
Medio 2004 heeft het Ministerie van OCW een bedrag van € 24.000,-- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van MUSIP (MUSEum Inventarisatie Project), een inventarisatie van de belangrijkste museale verzamelingen. Uitvoering van dit project zal in 2005 plaatsvinden. Het bedrag is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.
- Subsidiering herstel rieten daken
De Subsidieregeling rieten daken kent als voorwaarde dat de gemeente waarbinnen de woning/het object is gelegen, minimaal een even hoge subsidie verleent. In 2004 heeft een aantal Drentse gemeenten afgezien van subsidiëring op dit terrein. Het indienen van

een aanvraag was hierdoor niet mogelijk. Het budget is daarom ook niet geheel besteed. Het restantbedrag vloeit terug naar de algemene middelen.

- Bijdrage Drents Museum

Het positieve saldo zal voor een deel (€ 125.564,--) worden meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005. Dit heeft betrekking op de restantgelden voor een klimaatbeheersingsinstallatie in het Drents Museum voor een bedrag € 80.564,--. Tevens zal een bedrag van € 45.000,-- worden overgeheveld voor de restauratie en het beheer van de collectie van de Stichting Schone Kunsten rond 1900. Dit bedrag is pas door middel van de 7e wijziging 2004 beschikbaar gekomen.

- Projectsubsidie Belvédère

Medio 2004 heeft het Stimuleringsfonds voor architectuur een bedrag van € 101.587,- - beschikbaar gesteld voor het project Belvédère. Daarnaast hebben de gemeente Westerveld, de Stichting Maatschappij van Weldadigheid en de provincie Drenthe elk € 10.000,-- bijgedragen aan het project. De Drentse bijdrage is niet in de begroting opgenomen. Het restantbedrag van € 27.335,-- zal worden meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	9.088.097	8.066.736	9.124.235	8.884.372	239.863
Baten	1.570.745	1.142.142	1.607.901	1.808.929	201.028
Saldo	7.517.352	6.924.594	7.516.334	7.075.443	440.891

Programma 8.3.**Zorg****Missie**

Het Drents zorgbeleid heeft als missie:

Het scheppen van voorwaarden die bijdragen aan een toegankelijk en integraal aanbod van zorg en dienstverlening voor de Drentse burger, aan maatschappelijke integratie en participatie, aan goede leef- en woonomstandigheden en aan het zo lang mogelijk zelfstandig functioneren. Centrale thema's daarbij zijn bereikbare zorg, zorg op maat en het verbeteren van de inhoud van het regionale aanbod.

Doelstelling 38603**Gezondheidszorg**

Portefeuillehouder

Mevrouw A. Haarsma

Contactpersoon

Mevrouw L.A.M. Kompier (toestel 55 99)

Voor het verbeteren en verbreden van de inhoud van het regionale aanbod van zorg en dienstverlening afgestemd op de vraag zijn de volgende prestaties geleverd.

- Wij hebben 6 adviezen geleverd op basis van de Wet ziekenhuisvoorzieningen. Deze hebben ertoe bijgedragen dat de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de benodigde verklaringen en vergunningen voor capaciteits- en functiewijzigingen en (ver)bouw van ziekenhuisvoorzieningen in Drenthe heeft afgegeven. Hierdoor konden initiatieven van de aanvragers in Drenthe worden gerealiseerd.
- Met de financiering van 9 projecten uit de Subsidieregeling zorg hebben wij stimulans gegeven aan vernieuwing, verruiming en kwaliteitsverbetering van het zorgaanbod, vermaatschappelijking van zorg, zorg op maat, ondersteunen en versterken mantelzorg en aan het verminderen van knelpunten in de zorg.
- Door subsidieverlening op 16 aanvragen voor activiteiten in de zorg, zijn voorlichting, scholing, ondersteuning en deskundigheidsbevordering en publiciteit van en voor zorggebruikers en zorgorganisaties gerealiseerd.

Beleidsvoornemens

- De centrale thema's zijn **Vermaatschappelijking en Vraaggerichte zorg**. Daarbij hebben Wonen en Zorg en Mantelzorg onze bijzondere aandacht. Samen met gemeenten, zorgaanbieders, zorgvragers en zorgkantoor trachten wij hieraan invulling te geven. Onze rol is coördinerend en faciliterend.

Onze aandacht bij de centrale thema's (Vermaatschappelijking en Vraaggerichte zorg) is in 2004 bijzonder gericht op mantelzorg. Wij hebben de positie van mantelzorg en mantelzorgers door gerichte ondersteuning en subsidiëring van activiteiten en projecten verder versterkt. Speciale steun hebben wij gegeven aan ondersteuning van jonge mantelzorgers. Het aantal contactpunten mantelzorg is verder uitgebreid en beslaat naar verwachting in 2005 de hele provincie. Het Drents Platform Mantelzorg als koepel van de contactpunten is ondersteund door STAMM.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	462.102	249.870	256.177	243.753	12.424
Apparaatskosten	200.251	280.356	280.356	143.387	136.969
Totaal lasten	662.352	530.226	536.533	387.140	149.393
Totaal baten	2.809	1.800	1.800	6.220	4.420
Saldo	659.543	528.426	534.733	380.920	153.813

Financiële analyse

De uren die oorspronkelijk waren gepland op deze doelstelling zijn op andere producten verantwoord.

Doelstelling 38604 Uitvoering Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

Portefeuillehouder Mevrouw A. Haarsma
Contactpersoon De heer H.B. Venema (toestel 58 96)

De jaartoetsen voor de wateranalyses geven over 2004 voor de openbare baden een onvoldoende percentage aan van 10. De semi-openbare baden scoren in dit verband in 28% van de bassins een onvoldoende. In februari 2005 zijn de zwembadhouders aangeschreven over de resultaten van de jaartoets waterkwaliteit over het jaar 2004. Daar waar nodig is aangegeven dat de waterkwaliteit in 2005 moet worden verbeterd. Voorts zal tijdens de bezoeken in 2005 extra aandacht aan de waterkwaliteit worden besteed.

Door de provincie zijn geen baden officieel gesloten. De handhavingsactiviteiten van de provincie hebben echter wel geleid tot een drietal sluitingen op eigen initiatief van de zwembadhouders. Dit heeft geleid tot twee definitieve sluitingen, waarvan een door faillissement en een nieuw bad. Voorts is in veel zwembaden fors geïnvesteerd om geheel aan de voorschriften te voldoen of heeft er een vrijwillige upgrading plaatsgevonden in het kader van modernisering van het bad.

Er heeft één verdrinkingsgeval in een overdekt openbaar bad plaatsgevonden. Onderzoek heeft aangetoond dat het toezicht door de zwembadhouder in dit geval niets te verwijten viel.

Beleidsvoornemens

- Het aantal handhavingbezoeken aan zwemgelegenheden en zwemplassen zullen wij sterk uitbreiden.

Conform de landelijke richtlijnen zijn alle zwembaden en alle zwemplassen door de provincie in 2004 minimaal eenmaal bezocht en zijn er naar aanleiding van deze bezoeken inspectierapporten opgesteld. Voorts is er een begin gemaakt met herhalingsbezoeken van zwembaden die niet geheel aan de voorschriften voldeden. Ook in 2005 zullen alle zwembaden en zwemplassen minimaal eenmaal worden bezocht. Daar waar nodig en mogelijk zullen herhalingsbezoeken worden gepleegd. Bij nieuwbouw en upgrading van zwembaden worden in 2005 enkele bezoeken extra gebracht. Een sterke uitbreiding van het aantal handhavingsbezoeken in 2005 zal, gelet op de beschikbare hoeveelheid menskracht, niet mogelijk zijn.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	1.739	4.300	4.300	394	3.906
Apparaatskosten	284.094	9.764	9.764	271.718	-261.954
Totaal lasten	285.833	14.064	14.064	272.112	-258.048
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	285.833	14.064	14.064	272.112	-258.048

Doelstelling 38605 Patiënten- en consumentenbeleid

Portefeuillehouder Mevrouw A. Haarsma
 Contactpersoon De heer E. Schut (toestel 53 30)

De betrokkenheid van de gebruiker bij de ontwikkeling en uitvoering van integraal zorg en dienstverleningsbeleid gaan wij vergroten. Dit wordt onder andere gedaan door het laten deelnemen van het Regionaal Patiënten Consumenten Platform (RPCP) aan zeker 10 verschillende overlegstructuren, waaronder regiovisies, klachtencommissies, Regionaal indicatieorgaan(RIO)-besturen etc.

Wij hebben nog geen gegevens over 2004, daarom verwijzen wij nog naar het jaarverslag van 2003 van het RPCP. Hierin staat dat er in 2003 7 verschillende themabijeenkomsten zijn georganiseerd, waaronder Schuldhulpverlening, Kiezen doe je zelf, Wet werk en inkomen etc. Verder zijn in 2003 bij het Informatie- en Klachtenbureau Gezondheidszorg in totaal 776 vragen en/of klachten binnengekomen.

Wij hebben nog geen gegevens over de mate van tevredenheid over de kwaliteit van de door het RPCP ondersteunde organisaties.

Beleidsvoornemens

- De door ons gesubsidieerde organisaties Regionale Patiënten en Consumenten Platform (RPCP) en de Federatie van Ouderverenigingen (FvO) zijn hierbij belangrijke partners. Met hen trachten wij ook in 2004 de betrokkenheid van de gebruiker bij de ontwikkeling en uitvoering van integrale zorg en dienstverleningsbeleid te vergroten. Daarbij willen wij toewerken naar toetsbare productieafspraken.

Via de reguliere cyclus planning en control van de aansturing van het RPCP willen wij toewerken naar toetsbare prestatieafspraken. Voor 2004 zijn hierover aangescherpte (prestatie)afspraken met het RPCP gemaakt. Deze prestatieafspraken zijn door het RPCP nagekomen.

Er is een klantentevredenheidsonderzoek uitgevoerd over de inhoud van de nieuwsbrief die door het RPCP wordt uitgegeven. De conclusie is dat de nieuwsbrief in een behoefte voorziet.

Website Kies met Zorg

De website is verder ontwikkeld en voldoet aan de behoefte. Er zit een stijgende lijn in het aantal bezoekers. De website heeft nu een landelijke dekking. In januari 2004 gemiddeld 175 bezoekers per dag. In december 2004 234 bezoekers per dag.

Overlegstructuren

Het RPCP en/of aangesloten organisaties zijn vertegenwoordigd in alle officiële overlegstructuren en cliëntenraden van zorginstellingen, zorgverzekeraars.

Voorlichting en scholingsbijeenkomsten

Door het RPCP respectievelijk de aangesloten organisaties zijn op allerlei terreinen van cliëntenparticipatie voorlichtings- en scholingsbijeenkomsten georganiseerd. In het jaarverslag van het RPCP zal dit nader toegelicht worden.

Verder hebben wij bevorderd dat bij alle overlegorganen patiënten en consumenten om de tafel zitten. Bij de totstandkoming van de Zorgnota zijn het RPCP en de Federatie voor Ouderverenigingen nadrukkelijk betrokken.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	678.153	654.408	690.228	752.489	-62.261
Apparaatskosten	33.357	37.862	37.862	21.285	16.577
Totaal lasten	711.510	692.270	728.090	773.773	-45.683
Totaal baten	1.312	0	0	0	0
Saldo	710.198	692.270	728.090	773.773	-45.683

Financiële analyse

De overschrijding op deze doelstelling wordt veroorzaakt door de afrekening 2002 van het IVOM (inclusief liquidatiekosten).

Doelstelling 38701 Ouderenbeleid

Portefeuillehouder	Mevrouw A. Haarsma
Contactpersoon	De heer E. Schut (toestel 53 30)

Om te komen tot goede leef- en woonomstandigheden voor ouderen, een goed zorg- en dienstverleningsaanbod voor ouderen en een actieve participatie van ouderen is het volgende gedaan. In 2004 is een Woonzorgstimuleringsregeling nieuwe stijl ontwikkeld, waaruit allerlei projecten kunnen worden gesubsidieerd die het mogelijk maken zelfstandig te blijven wonen.

Verder hebben wij 5 adviezen over bouw en capaciteitsuitbreiding uitgebracht aan het Ministerie van VWS en het College bouw ziekenhuisvoorzieningen.

In alle verpleeg- en verzorgingshuizen zijn in het kader van de Wet medezeggenschap cliënten cliëntenraden geïnstalleerd.

Door onze subsidieverlening aan 2 projecten is bijgedragen aan zelfredzaamheid en zelfstandigheid van ouderen in de eigen woon- en leefomgeving en de participatie van ouderen in de Drentse samenleving die dreigen te vereenzamen.

Ook hebben wij de inzet van middelen in voorgaande jaren geëvalueerd.

Zie ook hiervoor het Sociaal rapport Drenthe 2003, met name hoofdstuk 6. Meer specifieke gegevens zijn momenteel (nog) niet beschikbaar.

Beleidsvoornemens

- Voor het stimuleren van zorgvernieuwendende projecten willen wij de gelden inzetten van het Fonds integraal ouderenbeleid. Belangrijke thema's zijn het vergroten van de zelfstandigheid en maatschappelijke deelname van ouderen en de afstemming van voorzieningen en diensten.

Voor het stimuleren van zorgvernieuwendende projecten zijn in 2004 6 projecten via de Regeling integraal ouderenbeleid gefinancierd. Het gaat om projecten die gericht zijn op zelfredzaamheid, zelfstandigheid, integratie en participatie van ouderen die dreigen te vereenzamen, het bevorderen van solidariteit tussen de generaties en zorg en dienstverlening, afgestemd op behoeften zodanig dat de vrager in de eigen omgeving kan blijven wonen.

Wij organiseren voorlichtingsbijeenkomsten waarin wordt gewezen op de mogelijkheden die er zijn:

- multifunctionele zorg- en dienstencentra
- Woonzorgstimuleringsregeling nieuwe stijl
- Fonds integraal ouderenbeleid
- etc.

In 2004 hebben wij een aantal bijeenkomsten belegd zoals bijvoorbeeld een vervolg op Kleinschalig wonen met dementie.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)**Multifunctionele dienstencentra**

Op basis van een evaluatie van de huidige Stimuleringsregeling zorg- en dienstencentra zal een nieuwe provinciale stimuleringsregeling voor multifunctionele accommodaties ontwikkeld worden, ter versterking van het voorzieningen patroon in Drenthe.

Stand van zaken per 31 december 2004

Provinciale staten hebben in april 2004 een nieuwe provinciale Stimuleringsregeling voor multifunctionele accommodaties vastgesteld. Tien gemeenten hebben voor 1 januari 2005 een aanvraag voor subsidiëring bij de provincie ingediend.

Financiële voortgang**Begroot bedrag in 2004**

450.000

Realisatie

508

Verschil begroot -/- realisatie

449.492

Toelichting

Via statenstuk 2004-123 en de 3e begrotingswijziging 2004 (uitvoering Collegeprogramma) is voor de jaren 2005 tot en met 2007 jaarlijks een bedrag van € 450.000,-- beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van multifunctionele dienstencentra. Begin 2005 zal zowel het budget 2004 als het budget 2005 worden weggezet. Het bedrag is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	145.125	155.048	1.111.799	286.894	824.905
Apparaatskosten	100.733	140.593	140.593	141.791	-1.198
Totaal lasten	245.858	295.641	1.252.392	428.686	823.706
Totaal baten	45.378	45.378	45.378	45.378	0
Saldo	200.480	250.263	1.207.014	383.308	823.706

Financiële analyse

Voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het volgende.

- Bijdragen in project Woonzorgstimulering
Via statenstuk 2004-136 en de 5e begrotingswijziging 2004 is een bedrag van € 361.618,-- beschikbaar gesteld uit de reserves Bejaardenoorden (€ 257.818,--) en Grote projecten (€ 103.800,--) voor de Woonzorgstimuleringsregeling nieuwe stijl. Uitvoering van deze nieuwe regeling zal plaatsvinden in de periode 2004-2008. Vanaf 1 januari 2005 kunnen aanvragen worden ingediend; uitvoering heeft daarom nog niet kunnen plaatsvinden. De niet-bestede middelen zijn teruggestort in de genoemde reserves. (Dit is te vinden bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.)
- Bijdragen totstandkoming multifunctionele dienstencentra
Via statenstuk 2004-123 en de 3e begrotingswijziging 2004 (uitvoering Collegeprogramma) is voor de jaren 2005 tot en met 2007 jaarlijks een bedrag van € 450.000,-- beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van multifunctionele dienstencentra. Hiervan is in 2004 slechts een klein deel besteed. De ontwikkeling van multifunctionele dienstencentra is een omvangrijk project, waar diverse Drentse gemeenten en instellingen bij betrokken zijn. Uitvoering heeft dan ook niet in 2004 kunnen plaatsvinden. Begin 2005 zal zowel het budget 2004 als het budget 2005 worden toegekend. Het bedrag is daarom meegenomen in het voorstel voor budgetoverheveling naar 2005.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	1.905.554	1.532.201	2.531.079	1.861.712	669.367
Baten	49.499	47.178	47.178	51.598	4.420
Saldo	1.856.054	1.485.023	2.483.901	1.810.114	673.787

Programma 8.4.

Jeugdzorg

Missie

Het Drents jeugdzorgbeleid heeft als missie:

Het scheppen van voorwaarden die een optimale ontwikkeling en bescherming van Drentse jeugdigen mogelijk maken. Centrale thema's daarbij zijn het voorkomen van maatschappelijke uitval en het afstemmen van provinciaal jeugdzorgbeleid op lokaal jeugdbeleid.

Doelstelling 38801

Jeugdzorg

Portefeuillehouder **Mevrouw A. Haarsma**

Contactpersoon **De heer C. Opmeer (toestel 57 51)**

Wij willen de hulp en ondersteuning aan jeugdigen en hun opvoeders bij (dreigende) opgroei- of opvoedingsproblemen stimuleren.

Via de voordeuren Lokale netwerken, Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, Kinderrechter (jeugdbescherming), jeugd GGZ, Jeugdzorg voor licht verstandelijk gehandicapten (LVG) en de kinder- en jeugdpsychiatrie hebben in 2004 circa 5.500 jeugdigen en hun ouders een beroep gedaan op enige vorm van jeugdzorg. Het aantal laat een gestage groei zien van de vraag naar jeugdzorg in Drenthe.

Conform de Wet op de jeugdzorg zijn er in Drenthe thans twee grote instellingen werkzaam op het terrein van de jeugdzorg: een Bureau Jeugdzorg, dat op een onafhankelijke wijze de vraag van de cliënt vertaald in een aanspraak op zorg, en een zorgaanbieder Jeugdzorg Drenthe, die deze aanspraak op zorg bedient met een gevarieerd aantal zorgprogramma's en modules. Tevens is een geprotocolleerde samenwerking gerealiseerd met zorgaanbieders uit aanpalende sectoren als de jeugd GGZ, de jeugd LVG en de justitiële jeugdinrichtingen, zodat ook hier voldoende capaciteit is voor jeugdigen die aanspraak maken op deze zorg. Wij werken tevens aan het afsluiten van convenanten met de 12 Drentse gemeenten (medio 2005). Wij beogen de kerntaken van het gemeentelijk jeugdbeleid (in een later stadium vastgelegd in de WMO) op de deelterreinen Onderwijs, Veiligheid, Jeugdgezondheidszorg en Welzijn zo optimaal mogelijk te laten aansluiten bij de Drentse jeugdzorg.

De gemiddelde wachttijd voor programma's in Drenthe is laag. Alleen bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en het medisch kleuterdagverblijf zijn wachtlijsten van betekenis.

De doorlooptijden van de Drentse jeugdzorgprogramma's zijn in vergelijking met de rest van Nederland hoog. Programma's zijn over het algemeen doelmatig en efficiënt.

Over het aantal cliënten per hulpvariant zijn nog geen gegevens bekend.

Mede dankzij een uitgebreide pr-campagne neemt het aantal meldingen van kindermishandeling nog steeds toe. Ondanks financiële impulsen vanuit de provincie is dit een van de oorzaken waarom er in dit programma nog steeds wachtlijsten zijn. In 2005 zullen extra doelmatigheidsinspanning worden gepleegd om de wachtlijsten aanzienlijk in te korten.

Het aantal klachten is in 2004 beperkt gebleven tot 2. Het blijft echter wel noodzaak het cliëntenbeleid, mede in het kader van de Wet op de jeugdzorg, in 2005 een extra impuls te geven.

Over de tevredenheid over de afwikkeling van meldingen en klachten zijn nog geen gegevens bekend.

In 2004 is een groot aantal aanvragen op grond van de Subsidieregeling activiteiten jeugdhulpverlening gekomen uit de hoek van gemeenten. Deze aanvragen zijn gedaan in het kader van het door het ons opgestelde plan Werk in uitvoering, dat de samenwerking tussen het lokale jeugdbeleid en de provinciale jeugdzorg wil versterken. Ook in 2005 en 2006 stellen wij vanuit het krediet bijdragen beschikbaar aan die gemeenten die innovatieve projecten ontwikkelen. Deze samenwerking is geschoeid op de leest van een nieuwe samenwerkingsrelatie, zoals vastgelegd in de Wet op de jeugdzorg.

Beleidsvoornemens

- In het Actieprogramma 2004 staat aangegeven hoe de beschikbare middelen dit jaar worden ingezet. Daarbij beogen wij met het provinciale krediet Jeugdhulpverlening vernieuwende projecten op het terrein van de jeugdzorg te bevorderen.

In 2004 is op het terrein van jeugdzorg € 200.000,-- ingezet voor de volgende projecten.

- Project Gezinscoaching Coevorden: aandachtsgebied primair en voortgezet onderwijs.
- Project Gezinscoaching Hogeveen: aandachtsgebied de ketenbenadering in de jeugdzorg.
- Professionele ondersteuning van beide projecten.
- Project Samenwerken, een zorg voor jeugd (Coevorden): aandachtsgebied onderwijs, welzijn, maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg en jeugdzorg.
- Project Raamwerk voor jeugdzorg (Emmen): aandachtsgebied sluitende zorgketen.

Genoemde projecten hebben een looptijd van twee jaar en de eindresultaten zijn pas medio 2005 goed zichtbaar. De algemene doelstelling van deze projecten is om gemeenten te stimuleren de regie binnen het lokaal jeugdbeleid op zich te nemen. Mede hierdoor dient de instroom van jeugdigen bij het Bureau Jeugdzorg anno 2007 met 50% te zijn verminderd. Inmiddels blijkt dat de gemeenten die het voortouw hebben genomen bij het aanvragen van projecten (de wat grotere gemeenten in Drenthe) een betere grip krijgen op het jeugdbeleid en dat instroom van jeugdigen naar de Bureaus Jeugdzorg al voorzichtig afneemt. De verantwoording van de middelen en activiteiten vindt plaats aan de hand van de jaarlijkse actieprogramma's, als uitwerking van het beleidskader. De verantwoording over 2004 is te vinden in het Actieprogramma jeugdzorg 2006. In het actieprogramma 2005 is gerapporteerd over het jaar 2003.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmamakosten	20.049.858	18.189.893	20.143.655	20.756.317	-612.662
Apparaatskosten	180.842	382.552	382.552	279.786	102.766
Totaal lasten	20.230.700	18.572.445	20.526.207	21.036.103	-509.896
Totaal baten	20.030.182	17.984.983	19.941.845	20.559.947	618.102
Saldo	200.518	587.462	584.362	476.156	108.206

Financiële analyse

In 2004 is meer op de jeugdzorgvarianten ingezet dan begroot. Dit wordt gedekt door hogere inkomsten. Extra inkomsten zijn gerealiseerd (zogenaamde commissie-Peer-middelen) voor het wegwerken van wachtlijsten in de jeugdzorg. Een bedrag van € 341.467,-- is door het Rijk, structureel, aan de doeluitkering toegevoegd voor de onderdelen:

- verhoging van de pleegvergoeding met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2004, € 26.862,--
- toekennen doorstroompremie als gevolg van afspraken tussen sociale partners en het Rijk, € 11.097,--

- overgang intakefunctie Raad voor de Kinderbescherming naar het Bureau Jeugdzorg als gevolg van de Wet op de jeugdzorg, € 28.713,--
- overheidsbijdrage arbeidskostenontwikkeling, € 274.795,--.

Apparaatskosten: deze zijn lager in verband met langdurig verzuim.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Lasten	20.230.700	18.572.445	20.526.207	21.036.103	-509.896
Baten	20.030.182	17.984.983	19.941.845	20.559.947	618.102
Saldo	200.518	587.462	584.362	476.156	108.206

Programma 9.0.

Ruimtelijke ordening

Missie

Het Drents beleid ten aanzien van de ruimtelijke ordening heeft als missie:

Het binnen het kader van het Provinciaal omgevingsplan (POP) realiseren van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen zoals:

- de bundeling van wonen, werken en infrastructuur;
- zuinig ruimtegebruik en duurzame inrichting van de leefomgeving;
- bescherming, behoud en ontwikkeling van ruimtelijke kwaliteit.

Het monitoren van dit beleid door middel van periodieke rapportages en het bijhouden van een informatiebestand dragen bij aan het zichtbaar maken van resultaten, het anticiperen op ontwikkelingen en het vormen van een goede basis voor beleidsontwikkeling.

Doelstelling 39001

Algemeen ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder **Mevrouw A. Haarsma**

Contactpersoon **De heer B. Hanskamp (toestel 54 67), de heer H. van Laar (toestel 52 23) en de heer W.D.J. Werkman (toestel 53 75)**

Het aantal inwoners is in 2003 met 0,24% toegenomen tot 482.400 inwoners. Het aantal woningen is met 0,8% gestegen. De toename van de woningvoorraad in streekcentra en substreekcentra is het grootst geweest met een groei van respectievelijk 0,9% en 1,4%. De hoofdkernen hadden een toename van 0,6%. In de kleine kernen en het landelijk gebied is een kleine toename van de woningvoorraad waargenomen. Ongeveer 65% van de woningen in Drenthe is een eigen woning. In de streekcentra ligt het percentage op circa 58. In 1995 lag het eigenwoningbezit in Drenthe nog op 59%. In 2003 is 19,6 ha bedrijventerrein in Drenthe uitgegeven. Het totaal uitgeefbaar oppervlak op alle bedrijventerreinen in Drenthe bedroeg per 1 januari 2004 625 ha.

Beleidsvoornemens

- Wij nemen aan dat belangrijke rijksnota's voor verkeer en vervoer, de ruimtelijke ordening, de groene ruimte en militaire terreinen in 2003 of uiterlijk 2004 tot een afronding komen.
- Wij volgen of het Rijk zich aan de gemaakte afspraken over de beleidskaders en uitvoering houdt. Nadere afspraken worden naar verwachting gemaakt in de vorm van een regiocontract met Noord-Nederland, aanvullend op de afspraken die met het Langman-akkoord (1998) zijn gemaakt. Samen met de provincies Groningen en Fryslân bejiveren wij ons een zo goed mogelijk resultaat voor Noord-Nederland.

Wonen in Drenthe

Wij volgen de beleidsontwikkelingen op rijksniveau en volgen of het Rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt. In 2004 zijn de Nota agenda vitaal platteland en de Nota pieken in de Delta vastgesteld. De Nota ruimte en de Nota mobiliteit, die beide de PkB-procedure doorlopen, krijgen in 2005 een vervolg. De nota Ruimte wordt voor de zomer parlementair behandeld. De parlementaire behandeling van het kabinetsstandpunt op de Nota mobiliteit volgt niet eerder dan in het najaar van 2005.

Het idee van een regiocontract met landsdelen is door het Rijk losgelaten. Voor Noord-Nederland is het bestuurlijk overleg over de Strategische agenda 2007-2013 het kader om met het Rijk tot afspraken te komen. De noordelijke staten hebben hiervoor in het begin van 2005 een notitie op hoofdlijnen vastgesteld. Voor het Nationaal Stedelijk Netwerk Groningen-Assen lopen gesprekken met het Rijk over een projectenprogramma.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	1.731	4.783	4.783	1.212	3.571
Apparaatskosten	80.489	206.529	206.529	153.716	52.813
Totaal lasten	82.221	211.312	211.312	154.928	56.384
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	82.221	211.312	211.312	154.928	56.384

Doelstelling 39002 Beleidsmonitoring

Portefeuillehouder **Mevrouw A. Haarsma**
 Contactpersoon **De heer J. Boelens (toestel 54 59)**

Drenthe wil zicht hebben op ontwikkelingen die nauw gerelateerd zijn aan het onderwerp Wonen. Op het moment dat duidelijke afwijkingen optreden ten opzichte van in het POP vastgelegde normen en aantallen, kan snel gereageerd en beleid eventueel bijgesteld worden.

Beleidsvoornemens

- Het systeem voor het monitoren van wonen is in 2001 vernieuwd en blijft jaarlijks de laatste informatie geven over de woningvoorraad en de ontwikkelingen.

In de periode 2000 tot en met 2003 is 40% van de berekende toename van de woningvoorraad volgens POP voor de periode 2000 tot en met 2004 gerealiseerd. De toename was ruim 5.800 woningen. Bijna 60% van de toename komt voor rekening van de streekcentra.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Beleidsondersteuning en -monitoring ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Voor het actueel houden van basisgegevens is het nodig om periodiek bestanden en programma's aan te schaffen. Ad hoc wordt bekeken of er middelen beschikbaar zijn. Wij stellen voor om dergelijke uitgaven een structureel budget beschikbaar te stellen van € 15.000,--.

Stand van zaken per 31 december 2004

Om ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting te volgen, is in 2004 de Woningmarktmonitor (WMM) aangeschaft en is het interprovinciaal Bevolkingsprognosemodel op een aantal punten aangepast. Van het Kadaster/de Topografische Dienst is het luchtfotobestand van Drenthe gekocht. Ook is het postcodebestand van Drenthe betaald uit het structurele budget van € 15.000,--.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	15.000	15.000	14.442	558
Apparaatskosten	73.906	63.945	63.945	75.994	-12.049
Totaal lasten	73.906	78.945	78.945	90.435	-11.490
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	73.906	78.945	78.945	90.435	-11.490

Doelstelling 39101 Provinciaal omgevingsplan (POP)

Portefeuillehouder Mevrouw A. Haarsma, De heer S.B. Swierstra,
De heer J.H. Schaap, Mevrouw T. Klip-Martin
Contactpersoon De heer H. van Laar (toestel 52 23)

Wij streven naar het zo sterk mogelijke, samenhangende uitvoering van het beleid voor de fysieke leefomgeving. Dit gebeurt met het Provinciaal omgevingsplan (POP) II. Er is een koppeling tot stand gebracht tussen dit plan en de herziening regelgeving fysieke leefomgeving. Gelijktijdig met de vaststelling van het ontwerp-POP is de Provinciale omgevingsverordening (regels voor milieu, waterhuishouding, ontgrondingen, wegen- en waterwegen, de POV) vastgesteld.

Provinciale staten hebben het POP II en de POV op 7 juli 2004 vastgesteld. Aansluitend aan de vaststelling is het POP afgekondigd en in werking getreden. Er zijn geen bezwaren tegen de vaststelling ingediend.

Beleidsvoornemens

- Op basis van die discussie wordt eind 2003 het nieuwe ontwerp voor POP II en provinciale regelgeving ter inzage gelegd. De eerste maanden van 2004 staan dan in het teken van de wettelijke inspraak, de verwerking van die inspraakreacties en de afronding van het herzieningsproces. De planning is dat wij u het nieuwe POP II aanbieden voor vaststelling in mei 2004. Voor het stimuleren van de woonkwaliteit hebben wij onder andere het project Landschappelijk bouwen gestart. Dit moet in samenwerking met de gemeenten, het Drents Plateau en de BOKD leiden tot een aantal concrete plannen waarin het aspect kwaliteit op een hoog niveau is ingevuld.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	415.070	12.900	307.899	313.012	-5.113
Apparaatskosten	967.161	842.950	842.950	334.380	508.570
Totaal lasten	1.382.231	855.850	1.150.849	647.392	503.457
Totaal baten	0	0	0	1.594	1.594
Saldo	1.382.231	855.850	1.150.849	645.798	505.051

Financiële analyse

Programmakosten

Op het budget Versterking sociale component in POP II is € 100.000,-- onbesteed gebleven. Dit restantbudget is voorgedragen voor budgetoverheveling. Het budget Herziening POP is met € 84.000,-- overschreden als gevolg van hogere proceskosten.

Apparaatskosten

Het overschot is mede een gevolg van inzet van personeel op andere onderwerpen (SNN/Nota ruimte) en langdurige ziekte van personeel, waarvoor geen voorziening is getroffen. Verder is de besparing het gevolg van de efficiënte procesaanpak.

Doelstelling 39102 Regiovisie Groningen-Assen

Portefeuillehouder **De heer S.B. Swierstra**

Contactpersoon **De heer H. van der Meer (toestel 58 02)**

Ons doel is om samen met gemeenten, maatschappelijke partijen en het Rijk een samenhangende provinciegrensoverschrijdende ontwikkeling van het gebied Groningen-Assen te bewerkstelligen. Op 7 juli 2004 hebben provinciale staten met de Actualisatie regiovisie Groningen-Assen ingestemd en is de begroting 2005 goedgekeurd. Op 29 november is het convenant door alle partijen ondertekend.

Een kwaliteitsteam is in het leven geroepen om de Stuurgroep Regiovisie te adviseren over proces, aanpak en inhoud van de uitvoeringsacties.

De minister van volksgezondheid, ruimtelijke ordening en milieubeheer (VROM) heeft toegezegd dat voor het Nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen een projectenprogramma wordt opgesteld. Dit in samenwerking met de regio. In december zijn met het Rijk prestatieafspraken gemaakt over de kwantitatieve woningbouwopgave in de periode 2005-2010.

De regio Groningen-Assen is als nationaal stedelijk netwerk herkenbaar in rijksnota's. Het gebied blijkt ook als regio een herkenbare eenheid te zijn. Zo stelt Den Haag voor om deze regio's als proefgebied te gebruiken voor wonen-zorg (Ministeries van VROM en volksgezondheid, welzijn en sport). Verder doet de regio mee in een onderzoeksprogramma van het Nederlands Instituut Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Actualisering Regiovisie Groningen-Assen

Ten behoeve van investeringen in het kader van de actualisering van de Regiovisie Groningen-Assen wordt met ingang van 2006 rekening gehouden met een kapitaallast van € 3,3 miljoen. Het gaat om kapitaallasten van investeringen, die vooral de infrastructuur betreffen, in de regio tot en met 2010. De investeringen zullen pas worden gepleegd als de betrokken raden en staten de desbetreffende besluiten van de stuurgroep hebben bekrachtigd.

Stand van zaken per 31 december 2004

Actualisatie van de Regiovisie is vastgesteld en er is een nieuw convenant ondertekend. In 2006 zijn hiervoor gelden in begroting opgenomen.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	453.780	454.000	454.000	435.877	18.123
Apparaatskosten	219.243	317.182	317.182	135.240	181.942
Totaal lasten	673.023	771.182	771.182	571.117	200.065
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	673.023	771.182	771.182	571.117	200.065

Financiële analyse

Tijdelijk minder inzet projectleider vanwege overstap naar andere organisatie.

Doelstelling 39103 Uitvoering ruimtelijke ordening

Portefeuillehouder	Mevrouw A. Haarsma
Contactpersoon	Mevrouw F.E. Jorritsma (toestel 54 93)

Beleidsvoornemens

- De meeste Drentse gemeenten hebben een verouderd bestemmingsplanbestand, hetgeen inhoudt dat een groot deel van de bestemmingsplannen ouder zijn dan 10 jaar. Om aan deze situatie een einde te maken, is een deel van de gemeenten in 2003 gestart met een actualiseringproject.
- Met betrekking tot militaire zaken zal in 2004 extra aandacht worden geschonken aan het tijdig en definitief afstoten door het Ministerie van Defensie van de oefenterreinen Het Balloërveld en Anloo.

Wij willen de in Drenthe gewenste ruimtelijke ontwikkelingen realiseren door toetsing van gemeentelijke plannen aan het POP. Specifieke aandacht gaat verder uit naar plannen voor bijzondere objecten (militaire zaken en technische infrastructuur).

Op een enkele gemeente na zijn alle Drentse gemeenten bezig met het actualiseren van de bestemmingsplannen. Van 9 gemeenten zijn inmiddels voorontwerpbestemmingsplannen ontvangen en van 5 gemeenten zijn vastgestelde plannen ontvangen.

Eind 2004 is door de staatssecretaris van defensie een overeenkomst gesloten met het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) tot overdracht van 55 militaire terreinen. Het Balloërveld en Anloo maken hiervan deel uit. De provincie Drenthe heeft in 2004 frequent overleg gevoerd met Defensie over de overdracht. Het bereikte resultaat is conform de POP-beleidsdoelen. LNV regelt de overdracht van het Balloërveld en Anloo.

Voortgang uitvoering prioriteiten 2004

Digitale toetsing ruimtelijke plannen

Om de toetsing van ruimtelijke plannen nog verder te verbeteren en om de consistentie van de toetsing te verbeteren is het noodzakelijk dat die toetsing plaatsvindt met behulp van moderne technieken. Dat betekent dat er software moet worden aangeschaft en tevens dat provinciale plannen uitwisselbaar moeten worden gemaakt. Daarmee is een eenmalig bedrag van € 36.200,-- gemoeid.

Stand van zaken per 31 december 2004
 Eenmalige gelden zijn per saldo besteed.
 Het project loopt door in 2005.

Financiële voortgang

Begroot bedrag in 2004

36.200

Realisatie

36.200

Verschil begroot -/- realisatie

0

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	6.848	36.200	141.905	49.073	92.832
Apparaatskosten	1.198.074	1.357.194	1.357.194	1.173.713	183.481
Totaal lasten	1.191.226	1.393.394	1.499.099	1.222.786	276.313
Totaal baten	0	0	0	76.236	76.236
Saldo	1.191.226	1.393.394	1.499.099	1.146.550	352.549

Financiële analyse

Programmakosten

Zowel de inkomsten als uitgaven met betrekking tot digitalisering bestemmingsplannen zijn voorgedragen voor budgetoverheveling naar 2005. Dit betreft een project dat meerdere jaren loopt en waarvoor het restant van het budget van het externe project voor gemeenten zou worden benut.

Doelstelling 39104

Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel

Portefeuillehouder Mevrouw A. Haarsma

Contactpersoon De heer D. Kuiper (toestel 56 12)

Beleidsvoornemens

- Ook in 2004 staat de uitvoering van de prioritaire- strategische projecten centraal. De provincie Drenthe is actief betrokken bij alle tien projecten die in het kader van de regiovisie worden uitgewerkt en/of uitgevoerd. In de tweede helft van 2003 vindt een evaluatie van de regiovisie plaats. Op basis van deze evaluatie besluiten de deelnemende partijen of en zo ja, op welke wijze de regiovisie na 15 juni 2004 zal worden voortgezet.

In het verleden is de Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel opgericht. Dit om te komen tot een versterking van de concurrentiepositie van deze regio en om dit gebied te kunnen plaatsen op de Nederlandse en de Europese agenda. Ondertussen heeft in 2004 een evaluatie plaatsgevonden en hebben de deelnemende partijen besloten de regiovisieorganisatie per 17 juni 2004 op te heffen.

In een intergemeentelijk samenwerkingsverband worden 6 van de 10 lopende projecten momenteel voortgezet. De gemeenten Coevorden, Emmen, Hardenberg, Hoogeveen, Meppel en Steenwijkerland en de provincies Drenthe en Overijssel blijven samenwerken in het Stedelijk Netwerk Zuid-Drenthe.

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	64.454	45.000	72.546	22.117	50.429
Apparaatskosten	233.674	65.274	65.274	125.371	-60.097
Totaal lasten	298.128	110.274	137.820	147.488	-9.668
Totaal baten	22.689	0	0	13.140	13.140
Saldo	275.439	110.274	137.820	134.348	3.472

Financiële analyse

Vanwege het beëindigen van de Regiovisie zijn niet alle gelden benut. Er is een verzoek tot overheveling ingediend om de reeds in gang gezette projecten te kunnen afronden.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	3.700.735	3.420.957	3.849.207	2.834.146	1.015.061
Baten	22.689	0	0	90.970	90.970
Saldo	3.678.046	3.420.957	3.849.207	2.743.176	1.106.031

Programma 9.1. Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing

Missie

Het Drents beleid ten aanzien van de volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing heeft als missie: Duurzame stedenbouw en duurzame bedrijfsterreinen, die duurzaam veilig zijn en waar milieuhinder beperkt wordt. Daarbij wordt ingezet op herstructurering en worden meer mogelijkheden gecreëerd voor wonen en zorg. Ook wordt ingezet op bundeling van wonen, werken en voorzieningen. Asielzoekers en statushouders worden gehuisvest.

Dit wordt bereikt door:

- het stimuleren van stedelijke vernieuwing, met name in de gemeenten die niet rechtstreeks geld van het Rijk krijgen (vier programmameenten en zeven projectgemeenten);
- het uitvoeren van projecten ter bevordering van ruimtelijke kwaliteit;
- stimuleren van en toezien op het proces van de huisvesting van asielzoekers en statushouders door gemeenten.

Doelstelling 39201 Stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder Mevrouw A. Haarsma

Contactpersoon Mevrouw L. de Wit-Ybema (toestel 54 65)

Wij richten ons op de stimulering van stedelijke vernieuwing. Dit doen wij voor vrijwel alle Drentse gemeenten (vier programmameenten en zeven projectgemeenten). Wij hebben de rijksgelden Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV) voor projecten uitgekeerd aan de programmameenten en aan de overige gemeenten. Emmen ontvangt rechtstreeks geld van het Rijk. In overleg met de vier programmameenten is een proefverantwoording opgesteld.

Daarnaast ziet Drenthe toe op de huisvesting van asielzoekers en statushouders. Hierover hebben wij aan de minister gerapporteerd. De bevindingen hebben geleid tot een verscherping van het toezicht dat wij houden op een drietal gemeenten.

Beleidsvoornemens

- In 2004 willen wij in IPO-verband en met onze gemeenten veel aandacht besteden aan een proefverantwoording ISV.
- De afwikkeling van verplichtingen die zijn aangegaan op basis van de "oude" regelingen zal bij afzonderlijke wet worden geregeld, namelijk de Invoeringswet stedelijke vernieuwing. Het is de bedoeling dat de oude verplichtingen per 31 december 2004 zijn afgewikkeld.

In overleg met de vier programmameenten is een proefverantwoording opgesteld.

Bouwen in Drenthe

Financieel totaaloverzicht per doelstelling

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	6.294.620	3.184.551	6.334.754	10.561.782	-4.227.028
Apparaatskosten	285.731	291.842	291.842	614.367	-322.525
Totaal lasten	6.580.351	3.476.393	6.626.596	11.176.148	-4.549.552
Totaal baten	4.565.798	2.268.901	4.468.901	9.909.697	5.440.796
Saldo	2.014.553	1.207.492	2.157.695	1.266.452	891.243

Financiële analyse

Programmakosten/baten

Stads- en dorpsvernieuwing

Om terugvordering door het Rijk van de restantmiddelen van de voorziening stads- en dorpsvernieuwing te voorkomen, heeft de Commissie voor Stedelijke Vernieuwing en Wonen geadviseerd om de resterende middelen te verdelen door het afgeven van toekenningsbeschikkingen. Dit is in 2004 uitgevoerd. De hogere lasten dan begroot in 2004 worden gedekt door de bijdrage van de voorziening stads- en dorpsvernieuwing. Daarnaast heeft de voorziening stedelijke vernieuwing € 325.053,-- voorgefinancierd. Dit geld zal naar verwachting door stads- en dorpsvernieuwing worden terugbetaald door de rentebaten en door overblijvende middelen als beschikte projecten bij gemeenten uiteindelijk toch geen doorgang vinden.

Stedelijke vernieuwing

Naast de genoemde dekking van € 325.053,-- als voorfinanciering voor stads- en dorpsvernieuwing is een bedrag van € 165.204,-- bijgedragen door de voorziening stedelijke vernieuwing. De inkomsten van het Rijk waren te laag begroot, waardoor er maar relatief weinig beroep hoefde te worden gedaan op de voorziening.

Grondkosten Vinex-locaties

De ontvangen inkomsten van het Rijk van € 213.101,-- zijn niet besteed in 2004. Deze middelen zijn in de bijbehorende voorziening gestort, omdat er een terugbetalingsplicht is als de middelen binnen een bepaalde termijn niet zijn besteed.

Emmen revisited woonwijk Angelslo

Het laatste deel van de bijdrage in het project Emmen revisited woonwijk Angelslo van € 300.000,-- is nog niet verstrekt. Daarom is dit restant teruggestort in de reserve Flexibel beleid bij de doelstelling Mutaties reserves van het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Een financieel totaaloverzicht per programma

Totaal programma	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	6.580.351	3.476.393	6.626.596	11.176.148	-4.549.552
Baten	4.565.798	2.268.901	4.468.901	9.909.697	5.440.796
Saldo	2.014.553	1.207.492	2.157.695	1.266.452	891.243

Programma 0.0.**Financiering en algemene dekkingsmiddelen****Missie**

De missie van de provincie Drenthe voor de financiering en algemene dekkingsmiddelen is het waarborgen van de financiële handelingsvrijheid van het provinciebestuur.

Doelstelling 30001 t/m 30901**Financiering en algemene dekkingsmiddelen**

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon De heer E.H.C. van der Laan (toestel 55 27)

In 2004 hebben wij voor de uitvoering van ons collegeprogramma een meerjarig ombuigings- en intensiveringstraject in gang gezet. De resultaten daarvan zijn verwerkt in de meerjarenbegroting 2005-2008. Voor 2006 en volgende jaren moeten nog enkele ombuigingstaakstellingen ingevuld worden.

Op basis van de meerjarenbegroting 2005-2008 en aanverwante stukken valt ook de begroting 2005 van de provincie Drenthe onder repressief toezicht, waardoor wij onze doelstelling van een gezond en stabiel financieel beleid en het zorg dragen voor een degelijke dekking van de provinciale uitgaven hebben gerealiseerd.

Voortgang uitwerking Collegeprogramma (2004)**Extra storting flexibel beleid****Veiligheid en handhaving**

Voor het verbeteren van veiligheid en handhaving willen wij in 2004 een verdere stap zetten.

Stand van zaken per 31 december 2004

De extra storting in de reserve Flexibel beleid, bedoeld om te voorzien in de toenemende behoefte aan cofinanciering voor stedelijk groen en water en herstructurering in het stedelijk gebied en landelijk gebied, is in 2004 gerealiseerd. Voor de verantwoording van de besteding van de bijdragen uit de reserve Flexibel beleid verwijzen wij naar de relevante programma's.

Financiële voortgang**Begroot bedrag in 2004**

2.000.000

Realisatie

2.000.000

Verschil begroot -/- realisatie

0

Toelichting

Bedrag is toegevoegd aan de reserve.

Doelstelling 30001 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer E.H.C. van der Laan (toestel 55 27)

Financieel overzicht doelstelling 30001

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	932	0	0	85	-85
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	932	0	0	85	-85
Totaal baten	1.662.852	425.664	925.664	1.315.346	389.682
Saldo	-1.661.920	-425.664	-925.664	-1.315.261	389.597

Financiële analyse

De meeropbrengst is gerealiseerd door dividenduitkering van Loyalis-fondsen. Deze uitkering is structureel en is met ingang van 2005 in de begroting opgenomen.

Doelstelling 30101 Geldleningen en algemene dekkingsmiddelen langer of gelijk aan 1 jaar en bespaarde rente

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer E.H.C. van der Laan (toestel 55 27)

Financieel overzicht doelstelling 30101

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	0	987.962	965.602	451.171	514.431
Apparaatskosten	373	0	0	0	0
Totaal lasten	373	987.962	965.602	451.171	514.431
Totaal baten	0	4.496.746	4.496.746	4.496.746	0
Saldo	373	-3.508.784	-3.531.144	-4.045.575	514.431

Financiële analyse

Het totale voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt € 514.431,--.

De rentetoevoeging aan voorzieningen is volgens rijksvoorschriften verplicht. De rente van de voorzieningen jeugdhulpverlening, stedelijke vernieuwing en duurzaam veilig waren echter niet opgenomen in de begroting. Voor de andere voorzieningen was uitgegaan van een rente van 4,5%. In werkelijkheid is dit 2,2% geweest voor de gelden die de provincie Drenthe heeft uitgezet. Voor de voorzieningen bodemsaneringen en openbaar vervoer hoefde volgens de rijksvoorschriften maar een percentage van 1 te worden berekend in 2004 (wettelijke rente 1 januari 2004 van 5% - 4%). Bovendien is het saldo van de voorziening bodemsaneringen naar beneden bijgesteld. Van de voorziening openbaar vervoer is een rentebedrag van € 120.355,-- teruggevloeid als voordeel omdat de rijksvoorschriften zijn gewijzigd. Daardoor was er in 2002 en 2003 te veel rente toegerekend aan deze voorziening.

Doelstelling 30201 Algemene uitkering Provinciefonds

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer J. Bosker (toestel 56 60)

Financieel overzicht doelstelling 30201

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0	0
Totaal baten	60.619.611	57.482.000	54.798.000	55.637.305	839.305
Saldo	-60.619.611	-57.482.000	-54.798.000	-55.637.305	839.305

Financiële analyse

De meest recente raming van de uitkering uit het Provinciefonds 2004 is opgenomen in de Najaarsstukken 2004 en gebaseerd op de Junicirculaire 2004. Ten opzichte van de raming is € 839.305,-- meer gerealiseerd.

De verklaring in duizenden euro's hiervoor is als volgt.

Uitkering behoedzaamheidsreserve 2003	64	V
Septembercirculaire: correctie verrekening 2003	39	N
Septembercirculaire: bovengemiddelde stijging aantal inwoners	167	V
Septembercirculaire: gewijzigde uitkeringsfactor	70	N
Maartcirculaire 2005, uitkering behoedzaamheidsreserve en gewijzigde uitkeringsfactor	717	V
Totaal verschil	839	V

De correctie die door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op de uitkering 2003 is toegepast is een gevolg van de definitieve cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek over het aantal inwoners in 2003. Volgens de Septembercirculaire Provinciefonds is het aantal inwoners in 2004 meer dan gemiddeld gestegen in Drenthe, waardoor er een positief effect op de uitkering ontstond. De verlaging van de uitkeringsfactor in het Provinciefonds was de oorzaak van een negatief effect.

In de jaarstukken is tevens de Maartcirculaire 2005 verwerkt, met als voordeel € 717.000,-- als gevolg van uitkering behoedzaamheidsreserve en hoger accres.

Doelstelling 30301 Eigen middelen

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer J. Bosker (toestel 56 60)

Financieel overzicht doelstelling 30301

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	0	0	0	0	0
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0	0	0
Totaal baten	28.852.107	29.548.000	29.880.000	30.813.548	933.548
Saldo	-28.852.107	-29.548.000	-29.880.000	-30.813.548	933.548

Financiële analyse

In 2004 is er ten opzichte van de raming in totaal € 934.000,-- meer aan opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting gerealiseerd dan geraamd.

De realisatie is in overeenstemming met hetgeen op grond van de theoretische opbrengsten, berekend over de stand van het wagenpark eind 2003 en eind 2004.

Oorzaak van de meeropbrengst ten opzichte van de raming is nagenoeg geheel gelegen in een nog steeds doorzettende verschuiving naar zwaardere gewichtsklassen.

De gerealiseerde groei is 1% en daarmee in overeenstemming met de raming.

Vermoedelijk speelt als verklaring voor de hogere opbrengst wel mee dat de groei vooral in de eerste helft van het jaar is gerealiseerd.

Andere oorzaken voor het positieve resultaat zijn een geringer percentage oninbaar, namelijk 0,78% versus geraamd 1%. Het effect hiervan is € 68.000,--.

Ten slotte steeg het aantal motoren meer dan geraamd. Het effect op de meeropbrengst hiervan is echter zeer beperkt.

Doelstelling 30401 Overige financiële middelen

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer J. Bosker (toestel 56 60)

Financieel overzicht doelstelling 30401

	1	2	3	4	(3-4)
Doelstelling	Realisatie	Primitieve	Begroting 2004	Realisatie	Verschillen
	2003	begroting 2004	na wijziging	2004	
Programmakosten	26.897.418	156.165	156.165	1.389.403	-1.233.238
Apparaatskosten	360.393	966.564	966.564	591.531	375.033
Totaal lasten	27.257.810	1.122.729	1.122.729	1.980.934	-858.205
Totaal baten	28.660.868	143.670	228.737	955.262	726.525
Saldo	-1.403.058	979.059	893.992	1.025.672	-131.680

Financiële analyse

Programmakosten

De bijdrage aan de voorziening kapitaallasten kunstwerken was geraamd bij de doelstelling 30801 Mutaties reserves. Het is echter een voorziening. Omdat er nog geen bestedingen bij deze voorziening plaatsvinden, is de storting verantwoord bij de overige financiële middelen. De bijdrage aan de voorziening spaarregeling compensatieverlof was niet geraamd. Aan het eind van het jaar wordt de voorziening telkens herberekend. Dit gebeurt op basis van de cumulatieve gegevens over het tegoed aan compensatie- en vakantieverlof van het personeel dat aan deze regeling meedoet. De voorziening blijft zodoende op het juiste peil. In 2004 betekende dit dat er € 160.000,-- moest worden toegevoegd aan de voorziening.

Baten

De baten zijn hoger dan begroot als gevolg van een hogere dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten met ruim € 300.000,-- en daarnaast zijn hier de winsten op werken voor derden verantwoord. Een aantal werken voor derden die de Productgroep Wegen en Kanalen in uitvoering had, zijn financieel afgesloten en de opbrengst is ten gunste van de Algemene middelen verantwoord.

Doelstelling 30501 Algemene baten en lasten/onvoorzien

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra

Contactpersoon De heer E.H.C. van der Laan (toestel 55 27)

Financieel overzicht doelstelling 30501

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	4.758.683	308.288	0	308.288
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	4.758.683	308.288	0	308.288
Totaal baten	0	0	0	0	0
Saldo	0	4.758.683	308.288	0	308.288

Financiële analyse onderdeel Onvoorzien

Oorspronkelijk geraamd	431.000
5de wijziging, conform onderstaande specificatie	- 36.502
6de wijziging, conform onderstaande specificatie	- 89.000
Restant	305.498

5e begrotingswijziging 2004

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Inkomsten nevenfuncties gedeputeerden	5.200	
Exploitatie dienstauto's		3.200
Kosten Interprovinciaal Overleg (IPO)		65.220
Kosten Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)		22.000
Terugontvangen salariskosten SNN		158.420
Advertentiekosten wettelijke regelingen waterhuishouding		6.000
Bijdrage in kosten beverratbestrijding		7.540
Kosten project Vrijwillige weidevogelbescherming		33.839
Vervallen subsidie Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT) krediet Promotie- en marketingbeleid	461	
Dividend Essent	929.344	
Lagere bijdrage Commissariaat voor de Media ten behoeve van RTV-Drenthe		71.305
Rente belegd kasgeld	500.000	
Lagere uitkering uit Provinciefonds		1.785.000
(Netto-)opbrengst verkoop aandeel VAM	17.915	
Kosten Adviescommissie Personele Aangelegenheden	16.102	
Exploitatiekosten veilige (werk)omgeving provinciehuis		153.000
Vervallen stelpost Gevolgen Werkloosheidswet	450.000	
Bijdrage aan reserve Friciekosten ombuigingen		450.000
Bijdrage van risicoreserve BTW-compensatiefonds	800.000	
Totaal voordeel	2.719.022	
Totaal nadeel		2.755.524
Saldo	- 36.502	

6e begrotingswijziging 2004

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Projectbureau Agenda voor de Veenkoloniën		89.000
Totaal voordeel	0	
Totaal nadeel		89.000
Saldo	- 89.000	

Doelstelling 30601 Saldo kostenplaatsen

Portefeuillehouder De heer S.B. Swierstra
 Contactpersoon De heer J. Bosker (toestel 56 60)

Financieel overzicht doelstelling 30601

Doelstelling	1 Realisatie 2003	2 Primitieve begroting 2004	3 Begroting 2004 na wijziging	4 Realisatie 2004	(3-4) Verschillen
Programmakosten	0	2.095.258	2.466.152	1.281.489	1.184.663
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	2.095.258	2.466.152	1.281.489	1.184.663
Totaal baten	0	243.991	-268.456	-954.892	-686.436
Saldo	0	1.851.267	2.734.608	2.236.381	498.227

Doelstelling 30801 Mutaties reserves

Portefeuillehouder **De heer S.B. Swierstra**
 Contactpersoon **De heer J. Bosker (toestel 56 60)**

Financieel overzicht doelstelling 30801

Doelstelling	1	2	3	4	(3-4)
	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Programmakosten	0	0	17.129.839	23.137.611	-6.007.772
Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Totaal lasten	0	0	17.129.839	23.137.611	-6.007.772
Totaal baten	0	0	28.651.703	27.930.292	-721.411
Saldo	0	0	-11.521.864	-4.792.681	-6.729.183

Financiële analyse

Bij deze doelstelling staan alle bijdragen aan (lasten) en beschikkingen over (baten) reserves. Het saldo hiervan is onderdeel van de resultaatbestemming door provinciale staten. De hier genoemde bijdrage aan en beschikkingen over reserves zijn dus slechts een voorstel, waarover aparte besluitvorming plaatsvindt. Het voorstel is gebaseerd op de afgesproken bestemming bij de instelling van de reserve en de gerealiseerde bestedingen in 2004.

Programmakosten

De totale bijdragen aan de reserves zijn € 23.137.611,--. Dit is € 6.008.000,-- meer dan was begroot. De bijdrage aan de voorziening kapitaallasten kunstwerken van € 1.109.000,-- is echter bij de doelstelling 30401 Overige financiële middelen verantwoord. De belangrijkste verschillen worden hier toegelicht.

- De reserve Stimulering gebiedsgericht beleid (€ 2.068.000,--) omdat de afrekening met VROM heeft plaatsgevonden, is de voorziening in 2004 omgezet naar een bestemmings-reserve.
- De reserves Investeringsverkeer en vervoer (€ 1.319.000,--) en infrastructuur. Bij deze reserves zijn de kapitaallasten (afschrijvingen en rente) lager dan begroot. Dit komt doordat diverse investeringsprojecten niet conform MUP worden uitgevoerd. Bovendien is de afgesproken jaarlijkse storting van € 545.000,-- (volgens statenstuk 885) in de reserve Investeringsverkeer en vervoer vanuit de reserve Infrastructuur niet specifiek in de begroting zichtbaar gemaakt.
- De reserve Monitoring voormalige stortplaatsen (€ 871.000,--). Bij deze reserve zijn in 2003 door onduidelijkheid € 871.000,-- te veel kosten in rekening gebracht. Een deel van deze kosten moet ten laste van de voorziening bodemsaneringen komen. Dit is nu hersteld.
- De reserve Vaarweg Meppel-De Punt (€ 827.000,--). Dit komt doordat de verbeteringen aan de bruggen in het Noord-Willemskanaal daadwerkelijk pas in 2005 uitgevoerd worden en de indexering van de rijksvergoeding voor het beheer en onderhoud van de vaarweg heeft voor 2004 een gunstiger uitwerking gehad dan bij de begroting was voorzien.
- De reserve Versterking economische structuur (€ 448.000,--). Bij de 5e begrotingswijziging is besloten het saldo van de reserve Werkgelegenheid over te hevelen naar de reserve Versterking economische structuur. Deze begrote bijdrage aan de reserve staat vermeld bij de doelstelling 37005 Beleidskaders, maar wordt hier volgens de voorschriften Besluit begroting en verantwoording (BBV) hier verantwoord.

- De reserve Grondwaterheffing (€ 339.000,--). De inkomsten zijn mede bedoeld voor dekking van de apparaatskosten die weer uit de reserve wordt onttrokken (zie bij de baten hierna).
- De reserve Uitoefenen bestuursdwang (€ 250.000,--). Bij de reserve Uitoefenen bestuursdwang is voor € 260.000,-- aan dwangsommen opgelegd. Daar stond maar € 10.000,-- aan kosten tegenover.
- De reserve Aankopen natuurterreinen (€ 250.000,--). De provincie heeft ook in 2004 weer weinig aankopen natuurterreinen gedaan.
- Bodemsanering middelen derden.

Baten

De totale beschikkingen over reserves zijn € 27.891.000,--. Dit is € 760.460,-- minder dan was begroot. De bijdrage van de voorziening stads- en dorpsvernieuwing van € 908.000,-- en de voorziening bodemsaneringen van € 372.000,-- zijn echter, volgens de BBV-voorschriften, bij de doelstellingen 39201 Stedelijke vernieuwing (programma 9.1 Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing) en 35202 Bodemsanering (programma 5.1 Bodembeleid) verantwoord. De belangrijkste verschillen worden hier toegelicht.

- De reserve Zuidoost-Drents vaarwegnet (€ 641.000,--). Doordat men bezig is met een inhaalslag op het groot onderhoud van de oeverconstructies is meer uitgegeven dan in de begroting was opgenomen. In het managementcontract was deze inhaalslag opgenomen en werd een onttrekking van de reserve voorzien.
- De reserve Stimulering gebiedsgericht beleid (€ 641.000,--). De financiële afronding en afrekening van de Subsidieregeling gebiedsgericht milieubeleid (SGM) heeft plaatsgevonden. In 2004 zijn de laatste SGM-subsidies verstrekt. In 2004 vond om die reden een terugbetaling plaats van teveel ontvangen voorschotten (€ 340.000,--) over de hele looptijd van SGM aan het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Naast de financiële afronding en afrekening van SGM zijn er in 2004 subsidies verstrekt vanuit het Stimuleringsfonds milieubeschermingsgebieden (SGB). Het totaalbedrag van de verstrekte subsidies is € 1.115.000,--.
- De reserve 2e fase Relatienota en natuurontwikkelingsbeleid (- € 575.000,--). Er zijn weinig grondaankopen geweest, waardoor weinig uit de reserve bijgedragen hoefde te worden.
- De reserve Infrastructuur (€ 545.000,--). De afgesproken jaarlijkse bijdrage van deze reserve van € 545.000,-- (volgens statenstuk 885) naar de reserve Investerings verkeer en vervoer is niet specifiek in de begroting zichtbaar gemaakt.
- De reserve Versterking economische structuur (- € 509.000,--). Een aantal verplichtingen is niet doorgegaan en er is voor € 83.000,-- door derden terugbetaald. Het totaalbedrag hiervan was hoger dan de begrote bijdrage van de reserve.
- De reserve bejaardenoordn (- € 258.000,--). Deze reserve zou worden opgeheven. Het restant van de reserve zou besteed worden aan woonzorgstimulering. Ook de reserves Flexibel beleid en Grote projecten hebben bijgedragen.

Een financieel totaaloverzicht per programma

	1	2	3	4	(3-4)
Totaal programma	Realisatie 2003	Primitieve begroting 2004	Begroting 2004 na wijziging	Realisatie 2004	Verschillen
Lasten	27.259.116	8.964.632	21.992.610	26.851.291	-4.858.681
Baten	119.795.438	92.340.071	118.712.394	120.193.607	1.481.213
Saldo	92.536.322	83.375.439	-96.719.784	-93.342.316	-3.377.468

I.2. Paragrafen

I.2.1. LOKALE HEFFINGEN

In deze paragraaf gaan wij in op de heffingen van de provincie Drenthe. Wij geven per heffing weer wat de gerealiseerde opbrengsten zijn in relatie tot het geformuleerde beleid.

1. Grondwaterheffing

Voor de aan het grondwaterbeheer verbonden kosten is een grondwaterheffing ingesteld. De heffing wordt opgebracht door de houders van vergunningplichtige pompinrichtingen, zoals waterbedrijven, zuivelbedrijven, zwembaden en dergelijke. De heffing mag alleen worden ingezet voor in de Grondwaterwet nader omschreven werkzaamheden, gericht op het beheer van het grondwater.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn de volgende.

- a. Maatregelen direct verband houdende met het voorkomen en tegengaan van de nadelige effecten van onttrekking en infiltraties, voorzover die niet voor rekening kunnen worden gebracht van de vergunninghouder.
- b. Voor grondwaterbeheer noodzakelijke kosten.
- c. Onderzoek en advies door commissie van deskundigen.
- d. Bijhouden openbaar register.
- e. Schade-uitkering als gevolg van wijziging vergunning en in situaties waar veroorzaker moeilijk aanwijsbaar is.

Elk kwartaal worden aan vergunningplichtige pomphouders aangiftebiljetten grondwaterbelasting uitgereikt. De biljetten worden in de meeste gevallen tijdig terugontvangen en betaald. In 2004 waren 26 houders van pompinrichtingen vergunningplichtig. In totaal is er 67.636.161 m3 grondwater onttrokken en 49.931 m3 grondwater geïnfiltrerd. In 2004 zijn 13 pompinrichtingen gecontroleerd door de handhaver van de provincie. Door 7 pompinrichtingen zijn fouten gemaakt bij de aangifte; deze pompinrichtingen zullen in 2005 extra gecontroleerd worden.

Geraamde en gerealiseerde inkomsten

De opbrengst van de aangifte grondwaterheffing is € 690.673,--. Begroot was een bedrag van € 700.000,--.

2. Heffing ontgronding

Met de heffing op ontgrondingen dragen de houders van ontgrondingsvergunningen bij in de kosten die de provincie maakt voor de planning van ontgrondingen, voor onderzoek en voor de coördinatie van het ontgrondingenbeleid. Daarnaast is er een aanvullende heffing ingesteld voor de bestrijding van kosten van schadevergoeding en van compensatie. De heffing is verschuldigd naast de leges die worden geheven voor de vergunningverlening.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn de volgende.

- a. Ten hoogste 50% van de ten laste van de provincie komende kosten van werkzaamheden in verband met onderzoek en planning met betrekking tot ontgrondingen.
- b. Kosten van maatregelen, gericht op het bieden van compensatie in verband met de gevolgen van ingrijpende ontgrondingen ten behoeve van de grondstofvoorziening aan gebieden waar zodanige ontgrondingen plaatsvinden of plaatsgevonden hebben.
- c. Kosten met betrekking tot schadevergoedingen als gevolg van ontgrondingen.

Het ontgrondingenbeleid is geactualiseerd en vastgelegd in het Provinciaal omgevingsplan II (POP II). De artikelen van de vervallen Ontgrondingsverordening zijn als hoofdstuk 8 opgenomen in de Provinciale omgevingsverordening (POV) Drenthe. Er zijn 8 nieuwe vergunningen verleend, 5 bestaande vergunningen gewijzigd en van 6 vergunningen is de geldigheidstermijn verlengd. Er hebben regelmatig controles/terreinbezoeken plaatsgevonden.

Door regulering is het totaal aantal vergunningen teruggebracht van 130 in 2002, naar 85 in 2003 en tot 70 in 2004. Er zijn geen noemenswaardige kosten gemaakt ten aanzien van de uitvoering van de Ontgrondingsverordening. De opbrengsten uit leges en de ontgrondingenheffing zijn jaarlijks afhankelijk van het aantal verleende ontgrondingsvergunningen. Het saldo van de opbrengsten en lasten van € 19.924,-- is gestort in de reserve Ontgrondingenheffing.

3. Leges

Onder de naam leges worden rechten geheven terzake van het genot van de door of vanwege het provinciaal bestuur verstrekte diensten. De aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend is het legestartief verschuldigd.

In de provinciale Legesverordening zijn de tarieven opgenomen die verschuldigd zijn voor het in behandeling nemen van een te verstrekken dienst. In 2004 is in het kader van de discussie over intensivering en ombuigingen van beleid in de Voorjaarsnota voor de begroting 2005, een taakstellende stelpost voor leges opgenomen. Hiervoor vond een onderzoek plaats naar de kostendekkendheid van de legestartieven. Vervolgens zijn de legestartieven voor 2005 aangepast op basis van dit onderzoek en als gevolg van aanpassing aan het consumentenprijsindexcijfer.

Geraamde en gerealiseerde inkomsten

Voor 2004 waren de leges begroot op € 66.211,-- en is € 46.830,-- gerealiseerd.

Gemiddeld over de laatste 4 jaar waren de legesopbrengsten € 50.033,--.

Programma	Hoofdfuncie/doelstelling	Begroot 2004	Resultaat 2004	Resultaat 2003	Resultaat 2002	Resultaat 2001	Gem. real. 4 jaar
2.0	Openbare orde en veiligheid (handhaving)	450	0	0	0	0	0
3.0	Verkeer en vervoer (verkeer)	11.300	14.235	13.840	10.886	14.289	13.312
3.1	Verkeer en vervoer (wegenbeheer)	18.151	4.073	1.396	5.547	6.909	4.481
3.1	Verkeer en vervoer (Vaarweg Meppel-De Punt)	0	905	0	0	0	226
3.1	Verkeer en vervoer (zuidelijk vaarwegennet)	0	2.314	726	564	0	901
4.0	Waterhuishouding (Grondwaterwet)	9.080	- 2.578	3.197	17.220	0	5.749
6.0	Landelijk gebied (ontgrondingen)	27.230	22.725	11.200	8.084	59.445	25.364
Totaal		66.211	46.830	30.359	42.301	80.643	50.033

4. Nazorgheffing stortplaatsen

Op grond van de Wet milieubeheer hebben provinciale staten bij wijze van een belasting een heffing ingesteld op het drijven van stortplaatsen, met uitzondering van stortplaatsen waar baggerspecie is gestort en die (mede) worden gedreven door de minister van verkeer en waterstaat.

Kosten die onder de heffing kunnen worden gebracht zijn de volgende.

- a. Kosten in verband met de zorg voor de in de provincie gelegen stortplaatsen.
 - Maatregelen strekkende tot het instandhouden, alsmede het herstellen, verbeteren of vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem.
 - Het regelmatig inspecteren van voorzieningen ter bescherming van de bodem.
 - Het regelmatig onderzoeken van de bodem onder de stortplaatsen.
- b. De afdracht van gelden aan het fonds als bedoeld in artikel 15.48 van de Wet milieubeheer (claims van derden).
- c. De door de provincie Drenthe uitgevoerde inventarisatie van plaatsen waar in de provincie Drenthe afvalstoffen zijn gestort en waar dat storten vóór 1 september 1996 is beëindigd en het onderzoek naar en systematische controle van de aanwezigheid, de aard en de omvang van eventuele verontreiniging aldaar.
- d. De dekking van de aansprakelijkheid, bedoeld in artikel 6:176 van het Burgerlijk Wetboek (een risicoaansprakelijkheid voor eventuele schade als gevolg van het verspreiden van verontreinigingen naar buiten de stortplaats).

De kosten voortvloeiende uit b en d zijn vooralsnog niet meegenomen in de berekening van de nazorgheffing.

Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Drenthe stelt een eigen begroting en jaarverslag op dat ter informatie aan de leden van provinciale staten wordt gestuurd. In het jaarverslag wordt onder meer verantwoording afgelegd over het gerealiseerde rendement op het belegde vermogen en over de gemaakte kosten.

Geraamde en gerealiseerde inkomsten

De nazorgheffing wordt geheven per stortplaats. De hoogte van de jaarlijkse heffing is afgeleid van het doelvermogen per stortplaats. Voor wat betreft de te hanteren tarieven is ervoor gekozen om te werken met een separaat door provinciale staten vast te stellen tarieven tabel. Het voor 2004 begrote bedrag van € 1.042.000,-- is ook daadwerkelijk gerealiseerd.

5. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet worden provinciale opcenten geheven. De opcenten zijn een opslag op een andere belasting, namelijk de motorrijtuigenbelasting. Deze belasting wordt geïnd door de Rijksbelastingdienst.

Geraamde en gerealiseerde inkomsten

De opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting is qua opbrengst de belangrijkste provinciale heffing. Deze belasting is voor de provincies een algemeen dekkingsmiddel. Het tarief wordt gebaseerd op het vierjarige gemiddelde van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie en gaat steeds in op 1 april van ieder jaar. Provinciale staten stellen het opcententarief jaarlijks vast.

In 2004 is er ten opzichte van de raming in totaal € 934.000,-- meer aan opbrengst van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting gerealiseerd dan geraamd. In het navolgende zijn raming en realisatie tegenover elkaar gezet.

Raming 2004	29.880.000
Realisatie 2004	30.814.000
Vershil	934.000

De realisatie is in overeenstemming met de theoretische opbrengsten, berekend over de stand van het wagenpark eind 2003 en eind 2004.

Oorzaak van de meeropbrengst ten opzichte van de raming is nagenoeg geheel gelegen in een nog steeds doorzettende verschuiving naar zwaardere gewichtsklassen.

De gerealiseerde groei is 1% en daarmee in overeenstemming met de raming.

Vermoedelijk speelt als verklaring voor de hogere opbrengst wel mee dat de groei vooral in de eerste helft van het jaar is gerealiseerd.

Een andere oorzaak voor het positieve resultaat is een geringer percentage oninbaar, namelijk 0,78 versus geraamd 1. Het effect hiervan is € 68.000,--.

I.2.2. WEERSTANDSVERMOGEN

In deze paragraaf wordt ingegaan op de risico's, de weerstandscapaciteit en het beleid hieromtrent.

Risico's

Onder risico's worden in het kader van deze paragraaf bedoeld: "alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie". In deze paragraaf worden deze risico's in kaart gebracht. Ook is aangegeven of voor de risico's een beleid wordt gevoerd om het risico zoveel mogelijk te beperken.

Afgedekte risico's

Van de risico's die de provincie loopt, zijn er veel afgedekt door verzekeringen. De door de provincie afgesloten verzekeringen zijn: ongevallenverzekering gedeputeerden, werkgeversaansprakelijkheidsverzekering bestuurders motorrijtuigen, rechtsbijstandsverzekering provinciale ambtenaren, gemalenverzekering/machinebreukverzekering, aansprakelijkheidsverzekering bedrijf/provincies, brandverzekering gebouwen, inboedelverzekering, kostbaarhedenverzekering, kunst en antiekverzekering, binnenvaartverzekering, landmateriaalverzekering, goederentransportverzekering, continu zakenreisverzekering, verzekering beroepsaansprakelijkheid, elektronicaverzekering, autoverzekeringen en verzekering fraude en beroving.

De risico's van de provincie Drenthe

Wij hebben hierna getracht in het kader van de opstelling van deze paragraaf een zo volledig mogelijk beeld te geven van de risico's met betrekking tot de financiële positie van de provincie Drenthe. Als geen indicatie over de hoogte van het risico is te geven, is het risico vermeld in beschrijvende vorm.

Wij onderkennen voor de provincie Drenthe de volgende risico's.

1. Renteontwikkeling

Risico's met betrekking tot renteontwikkeling hangen nauw samen met de samenstelling van het vermogen. Het vreemd vermogen van de provincie Drenthe maakt voor 42,5% deel uit van het totale vermogen. De risico's ten aanzien van renteontwikkeling over het vreemde vermogen zijn beperkt. Dit komt mede doordat het hier om langlopende geldmiddelen gaat met een vast rentepercentage. Kortlopende geldleningen verwachten wij niet aan te trekken. Meer renterisico lopen wij bij de uitgezette gelden. Voor onze uitgezette gelden zijn wij uitgegaan van een kortetermijnrente van 2%. Voor de langetermijnrente gaan wij uit van 4,5%. In de inschatting van deze percentages kleven onzekerheden. Deze kunnen zowel voordelig als nadelig zijn. Het rentepercentage van de interne rente die wij hanteren, wordt geschat op basis van de ontwikkeling van de marktrente. De interne rente is vastgesteld op 4,5%.

Ontwikkeling van het risico

In 2004 hebben wij geen uitzettingen op lange termijn gedaan. De kortetermijnrente heeft zich ontwikkeld zoals was verwacht. Renteontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd, maar het geschetste risico blijft altijd aanwezig.

De gerealiseerde rente stemt overeen met de begrote rente van 2%. Ook voor 2005 is dit, gezien de praktijk van kortetermijnuitzettingen, een reële inschatting.

2. Financiële risico's

Twee belangrijke financiële risico's zijn het koersrisico en het kredietrisico. Wij menen dat deze risico's vrij beperkt zijn, gezien de maatregelen die wij hebben genomen. Wel zijn wij van mening dat wij meer risico lopen bij leningen die om beleidsmatige redenen zijn verstrekt, omdat daarbij niet de richtlijnen en limieten uit het Treasury-statuuut in acht genomen hoeven te worden.

Ontwikkeling van het risico

Ultimo 2005 is naar verwachting € 12,7 miljoen aan leningen om beleidsmatige redenen verstrekt. Deze € 12,7 miljoen is onderverdeeld in drie leningen aan respectievelijk NV Edon (achtergesteld), RTV Drenthe en Lofar. De leningen aan RTV Drenthe en Lofar zijn in 2004 verstrekt. Over deze leningen lopen wij een kredietrisico.

3. Begrotingsrisico's

Aan veel ramingen in de begroting zijn onzekerheden verbonden. Tevens zijn de te realiseren baten en lasten soms niet goed te beïnvloeden. Als gevolg hiervan loopt de provincie risico's die wij aanduiden als begrotingsrisico's. Vanzelfsprekend kunnen deze risico's zowel positief als negatief zijn.

Ontwikkeling van het risico

De begroting wordt - met ingang van 2005 - zo actueel mogelijk gehouden door wekelijks de besluiten van gedeputeerde staten in een wijziging te verwerken.

4. Risico's verbonden partijen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Vooral het financiële belang impliceert een risico voor de provincie. Immers, de middelen die door de provincie ter beschikking zijn gesteld, kunnen een verlies zijn in geval van faillissement. Verder heeft de provincie een financieel belang indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de provincie. In de paragraaf Verbonden partijen van deze jaarrekening wordt op de verbonden partijen van de provincie Drenthe nader ingegaan.

Ontwikkeling van het risico

Het risico blijft aanwezig, hoewel het zich in 2004 niet voorgedaan heeft. Zie voor een nadere uitwerking ook de paragraaf Verbonden partijen.

Bijdragen van de provincie in de ontwikkeling van de gasfabrieken Coevorden en Meppel zijn gemaximeerd binnen de overeenkomst. Voor Assen zal een zelfde regiem gelden.

Hierdoor is een overschrijding van de bijdrage uitgesloten.

5. Risico's op gegarandeerde geldleningen

Het totaal van de gegarandeerde geldleningen bedraagt per 31 december 2004 € 29,5 miljoen tegenover € 34,4 miljoen eind 2003. Dit betreft alleen het eigen aandeel van de provincie Drenthe.

Voor veruit het grootste deel zijn deze garanties verstrekt ten behoeve van instellingen op het gebied van de gezondheidszorg. Nieuwe garanties voor leningen in deze sector worden niet meer afgegeven. Voorzover bestaande geldleningen worden geconverteerd dan wel op andere terreinen nog wel geldleningen worden gegarandeerd, gebeurt dit onder de zekerheidstelling uit hypotheek.

Ontwikkeling van het risico

Zoals verwacht is het risico in 2004 afgenomen door aflossingen en het niet verstrekken van nieuwe waarborgen. Afname van het risico zal naar verwachting in 2005 doorzetten. Momenteel wordt gekeken naar de mogelijkheid een aantal gewaarborgde geldleningen onder te brengen bij het Waarborgfonds voor de zorgsector. Medio 2006 zal hier meer duidelijkheid over zijn. De risico's zullen dan nog meer afnemen.

Met betrekking tot de garantstelling voor de lening aan Technomatch is het risico voor de provincie afgenomen en zal in 2005 verder afnemen. Technomatch heeft in 2004 ongeveer € 700.000,-- afgelost op de lening, terwijl € 312.000,-- in het aflossingschema was opgenomen. In 2005 zal € 400.000,-- afgelost worden in plaats van de € 360.000,-- uit het aflossings-schema. Daarmee zal eind 2005 in totaal € 1.100.000,-- afgelost zijn van de opgenomen lening van € 1.679.000,--.

6. BTW-compensatiefonds

Het BTW-compensatiefonds is inmiddels twee jaar van kracht. De aanlevering en inboeking van facturen geeft minder problemen dan in 2003. De diverse vormen van samenwerking van de provincie met andere overheden en instellingen blijkt ook dit jaar in de praktische uitvoering van de wet ingewikkeld. Er is overleg met de fiscus geweest. Met het oog op Europese projecten wil de fiscus per project bekijken wat afgesproken kan worden over de compensatie van de BTW. Daarnaast blijkt de fiscus de betaalde BTW over de kosten van de organisatie niet volledig als compensabel te accepteren. Immers, het apparaat werkt ook voor ondernemers en vrijgestelde prestaties waaraan BTW zou kunnen worden toegerekend. Over de voorgelegde berekeningswijze wilde de fiscus geen oordeel geven; dit komt te zijner tijd bij gelegenheid van een controle aan de orde.

Over de discussie met de fiscus omtrent de bodemsaneringsprojecten is nog steeds geen helderheid.

7. Kosten bestuursdwang

Vooraf in het kader van de geïntensiveerde handhavingsactiviteiten kan het noodzakelijk zijn dat de provincie bestuursdwang toepast. Hoewel de daarmee gemoeide kosten in principe voor rekening van de veroorzaker(s) zijn, is het niet altijd zeker dat verhaal mogelijk is (bijvoorbeeld vanwege de insolventie van de overtreder). Reden waarom enkele jaren geleden de reserve Bestuursdwang is ingesteld. Per 31 december 2004 is het saldo van deze bestemmingsreserve € 320.000,--.

In beginsel streven wij ernaar volledig de gemaakte kosten te verhalen. De zichtbare en uniforme handhaving leidt ertoe dat frequenter en meer kwalitatief gehandhaafd wordt. Hierdoor neemt de "pakkans" en dus de kans op bestuurlijke maatregelen toe. Ook zal de handhaving in het kader van een verbetertraject in de systematiek van de kwaliteitszorg meedraaien. Er wordt gewerkt aan certificering.

Het vaker toepassen van bestuursdwang kan leiden tot onderuitputting van het bestaande

handhavingbudget, omdat de gemaakte kosten voor invordering niet altijd verhaald kunnen worden. Hierdoor zal mogelijk beslag gelegd worden op de algemene middelen. Het is een toenemend risico, doordat het beleid is aangescherpt.

Ontwikkeling van het risico

In 2004 zijn twee bedragen ontvangen naar aanleiding van handhavingsactiviteiten, te weten € 250.000,-- van Sita/Meisner in verband met het opleggen van een dwangsom voor het niet-afdekken van een vuilstort. Daarnaast werd € 9.608,-- ontvangen van Staatsbosbeheer in verband met het opruimen van illegaal gestort afval. Op de eigenaar van het bosperceel hebben wij de kosten verhaald. Ook in 2005 zal een aantal trajecten lopen in het kader van bestuursdwang. Het gesignaleerde risico behoeft geen aanvulling en is nog altijd aanwezig.

8. Claims van derden

Bij claims van derden gaat het om de aansprakelijkheid van de provincie bij (vermeend) onrechtmatig handelen. Binnen elk organisatieonderdeel draagt een juridisch aanspreekpunt zorg voor het handhaven van een voldoende niveau van juridische kwaliteit. De manager rapporteert regelmatig via het bedrijfsplan en de managementrapportages over de stand van zaken met betrekking tot de juridische kwaliteit van de groep. Aan iedere groep is een juridisch consulent toegevoegd vanuit de Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken die de manager en het juridisch aanspreekpunt in tweede lijn ondersteunt bij de zorg voor juridisch zorgvuldig handelen.

Ontwikkeling van het risico

De laatste jaren zijn de claims op de provincie beperkt gebleven. Op dit moment zijn er ook geen grote claims in behandeling. Door de toenemende aandacht voor juridische kwaliteitszorg en de inbedding hiervan in de organisatie, verwachten wij dat het risico beperkt kan blijven. Jaarlijks wordt door een training de kennis van de Algemene wet bestuursrecht gepeild en opgefrist.

Het toepassen van bestuursdwang (bijvoorbeeld het stilleggen van werkzaamheden) kan tot gevolg hebben dat er claims van derden komen vanwege (vermeend) onrechtmatig optreden door toezichthouders van provincie. Mede in dit verband ligt er een claim van Archon voor de Meppeler Beton Centrale (circa € 3 miljoen).

9. Decentralisatie van rijkstaken

De decentralisatie van rijkstaken gaat nog steeds door. Naast de overdracht van bevoegdheden en middelen vindt ook overdracht van risico's plaats waarbij geen compensatie in geld plaatsvindt. Ook herverdeeffecten dragen in geval van overdracht van rijkstaken naar de lagere overheden bij tot een verhoging van de risico's.

De decentralisatie en bijgaande bezuinigingen door het Rijk zijn vaak onvermijdelijk. Op bestuurlijk niveau probeert de provincie zoveel mogelijk geld voor de taken te verwerven. Ten aanzien van de grondverwerving probeert de provincie de Dienst Landelijk Gebied (DLG) te houden aan de gemaakte afspraken uit het verleden. Verder beleid is nog niet ontwikkeld. Het is een moeizaam proces.

Ontwikkeling van het risico

De verwachting is dat het risico toeneemt door de verdergaande bezuinigingen en ombuigingen van het Rijk.

10. Bodemsanering en -bescherming

Bodembescherming

Het vaststellen van de grenzen van de kaart Wet ammoniak en veehouderij (WAV) valt binnen bestaande wet- en regelgeving. Hierdoor worden geen financiële risico's gelopen. De stimuleringssubsidie voor grondwaterbeschermingsgebieden verloopt via de Waterleidingmaatschappij Drenthe, waarbij de provincie garant staat voor 50% van de kosten. De kosten zijn door de jaren heen in hoogte bekend. Hierdoor worden er geen financiële risico's gelopen.

Bodemsanering

Verontreinigde bodemlocaties worden steeds vaker vanuit een maatschappelijk oogpunt gesaneerd. De provincie voert in deze ontwikkelingen een stimulerende en een regierol. Voor cofinanciering wordt steeds vaker beroep gedaan op deelnemende partijen. Met het afkomen van het Fonds bodemsanering is het risico groot dat, bij onvoldoende rijksmiddelen, de ruimtelijke stedelijke ontwikkeling stagneert door het ontbreken van middelen voor voorfinanciering of cofinanciering.

Daarnaast zullen in de toekomst meer overeenkomsten gesloten worden met een civielrechtelijk karakter. Hierdoor kunnen reguliere bestuurlijke taken zoals handhaving een knelpunt vormen. Hierbij is het mogelijk dat als gevolg van deze civielrechtelijke overeenkomst, de gevolgen van een bestuurlijke handhaving bij de provincie neergelegd worden. Deze risico's worden in principe afgedekt door het budget Wet bodembescherming.

Ontwikkeling van het risico

Wij hebben in het kader van de bodembescherming extra middelen beschikbaar gesteld om uitplaatsing als gevolg van de WAV-kaart te stimuleren. Dit bedrag is gemaximeerd en wordt via het Groenfonds uitgekeerd en beheerd. Hier zijn geen extra risico's gelopen. Het Rijk heeft de uitvoering van bodemsanering getemporiseerd en het budget verlaagd voor de komende programmaperiode 2004-2009. Met deze temporisering is rekening gehouden. De programmering en uitvoering in 2004 hebben niet geleid tot maatschappelijke stagnatie.

11. Onderhoud wegen en kanalen

Ten aanzien van de verantwoordelijkheid voor de wegen en de vaarwegen, inclusief de bijbehorende kunstwerken, loopt de provincie het risico dat door derden veroorzaakte schades niet of niet geheel verhaald kunnen worden. De praktijk heeft geleerd dat dit soort gevallen soms een behoorlijke aanslag op de algemene middelen kunnen plegen. Veroorzakers van schades worden, zoals algemeen bekend, steeds mondiger en beroepen zich steeds vaker op bijvoorbeeld overmacht. Bovendien keren verzekeringen van de veroorzakers vaak maar een deel van de schade uit.

Ook wordt de provincie als (vaar)wegbeheerder steeds vaker aansprakelijk gesteld voor ongevallen die de (vaar)weggebruikers zijn overkomen. De provincie is hiervoor verzekerd. Daarnaast kunnen ook natuurlijke calamiteiten als extreme regen- of sneeuwval of aardbevingen aanzienlijke schades tot gevolg hebben.

Indien de schadeveroorzaker bekend is, wordt altijd getracht de schade te verhalen bij derden.

Ontwikkeling van het risico

De genoemde risico's blijven structureel aanwezig. De in 2004 aangebrachte schades zijn nagenoeg geheel op de veroorzakers of diens verzekeringsmaatschappijen verhaald. In 2004 is gestart met een inhaalslag wat betreft het onderhoud van de oeverconstructies op de vaarwegen in Zuidoost-Drenthe. Natuurlijke calamiteiten hebben zich niet voorgedaan.

12. Europese programma's

In 2001 zijn de Europese Unie(EU)-programma's doelstellingen 2 en 5b (samen met de provincie Groningen) en LEADER afgesloten. In 2002 zijn de verzoeken om eindafrekening ingediend bij de Europese Commissie. Bij de eindafrekening van het eerste deel is gebleken dat Europa financieel-technische correcties heeft doorgevoerd. Dit omdat afrekening plaatsvindt op het totaal van het programma en niet op het niveau van individuele projecten. Daardoor wordt een vordering van € 99.000,-- op Europa waarschijnlijk niet meer ontvangen. Lopende het ingediende bezwaarschrift, is hiervoor een voorziening gemaakt. Groningen en Drenthe hebben afgesproken om de rentebaten op deze programma's (€ 3,5 miljoen) te reserveren als dekking voor tegenvallers bij de afrekening. De kassaldo's (door rentebaten) lijken toereikend om een eventuele tegenvaller op te vangen. Voor doelstelling 2 van het programma 1997-1999 is de commissie bezig met een audit. De uitkomsten hiervan zullen naar verwachting in de loop van 2005 definitief zijn.

Naast de in Samenwerkingsverband Noord-Nederland(SNN)-verband uitgevoerde Europese programma's is de provincie Drenthe betrokken bij de projecten Town-Net, Water4all, Ten, Regiodynamics, Farmers for nature en Hanze Passage. Ook bij deze projecten is sprake van risico's ten aanzien van de eindafrekening.

Beleid

Door het SNN worden de projecten elk halfjaar gescreend op uitvoeringsvoortgang. Bovendien schrijven de subsidievoorwaarden voor wat er gedaan moet worden bij juridische problemen in de loop van het project. Dat wordt minutieus uitgevoerd, nadat overigens de toetsingsfase al gericht is op risico-uitsluiting. Daarnaast wordt voor bepaalde projecten ook wel externe deskundigheid ingehuurd om de organisatie en administratie van deze projecten goed te regelen.

Voor de overige projecten zijn tevens maatregelen getroffen om de voortgang te bewaken en is de accountant betrokken bij halfjaarlijkse rapportages.

De uitvoeringsorganisatie SNN voert het Kompas-programma uit. Hiervoor is binnen het programma ook financiering aanwezig. Deze financiering loopt echter maar tot en met 2006. De afwikkeling van het Kompas-programma zal echter tot ongeveer 2010 in beslag nemen. Indien er geen vervolg komt op het Kompas-programma, zullen de drie provincies de kosten van de Uitvoeringsorganisatie (UO) SNN zelf moeten financieren. Dit geldt ook (ten dele) indien er wel een vervolgprogramma komt, maar daarin minder ruimte is voor financiering van uitvoering van het programma (bijvoorbeeld omdat het totale programma kleiner is). UO SNN heeft wel enige reserves opgebouwd, maar dit is slechts voldoende voor de overbrugging van een periode van een half tot één jaar. Al een tijdje wordt er geen personeel meer in vaste dienst aangenomen tenzij het niet anders kan. Er blijven echter mensen nodig om de afronding van het Kompas uit te voeren. De hiermee gepaard gaande kosten lopen ruwweg af van ongeveer € 4 miljoen in 2007 tot ruim € 1 miljoen in 2010. De rentebaten op het Kompas-programma zijn al gereserveerd voor de afdekking van financiële en budgettaire risico's. Indien er geen dekking wordt gevonden binnen een vervolgprogramma, betekent dit voor 2007-2010 een totaalrisico per provincie voor de financiën UO SNN van ruim € 3 miljoen.

Ontwikkeling van het risico

Door de veranderende EU-voorschriften kan het risico veranderen.

13. Risico's in het kader van het Kompas

Bij de uitvoering van het Kompas-programma loopt het SNN ten principale risico, samenhangend met het al dan niet volledig verstrekken van vooral Europese subsidies. Dit is een "normaal" risico, waarvoor een standaardmonitoringsinstrument ingezet is. Financiële risico's betreffen vooral onregelmatigheden bij de uitvoering van projecten, interpretatieverschillen en verandering van regelgeving. De provincie Drenthe is in het kader van de gemeenschappelijke regeling mede risicodragend. Dit financiële risico is beperkt en wordt in principe afgedekt door de rentebaten op het programma (eind 2004: € 15 miljoen).

Naast de financiële risico's is er ook een budgettair risico. Dit betreft enerzijds het risico van terugvordering door de Europese Commissie als (op programmaniveau) na twee jaar te weinig betalingen bij eindbegunstigden hebben plaatsgevonden. Anderzijds is er het risico van terugbetaling, indien aan het einde van de programmaperiode te weinig is gecommitteerd. Het eerste risico wordt beperkt door een strakke monitoring van de uitvoering van de verschillende projecten. Het tweede risico wordt beperkt door tijdens de programmaperiode over te committeren. In de praktijk van het uitvoeren van de regionale stimuleringsprogramma's blijkt bij eindafrekening van projecten uiteindelijk namelijk altijd enige onderbenutting van de toegekende middelen op te treden. Het SNN heeft besloten dat op programmaniveau 10% mag worden overgecommitteerd. Voor de regelingen ligt dit percentage, afhankelijk van de regeling, tussen de 10 en 25. De hierdoor ontstane "ruimte" is in het Jaarprogramma Kompas 2005 toegekend aan verschillende prioritaire maatregelen. Er komt nu steeds meer informatie binnen over feitelijke onderuitputting. Dit kan aanleiding zijn de overcommittering nog te verhogen.

14. Projecten Cultuurtoerisme II en Drents Goed/Landleven

Na het faillissement van het Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NNBT) heeft de provincie eind 2003 de projecten Cultuurtoerisme II en Drents Goed/Landleven overgenomen en is verantwoordelijk voor de verdere uitvoering daarvan. De provincie betaalt kosten vooruit waarvoor later subsidie verkregen wordt bij het SNN. Er bestaat enig risico dat bij de eindafrekening van de projecten blijkt dat bepaalde kosten niet subsidiabel zijn. Dit zal dan niet om grote bedragen gaan. Het risico wordt zoveel mogelijk beperkt door goed zicht op de projecten te houden.

Beleid

Het monitoren van de projecten moet het risico van onjuiste of vertraagde uitvoering beperken.

15. Nazorg stortplaatsen

Op grond van de wettelijke nazorgregeling in de Wet milieubeheer (Wm) wordt de provincie, na overdracht van de nu operationele stortplaatsen, verantwoordelijk voor de bestuurlijke, organisatorische en financiële aspecten van de nazorg van deze stortplaatsen. In verband hiermee wordt door de provincie, ondanks genomen en eventueel te nemen maatregelen, een aantal risico's gelopen, vooral als het doelvermogen niet wordt bereikt, bijvoorbeeld door tegenvallende rendementen, een snellere sluiting van de stortplaats dan voorzien of door wanbetaling, evenals door niet-voorzien omstandigheden nadat overdracht van de stortplaatsen aan de provincie heeft plaatsgevonden.

Momenteel zijn in de Wm voorwaarden voor sluiting van stortplaatsen gekoppeld aan de milieuhygiënische eindinspectie. Er kunnen geen financiële voorwaarden aan de overdracht gesteld worden.

De wet biedt als zodanig onvoldoende expliciete zekerheden om te voorkomen dat bijvoorbeeld ten gevolge van een faillissement de nazorgkosten ten laste van de provincie komen. De financiële afrekening op het moment van de overdracht van de stortplaatsen is cruciaal. Nadat de stortplaatsen zijn gesloten, kan geen verrekening met de exploitant meer plaatsvinden. Na de overdracht is de provincie verantwoordelijk en moeten eventuele niet-voorzienbare tekorten (bijvoorbeeld als gevolg van lagere rendementen in de nazorgfase, onverwachte kostenstijgingen en optreden van calamiteiten) door de provincie worden opgevangen.

De wettelijke nazorgregeling is geëvalueerd. De evaluatiecommissie heeft de aanbeveling aan de minister van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer (VROM) gedaan om de wet in die zin te wijzigen dat de overdracht van een stortplaats naar de provincie pas mogelijk wordt, nadat de exploitant aan al zijn financiële heffingsverplichtingen tegenover de provincie heeft voldaan. In de conceptreactie van de minister van VROM op de aanbevelingen van de evaluatiecommissie wordt aangekondigd dat de wet in die zin zal worden aangepast. Zodra die aanpassing van de wet is doorgevoerd, is er een wettelijke regeling voor dit als eerste genoemde risico.

Ontwikkeling van het risico

Er is inmiddels een protocol sluitingsverklaring opgesteld. Hierin staat beschreven waar de exploitant aan moet voldoen om de stortplaats over te kunnen dragen aan de provincie. De totale aanslag (doelvermogen) is een van de eisen. Of het actuele doelvermogen moet betaald worden door de exploitanten eer de stortplaats overgaat naar de provincie.

Er is inmiddels een risicomodel opgesteld waarin het aspect risicoaansprakelijkheid (mocht er na de sluiting nog schade aan het milieu plaatsvinden) verdisconteerd kan worden. Dit is dan hiermee afgedekt. Voor de nazorg van al gesloten stortplaatsen is afgesproken dat VROM zorgt voor een robuuste financiering. Deze afspraak is gemaakt op basis van een onderzoek naar de gevolgen van bestaande gesloten stortplaatsen. Huidige probleemlocaties kunnen vanuit bestaande middelen (voorzover nog aanwezig) vooruitlopend hierop opgepakt worden.

16. Uitvoering Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer (MUP-VV)

Veel projecten in de verkeers- en vervoerssector hebben te maken met een aantal onzekerheden die van invloed kunnen zijn op de realiseerbaarheid dan wel de planning van die projecten. Op deze risico's wordt hierna ingegaan.

Planschade

Vooraf bij de grotere nieuwbouwprojecten (zoals de aanleg van rondwegen) kan het risico van planschade ex artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) niet geheel worden uitgesloten. Van belang is dat dit risico al tijdens de bestemmingsplanprocedure wordt geïnventariseerd. Overigens kunnen ook jaren na de realisering van de werken nog claims bij de desbetreffende gemeente binnenkomen.

Vertraging planprocedures

Sommige werken zijn, voor wat betreft realisering, mede afhankelijk van een planologische regeling en/of diverse vergunningen dan wel andere formele instemming van derden. De bij deze regelingen behorende advies- en beroepsprocedures kunnen een aanzienlijke vertraging opleveren bij de uitvoering.

Draagvlak planontwikkeling

Kenmerk voor het huidige provinciale beleid is het streven naar een verkeers- en vervoersvisie per corridor of gebied en een daarop gericht integraal maatregelenpakket.

Voor het draagvlak voor de conclusies en aanbevelingen van de verschillende corridorstudies bepaalt de haalbaarheid van meerjarenuitvoeringsconvenanten. In financiële zin kunnen deze risico's positief en negatief zijn.

Onteigening

Veelal worden de gronden langs minnelijke weg verworven. In een aantal situaties is echter een onteigeningsprocedure nodig. Deze procedures zijn tijdrovend, dus vertragend en kostenverhogend.

Bodemsaneringen

In incidentele gevallen zal tijdens de uitvoering van het werk verontreiniging van het grondwater of van de bodem worden aangetroffen. Bodemsaneringen kunnen aanzienlijk kostenverhogend werken en zullen vaak tot grote vertragingen van het project leiden.

Bij wegconstructies moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van het moeten afvoeren en verwerken van teerhoudend asfalt.

Geluidhinder

De wetgeving in het kader van de geluidhinder is en wordt verscherpt. Dit heeft onder meer tot gevolg dat, meer dan in de afgelopen jaren het geval was, in voorkomende gevallen een geluidonderzoek moet worden uitgevoerd naar de effecten van de maatregelen op bepaalde afstand van de maatregel. Voor het geval de gemeten geluidbelasting 1,5 dB hoger is dan de waarde in de oude situatie, zal de overheid maatregelen moeten treffen. Hierbij denken wij aan “fluisterasfalt” dan wel maatregelen aan de woningen. Het zal duidelijk zijn dat deze maatregelen de kosten aanzienlijk kunnen verhogen.

Kabels en leidingen

Het moeten verleggen van kabels en leidingen kan in sommige gevallen aanzienlijk kostenverhogend werken en in de tijd gezien vertragingen opleveren.

Aanbestedingen

De op het moment van aanbesteden heersende marktsituatie kan een risico vormen. Een mee- of tegenvallende aanbesteding kan wel 30% verschil maken.

Water-, archeologie-, flora- en faunatoets

Voordat een bestemmingsplan gewijzigd kan worden, moet de water-, archeologie- en flora- en faunatoets met een positief resultaat worden doorlopen. Bij negatief resultaat kan het leiden tot een wijziging dan wel vertraging van het project.

Financiële dekkingsplannen

De uitwerking van het provinciale beleid wordt in nauwe samenwerking met derden (onder andere Rijk en gemeenten) in een meerjarig regionaal investeringsprogramma opgenomen. Per project wordt aangegeven welke overheden en instanties als financieel medeverantwoordelijke partner worden gezien. Iedere partner legt dit vast in een jaarlijks uitvoeringsprogramma, voor de provincie voorheen het MUP. Het dekkingsplan moet als een risico worden gezien, ingeval over de financieringsopzet nog geen overeenstemming is bereikt. In die gevallen waar een project in eerste aanleg een provinciale verantwoordelijkheid betreft, zal de provincie zelf moeten zorgdragen voor een financieel vangnet voor het eventueel (gedeeltelijk) mislukken van de nagestreefde financieringsopzet. Dat vangnet zal in beginsel worden gevonden binnen de provinciale budgetten.

*Ontwikkeling van het risico**Openbaar vervoer (OV)*

De forse rijksbezuinigingen zijn door het OV-bureau verwerkt. Als gevolg daarvan heeft een integrale aanpassing van het voorzieningenniveau in Groningen en Drenthe plaatsgevonden. In het komende jaar zal het OV-bureau de aanbestedingen evalueren en indien nodig het aanbestedingsbeleid aanpassen.

Het komende jaar zal een besluit moeten worden genomen over de decentralisatie van de spoorlijn Emmen-Zwolle. Overname van de spoorlijn is afhankelijk van de uitkomsten van de onderhandelingen met het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Indien wordt besloten tot overname, zal in samenwerking met de provincie Overijssel een aanbesteding van de spoorlijn volgen.

17. Belastbaarheid secundaire arbeidsvoorwaarden

Hierbij is sprake van een probleem inzake dienstauto's die verstrekt zijn voor 2004. De Belastingdienst accepteert niet dat er om praktische redenen af en toe dienstauto's deels voor woon-werkverkeer gebruikt worden. Er kan een claim komen op basis van de regels omtrent het woon-werkverkeer. Vanaf 2004 is de wetgeving gewijzigd en is dit probleem opgelost. Verder kan de provincie aansprakelijk worden gesteld voor ketenaansprakelijkheid. Het gaat hierbij om ondernemersactiviteiten of om inleenpersoneel, waarbij loonheffing en BTW verhaald kunnen worden op de provincie indien de opdrachtnemer dit zelf niet heeft afgedragen en er geen verhaal meer op hem mogelijk is. Het risico kan worden verkleind door het opstellen van gebruikersovereenkomsten waarbij de werknemer verklaart dat de beschikbaar gestelde voorzieningen alleen zakelijk worden gebruikt. Bij het opzeggen van het dienstverband door de werknemer zullen de voorzieningen moeten worden ingeleverd. Daarnaast heeft de Belastingdienst een onderzoek verricht op de dienstkleding van de provincie voor de jaren 1999 tot en met 2002. Dienstkleding moet voldoen aan een aantal vereisten ten aanzien van herkenbaarheid kleding provincie Drenthe (emblemen).

Ontwikkelingen van het risico

Wij hebben in dit verband maatregelen genomen en zijn over de verdere uitwerking daarvan in gesprek met de belastingdienst.

18. Motorrijtuigenbelasting (MRB)

De registratie van gegevens voor de MRB wordt uitgevoerd door het Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting (CBM) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze aan de provincies af. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee informatieafhankelijk van het CBM. De kwaliteit van de informatie over de ontvangen opcenten per provincie is daardoor niet geheel gewaarborgd en daardoor blijft onzekerheid bestaan over de juistheid en de volledigheid van de ontvangen opcenten.

Er is geprobeerd om ook toegang tot de gegevens van het CBM te krijgen, maar dat is tot dusverre afgewezen.

Ontwikkeling van het risico

Er zijn geen wijzigingen in het beleid; het risico is ook ongewijzigd gebleven.

19. Groningen Airport Eelde

De provincie Drenthe loopt een risico met betrekking tot de baanverlenging van Groningen Airport Eelde. Het Rijk levert een bijdrage van € 18,62 miljoen. Hiermee zijn de kosten gedekt. Alleen de meerkosten door vertragingen in verband met bezwaarprocedures komen ten laste van de regio zelf. In de paragraaf Verbonden partijen gaan wij nader in op Groningen Airport Eelde.

20. Managementcontracten wegen en kanalen

In 2004 is als gevolg van de gestegen tarieven voor apparaatskosten een indexering van 4,9% voor de normkosten toegepast. Doorwerking hiervan in 2005 en volgende jaren zou een aanmerkelijke stijging van de geraamde kosten van het beheer van wegen en kanalen tot gevolg hebben. In deze begroting zijn wij uitgegaan van een gematigde indexering van 2,34% structureel.

Beleid

Wij zullen in de Voorjaarsnota 2005 de indexeringsproblematiek opnieuw bezien.

21. Dividend Essent

Het dividend Essent hebben wij geraamd op € 2,8 miljoen structureel. Hoewel dit tegen de achtergrond van de dividenden uit de afgelopen jaren reëel lijkt, is de omvang van winst van Essent, en daarmee van het voor de aandeelhouders beschikbare dividend, onzeker. Uiteraard kan dit risico zowel negatief als positief zijn.

Op basis van een perspublicatie in maart 2005 is de dividendverwachting over 2004 in totaal € 3,9 miljoen. Hiermee is in de jaarstukken 2004 rekening gehouden.

22. NNBT

Het NNBT is in 2003 failliet gegaan. Verliezen voor de provincie zijn in de jaarrekening van 2003 opgenomen. Wel is een vordering van € 608.956,-- vastgelegd en ingediend bij de curator. Het wachten is op de afwikkeling van het faillissement. De verwachting is dat er bij de afwikkeling weinig tot geen baten zijn, zodat de claims die de provincie bij de curator heeft neergelegd niet zullen leiden tot een (substantiële) uitbetaling.

In verband met de garantstelling van een lening van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) aan het NNBT voor totaal € 386.000,-- is in 2003 een voorziening gemaakt. Het ABP heeft het geld opgevraagd en dit is uitbetaald in 2004. Er zijn geen (verborgen) risico's met betrekking tot het NNBT meer te verwachten.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt om niet-begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken. Het gaat om middelen en mogelijkheden waaruit tegenvallers eventueel gedekt kunnen worden. Wij noemen de volgende componenten van de weerstandscapaciteit van de provincie Drenthe.

- Onbenutte belastingcapaciteit
- Algemene reserves
- Bestemmingsreserves
- Stille reserves
- Onvoorzien

Hiervan komen vooral de post Onvoorzien, maar ook de reserve voor algemene doeleinden en de structurele begrotingsruimte, in aanmerking voor het opvangen van risico's. In het navolgende zijn de componenten van de weerstandscapaciteit nader toegelicht.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit van de provincie Drenthe bestaat uit het verschil tussen de opbrengst bij het maximaal aantal te heffen opcenten en de opbrengst bij het werkelijke tarief. In navolgende tabel is weergegeven hoeveel de belastingcapaciteit per jaar bedraagt vanaf 2005. Daarbij is het tarief van 75,9 gebruikt dat is vastgesteld door provinciale staten bij de vaststelling van de begroting 2005. Het maximumtarief per 1 april 2005 dat door het Ministerie van Financiën is vastgesteld bedraagt voor het tijdvak 1 april 2005 tot en met 31 maart 2006 99,0. Op grond van deze uitgangspunten is de onbenutte belastingcapaciteit als volgt.

Bedragen x € 1.000	2005	2006	2007	2008
Voorgesteld tarief	32.618	34.386	35.449	36.158
Maximaal tarief	39.826	44.828	46.214	47.138
Vershil	7.208	10.441	10.764	10.979

2. Algemene reserves

De algemene reserves van de provincie Drenthe bestaan uit de saldireserve, de reserve voor algemene doeleinden, de reserve Flexibel beleid en de egalisereserve uitvoering Collegeprogramma. Voor het afdekken van de risico's die wij lopen is primair de reserve voor algemene doeleinden van belang, omdat deze reserve als onderdeel van de algemene reserve geen directe bestemming heeft. De omvang van deze reserve (€ 13,9 miljoen) is voldoende, vergeleken met het normbedrag van € 13,2 miljoen (inclusief indexering voor prijsinflatie van 1,25% in 2004) dat wij als provincie hebben afgesproken. Overigens zal in 2005 nader onderzocht worden of de afgesproken norm nog voldoet, afgezet tegenover de risico-ontwikkeling.

De samenstelling en ontwikkeling van de algemene reserves is als volgt.

Bedragen x 1.000 per 31 december	2001	2002	2003	2004
Saldireserve	151	12.460	6.806	6.040
Reserve voor algemene doeleinden	14.622	13.271	13.628	13.901
Reserve Flexibel beleid	8.346	9.337	9.185	9.964
Egalisereserve uitvoering Collegeprogramma	0	0	0	6.300
Totaal algemene reserves	23.119	35.068	29.619	36.205

De algemene reserves zijn toegenomen met € 6,6 miljoen (exclusief resultaat boekjaar 2004). In de saldireserve worden de resultaten van het boekjaar verwerkt. De egalisereserve uitvoering Collegeprogramma is een nieuwe reserve. Deze twee reserves zullen in de loop van de komende jaren gebruikt worden voor de kosten die gemaakt worden ten behoeve van het Collegeprogramma 2003-2007. Van het saldo van € 10 miljoen op 31 december 2004 van de reserve Flexibel beleid, dat bedoeld is voor eenmalige projecten die passen binnen het provinciaal beleid, is € 8,6 miljoen toegewezen aan specifieke projecten maar nog niet besteed of verplicht.

Resultaat boekjaar 2004

Het resultaat over 2004 van € 12.179.000,-- (na bestemming reserves) is voorafgaand aan de bestemming van dit saldo per 31 december 2004 onder de algemene reserves geplaatst.

3. Bestemmingsreserves

De samenstelling en ontwikkeling van de bestemmingsreserves is als volgt.

Bedragen x 1.000 per 31 december 2001	2002	2003	2004
Totaal bestemmingsreserves	32.952	41.950	*44.195

* Het saldo van de bestemmingsreserves per 31 december 2003 is op advies van de accountant gecorrigeerd met de openstaande verplichtingen op dat moment. De provincie Drenthe presenteerde de bestemmingsreserves altijd op kasbasis en op verplichtingenbasis. Dit onderscheid is verdwenen. Bij de invoering van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is bepaald dat alle uitgaven van de reserves via de exploitatie verantwoord moeten worden. Ook moet er een resultaat voor en na bestemming van reserves worden gepresenteerd. Daarom worden alle juridisch afdwingbare verplichtingen vanaf 2004 op dezelfde wijze verwerkt. Ze worden aan het einde van het boekjaar als last verwerkt, waarbij er een kortlopende schuld op de balans ontstaat. De gepresenteerde saldi van de bestemmingsreserves per 31 december 2004 zijn dus inclusief de geboekte verplichtingen. Om de vergelijking te houden met het jaar 2003 zijn de cijfers van de bestemmingsreserves en de kortlopende schulden per 31 december 2003 aangepast (zie ook toelichting op balans).

Alle bestemmingsreserves zijn door provinciale staten bestemd voor een bepaald doel. Alleen voor het afgesproken doel mogen bestedingen plaatsvinden. Alle uitgaven en inkomsten lopen via de exploitatierekening. Bij de begroting worden toevoegingen aan en onttrekkingen aan reserves opgenomen. Dit kunnen afgesproken mutaties zijn, maar ook kunnen dit bijdragen van reserves zijn die dienen voor het opvoeren van jaarbudgetten in de begroting. Dit is een verwachte besteding van de reserve in het boekjaar. Alle mutaties op de reserves worden vanaf 2004 volgens de BBV-voorschriften vermeld bij het Programma financiering en algemene dekkingsmiddelen. Dit maken wij verder nog expliciet zichtbaar door een resultaat voor bestemming en na bestemming van reserves te presenteren. Provinciale staten hebben de bevoegdheid deze bestemming van reserves goed te keuren.

Als de bestemmingsreserves aangesproken zouden moeten worden voor opvang van risico's, betekent dit dat het beoogde doel van de gevormde reserve waarschijnlijk niet gehaald kan worden. Wij houden deze saldi daarom liever buiten de risicoafdekking, maar feitelijk behoren ze hier wel genoemd te worden.

De bestemmingsreserves zijn in 2004 afgenomen met € 5,8 miljoen. De grootste mutaties in de bestemmingsreserves zijn hierna weergegeven.

Bedragen x € 1.000 per 31 december	2003	2004	Mutatie
Reserve Infrastructuur	11.689	562	-11.127
Reserve Investeringsverkeer en vervoer	6.839	10.758	3.919
Reserve Beheer Vaarweg Meppel-De Punt	5.606	6.433	827
Reserve Monitoring voormalige stortplaatsen	0	871	871
Risicoreserve BTW-compensatiefonds	6.599	5.799	-800
Reserve Stimulering gebiedsgericht beleid (per saldo)	0	1.119	1.119

De mutaties zijn toegelicht bij het Programma financiering en algemene dekkingsmiddelen. De toelichting op de besteding van de uitgaven is vermeld bij de programma's waarop de bestemmingsreserves betrekking hebben.

Voor de reserve Stimulering gebiedsgericht beleid vermelden wij hier ook nog dat dit aan het begin van 2004 nog een voorziening was (bestemmingsreserve derden). Inmiddels is de financiële afrekening met het Rijk gemaakt. De overgebleven middelen betreffen de provinciale bijdragen die in de loop van de jaren zijn toegevoegd. Daarom is de voorziening in

2004 omgezet naar een bestemmingsreserve. Provinciale staten zullen in 2005 echter nog een besluit moeten nemen over het eventueel in stand houden van deze reserve en de bestemming hiervoor.

4. *Totaal eigen vermogen*

De ontwikkeling van het eigen vermogen is als volgt.

Bedragen x € 1.000 per 31 december	2001	2002	2003	2004
Resultaat boekjaar	10.902	7.674	5.547	12.179
Totaal algemene reserves	25.675	27.394	29.620	36.205
Totaal bestemmingsreserves	32.952	41.950	*44.195	38.363
Totaal eigen vermogen	69.529	77.018	79.362	86.747

Met ingang van 2004 worden volgens de BBV-voorschriften de bestemmingsreserves derden niet meer als reserve bij het eigen vermogen opgenomen maar bij de voorzieningen. Deze niet-bestede middelen verkregen van derden zijn bestemd voor een specifiek doel. Ze zijn daarom niet vrij aanwendbaar. Bovendien moeten deze middelen worden terugbetaald aan de verstrekker, indien ze niet worden besteed. De bestemmingsreserves derden worden daarom tot de voorzieningen gerekend. Hierbij merken wij op dat het begrip voorzieningen in dit besluit breder wordt geïnterpreteerd dan in artikel 374, boek 2, van het Burgerlijk Wetboek. De voorzieningen van de categorie Bestemmingsreserves derden zijn daarom specifiek voor provincies en gemeenten.

Het totale eigen vermogen van de provincie Drenthe is toegenomen van € 79,4 miljoen naar € 86,7 miljoen. Deze toename bestaat uit:

per saldo onttrokken middelen aan reserves	-/- 4.794.000
rekening saldo 2004	12.179.000
	7.385.000

In vorenstaande tabel is te zien dat de laatste jaren het eigen vermogen zich positief heeft ontwikkeld.

De verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen van de provincie Drenthe per 31 december 2004 bedraagt 57,4%. Dit betekent dat de provincie voor haar financiering steeds meer gebruik kan maken van het eigen vermogen en daardoor minder een beroep hoeft te doen op middelen van derden (vreemd vermogen). Dit is een gunstige vermogensstructuur.

De ontwikkeling van de verhouding eigen vermogen/vreemd vermogen

Bedragen x € 1.000 per 31 december	2001	2002	2003	2004
Eigen vermogen	69.529	77.018	79.362	86.747
Totaal vermogen	134.023	135.940	140.082	151.080
Verhouding EV/VV (in %)	51,9	56,7	56,7	57,4

5. *Stille reserves*

Met stille reserves worden de meerwaarden genoemd van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar direct verkoopbaar zijn indien dit gewenst zou zijn. Bij de provincie Drenthe is sprake van een aantal stille reserves. Wij merken hierbij overigens op dat wij behalve activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, ook activa hebben die niet direct verkoopbaar zijn indien gewenst, terwijl de boekwaarde groter is dan nul. Hierbij denken wij vooral aan de grond-, weg- en waterbouwkundige werken. Dit nuanceert het beeld van stille reserves.

De stille reserves zijn volgens ons aanwezig als aandelen in instellingen. Het gaat daarbij om belangen in de Bank Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Waterschapsbank, de Waterleidingmaatschappij Drenthe, de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij en Groningen Airport Eelde. De totale waarde hiervan is op de balans gewaardeerd als € 853.000,--. De belangrijkste hiervan zijn de aandelen van Essent (gewaardeerd met een waarde van € 633.000,--). Hiervan ontvangt de provincie Drenthe het meeste dividend. Omdat de verkoop van deze aandelen echter nog niet vrij is, is het praktische belang voor de weerstandscapaciteit vooralsnog beperkt. In de toekomst zal dit wel een belangrijke component kunnen worden.

6. *Onvoorzien*

Van het in de begroting opgenomen bedrag van € 431.000,-- voor onvoorzien in 2004 is aan het einde van het boekjaar nog een begroot bedrag van € 305.498,-- over. Op dit bedrag is dus geen aanspraak gemaakt en kan daardoor als onbenutte begrotingsruimte bij de weerstandscapaciteit beschouwd worden.

Conclusie en beleid weerstandsvermogen

In het voorgaande hebben wij een beeld gegeven van de bestaande risico's die wij hebben onderkend en van de weerstandscapaciteit. De risico's blijven redelijk constant. Uit het voorgaande verhaal blijkt dat de financiële risico's bij verstrekte leningen om beleidsmatige redenen en het risico belastbaarheid secundaire arbeidsvoorwaarden is toegenomen. Het risico voor gewaarborgde geldleningen is daartegenover afgenomen. Het blijft echter moeilijk om een goede inschatting te maken van de ontwikkeling van het risico.

Omdat het eigen vermogen in 2004 weer is toegenomen (waaronder een kleine toename van de reserve voor algemene doeleinden) en de ruimte van de onbenutte belastingcapaciteit ook nog steeds ruim is en iets stijgt, gaan wij er vooralsnog van uit dat het geïndexeerde normbedrag voor algemene doeleinden van € 13,2 miljoen (€ 12,6 miljoen, niveau 2002) naast de genoemde overige componenten van de weerstandscapaciteit voldoende zijn in relatie tot de risico's die wij lopen. Overigens zal in 2005 een herijking plaatsvinden. Hierbij zal via een extern onderzoek bekeken worden of de afgesproken norm daadwerkelijk nog voldoet, afgezet tegenover de risico-ontwikkeling.

I.2.3. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatie gemoeid. In de paragraaf die hieraan wordt gewijd, worden de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten daarvan weergegeven. In deze verantwoording wordt verslag gedaan over de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen.

Onder kapitaalgoederen wordt verstaan alle in eigendom van de provincie zijnde goederen met een meerjarig nut. Deze kapitaalgoederen hebben wij als volgt gerubriceerd.

- Wegen
- Kanalen
- Gebouwen

Wegenbeheer

Kengetallen

- 417 kilometer weg
- 15 kilometer parallelweg
- 261 kilometer fietspad
- 28 faunatunnels

Managementraamcontract

Voor het onderhoud van de provinciale wegen is in 1996 een Raamcontract wegenbeheer 1996 tot 2004 opgesteld. In verband met het verlopen van de contractperiode, is voor het onderhoud van de provinciale wegen een Managementraamcontract (beheer) Wegen en Kanalen 2004-2014 opgesteld. Het contract houdt in dat het hoofd van de Productgroep Wegen en Kanalen zich tegenover het college van gedeputeerde staten verbindt het beheer en onderhoud van de Drentse provinciale wegen en vaarwegen tegen een afgesproken kwaliteit en prijs op zich te nemen. Het contract geeft de beschikbare budgetten, de te leveren prestaties en de bevoegdheden en regels in de mandatering weer.

Jaartranche

Naast het raamcontract wordt elk jaar de specifieke jaartranche opgesteld. Hierin worden de actuele gegevens voor het uitvoeringsjaar vermeld die onder meer zijn gebaseerd op een jaarlijkse inspectie van de wegen. Bij deze inspecties wordt de zogenoemde CROW-methode (CROW = Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de verkeerstechniek) gehanteerd om zo objectief mogelijk de verhardingen van het wegennet in kaart te brengen. De jaartranches passen in het financieel meerjarencader van het raamcontract.

Onderhoudsnormen

Met de vaststelling van het raamcontract zijn ook de onderhoudsnormen voor genoemde periode vastgesteld. Met de vaststelling van deze normen wordt gegarandeerd dat aan het eind van genoemde periode het provinciaal wegennet in een redelijke conditie zal verkeren. Voor elk onderdeel wordt beschikt over een beheersprogramma waarin al het cyclische onderhoud wordt gepland en financieel vertaald.

Reserve Wegenbeheer

Voor de dekking van de uit het onderhoud voortvloeiende kosten is een reserve Wegenbeheer ingesteld. De werkelijke onderhoudsuitgaven worden ten laste van deze reserve gebracht. Door deze systematiek komen in de provinciale begroting geen pieken en dalen voor, maar worden de schokken in de onderhoudsuitgaven opgevangen binnen de reserve Wegenbeheer.

Budget voor onderhoud

Het beschikbare budget voor onderhoud in de provinciale begroting wordt berekend op basis van een normbedrag. Dit bedrag wordt jaarlijks met een percentage verhoogd (inflatie-correctie).

Hierna vindt u een overzicht van de kosten van onderhoud van de wegen, zoals opgenomen in de begroting 2004, en de werkelijke kosten.

Verantwoording 2004

Lasten	Begroot 2004	Realisatie 2004
Programma Beheer en onderhoud	11.078.888	13.087.484
	Stand per 1 januari 2004	Stand 31 december 2004
Saldo reserve Wegenbeheer	24	0

Het beheer en onderhoud is nagenoeg volgens plan uitgevoerd. De deklaagvernieuwing van de rondweg om Coevorden is, na enige discussie over “stil asfalt”, in samenspraak met de gemeente verschoven naar 2005. Dit leverde een besparing op van € 880.000,--. De post Onderhoud laat een overschrijding zien. Deze is veroorzaakt doordat binnen de onderhoudsprojecten van beheer en onderhoud wegen een aantal projecten van het MUP zijn uitgevoerd, in totaal voor een bedrag van € 2.000.000,--. Tegenover deze extra kosten zijn overige opbrengsten verantwoord. (Dit zijn de vergoedingen vanuit het MUP voor de uitgevoerde werken.)

Bij het dagelijks onderhoud heeft de gladheidsbestrijding € 120.000,-- meer gekost en zijn er besparingen opgetreden bij onder andere onderhoud kunstwerken, onderhoud beplantingen en openbare verlichting. Per saldo is € 292.000,-- meer uitgegeven dan de bestemmingsreserve groot is. Dit bedrag zal in 2005 met de reserve worden verrekend.

Kanalen

Wat is vermeld ten aanzien van de wegen, is in algemene zin ook van toepassing op de bij de provincie in beheer en onderhoud zijnde kanalen.

Voor het beheer en onderhoud van de provinciale kanalen is een tweetal raamcontracten vastgesteld die voorzien in een behoorlijk beheer en onderhoud.

*Vaarweg Meppel-De Punt**Kengetallen*

Totale lengte is 64 km vaarweg, met daarin opgenomen het Noord-Willemskanaal, de Drentsche Hoofdvaart en het Meppelerdiep.

Jaarcontracten

In de jaarcontracten worden de budgetten die beschikbaar zijn voor het dagelijks onderhoud aangegeven. Hierbij zijn de budgetten verdeeld over een algemeen deel, twee kanaaltrajecten en de gemalen. De te verwachten uitgaven zijn gebaseerd op monitoringscijfers en worden uitgedrukt in kosten per km vaarweg infrastructuur in beheer.

Reserve Beheer vaarweg Meppel-De Punt

Met hetzelfde doel als bij de wegen is een reserve Beheer vaarweg Meppel-De Punt ingesteld. De werkelijke onderhoudsuitgaven worden ten laste van deze reserve gebracht. Door deze systematiek komen in de provinciale begroting geen pieken en dalen voor, maar worden de schokken in de onderhoudsuitgaven opgevangen binnen deze reserve.

Budget voor onderhoud

Het beschikbare budget voor onderhoud bestaat naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag voornamelijk uit bijdragen van derden (Rijk en waterschappen). Opmerking hierbij is dat de vergoeding van het Rijk voor groot onderhoud met ingang van 2024 komt te vervallen.

Verantwoording 2004

Lasten	Begroot 2004	Realisatie 2004
Programma Beheer en onderhoud	3.549.403	3.159.834
Stand per 1 januari 2004		Stand 31 december 2004
Saldo reserve Beheer vaarweg Meppel-De Punt	5.606.213	6.432.271

Het beheer en onderhoud is vrijwel geheel volgens planning verlopen. De geplande verbeteringen aan een aantal bruggen in het Noord-Willemskanaal zijn opgestart en zullen in 2005 worden afgerond. De kosten hiervan komen vrijwel geheel ten laste van 2005. Dit levert een eenmalige besparing op van € 300.000,-- voor 2004. Bij het dagelijks onderhoud zijn geen noemenswaardige financiële afwijkingen. Voor 2004 heeft de indexerings voor het beheer en onderhoud van de, van het Rijk overgenomen, vaarweg Meppel-De Punt een gunstiger uitwerking dan bij de begroting was voorzien, € 237.000,--.

Doordat de lasten lager zijn en de baten hoger dan was begroot, is er € 827.000,-- aan de reserve toegevoegd. Deze toevoeging is binnen programma 0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

*Overige (Zuid-Drentse) vaarwegen**Kengetallen*

De totale lengte is 91 km, waarin zijn opgenomen alle vaarwegen die in het beheer en onderhoud zijn van de provincie Drenthe en die niet vallen onder de vaarweg Meppel-De Punt.

Jaarcontracten

Ook in de jaarcontracten van de overige vaarwegen worden de budgetten die beschikbaar zijn voor het dagelijks onderhoud weergegeven en zijn de budgetten verdeeld over een algemeen deel, twee kanaaltrajecten en de gemalen. Monitoringscijfers leiden tot de begrote uitgaven en worden uitgedrukt in kosten per km vaarweg infrastructuur in beheer.

Voor de grootonderhoudsprojecten wordt jaarlijks een planning gemaakt.

Het voor het onderhoud beschikbaar budget bestaat, naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag, uit bijdragen die van derden (met name waterschappen) worden ontvangen.

Reserve Beheer vaarwegen Zuidoost-Drenthe

De werkelijke onderhoudsuitgaven worden ten laste van deze reserve gebracht. Door deze systematiek, in aansluiting met de eerdergenoemde reserves, komen in de provinciale begroting geen pieken en dalen voor, maar worden de schokken in de onderhoudsuitgaven opgevangen binnen deze reserve.

Budget voor onderhoud

Het voor het onderhoud beschikbare budget bestaat naast een jaarlijks geïndexeerd normbedrag uit bijdragen die van derden worden ontvangen.

Verantwoording 2004

Lasten	Begroot 2004	Realisatie 2004
Programma Beheer en onderhoud	3.176.456	4.070.121
Stand per 1 januari 2004		Stand 31 december 2004
Saldo reserve Beheer vaarwegen	5.781.973	5.140.454
Zuidoost-Drenthe		

Het dagelijks beheer en onderhoud van de vaarwegen in Zuidoost-Drenthe is normaal verlopen. Van het geplande groot onderhoud is een aantal kleinere projecten jaaroverstijgend en lopen dus door in 2005. Voor het inlopen van het achterstallig onderhoud zijn aanbestedingen geweest en worden de werken uitgevoerd in 2005. Voor het groot onderhoud was in het managementcontract een inhaalslag voorzien op de damwandconstructies. Deze heeft voor 2004 tot een overschrijding van het budget geleid van ruim € 900.000,--. Doordat de lasten hoger zijn en de baten hoger dan was begroot, is er op deze doelstelling een tekort van € 657.668,--. Dit tekort is gecompenseerd binnen programma 0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen door een bijdrage van de reserve Zuidoost-Drents vaarwegennet ad € 641.519,-- en een bijdrage van de reserve Exploitatie provinciale zandwinplaatsen ad € 16.149,--. Dit laatste vanwege een bijdrage in het afvoeren en verwerken van grond van het gronddepot Veeningerplas, waarvoor binnen deze doelstelling kosten zijn gemaakt.

Gebouwen

Naast de in de Managementcontracten wegen en kanalen begrepen steunpunten en dienstwoningen, kent de provincie Drenthe nog een tweetal gebouwen waarvan zij het onderhoud heeft. Dit betreft:

- het provinciehuis
- het Drents Museum

Provinciehuis*Onderhoudsplan*

Om op een zo planmatige wijze het onderhoud aan het provinciehuis uit te voeren en de financiële middelen daarvoor beschikbaar te hebben, is door een gespecialiseerd bureau in 2000 een onderhoudsplan opgesteld. Daarbij is gebruikgemaakt van standaard geaccepteerde prijs- en kwaliteitsnormen die gelden in de bouw. Het plan geeft inzicht in de staat van onderhoud, de te verwachten toekomstige onderhoudsbehoefte (voor een termijn van tien jaar) en de daarvoor benodigde financiële middelen. Er is daarbij rekening gehouden met onder meer het feit dat het provinciehuis geen onderhoudsvriendelijk gebouw is, omdat er veel hout- en ijzerconstructies zijn toegepast. Voorts is in het meerjarenonderhoudsplan rekening gehouden met het onderhoud aan het buitenterrein.

Verantwoording

In 2004 was niet veel groot onderhoud gepland, waardoor een relatief groot bedrag gereserveerd kan worden voor komende jaren. Komende jaren staan namelijk grote uitgaven gepland. Enige werkzaamheden zijn in 2004 uitgesteld om desinvesteringen te voorkomen. Het Strategisch huisvestingsbeleidsplan zal in 2005 worden opgepakt en aangepast aan de huidige ontwikkelingen.

Groot onderhoud is gepleegd aan:

- schilderwerk
- aanbrengen van zonwerende beglazing
- lichtlijsten in plaats van sensorlijsten in liften
- 57 m2 toiletvloer vervangen

Toevoeging aan voorziening

Conform de begroting 2004 is er € 351.930,-- toegevoegd aan de voorziening meerjarenonderhoud provinciehuis. Het saldo van deze voorziening bedraagt op 31 december 2004 € 802.792,--.

Drents Museum

Onderhoudsplan

In 2002 heeft een daartoe gespecialiseerd bureau een rapport uitgebracht over het onderhoud van het Drents Museum. Op grond van de uitkomsten van het daarbijbehorende tienjarig onderhoudsplan, evenals een uitgewerkte heldere taakafbakening van verantwoordelijkheden tussen huurder en verhuurder, is het budget vastgesteld dat nodig is om de kwaliteit van het onderhoud van de gebouwen op een goed niveau te houden.

Verantwoording

In 2004 zijn nieuwe gebreken geconstateerd die de komende jaren zullen leiden tot extra investeringen. In 2005 zal het langetermijnonderhoudsplan worden geactualiseerd aan de huidige ontwikkelingen.

Groot onderhoud is in 2004 gepleegd aan:

- schilderwerk
- onderhoudswerken

Toevoeging aan voorziening

Conform de begroting 2004 wordt er € 121.899,-- toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud Drents Museum. Het saldo van deze voorziening bedraagt op 31 december 2004 € 178.683,--.

I.2.4. FINANCIERING

Ten opzichte van de vorige jaarrekening is deze paragraaf aangepast. De paragrafen Financieringspositie en Treasury zijn nu gecombineerd tot een paragraaf.

Het financieringssaldo wordt toegelicht en vervolgens wordt een aantal elementen van het financieringssaldo nader toegelicht, namelijk investeringen in vaste activa, het vermogen en de post Opgenomen langlopende leningen. Daarna wordt nader ingegaan op de rentevisie, de liquiditeitspositie, het risicoprofiel en het gerealiseerde rendement.

Financieringssaldo

Hierna vindt u een overzicht van de investeringen en de financiering, alsmede het financieringssaldo per ultimo (vorig) boekjaar (x € 1.000,--).

	31 december 2003	31 december 2004
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Materiele vaste activa	34.230	34.603
Financiële vaste activa	31.047	40.190
	65.277	74.793
Financiering		
Eigen vermogen	79.362	86.747
Voorzieningen	21.263	18.059
Opgenomen langlopende geldleningen	5.015	4.447
	105.640	109.253
Financieringssaldo	40.363	34.460

Toelichting financieringssaldo

Tussen 31 december 2003 en 31 december 2004 is het financieringsoverschot met € 5.903.000,-- afgenomen tot € 34.460.000,--. Deze afname wordt met name veroorzaakt doordat de financiële vaste activa met € 9.143.000,-- stijgen, terwijl het eigen vermogen met € 7.385.000,-- stijgt en de voorzieningen met € 3.204.000,-- afnemen.

Door de omvangrijke reservevorming is er per 31 december 2004 sprake van een groot financieringsoverschot. Mede door de onzekerheden in de financieringsbehoefte en hogere renteopbrengsten voor kortetermijnuitzettingen, zijn de overtollige middelen uitgezet als deposito's, spaarrekeningen en rentefondsen. Per 31 december was uitgezet € 46.660.000,--. De hieruit voortvloeiende rentevoordelen zijn, met uitzondering van de rente op de rentefondsen, in begrotingswijzigingen toegevoegd aan de beschikbare middelen.

De in de begroting vermelde voorgenomen uitzetting van middelen voor langere periode is nog niet gerealiseerd in verband met de ontwikkeling van de liquiditeitsprognose en mogelijke uitbesteding van de hypotheekportefeuille.

Nadere toelichting investeringen vaste activa

De investeringen kunnen als volgt worden gerecapituleerd.

(x € 1.000,--)	Realisatie 2003	Realisatie 2004
Saldo per 1 januari	40.898	35.520
Investerings	-/-1.745	12.375
Ontvangen bijdragen	-/-1.672	3.714
Afschrijvingen	5.305	8.174
Saldo per 31 december	35.520	36.007

Wat opvalt is dat in 2004 de investeringen vrijwel wegvallen tegen de afschrijvingen en de ontvangen bijdragen. Dat komt met name omdat in 2004 € 5.300.000,-- extra is afgeschreven.

Nadere toelichting van het vermogen

De vermogensstijging ten opzichte van vorig jaar kan in eenzelfde vorm worden weergegeven.

(x € 1.000,--)	Realisatie 2003	Realisatie 2004
Saldo per 1 januari	105.078	79.362
Vermeerderingen	36.231	35.316
Verminderings	29.105	27.931
Saldo per 31 december	112.204	86.747

Het beginsaldo per 1 januari 2004 van € 79.362.000,-- is niet gelijk aan het saldo per 31 december 2003 van € 112.204.000,--. Dit wordt veroorzaakt doordat de bestemmingsreserves ten laste van derden nu onder de post Voorzieningen zijn opgenomen. Daarnaast worden de aangegane verplichtingen per 31 december 2004 ten laste van de reserves gebracht. Hiermee is grotendeels de afname van het eigen vermogen per 31 december 2004 verklaard.

(x € 1.000,--)	Realisatie per 31 december 2003	Realisatie per 31 december 2004
Algemene reserves (inclusief Flexibel beleid)	29.620	36.205
Bestemmingsreserves	45.798	38.363
Bestemmingsreserves derden	31.239	-
Rekeningsaldo	5.547	12.179
Totaal vermogen	112.204	86.747

Zoals reeds aangegeven zijn de bestemmingsreserves per 31 december 2004 onder de post Voorzieningen opgenomen en behoren daardoor niet meer tot het eigen vermogen.

Nadere toelichting opgenomen langlopende geldleningen

Er zijn gedurende 2004 geen langlopende leningen aangegaan. De reguliere aflossing van de opgenomen leningen uit het verleden bedroeg € 568.000,--.

Rentevisie

Over het jaar 2004 gezien is de 1-maands Euribor (gering) gestegen van 2,07% naar 2,12%. Euribor is een Europees rentetarief, dat wordt vastgesteld op basisafspraken tussen de Europese banken.

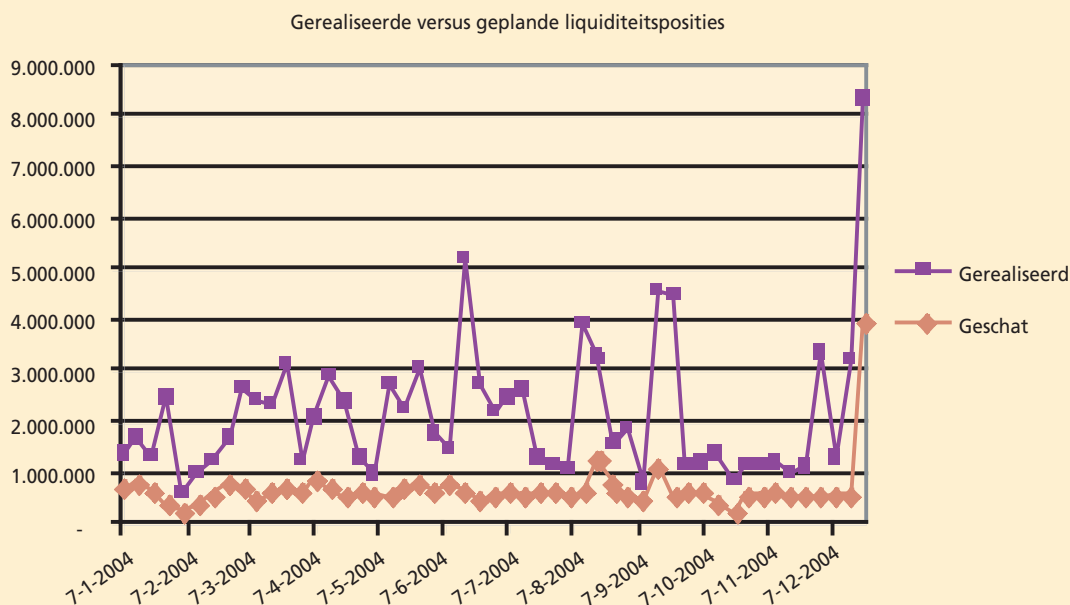
In Nederland bedroeg de inflatie in januari 2005 1,5%. In de eurozone zal, in 2005, de inflatie naar verwachting afnemen van 2,1% naar 1,9%. De korte rente zal op z'n vroegst tegen het eind van 2005 worden verhoogd. De lange rente is, gelet op de economische situatie, op een laag niveau beland en zal naar verwachting op den duur ondanks het gunstige inflatieperspectief wat gaan oplopen (bron: Bank Nederlandse Gemeenten).

De rente op de langere termijn lag in 2004 iets hoger dan de korte rente. Echter, slechts bij het hanteren van veel langere termijnen (meer dan 10 jaar) levert lang geld een rentebonus op. Dit ligt echter buiten de beleidshorizon van de provincie. Conform het beleid zoals geformuleerd in het Treasurystatuut, prevaleert het liquiditeitsargument boven het rendementsargument.

Op grond van het vorenstaande is in 2004 gekozen voor kortetermijnuitzettingen.

Gerealiseerde versus geplande liquiditeitsposities

Een beeld van de gerealiseerde versus geplande wekelijkse liquiditeitsposities is weergegeven in navolgende grafiek.

De verschillen tussen prognose en realisatie worden wekelijks geanalyseerd. Getracht wordt de voorspelbaarheid van de saldi te vergroten. Afwijkingen tussen realisatie en schattingen worden in kwartaalrapportages toegelicht.

Uitzettingen: Gerealiseerd versus gepland risicoprofiel

In verband met het risicoprofiel wordt een drietal analyses opgesteld, te weten de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de kredietrisico op verstrekte uitgezette gelden.

De kasgeldlimiet die bedoeld is om de hoeveelheid kort aangetrokken leningen te begrenzen is ruim onderschreden. In navolgend overzicht is vermeld hoe groot de ruimte per 31 december 2004 was. Omdat in het geheel geen korte geldleningen zijn aangetrokken is de limiet ook niet overschreden.

Kasgeldlimiet 2004

Omschrijving	Per 1 januari
Omvang totale begroting per 1/1 (grondslag)	157.702.001
1. Berekening toegestaan kasgeldlimiet	
In procenten van de grondslag (ministerieel vastgelegd)	7,0
In bedrag Per 31 december	11.039.140
2. Omvang vlottende korte schulden	0
Opgenomen gelden <1 jaar	0
Schuld in rekening-courant	
Gestorte gelden door derden <1 jaar	0
Overige geldleningen, niet vaste schuld	0
3. Vlottende middelen (gedeelte <1 jaar)	8.430.000
Contant geld in kas	3.000
Tegood in rekening-courant	7.267.000
Overige uitstaande gelden <1 jaar	1.160.000
4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal vlottende schuld (= 2 +/- 3)	-/-8.430.000
Toegestane kasgeldlimiet (= 1)	11.039.140
Ruimte (+) of overschrijding (-) (= 1 +/- 4)	19.469.140

De renterisiconorm, bedoeld om een spreiding van het renterisico te bereiken, is gedurende 2004 niet overschreden. In het navolgende is de berekening van de renterisiconorm weergegeven.

Renterisiconorm 2004

Omschrijving	Bedrag
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2 Netto renteherziening op vaste schuld 1a-1b	-
3a Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b Nieuw verstrekte lange leningen	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld 3a-3b	-
5 Betaalde aflossingen	568.000
6 Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7 Renterisico op vaste schuld 2 + 6	-
8 Stand van de vaste schuld per 1 januari	5.015.000
9 Normpercentage volgens ministeriële regeling	20
10 Renterisiconorm (= $8 \cdot 9 / 100$). Minimum	2.500.000
7 Renterisico op vaste schuld	0
11 Ruimte (+) of overschrijding (-) (10-7)	2.500.000

De in de specificaties van Hypotheken ambtenaren en Overige uitgegeven langlopende leningen opgenomen verstrekte leningen zijn hier niet vermeld onder punt 3b, omdat van doorverstrekking geen sprake is.

De kredietrisico's met betrekking tot de uitgezette portefeuille per 31 december 2004 is als volgt.

Risicogroep	Met/zonder hyp. zekerheid	Restantschuld	% van het totaal
Gemeenten en provincies			
Overige publiekrechtelijke lichamen			
Woningbouwcorporaties met garantie WSW			
Financiële instellingen met min. A-rating		46.660.000	100
Overige toegestane instellingen			
Niet toegestane instellingen volgens het Treasurystatuut			
Totaal			100

De uitzettingen per 31 december 2004 waren als volgt samengesteld:

Deposito's	13.861.000
Spaarrekeningen	19.500.000
Obligatiefonds	13.299.000
Totaal	46.660.000

Samenstelling uitzettingen en gerealiseerd rendement

In totaal zijn in geheel 2004 de volgende bedragen aan rente verantwoord, waarbij tevens het begrote bedrag is opgenomen.

Omschrijving	Uitgezet bedrag	Gemiddeld percentage	Rente begroot en ontvangen
Begrote rente over 2004	30.855.000	3	925.664
Loyalis rentefonds		6,05	290.348
Loyalis rentefonds		2,21	85.255
Deposito's		2,20	572.963
Parkeerrekening		2,08	29.674
Ondernemersdeposito ABN-AMRO		2,18	54.556
Ondernemerstopdeposito ABN-AMRO		2,43	60.694
Rente rekeningcourant ABN-AMRO/ BNG/Postbank			47.235
Voorfinanciering grondaankopen			30.000
SNS Internet sparen			144.621
			1.315.346
Verschil begroot en gerealiseerd			389.682

De meeropbrengst is grotendeels gerealiseerd door de dividenduitkering Loyalis-fondsen. Deze uitkering is structureel en is met ingang van 2005 in de begroting opgenomen.

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen

De treasury van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Drenthe is buiten beschouwing gebleven in deze paragraaf. Hierover wordt afzonderlijk gerapporteerd in de jaarrekening van het fonds.

I.2.5. BEDRIJFSVOERING

Organisatieontwikkeling

Uitvoering van het Collegeprogramma 2003-2007 staat centraal bij de organisatieontwikkeling, die voor al vorm krijgt door programmatisch werken en flexibele inzet van personeel.

De wijze waarop wij het flexibel inzetten van medewerkers willen vergroten gaat via drie lijnen.

Ten eerste zullen wij vanuit de bestaande mogelijkheden bevorderen dat medewerkers via hun individuele werkplan (IWP) ook ingezet kunnen worden voor concernprojecten en projecten van andere groepen, zonder dat daarbij hun rechtspositionele situatie verandert. Dit IWP hebben wij in november 2004 ingevoerd.

Een tweede lijn is dat medewerkers vanaf medio 2005 (op basis van de CAO-afspraken) een zogenaamd functiecontract krijgen. Dit is binnen de aanstelling in algemene dienst een tewerkstelling voor een afzienbare periode (bijvoorbeeld een collegeperiode) op een functie. Via het nieuwe (sectorale) HRM-beleid wordt daarbij flankerend sterker ingezet op de loopbaanmogelijkheden van medewerkers.

Ten slotte willen wij in de loop van 2005, in overleg met de vakorganisaties, onze spelregels (het Sociaal statuut) rond reorganisaties verbeteren, zodat wij, met inachtneming van de belangen van medewerkers, sneller kunnen reageren op veranderingen.

De doorontwikkeling van de organisatie heeft het afgelopen jaar vooral in het teken gestaan van het reorganisatieproces Maatstaf, dat in 2005 zal leiden tot een nieuwe inrichting van de staffuncties, inclusief de functies die de control betreffen. In 2004 is het inrichtingsplan voor Maatstaf afgerond, waarna in 2005 de nadere invulling zal plaatsvinden, te beginnen met een veranderplan.

Een verder onderdeel van de organisatieontwikkeling betreft de invoering van de sturingsfuncties. Hieraan is in 2004 verder vormgegeven en de resultaten hiervan worden in 2005 verwacht.

Concerncontrolling

De concerncontrolling heeft het afgelopen jaar nadrukkelijk in het teken gestaan van de verbetering van de sturing en beheersing van de organisatie.

Als onderdelen van een verbeterde besturing en beheersing is in 2004 de Regeling budgethouders vastgesteld en is het Mandaatbesluit herzien. De inrichting van de concerncontrolling is een centraal onderdeel van het reorganisatieproces Maatstaf.

De begroting 2005 is in een aangepaste vorm conform de planning aan provinciale staten aangeboden. Met name de programmabeschrijvingen zijn aangepast aan wensen die door de staten geuit zijn.

De doelstellingen in de begroting 2005 zijn in beperkte mate aangepast. De mogelijk toe te passen indicatoren zijn beperkt aangepast; nadere doorlichting vindt in 2005 plaats.

De professionalisering van het risicomanagement is in eerste aanleg gekoppeld aan het modelleren van de provinciale processen. In 2004 zijn goede vorderingen gemaakt met de

beschrijving van 80% van de meest risicovolle processen. Het project zal op onderdelen worden voortgezet in het eerste kwartaal 2005 en daarna worden ondergebracht in de reguliere bedrijfsvoering. In 2005 wordt aansluitend hierop in samenwerking met de accountant nader vormgegeven aan het rechtmatigheidsmanagement, waarbij ook de risico's op dit punt meegenomen worden.

Personeel en organisatie

In de laatste interprovinciale CAO's zijn veel vernieuwingen afgesproken die nu worden uitgevoerd.

Per 1 januari 2005 is het nieuwe stelsel van regelingen en instrumenten ingevoerd bestaande uit jaargesprekken, beoordelen en belonen, competentie management en ontwikkeling en opleidingen. Het in 2004 opgestelde nieuwe functieboek volgens de methode Fuwaprov (Functiewaarderingssysteem provincies) wordt in 2005 ingevoerd.

Arbeidsomstandigheden

In 2004 is een nieuw reglement en werkwijze geïntroduceerd rond het tegengaan van ongewenst gedrag. Verder zijn de reguliere preventieve activiteiten gecontinueerd.

Juridische kwaliteitszorg

In 2004 is de juridische kwaliteitszorg verder ingebed in de producten en processen van de organisatie. De volgende activiteiten hebben plaats gehad:

- opfriscursus Algemene wet bestuursrecht
- invoering Europese toets in format GS-nota
- audit Statengriffie
- audit Algemene wet bestuursrecht
- uitvoering aanbevelingen juridische kwaliteitszorg op concernniveau

Facilitaire zaken

De huidige telefooncentrale is technisch en economisch afgeschreven. Bovendien vergt een optimale telefonische bereikbaarheid meer technische voorzieningen dan de huidige telefooncentrale kan bieden. De vervanging van de telefooncentrale is in 2004 voorbereid en de kosten zijn in kaart gebracht. In 2005 zal de telefooncentrale vervangen worden.

Eind 2004 is, conform het desbetreffende statenstuk, met de verbouw van de centrale hal gestart in verband met een systeem van toegangsbeveiliging waarmee ook de aan- en afwezigheid van alle interne medewerkers en externe medewerkers/gasten worden geregistreerd. De verbouw is medio 2005 afgerond.

Informatiebeleid en -advies (inclusief innovatieve projecten)

Om een goede uitgangspositie te creëren voor het implementeren van digitale documentaire informatievoorziening, maken wij eerst de huidige structuur (archief en procedures) klaar voor een nieuwe digitale omgeving. De eerste fase van het subsidievolgsysteem is klaar. De tweede fase zal starten in 2005.

In het kader voor het opstellen van een nieuw informatieplan is een inventarisatie uitgevoerd naar bestaande informatiesystemen en voornemens en verwachtingen ten aanzien van nieuwe systemen. Voor het inventariseren en categoriseren is aangesloten bij een interprovinciale methode (interprovinciaal referentiemodel). In samenwerking met andere provincies is in het kader van E-government de provinciale productencatalogus voorbereid. Op 1 april 2005 is de catalogus geplaatst op de internetpagina van de provincie Drenthe (www.drenthe.nl).

Communicatie

Een nieuwe collegeperiode betekent een nieuw Collegeprogramma. Een afgeleide daarvan is de communicatiestrategie voor de jaren 2003 tot begin 2007. Als leidraad hierbij geldt dat burgers, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en andere overheden recht hebben op eerlijke, toegankelijke en volledige informatie.

Met de communicatieadviseur van provinciale staten vindt regelmatig afstemming plaats over ontwikkeling en uitvoering van het communicatiebeleid.

I.2.6. VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

De paragraaf Verbonden partijen is een verplicht onderdeel van de beleidsbegroting en -verantwoording. In deze verantwoording wordt deels verslag gedaan over de uitvoering inzake de verbonden partijen.

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) wordt onder verbonden partijen verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang betekent dat de provincie op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de provincie een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat zij mee kan stemmen. Een financieel belang houdt in dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die zij kwijt is in geval van faillissement. Voorts heeft de provincie een financieel belang indien financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de provincie.

Het begrip Verbonden partijen houdt dus in dat participaties in NV's, BV's, v.o.f.'s, commanditaire vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen hieronder vallen. Ook stichtingen en verenigingen kunnen onder de verbonden partijen vallen, indien de provincie een zetel in het bestuur heeft en financiële risico's loopt. Een stichting of vereniging die jaarlijks subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij. Een eventuele morele verplichting tot betaling in geval van problemen kan het wel verstandig maken de stichting of vereniging in de paragraaf Weerstandsvermogen op te nemen. Indien de provincie een aanzienlijk bestuurlijk, maar geen financieel belang heeft, kan dit belang in het desbetreffende programma genoemd worden. Naast de hiervoor genoemde participaties maken ook deelnemingen, waarbij de provincie aandelen heeft in een NV of BV, deel uit van de verbonden partijen.

Opsomming van de verbonden partijen in onze provincie

Deelnemingen

Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)
 Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)
 Groningen Airport Eelde (GAE)
 Europark Coevorden/Emlichheim Entwicklungsgesellschaft mbH

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)
 Interprovinciaal Overleg (IPO)
 Interprovinciaal Werkgeversverband (IWV)
 Interprovinciale ziektekostenregeling (IZR)
 Bestuursacademie Noord-Nederland (BANN)

Stichtingen/privaatrechtelijke rechtspersonen

Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie

Stichting Drentse Bedrijvenlocaties

Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA)

Stichting Erfgoedhuis van Drenthe

Deelnemingen

Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)

De vennootschap heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de verbetering van de sociaal-economische structuur en de werkgelegenheid in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe. In het kapitaal van de NV NOM kan uitsluitend worden deelgenomen door in Nederland gevestigde publiekrechtelijke lichamen. Hieruit mag de conclusie worden getrokken dat de vennootschap is opgericht om een publiek belang te behartigen. De provincie Drenthe is, evenals de provincies Groningen en Fryslân, voor 0,01 aandeelhouder van de NV NOM. Voor de overige 99,97% is de Staat aandeelhouder.

De commissarissen worden benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) op aanbeveling van onder meer de colleges van GS van de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe. Er is dus geen sprake van een benoemingsrecht. De statuten gaan echter uit van een lid van het college van GS, zodat het recht van aanbeveling in dit geval inhoudelijk weinig verschilt met een benoemingsrecht. Gedeputeerde J.H. Schaap is lid van de Raad van Commissarissen (RvC) en is uit dien hoofde als toehoorder aanwezig bij de AvA (niet stemgerechtigd).

Het belang van de vennootschap verdraagt zich op dit moment met het provinciaal belang, zodat ook hierin geen belemmering wordt gevonden voor de voordracht van een lid van GS in de RvC.

De bijdrage aan de NOM wordt niet geïndexeerd. De bijdrage is € 151.260,--.

Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)

Het betreft hier een vennootschap die tot doel heeft de zorg voor en de instandhouding van de (drink)watervoorziening in haar verzorgingsgebied. Alleen de provincie Drenthe en de gemeenten in deze provincie kunnen aandeelhouder zijn. Het totale aandelenbezit van alle gemeenten bedraagt 50% van de uitgegeven aandelen; de overige 50% is in handen van de provincie Drenthe (provincie 37 aandelen).

De WMD is een structuurvennootschap waarbij één commissaris wordt benoemd door GS; drie door de gemeenten en de overige door de RvC. Deze commissarissen zijn dus commissarissen van overheidswege. Schorsing en ontslag geschiedt volgens de wet door degene die met de benoeming is belast. De commissaris van overheidswege die door GS is benoemd, wordt dus ook door GS geschorst en ontslagen. President-commissaris is gedeputeerde S.B. Swierstra.

De WMD is een vennootschap die vooral een publiek belang moet dienen. Evenals met andere nutsbedrijven het geval is geweest, ontwikkelt ook de WMD zich steeds meer in de richting van een bedrijf dat, niet alleen zelf maar ook via dochterondernemingen, marktgericht werkt.

Over 2003 is een dividend uitgekeerd ter grootte van 5% van het geplaatste kapitaal. Het restant wordt toegevoegd aan de statutaire reserve.

Groningen Airport Eelde (GAE)

Het doel van de vennootschap is de uitoefening van het luchthavenbedrijf, waaronder met name de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het luchthaventerrein. Op dit moment zijn er geen private aandeelhouders. De statuten sluiten de mogelijkheid daartoe echter niet uit.

Bij GAE is minder sprake van een openbaar taakkarakter. Het instandhouden van de luchthaven is van grote betekenis voor de infrastructuur. Uit het doel van de vennootschap, zoals in de statuten omschreven, komt dit aspect niet of nauwelijks naar voren.

De provincie heeft een aanmerkelijk financieel belang in GAE. De uitoefening van de rechten als aandeelhouder en verstrekker van financiële middelen kan voldoende mogelijkheden bieden voor beïnvloeding en toezicht. Het commissariaat behoeft dan ook niet noodzakelijkerwijs te worden vervuld door een bestuurder, maar kan worden vervuld door een derde. Namens de provincie Drenthe is A. v.d. Hek lid van de RvC.

Tot 2002 droegen de regionale aandeelhouders bij in het exploitatietekort voor in totaal 60%. Met ingang van 2003 verstrekken de regionale aandeelhouders jaarlijks een vaste kapitaalbijdrage van totaal € 1.021.005,--. Afgesproken is dat de aandeelhouders tot en met 2012 gezamenlijk jaarlijks een kapitaalstorting doen in het vermogen van de vennootschap ter grootte van € 1.021.005,--. Voor de provincie Drenthe bedraagt deze bijdrage € 308.062,--. Deze bijdrage wordt jaarlijks toegevoegd aan de algemene reserve van GAE.

Aandelenverdeling

Provincie Drenthe	30%
Provincie Groningen	30%
Gemeente Groningen	26%
Gemeente Assen	10%
Gemeente Tynaarlo	4%

Voor 2004 wordt het aantal passagiers geschat op 154.000. In 2003 was dit 178.000. Het aantal vliegbewegingen wordt voor 2004 geschat op 45.000. In 2003 was dit 55.000. GAE geeft werk aan 40,5 formatieplaatsen.

Europark Coevorden/Emlichheim Entwicklungsgesellschaft mbH

Het doel van de vennootschap is de ontwikkeling en vermarkting van het grensoverschrijdend industriegebied Europark Coevorden/Emlichheim ten behoeve van de regionale structuurverbetering in het grensgebied.

Aandeelhouders zijn Nederlandse en Duitse overheden, de NOM en de Niedersächsische Gesellschaft für Landesentwicklung und Wohnungsbau mbH. Voorlopig houdt de vennootschap zich bezig met de ontwikkeltaak. Vanuit die invalshoek heeft de vennootschap een openbaar taakkarakter. Het is de bedoeling dat de vennootschap zich gaat ontwikkelen tot een meer marktgerichte onderneming, een exploitatiemaatschappij die economische risico's loopt.

Provinciale staten (PS) hebben op 20 maart 2002 ten aanzien van de provinciale betrokkenheid bij het Europark het volgende besloten (statenstuk 927):

- het college van GS zal zich - mede gelet op de afspraken in de nota Bestuursfuncties
- terugtrekken uit de RvC en gebruikmaken van het recht een commissaris aan te wijzen buiten de kring van het college;
- de provincie zal, gelet op de omvorming van het Europark naar een risicodragende onderneming, alleen indirect (door middel van een lening aan de NOM) bijdragen aan het stamkapitaal van het Europark.

Beide besluiten zijn inmiddels uitgevoerd. GS hebben een ondernemer aangewezen om namens hen in het RvC zitting te nemen, maar zonder last of ruggespraak. PS hebben besloten een subsidie van € 250.000,-- te verstrekken ten laste van het Economisch structuurfonds aan de NV NOM, op basis waarvan de NOM aandeel neemt in Europark GmbH en daarbij het stamkapitaal aanvult tot € 600.000,--.

Op grond van het vorenstaande kan worden vastgesteld dat er geen sprake meer is van een verbonden partij.

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

Het SNN betreft een samenwerking tussen de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen. De oprichting van het samenwerkingsverband had plaats in 1992. Sedert de oprichting van het SNN is de gemeenschappelijke regeling diverse malen gewijzigd. De meest recente wijziging had plaats in 2003. Bij die gelegenheid werd de Interprovinciale Statencommissie (Ipsc) opgeheven.

Het algemeen bestuur bestaat uit de drie commissarissen en twee gedeputeerden per deelnemende provincie, alsmede een lid van iedere fractie per deelnemende provincie. Daarnaast is er een drietal commissies, die tot taak hebben beraad te hebben en de coördinatie te verzorgen op een drietal beleidsterreinen (economische kerngebieden/versterking marktsector, stedelijke centra en landelijk gebied). Commissaris van de Koningin A.L. ter Beek, gedeputeerden J.H. Schaap en S.B. Swierstra en de directeur-secretaris J. Nauta (adviseur) maken deel uit van het dagelijks bestuur namens Drenthe.

De hoofddoelstelling van het samenwerkingsverband is de samenwerking en het overleg tussen de deelnemende provinciale besturen te verbreden en te intensiveren. Verdere doelstellingen zijn coördinatie van beleid en het opstellen van gezamenlijke standpunten in de richting van rijksoverheid en Europese Unie en het gemeenschappelijk optreden daarbij.

Het algemeen bestuur stelt jaarlijks, gehoord de staten van de deelnemende provincies, een uitvoeringsprogramma (Jaarprogramma Kompas voor het Noorden) vast. Het doel van een jaarprogramma is op basis van de uitvoering in voorgaande perioden en op basis van de ruimtelijke en de economische situatie in het Noorden te komen tot inhoudelijke en/of financiële beleidsbijstellingen. Een jaarprogramma biedt de staten van de deelnemende provincies de mogelijkheid voor een politieke bijsturing. Een jaarprogramma vormt voor de staatssecretaris van economische zaken de basis voor het beschikbaar stellen van een jaarbudget.

De kosten worden door de deelnemende provincies gezamenlijk en in gelijke delen gedragen. Dit betekent ook dat de risico's door de deelnemende provincies (in gelijke delen) worden gedragen. Het kan hierbij ook gaan om risico's die samenhangen met de uitvoering van projecten. Over het algemeen worden hierover nadere afspraken gemaakt, waarbij het risico expliciet wordt toebedeeld aan een deelnemende provincie.

In het Collegeprogramma wordt aangegeven dat Kompas een bouwsteen is voor het Provinciaal omgevingsplan (POP) II. Tevens wordt gesteld dat het college zich wil inzetten voor regionaal economisch beleid en een vervolg op het Kompas voor de periode na 2006. Wat de samenwerking zelf betreft is het college van mening dat de samenwerking met de beide andere noordelijke provincies moet worden voortgezet. De provincie Fryslân is deze mening ook toegedaan, maar wil de mogelijkheid van een verdeling vooraf van de middelen bekijken. De provincie Groningen gaat het verst door te stellen dat zij zich wil inzetten voor een intensivering van de noordelijke samenwerking.

De bijdrage in de uitvoeringskosten bedroeg over 2004 € 363.624,--.

Interprovinciaal Overleg (IPO)

Het IPO heeft als doelen:

1. het behartigen van de belangen van provincies
2. het bieden van een platform voor uitwisseling van kennis en ervaring
3. het stimuleren en entameren van vernieuwingsprocessen binnen de provincies

Iedere provincie heeft het recht voor één zetel in het bestuur een bindende voordracht te doen. De voordracht wordt gemaakt door het college van GS. Daarnaast zijn vijf Drentse statenleden lid van de algemene vergadering.

Naast het bestuur en de algemene vergadering zijn er ook nog commissies, te weten commissies van advies en bestuurscommissies. De adviescommissies bestaan in beginsel uit twaalf leden. Ieder college van GS benoemt uit zijn midden een lid van een adviescommissie.

Het Interprovinciaal werkgeversverband (IWV) is een bestuurscommissie van het IPO. De taken die zij behartigt, liggen op het terrein van arbeidsvoorwaarden. De commissie bestaat uit dertien leden; een voorzitter en één lid per provincie.

Het uitgangspunt van het IPO is dat een slagvaardige en gezaghebbende organisatie, die is geworteld in de twaalf provincies, een basisvoorwaarde is om de (inter)provinciale ambities te realiseren. De provincie Drenthe bevordert de goede positionering van de provincie via deze interprovinciale samenwerking. Slagvaardigheid wordt bewerkstelligd door het actief volgen van ontwikkelingen en tijdig inspelen hierop.

Drenthe vindt dat het IPO klein en slagvaardig dient te blijven, met daarbij een betrokken inzet van de provincie. Drenthe wil deze inzet leveren aangezien zij zorgt voor een goede positionering in de bestuurlijke organisatie van Nederland.

De bijdrage over 2004 van de provincie Drenthe bedroeg € 530.331,--.

Interprovinciale ziektekostenregeling (IZR)

Het belang dat deze gemeenschappelijke regeling behartigt, is het belang van de provincies bij het geven van onderling gelijke aanspraken op vergoedingen van kosten van geneeskundige verzorging ten laste van de bij de provincies betrokken personen en het gezamenlijk dragen van de kosten die het voldoen aan die aanspraken met zich meebrengt.

PS van elke provincie wijzen uit de colleges van GS een mogelijk lid van het algemeen bestuur aan. Direct na hun aanwijzing bepalen de aangewezenen in onderlinge overeenstemming welke zes van hen het algemeen bestuur zullen zijn. De vier overigen zijn dan plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur. Ook de aanvaarding van de functie van plaatsvervangend lid behoeft de goedkeuring van GS van de betrokken provincie. Deze functie is uit hoofde van het ambt en dus is verantwoording verschuldigd aan GS en PS.

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, de plaatsvervangend voorzitter en twee andere leden. Het algemeen bestuur wijst van de andere leden een lid aan uit de provinciale leden en een lid uit de ambtenarenleden. Uit de provincie Drenthe zijn geen leden aangewezen.

Bestuursacademie Noord-Nederland (BANN)

De gemeenschappelijke regeling heeft tot taak de behartiging van het bestuursdienstonderwijs in Noord-Nederland. De staten van elke deelnemende provincie, de raden van de deelnemende gemeenten en de bevoegde organen van de deelnemende waterschappen benoemen uit hun midden één lid van het algemeen bestuur. De staten van de deelnemende provincies kunnen ook de secretaris van hun provincie benoemen tot lid van het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur benoemt uit zijn midden de leden voor het dagelijks bestuur. In het dagelijks bestuur wordt een lid benoemd vanuit een van de drie deelnemende provincies. De directeur-secretaris is benoemd tot lid van het algemeen bestuur. Deze bestuursfunctie wordt vervuld uit hoofde van het ambt. Voor het gevoerde bestuur inzake de BANN zijn GS verantwoordig schuldig aan PS. De provincie Drenthe is op dit moment niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur. Op 3 oktober 2001 hebben PS besloten uit de gemeenschappelijke regeling BANN te treden. Op termijn heeft dit gevolgen voor het lidmaatschap van het algemeen bestuur.

Stichtingen en andere privaatrechtelijke rechtspersonen

Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie

De stichting is opgericht ter uitvoering van een besluit van PS. De stichting heeft vooral tot doel het (doen) verrichten van onderzoek en het geven van onderwijs op het terrein van de regionale economie in het algemeen en de economie van Noord-Nederland. Er is sprake van de behartiging van een publiek belang.

In de statuten is aangegeven dat het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste vier leden. De benoeming van de bestuursleden geschiedt als volgt. Drie bestuursleden worden benoemd door de colleges van GS van Drenthe, Fryslân en Groningen, te weten door iedere provincie één bestuurslid. Eén bestuurslid wordt benoemd door het bestuur van de Faculteit der Economische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen.

Omdat met het besturen van de stichting een openbaar belang wordt behartigd, is het lid van GS dat is benoemd als bestuurslid van de stichting voor het gevoerde bestuur in de stichting verantwoordig schuldig aan PS.

De provincie heeft een subsidierelatie met de stichting.

Stichting Drentse Bedrijfslokaties

De stichting heeft tot doel het stimuleren van de economische activiteiten, werkgelegenheid en bedrijvigheid in de provincie Drenthe. De stichting is opgericht ter uitvoering van een besluit van PS. De stichting is dus opgericht ter behartiging van een openbaar belang. Op grond van de statuten heeft de provincie het recht een bestuurslid te benoemen. Het bestuurslidmaatschap eindigt onder meer door verlies van de kwaliteit of de hoedanigheid waarop het werd benoemd.

Het lid van het college is uit hoofde van zijn ambt bestuurslid van de stichting. Aangezien hij als bestuurslid een openbaar belang behartigt, bestaat er een verantwoordingsplicht aan PS voor het door hem gevoerde bestuur binnen de stichting. Behalve het feit dat de provincie bijdraagt in de kosten van de stichting is er verder geen belangenverstrengeling.

De bijdrage over 2004 bedroeg € 56.602,--.

Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA)

Het doel van de Stichting LMA is om alle meldingen te registreren van binnenlandse transporten van gevaarlijk afval, bedrijfsafval en scheepsafval. De Stichting LMA stelt deze gegevens beschikbaar aan de overheid ten behoeve van de handhaving.

Het bestuur van de Stichting LMA wordt benoemd en ontslagen door de Raad van Toezicht (RvT). Bestuurders kunnen slechts natuurlijke personen zijn. Verder worden in de statuten geen eisen gesteld aan het bestuurslidmaatschap. In het bestuur is onder meer een gedeputeerde van de provincie Drenthe benoemd, namelijk mevrouw T. Klip-Martin. Daarnaast zit mevrouw A. Edelenbosch als gedeputeerde van Drenthe in de RvT.

De bijdrage over 2004 bedroeg € 145.249,--.

Stichting Drents Plateau

De Stichting Drents Plateau (voorheen Erfgoedhuis van Drenthe) is opgericht om de activiteiten te bundelen op het gebied van behoud van culturele waarden, met name op het gebied van landschaps-, dorps- en stadsschoon, monumenten, archeologie, musea, regionale geschiedenis, cultuurtoerisme en (moderne) architectuur. De provincie Drenthe is naast de Vereniging van Drentse Gemeenten en de Stichting Het Drentse Welstandstoezicht medeoprichter van de stichting.

De organen van de stichting zijn de Raad van Bestuur (de directie), de RvT en de Raad van Ondersteuning (RvO). De directie (statutair bestaande uit een of meerdere personen) bestuurt de stichting.

De RvT heeft als taak het toezicht op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken. Alle leden van de RvT worden benoemd en ontslagen door GS, gehoord het advies van de RvO.

Drents Plateau wordt door de provincie ingeschakeld om te adviseren over de cultuurhistorisch en architectonische waarden in het ruimtelijk kwaliteitsbeleid. Dit gebeurt in de Commissie Advisering Ruimtelijke Plannen (CARP), maar ook bij het POP. Voor dit laatste kan worden gedacht aan de ontwikkeling van cultuurhistorische waardekaarten.

Daarnaast vraagt de provincie op grond van de Monumentenwet Drents Plateau om adviezen. Correspondentie met het Rijk gebeurt rechtstreeks door de provincie. De Monumentenwet zal met betrekking tot de archeologie waarschijnlijk in 2004 worden aangepast aan het Verdrag van Malta. Nederland is het enige Europese land dat dit verdrag nog niet heeft geratificeerd.

Drents Plateau is als organisatie nog volop in ontwikkeling. Momenteel wordt nog gewerkt aan een vorm van mandatering van de provinciale subsidieregelingen.

Actualiteit verbonden partijen*Rekenkamer*

Op 3 november 2004 is besloten tot het oprichten van een Rekenkamer, gezamenlijk met de provincies Fryslân en Groningen. De gemeenschappelijke regeling is in werking getreden op 1 januari 2005.

Openbaarvervoerbureau

Op 15 december 2004 is een gemeenschappelijke regeling vastgesteld, gezamenlijk met de stad Groningen en de provincie Groningen. Doel hiervan is het verder ontwikkelen en uitdragen van de betekenis van het openbaar vervoer in de regio Groningen en Drenthe, zodanig dat het sociaal-economisch belang gediend wordt en de toenemende vraag naar mobiliteit kan worden opgevangen.

I.2.7. GRONDBELEID

Op grond van artikel 26 van het Besluit begroting en verantwoording 2004 dient het jaarverslag een uiteenzetting te bevatten over het grondbeleid. De provincie Drenthe voert echter geen (actief) grondbeleid. Wel worden naar behoefte, in relatie tot wegwerkzaamheden, soms stukjes grond aangekocht.

Voorts merken wij op dat de realisering van de ecologische hoofdstructuur (EHS) een afspraak is in het convenant IPO-LNV. Een van de instrumenten voor realisatie van de EHS is verwerving van begrensde natuurgebieden en bestaande natuurgebieden. De provincie realiseert deze aankopen door particuliere terreinbeheerderende natuurbeschermingsorganisaties (Natuurmonumenten en Het Drentse Landschap) hiervoor een aankoopsubsidie te verstrekken. De provincie heeft een regiefunctie als het gaat om de uitvoering van het EHS-beleid, maar koopt zelf geen grond.

II. Jaarrekening

II.1. PROGRAMMAREKENING 2004

Lasten

Lasten	2003	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Restant	V/N	Percentage
P-0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	27.259	8.965	4.863	3.714	1.149	N	76
P-1.0 Provinciale staten	2.068	2.249	2.257	2.407	-150	N	107
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	4.499	4.950	4.956	4.930	26	V	99
P-1.2 Interprovinciale samenwerking	1.427	1.230	1.432	1.496	-64	N	104
P-2.0 Openbare orde en veiligheid	494	421	763	543	220	V	71
P-3.0 Verkeer	15.323	11.119	23.363	14.520	8.843	V	62
P-3.1 Beheer en onderhoud	21.003	17.438	17.836	20.356	-2.918	N	114
P-3.2 Vervoer	25.325	17.587	26.646	29.522	-2.876	N	111
P-4.0 Waterhuishouding	3.104	3.016	3.245	3.122	123	V	96
P-5.0 Milieu algemeen	1.409	2.174	2.752	1.729	1.023	V	63
P-5.1 Bodembeleid	8.201	10.089	10.072	5.300	4.772	V	53
P-5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	4.064	3.507	5.598	3.409	2.189	V	61
P-6.0 Landelijk gebied	1.093	1.339	1.465	1.154	311	V	79
P-6.1 Natuur	5.859	6.225	7.346	6.796	550	V	93
P-6.2 Plattelandsbeleid	4.465	5.491	6.830	5.543	1.287	V	81
P-7.0 Economie	4.241	3.057	6.867	4.128	2.739	V	60
P-7.1 Toerisme en recreatie	4.302	757	2.147	2.129	18	V	99
P-7.2 Landbouw	692	280	330	307	23	V	93
P-8.0 Welzijn	16.595	15.433	16.163	15.944	219	V	99
P-8.1 Sport en Onderwijs	907	820	1.131	959	172	V	85
P-8.2 Cultuur	9.088	8.067	9.124	8.884	240	V	97
P-8.3 Zorg	1.906	1.532	2.531	1.862	669	V	74
P-8.4 Jeugdzorg	20.231	18.573	20.526	21.036	-510	N	102
P-9.0 Ruimtelijke ordening	3.701	3.421	3.849	2.834	1.015	V	74
P-9.1 Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	6.580	3.476	6.627	11.176	-4.549	N	169
Totale lasten	193.836	151.216	188.719	173.800	14.919	V	92

Baten

Baten	2003	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Restant	V/N	%
P-0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	119.795	92.340	90.061	92.263	2.204	V	102
P-1.0 Provinciale staten	0	0	0	5	5	V	0
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	14	10	12	11	-1	N	88
P-1.2 Interprovinciale samenwerking	110	208	49	18	-31	N	37
P-2.0 Openbare orde en veiligheid	10	0	0	0	0	N	0
P-3.0 Verkeer	4.279	3.430	13.695	7.443	-6.252	N	54
P-3.1 Beheer en onderhoud	7.244	4.390	4.788	7.416	2.628	V	155
P-3.2 Vervoer	23.361	16.303	21.789	23.780	1.991	V	109
P-4.0 Waterhuishouding	1.044	780	780	813	33	V	104
P-5.0 Milieu algemeen	22	0	0	14	14	v	0
P-5.1 Bodembeleid	5.863	6.104	6.104	2.517	-3.587	N	41
P-5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	849	45	2.045	752	-1.293	N	37
P-6.0 Landelijk gebied	168	14	265	79	-186	N	30
P-6.1 Natuur	1.182	1.111	1.098	1.389	291	V	127
P-6.2 Plattelandsbeleid	951	1.134	2.134	2.895	761	N	136
P-7.0 Economie	3.349	2.419	3.451	4.452	1.002	V	97
P-7.1 Toerisme en recreatie	33	0	0	4	4	V	0
P-7.2 Landbouw	8	22	23	44	21	V	129
P-8.0 Welzijn	4.738	4.795	4.724	4.757	33	V	101
P-8.1 Sport en Onderwijs	123	113	113	113	0	V	100
P-8.2 Cultuur	1.571	1.142	1.608	1.809	201	V	113
P-8.3 Zorg	50	47	47	51	4	V	109
P-8.4 Jeugdzorg	20.030	17.985	19.942	20.560	618	V	103
P-9.0 Ruimtelijke ordening	23	0	0	91	91	V	0
P-9.1 Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	4.566	2.269	4.469	9.910	5.441	V	222
Totale baten	199.383	154.788	177.197	181.186	3.989	V	102
Resultaat voor bestemming	N.v.t.	3.572	-11.522	7.386	18.908	V	

Mutatie in reserves 2004

	2003	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Restant	V/N	%
Totale lasten	193.836	151.216	188.719	173.800	14.919	V	92
Totale baten	199.383	154.788	177.197	181.186	3.989	V	102
Resultaat voor mutaties in reserves	5.547	3.572	-11.522	7.386	18.908	V	
Mutatie in reserves							
Storting in reserves		6.486	17.130	23.137	6.007	N	
Onttrekking aan reserves		2.914	28.652	27.930	722	N	
Mutatie in reserves (onttrekking)			11.522	4.793	6.729	N	
Resultaat na mutatie in reserves	5.547	6.486	0	12.179	12.179	V	

II.2. TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING 2004

Het rekeningsaldo over het boekjaar 2004 bedraagt € 12.179.000,-- (2003 € 5.547.000,--). Het begrote rekeningsaldo 2004 was per ultimo 2004 € 305.498,-- (post Onvoorzien). In deze paragraaf zal een analyse van het resultaat per programma worden verstrekt.

Het resultaat kan op hoofdlijnen als volgt worden weergegeven.

(x € 1.000,--)	Begroot	Realisatie	Verschil	
I. Apparaatskosten (kosten organisatie)	41.082	40.772	310	V
Overige programmalasten	147.636	133.028	14.608	V
Overige programmabaten	177.197	181.186	3.989	V
II. Overige programmakosten en -baten	-29.561	-48.158	19.026	V
Exploitatiesaldo	11.521	7.386	18.908	V
III. Mutaties in reserves	11.521	4.793	6.729	V
Saldo na mutaties in reserves	0	12.179	12.179	V

I. Apparaatskosten (kosten van de organisatie)

De apparaatskosten vormen de kosten van de organisatie. Deze indirecte kosten worden op basis van ureninzet toegerekend aan de onderscheiden doelstellingen en programma's.

Het resultaat kan op hoofdlijnen als volgt worden weergegeven.

(x € 1.000,--)	Begroot	Realisatie	Verschil	
Apparaatskosten (kosten organisatie)	41.082	40.772	310	V
Bestaat uit:				
Diverse baten en lasten op kostenplaatsen		174	V	
Organisatiekosten/interne producten		263	V	
Activering apparaatskosten op investeringen		189	N	
Verwacht achterblijven/stelpost ca.		62	V	
Totaal		310	V	

I.1. Diverse baten en lasten op kostenplaatsen (€ 174.000,-- V)

Het voordeel op de kostenplaatsen bedroeg € 174.000,--. Het voordeel is ontstaan door ontvangen bijdragen in salariskosten van derden die niet waren geraamd en evenmin tot een ophoging van het budget Tijdelijk personeel hebben geleid.

I.2. Organisatiekosten/interne producten (€ 263.000,-- V)

Het voordeel op de budgetten voor interne kosten van de organisatie (interne doelstellingen) bedroeg € 263.000,--. Voor € 663.000,-- is er sprake van projecten die slechts gedeeltelijk zijn uitgevoerd waardoor het volledige budget niet werd benut. De belangrijkste waren opschonen archief, herhuisvesting beleidsplan en overheveling van weidgraafgeld. Voorts is een tekort ontstaan van € 250.000,-- op arbeidsvoorwaarden. Dat krediet is bedoeld voor (incidentele) vergoedingen voortvloeiende uit arbeidsvoorwaardenregelingen. Het betreft vergoedingen voor studiekosten, hardheidsclausule IZR, overwerk en kosten als gevolg van pc-privé-, fiets-privéprojecten.

I.3. Activering van apparaatskosten op investeringen (189.000,-- N)

Niet alle personele kosten worden als last in de exploitatie meegenomen. De ambtelijke inzet voor de realisatie van investeringsprojecten (voornamelijk projecten uit het Meerjarenuutvoeringsprogramma (MUP) verkeer en vervoer) wordt als een component van de investering beschouwd en daarmee op de balans als een onderdeel van de waarde van de vaste activa verantwoord. De provincie voert hierin een voorzichtig beleid door alleen die personele inzet te activeren die samenhangt met de civiel-technische aspecten van het project. De beleidsmatige inzet rond dergelijke projecten wordt volledig als een exploitatielast verantwoord.

In de begroting was voor € 1.436.000,-- rekening gehouden met de activering van personele lasten op investeringen en werken derden. In werkelijkheid is in 2004 € 1.247.000,-- aan personeelslasten geactiveerd. Dit betekent dat € 189.000,-- meer aan personele lasten ten laste van de exploitatie is gekomen.

(x € 1.000,--)	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Geactiveerde apparaatskosten	900	918	626	1.810	1.068	1.247

I.4. Verwacht achterblijven van de apparaatskosten, stelposten en niet-toegerekende apparaatskosten (62.000,-- V)

In de primaire begroting is op voorhand een taakstellend voordeel in de kostenverdeelstaat ingeboekt van € 244.000,-- Dit bedrag voor “verwacht achterblijven van de apparaatskosten” is het resultaat van een taakstellende bezuiniging van 7 fte als gevolg van proBIS. De taakstellende formatiereductie is per 1 januari 2005 gerealiseerd.

Voorts was een stelpost geraamd in verband met de werkgeversbijdrage premiespaarregeling ad € 175.000,-- en bedragen de niet specifiek benoemde apparaatskosten € 131.000,--.

I.5. Toerekening apparaatskosten aan doelstellingen/programma's

Vorengenoemde apparaatskosten zijn op basis van ureninzet toegerekend aan de doelstellingen van beleid en programma's. Deze toerekening heeft geen invloed op het resultaat (voor bestemming).

Hierna treft u een recapitulatie aan van de verschillen tussen de toegerekende apparaatskosten aan programma's op begrotingsbasis ten opzichte van de realisatie 2004.

Overzicht apparaatskosten per programma

Programma	Budget	Realisatie	Restant	V/N	Percentage
P-0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	3.433	1.784	1.649	V	52
P-1.0 Provinciale staten	1.657	1.985	-328	N	120
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	4.670	4.672	-2	N	100
P-1.2 Interprovinciale samenwerking	522	628	-106	N	120
P-2.0 Openbare orde en veiligheid	275	452	-177	N	165
P-3.0 Verkeer	2.417	2.750	-333	N	114
P-3.1 Beheer en onderhoud	5.491	5.749	-258	N	105
P-3.2 Vervoer	656	872	-216	N	133
P-4.0 Waterhuishouding	1.396	1.387	9	V	99
P-5.0 Milieu algemeen	903	847	56	V	94
P-5.1 Bodembeleid	3.242	2.808	434	V	87
P-5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	3.350	3.026	324	V	90
P-6.0 Landelijk gebied	882	805	77	V	91
P-6.1 Natuur	2.035	2.369	-334	N	116
P-6.2 Plattelandsbeleid	2.114	2.002	112	V	95
P-7.0 Economie	1.792	2.194	-402	N	122
P-7.1 Toerisme en recreatie	253	404	-151	N	160
P-7.2 Landbouw	178	159	19	V	89
P-8.0 Welzijn	1.175	1.388	-213	N	118
P-8.1 Sport en Onderwijs	120	133	-13	N	111
P-8.2 Cultuur	771	893	-122	N	116
P-8.3 Zorg	469	578	-109	N	123
P-8.4 Jeugdzorg	383	280	103	V	73
P-9.0 Ruimtelijke ordening	2.853	1.998	855	V	70
P-9.1 Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	292	614	-322	N	211
P-0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen (verwacht achterblijven)	-244	0	-244	N	0
Totaal apparaatskosten	41.085	40.777	308	V	

II. Overige programmakosten en -baten

Welke verschillen per programma deden zich nog meer voor? In navolgende tabel worden de verschillen in de programmabaten en -lasten (per saldo en na aftrek van de apparaatskosten) weergegeven.

Analyseresultaat (verschillen ten opzichte van de begroting na wijziging)

Netto saldi (lasten minus baten)	Saldo	II. 1 Afschr.	II.2 Rente	II.3 Overh	II.4 App/afs	II.5 Div	II.6 Reserv
P-0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen (per saldo inkomst)	1.947		-442			3.502	-1.109
P-1.0 Provinciale staten	182					162	
P-1.1 Bestuurlijke aangelegenheden	26	-1		21		0	
P-1.2 Interprovinciale samenwerking	11					0	
P-2.0 Openbare orde en veiligheid	397			170		225	
P-3.0 Verkeer	2.924	749	540	1.430	-1.238	173	1.237
P-3.1 Beheer en onderhoud	366		19		250	-72	169
P-3.2 Vervoer	-669	-403	-261			0	
P-4.0 Waterhuishouding	147			23	-13	-86	245
P-5.0 Milieu algemeen	981			219		672	72
P-5.1 Bodembeleid	751			534	-236	-766	1.236
P-5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer	572			4		303	250
P-6.0 Landelijk gebied	48					37	20
P-6.1 Natuur	1.174				41	172	816
P-6.2 Plattelandsbeleid	1.936	62	63	395		140	1.375
P-7.0 Economie	4.142			1.808		968	1.347
P-7.1 Toerisme en recreatie	173					253	-83
P-7.2 Landbouw	25						
P-8.0 Welzijn	465			392		23	18
P-8.1 Sport en Onderwijs	185			196		0	
P-8.2 Cultuur	563	9	-2	230	-59	311	87
P-8.3 Zorg	783			463		-87	361
P-8.4 Jeugdzorg	5					0	
P-9.0 Ruimtelijke ordening	251			100		136	-27
P-9.1 Volkshuisvesting/stedelijke vernieuwing	1.214						1.208
Resultaat voor bestemming	18.598	416	-83	5.985	-1.255	6.066	7.222
Reserve mutaties voortvloeiende uit de kostenverdeelstaat							23
Mutatie flexibel beleid met betrekking tot vaarverbinding							
Zuidlaardermeer - Oost-Groningen							470
Totaal mutatie reserves							6.729

II.1. Toegerekende afschrijvingen aan programma's (€ 416.000,-- V)

De totale afschrijvingen bedroegen € 8.573.000,--, inclusief € 5.300.000,-- aan extra afschrijvingen overeenkomstig de begroting op de doelstellingen Verbeteren infrastructuur voor het goederenvervoer en Veilige bereikbaarheid in leefbaar Drenthe. De realisatie hierop bedroeg € 8.174.000,--. Op de beleidsprogramma's trad een voordeel op van € 416.000,-- (begroot € 7.401.000,--, realisatie € 6.985.000,--). Hierbij moet worden opgemerkt dat een deel van de verschillen op kapitaallasten wordt verrekend met bestemmingsreserves.

II.2. Rente langetermijnnuitzettingen en toerekening aan kapitaalslasten aan programma's € 83.000,-- N)

De ontvangen rente op uitgezette leningen was € 120.000,-- hoger dan begroot als gevolg van aflossingen en het verstrekken van nieuwe leningen aan RTV Drenthe en Astron in verband met Lofar. Daartegenover staan echter lagere inkomsten uit ambtelijke hypothecaire leningen ad € 157.000,--.

De totale toegerekende rente was begroot op € 3.016.000,-- (inclusief sluitpost kostenplaats rente bij doelstelling financiering en algemene dekkingsmiddelen). De realisatie bedroeg € 3.052.000,--.

Overeenkomstig de afschrijvingen is een deel van de rente toegerekend aan de apparaatskosten.

De aan beleidsprogramma's toegerekende rente bedroeg € 2.676.000,--, terwijl de rente op € 2.595.000,-- was begroot. Hierdoor trad op de verschillende beleidsprogramma's een voordeel op van € 83.000,--.

In de toerekening aan programma's zitten verschillen ten opzichte van de begroting.

II.3. Overgehevelde voordelige saldi van 2004 naar 2005 op programma's (€ 5.986.000,-- V)

Het grootste deel van het rekeningresultaat is ontstaan door niet-bestede middelen van projecten, die nog niet gestart of nog niet afgerond zijn in het afgelopen boekjaar. Omdat het projecten zijn waarover reeds is besloten en die in uitvoering zijn, is verzocht om het resultaat 2004 te bestemmen voor het vervolg in de uitvoering van deze projecten. In 2005 wordt het restantbudget dan weer beschikbaar gesteld.

Voor € 572.000,-- deed dit zich voor op apparaatskosten. Voorgesteld is om in totaal € 6.558.000,-- ten laste van het resultaat 2004 en in 2005 de restantbudgetten ter beschikking te stellen.

In een laat stadium zijn nagekomen voorstellen voor budgetoverheveling alsnog voorgedragen. In deze analyse zijn deze vermeld in paragraaf II.5. Volledigheidshalve is de specificatie van dit bedrag ook in deze paragraaf vermeld. (€ 897.000,--)

In totaal is voor € 7.456.000,-- verzocht voor overheveling. Dit betrof:

uitvoering Collegeprogramma	4.709.000
projecten in uitvoering	1.339.000
gedekt door inkomst derden	510.000
nagekomen voorstel/overheveling	897.000
	7.456.000

Hierna treft u een specificatie aan van de overgebleven middelen en voorstellen tot overheveling.

Programma	Doelstelling	Uitvoering Collegeprogramma	Budget	Realisatie	Verschil	Overheveling
2.0	32101	Bijdrage in oefencentrum RBD	50.000	-	50.000	50.000
3.0	33003	Tunnel Scharreveld	700.000	150.217	549.783	549.783
3.0	33003	Reconstructie wegvak Verlengde Hoogeveensche Vaart- N37	700.000	7.885	692.115	692.115
5.0	35005	Projecten warmte-/koudeopslag	25.000	9.860	15.140	15.140
5.0	35005	Klimaatconferenties	45.000	-	45.000	45.000
5.0	35005	Uitvoeringsprogramma BIO-massa	60.000	-	60.000	60.000
5.0	35005	LED-project	100.000	878	99.122	99.122
5.1	35202	Bijdrage sanering gasfabrieksterreinen	500.000	-	500.000	500.000
7.0	37106	Bijdrage Revitalisering bedrijventerreinen/parkmanagement	200.000	-	200.000	200.000
7.0	37106	Kosten Actieprogramma ICT	50.000	74.465	24.465	-
7.0	37106	Bijdragen Actieprogramma ICT	1.950.000	654.815	1.295.185	1.270.720
7.0	37107	Provinciale Agenda onderwijs en kennisinfrastructuur	500.000	162.389	337.611	337.611
6.2	37108	Projecten Agenda voor de Veenkoloniën	339.000	131.195	207.805	200.000
8.1	38101	Provinciale Agenda onderwijs en kennisinfrastructuur	300.000	104.000	196.000	196.000
8.3	38701	Bijdrage totstandkoming multifunctionele dienstencentra	450.000	507	449.493	449.493
KVD	13800	Kosten handhavingsproject	50.000	5.660	44.340	44.340
Totaal			6.019.000	1.301.871	4.717.129	4.709.324

Programma	Doelstelling	Projecten in uitvoering	Budget	Realisatie	Verschil	Overheveling
KVD	22303	Overige goederen en diensten (Concernproject procesmodellering)	100.000	91.961	8.039	8.039
KVD	22401	"Weidgraafgelden"	99.960	-	99.960	99.960
KVD	22801	Herhuisvesting Beleidsplan	177.959	82.908	95.051	95.051
KVD	22807	Kosten opschonen archief	338.151	47.253	290.898	290.898
KVD	22814	Schrijf- en bureaubehoeften (Inkoopdiagnose)	73.336	39.707	33.629	33.629
1.1	31604	Uitbesteed onderzoek	21.400	-	21.400	21.400
2.0	32001	Uitvoering ontwikkeling Risico kaart	267.177	30.733	236.444	65.000
2.0	32101	Project Externe veiligheid	31.722	-	31.722	31.722
2.0	32101	Project Integraal veiligheidsbeleid	23.603	359	23.244	23.244
3.0	33003	Knelpunten infrastructuur EHS	500.000	311.878	188.122	188.122
4.0	34004	Regiefunctie waterhuishouding	60.000	37.098	22.902	22.902
5.1	35201	Vermijding risico's op verontreiniging en aantasting	200.000	1.978	198.022	34.000
5.2	35502	Certificering kwaliteitszorgsysteem (ISO)	18.960	14.510	4.450	4.450
6.2	36005	Uitvoeringskosten Plattelandsbeleid	1.098.000	903.045	194.955	194.955
9.0	39101	Versterking sociale component in POP II	220.530	120.257	100.273	100.273
8.2	38304	Bijdrage Drents Museum	2.934.881	2.708.052	226.829	-
8.2		(Klimaatbeheersingsinstallatie Drents Museum)	-	-	-	80.564
8.2		(Beheer collectie Stichting Schone Kunsten)	-	-	-	45.000
Totaal			6.165.679	4.389.739	1.775.940	1.339.209

Programma	Doelstelling	Uitgaven gedekt door inkomsten derden	Budget	Realisatie	Verschil	Overheveling
2.0	32001	Regionaal Platform Criminaliteitsbestrijding	-	-	-	10.000
2.0	32001	Bijdrage Rijk Platform Criminaliteitsbestrijding	-	-	-	10.000-
5.2	35402	Geluidskaarten	-	-	-	40.000
5.2	35402	Geluidskaarten	-	-	-	40.000-
8.2	38403	Kosten pilot Interculturalisatie	10.200	-	10.200	10.200
8.0	38405	Kosten pilot Vrijwilligerswerk	12.961	536	12.425	12.425
8.0	38405	Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk	357.279	7.575	349.704	349.704
8.0	38406	Subsidiëring herstructurering bibliotheekwerkzaamheden	247.843	245.335	2.508	2.508
8.0	38406	Bijdrage Rijk herstructurering bibliotheekwerkzaamheden	157.843-	160.416-	2.573	2.573
8.0	38407	Kosten pilot Welzijn en platteland	14.718	-	14.718	14.718
8.2	38303	Subsidiëring versterking cultuureducatie in primair onderwijs	38.161	-	38.161	38.161
8.2	38303	Bijdrage in werkconferenties cultuureducatie primair onderwijs	15.000	-	15.000	15.000
8.2	38304	Stichting Drents Plateau (Uitvoering MUSeum Inventarisatieproject)	780.169	756.169	24.000	24.000
8.2	38304	Projectsubsidies Belvédère	121.587	104.251	17.336	17.336
8.2	38304	Bijdrage Rijk projectsubsidies Belvédère	121.587-	131.587-	10.000	10.000
8.3	38701	Kosten pilot Zorg en welzijn	14.738	1.559	13.179	13.179
			1.333.226	823.422	509.804	509.804

Programma	Doelstelling	Nagekomen voorstel over te hevelen bedragen	Budget	Realisatie	Verschil	Overheveling
1.0	31000	Bijdragen kosten statenfracties	390.959	303.789	87.170	22.035
2.0	32101	Kosten opleidingen en oefeningen	102.470	48.122	54.348	10.500
5.0	35005	Uitvoering Nota energiebeleid	271.349	228.194	43.155	43.155
5.0	35005	Uitvoering Afvalpreventie en energiebesparing provinciehuis	539.069	4.975	534.094	115.000
5.2	35501	Kosten veiligheid en vergunningverlening	156.500	34.075	122.425	122.425
5.2	35501	Kosten projectvoorstel Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	50.000	-	50.000	50.000
5.2	35501	Bijdrage Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	156.500	-	156.500	156.500
6.0	36002	Kosten databestand flora- en faunagegevens	1.000	572	428	428
7.1	37109	Promotie toeristische sector	418.000	221.695	196.305	196.305
9.0	39103	Digitalisering toetsing ruimtelijke plannen	141.905	67.973	73.932	73.932
9.0	39103	Bijdragen derden digitalisering bestemmingsplannen	-	47.647-	47.647	47.647
KVD	12800	Dienstkleding	26.126	12.271	13.855	13.855
KVD	22701	Kosten ICT-projecten (Opstellen nieuw informatieplan)	167.688	141.941	25.747	25.747
KVD	22801	Bedrijfsinterne Milieuzorg	30.000	9.710	20.290	20.290
Totaal			2.451.566	1.025.670	1.425.896	897.819
Totaal over te hevelen						7.455.819

II.4. Dekking apparaatskosten en afschrijvingen door reserves (€ 1.255.000,-- N)

Een aantal apparaatskosten en afschrijvingen worden gedekt door reserves. Verschillen in deze apparaatskosten en kapitaallasten per programma leiden dus niet tot een resultaat, maar worden vereffend met specifieke bestemmingsreserves. Voor een overzicht van deze vereveningen verwijzen wij naar vorenstaande tabel.

*II.5. Diverse verschillen (€ 6.066.000,-- V)***P-0.0 Financiering en algemene dekkingsmiddelen**

De raming van de uitkering uit het Provinciefonds 2004 is opgenomen in de Najaarsstukken 2004 en gebaseerd op de Junicirculaire 2004. In de rekening is rekening gehouden met de Maartcirculaire 2005	€ 839.000
De bijdrage aan de voorziening Spaarregeling compensatieverlof was niet geraamd	€ -160.000
Meeropbrengst is voornamelijk gerealiseerd door dividenduitkering van Loyalis-fondsen	€ 390.000
Rentetoevoeging aan voorzieningen	€ 514.000
De realisatie van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting is in overeenstemming met hetgeen op grond van de theoretische opbrengsten, berekend over de stand van het wagenpark eind 2003 en eind 2004. Oorzaak van de meeropbrengst ten opzichte van de raming is nagenoeg geheel gelegen in een nog steeds doorzettende verschuiving naar zwaardere gewichtsklassen	€ 934.000
Onvoorzien	€ 308.000
Diverse verschillen op financiële middelen	€ 39.000
De hogere dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten	€ 329.000
Nagekomen facturen	€ - 89.000
Afroming winst werken derden	€ 398.000
	€ 3.502.000

P-1.0 Provinciale staten

Het budget ter ondersteuning van het duaal functioneren van de staten is voor 65% uitgeput	€ -135.000
Budget fractieassistentie is door fracties niet maximaal benut, daarnaast najleffect omdat niet alle declaraties van het vierde kwartaal waren aangeleverd	€ 87.000
Vrijval van niet meer openstaande verplichtingen opgenomen voor onder andere Symposium 2030 plus advisering en ondersteuning van Onderzoekscmissie Noord-Nederlands Bureau voor Toerisme (NBBT)	€ 40.000
	€ 162.000

P-2.0 Openbare orde en veiligheid

De directe kosten komen lager uit dan begroot vanwege een lagere besteding ten behoeve van de risicokaart.	
Voor projectafwikkeling wordt € 65.000,-- overgeheveld naar 2005	€ 171.000
De begrotingspost Oefeningen is deels niet gebruikt	€ 54.000
	€ 225.000

P-3.0 Verkeer

Permanente verkeertseductaie	€ 12.000
Programmakosten VVP	€ 71.000
Kosten voorgaand boekjaar	€ 46.000
Mobiliteit	€ 44.000
	€ 173.000

P-3.1 Beheer en onderhoud

Er is in 2004 € 220.000,-- onttrokken aan het Fonds wegnnet om het tekort van 2003 te egaliseren	€ 220.000
Er is in 2004 een tekort van € 292.000,-- ontstaan op het wegenbeheer dat ten laste van de algemene middelen is gekomen en in 2005 zal worden verrekend met de reserve	€ 292.000
	€ -72.000

P-4.0 Waterhuishouding

In 2003 is te veel BTW toegerekend aan de reserve Grondwaterfonds. De heffingen moeten de werkelijke kosten dekken inclusief de BTW. De werkelijke BTW bleek lager uit te vallen dan begroot

€ - 86.000

P-5.0 Milieu algemeen

Overschot op de Uitvoering afvalpreventie en energiebesparing binnen het huisvestingsplan, saldo in 2004 beschikbaar gesteld maar niet in 2004 gerealiseerd	€	534.000
Budget eind 2004 ter beschikking gesteld voor uitvoering Nota energiebeleid maar nog niet besteed	€	43.000
Van de kosten uitvoering Energienota wordt € 32.000,-- gedekt door een bijdrage uit de reserve Flexibel beleid	€	32.000
Vrijval van niet meer openstaande verplichtingen	€	63.000
	€	672.000

P-5.1 Bodembeleid

Van het budget is in het kader van de herziening PMV € 34.000,-- beschikbaar gesteld voor activiteiten ten behoeve van onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt; dit bedrag wordt overgeheveld; het restant na aftrek realisatie naar algemene middelen	€	164.000
Bijdrage Landelijk Meldpunt Afvalstoffen; hier is minder tijd aan besteed dan was voorzien in verband met wijziging van de bevoegdheden	€	24.000
Afwikkeling subsidie voorgaande jaren eveneens lager dan voorzien	€	24.000
Kosten voorgaand boekjaar en laboratorium	€	17.000
Nagekomen kosten bodemsanering	€	-575.000
Stichting Bodemsanering Bedrijfsterreinen	€	113.000
BTW-voordeel Bodemsanering	€	289.000
Correctie voorgaande jaren bodemsanering	€	-822.000
	€	-766.000

P-5.2 Vergunningverlening en handhaving milieubeheer

Vanwege late toekenning rijksbijdragen zijn nog maar weinig subsidiebeschikkingen afgegeven voor het uitvoeringsprogramma externe veiligheid	€	157.000
Daardoor ook minder gerealiseerd dan begroot op:		
- kosten veiligheid en vergunningverlening	€	122.000
- kosten projectvoorstel uitvoeringsprogramma externe veiligheid	€	50.000
Hogere advertentiekosten dan begroot	€	- 53.000
Kosten werkzaamheden vergunningverlening en handhaving hoger dan begroot	€	- 32.000
Bij handhavingssituaties minder zaken dan voorzien die noopten tot laboratoriumonderzoeken	€	43.000
Opbrengsten uit subsidie provincie Overijssel 13/m en in verband met opheffing NAO 28/m	€	41.000
Nog te ontvangen subsidie Rijk voor bijdrage Externe veiligheid	€	- 25.000
	€	303.000

P-6.0 Landelijk gebied

Modernisering natuurinformatie; betreft meerjarenbudget; door aanloopproblemen en ziekte is de planning voor 2004 uitgelopen waarvoor een deel van de afrondende werkzaamheden pas eind 2004 of begin 2005 kon worden opgedragen	€	37.000
--	---	--------

P-6.1 Natuur

De BTW kan worden gedeclareerd bij de Stichting Nationaal Groenfonds, hetgeen een voordeel oplevert van de drie nationale parken	€	41.000
Ontvangen rijksmiddelen als dekking voor de toegerekende apparaatskosten Flora- en Faunawet	€	99.000
Bijdragen ten behoeve van aankoop natuur- en recreatiegebieden die niet meer benodigd zijn	€	32.000
	€	172.000

P-6.2 Plattelandsbeleid

Financiële afronding van de SGM-subsidie valt gunstiger uit; de werkelijke projectkosten zijn lager dan begroot	€	21.000
Afwikkeling voorgaande jaren	€	16.000
Afboeken verplichting Herinrichtingsplan Emmen; vanwege geen duidelijkheid over toezegging en afwikkeling	€	103.000
	€	140.000

P-7.0 Economie

Kosten uitvoering samenwerkingsovereenkomst NHI te hoog gebudgetteerd	€	43.000
Voorziening gemaakt voor de restantvordering op de Europese Commissie in verband met afrekening LEADER-2-programma omdat niet 100% zeker is dat de provincie het restantbedrag zal ontvangen	€	- 99.000
Afwikkeling voorgaand boekjaar, vordering afgeboekt op de Europese Commissie; gemaakte kosten reeds door derden vergoed	€	- 54.000
Groningen Airport Eelde ontvangt tien jaar lang een vaste bijdrage van € 308.068,-- per jaar met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2003. Saldo betreft het verschil tussen het nieuwe bedrag van 2003 en het reeds betaalde bedrag in 2003	€	- 22.000
Over 2004 is op basis van een perspublicatie van Essent meer dividend verantwoord dan begroot	€	1.100.000
	€	968.000

P-7.1 Toerisme en recreatie

De Stichting Promotie Toeristische Sector verkeert nog in pril stadium; projectaanvragen zijn achterwege waardoor het budget niet volledig benut is	€	197.000
Van het krediet Recreatie en toerisme zijn minder projecten geweest dan in vorige jaren	€	19.000
Opschonen en afwikkelen van restanten verplichtingen	€	37.000
	€	253.000

P-8.0 Welzijn

Vanwege stakend provinciaal beleid voor activiteiten Zuid-Afrika en Roemenië	€	62.000
In 2004 geen honorering aanvragen Subsidieregeling vrouwenemancipatie; regeling enigszins achterhaald	€	23.000
Afwikkelen subsidies vorige boekjaren	€	15.000
Uit de Subsidieregeling deskundigheidsbevordering vrijwilligers is minder subsidie verleend dan begroot	€	25.000
Nabetaling subsidie 2002 PBc; de subsidies 2003 zijn begroot in 2004 door verplichting	€	- 80.000
Kosten advocaat en notaris inzake de geldlening voor RTV Drenthe	€	- 22.000
	€	23.000

Totaal P-8.2 Cultuur

Theaterwerkplaats Hek van de Dam heeft haar werkzaamheden opgeschort, waardoor begrote bedrag terugvloeit naar de algemene middelen	€	27.000
De bijdrage uit het Fonds beeldende kunst is hoger uitgevallen dan begroot omdat een aantal posten hiermee verrekend is	€	43.000
Het voordeel op afwikkeling voorgaande dienstjaren komt voort uit de terugbetalingen van subsidies door Stichting Kunst&Cultuur Drenthe die wegens tekort aan personeel projecten niet volledig heeft kunnen uitvoeren	€	83.000
Afwikkeling subsidies participatie cultuuruitingen vorige boekjaren	€	63.000
Van het positieve saldo wordt € 80.500,-- meegenomen voor restantgelden klimaatbeheersing Drents Museum en € 45.000,-- voor restauratie en beheer van de collectie Stichting Schone Kunsten rond 1900. Restant naar de algemene middelen	€	101.000
Afwikkeling subsidies beheer en onderhoud cultureel erfgoed vorige boekjaren	€	- 85.000
Bijdrage derden ten behoeve van archeologisch depot hoger dan begroot	€	26.000
In de bijdrage Voorziening noordelijk archeologisch depot is per abuis een bedrag van € 59.663,-- begroot uit onttrekking van programma 0.0. naast de € 85.900,-- die op deze prestatie was begroot.		
Per saldo is totaal € 138.976,-- ten laste gebracht	€	53.000
	€	311.000

Totaal P-8.3 Zorg

Afwerken subsidie vorige boekjaren IVOM; besloten is de oude verplichting in onderlinge afstemming op te heffen	€	-87.000
---	---	---------

Totaal P-9.0 Ruimtelijke ordening

Overschrijding van het budget herziening POP als gevolg van hogere proceskosten	€	- 83.000
Het budget bijdrage gemeenten digitalisering bestemmingsplannen is voor 48% benut	€	74.000
Afwikkeling voorgaande jaren	€	19.000
Overige inkomstoverdrachten betreft een niet gedeclareerd deel van een factuur, alsmede een bijdrage van het Ministerie van VROM inzake pilotproject DURP	€	76.000
De begrote uitgaven voor Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel zijn niet volledig benut; het project is in 2004 afgesloten	€	50.000
	€	136.000

II.6. Mutaties in reserves (€ 6.729.000,-- V)

Ingevolge de invoering van het BBV 2004 zijn alle stortingen en onttrekkingen in reserves niet verantwoord op het programma waarop zij betrekking hebben, maar afzonderlijk op hoofdfunctie 0.

In kolom II.6 op blz. 209 is zichtbaar gemaakt welke voor- of nadelen in de exploitatie van een programma wordt vereffend met specifieke bestemmingsreserves. In totaal is € 6.729.000,-- minder onttrokken aan reserves dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door minder kosten dan begroot op diverse programmaonderdelen. Hierdoor hoefde van de geplande onttrekking van € 11,5 miljoen netto slechts € 4,8 miljoen te worden uitgevoerd. Het verschil tussen de op grond van de programma's te muteren reserves en de realisatie hiervan komt door reserve mutaties voortvloeiende uit de kosten van de organisatie (kosten-verdeelstaat) en een correctie met betrekking tot 2003. In dat jaar bestede kosten aan de vaarverbinding Zuidlaardermeer - Oost-Groningen waren nog niet met de reserve Flexibel beleid verrekend.

III. Onvoorzien

In de begroting was een bedrag ad € 431.000,-- voor onvoorzien opgenomen. Dit bedrag is bedoeld voor het opvangen van verschillen door gedeputeerde staten. In 2004 is het beslag op onvoorzien echter nog volledig door provinciale staten geautoriseerd. Hierna treft u een specificatie aan van de toevoeging en onttrekking aan onvoorzien. In de begroting na wijziging resteert daarna nog € 305.500,--. Een deel van het resultaat 2004 hangt samen met het niet-benutte deel van onvoorzien.

Oorspronkelijke raming	Bij 431.000	Af
5e begrotingswijziging		
Inkomsten nevenfuncties gedeputeerden	5.200	
Exploitatie dienstauto's		3.200
Kosten interprovinciaal overleg		65.220
Kosten Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)		22.000
Terugontvangen salariskosten SNN	158.420	
Advertentiekosten wettelijke regeling waterhuishouding		6.000
Bijdrage in de kosten beverratbestrijding	7.540	
Kosten project Vrijwillige weidevogelbescherming		33.839
Vervallen subsidie NNBT/krediet Promotiemarketing	461	
Dividend Essent	929.344	
Lagere bijdrage Commissariaat voor de Media		71.305
Rente belegd kasgeld	500.000	
Lagere uitkering Provinciefonds	1.785.000	
Netto opbrengst verkoop aandeel VAM	17.915	
Kosten Adviescommissie Personele Aangelegenheden	16.102	
Exploitatiekosten veilige (werk)omgeving provinciehuis		153.000
Vervallen stelpost gevolgen Werkloosheidswet	450.000	
Vervallen stelpost frictiekosten ombuigingen	450.000	
Bijdrage van de risicoreserve BTW-compensatiefonds	800.000	
6e wijziging van de begroting		
Projectbureau Agenda voor de Veenkoloniën	89.000	
	2.719.022	2.844.524
Eindsaldo	305.498	

**balans,
waarderingsgrondslagen
en toelichting**

II.3. BALANS PER 31 DECEMBER 2004

(x € 1.000,--)

	31 december 2003	31 december 2003 na stelselwijziging	31 december 2004
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	437		
Materiële vaste activa	34.230	34.230	34.603
Financiële vaste activa	<u>30.610</u>	<u>31.047</u>	<u>40.190</u>
	65.277	65.277	74.793
Vlottende activav			
Liquide middelen	59.958	6.345	8.430
Vorderingen	6.043	59.656	52.289
Overlopende activa	9.264	9.264	15.589
Voorraden	<u>(460)</u>	<u>(460)</u>	<u>(21)</u>
	74.805	74.805	76.287
Totaal activa	<u>140.082</u>	<u>140.082</u>	<u>151.080</u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene reserves	29.620	29.620	36.205
Bestemmingsreserves	45.798	44.195	38.363
Bestemmingsreserves t.b.v. derden	31.239		
Resultaat	<u>5.547</u>	<u>5.547</u>	<u>12.179</u>
	112.204	79.362	86.747
Voorzieningen			
Voorzieningen t.b.v. derden		18.364	13.665
Voorzieningen		<u>2.899</u>	<u>4.394</u>
	2.899	21.263	18.059
Langlopende schulden	5.015	5.015	4.447
Vlottende passiva			
Vlottende schulden	7.057	7.057	7.047
Overlopende passiva	<u>12.907</u>	<u>27.385</u>	<u>34.780</u>
	19.964	34.442	41.827
Totaal passiva	<u>140.082</u>	<u>140.082</u>	<u>151.080</u>
De som van de gewaarborgde geldleningen bedraagt:			
	34.363	34.363	28.316

II.4. WAARDERINGS- EN RESULTAATBEPALINGSGRONDSLAGEN

Algemeen

De programmaverantwoording is opgesteld met inachtneming van de waarderingsgrondslagen voor de balans en de resultaatbepaling zoals vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Door invoering van het BTW-compensatiefonds zijn alle lasten netto, dus exclusief het betaalde BTW-deel, verantwoord.

Balans

Algemeen

De activa en passiva worden, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa worden opgenomen alle geactiveerde uitgaven die betrekking hebben op kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen, het saldo van agio en disagio en tevens de geactiveerde uitgaven die betrekking hebben op kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De onder deze noemer geactiveerde uitgaven worden gewaardeerd op historische kosten onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen worden bepaald volgens de lineaire methode of volgens het annuïteitenprincipe.

Investing	Afschrijvingstermijn (in jaren)
Provinciale gebouwen	50
Meubilair	10
(Voorzieningen bij) waterwegen	30
(Aanleg van) wegen	20
Immateriële activa	maximaal 5
Hardware (automatisering)	4
Software (automatisering)	4
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	15

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op historische kosten onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

De jaarlijkse afschrijvingen worden bepaald volgens de lineaire methode dan wel volgens het annuïteitenprincipe.

Financiële vaste activa

De deelnemingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde of lagere verkrijgingsprijs. Aandelen waarvan de intrinsieke waarde lager is dan de nominale waarde of verkrijgingsprijs, worden tegen lagere marktwaarde opgenomen. De in het volgende dienstjaar te ontvangen aflossingsbedragen op de verstrekte langlopende leningen worden niet naar de vlottende activa overgebracht. Onder de Financiële vaste activa worden ook opgenomen alle bijdragen in investeringen van derden. De onder deze noemer geactiveerde uitgaven worden gewaardeerd op historische kosten onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen.

De jaarlijkse afschrijvingen worden bepaald volgens de lineaire methode of volgens het annuïteitenprincipe.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Opgenomen geldleningen

De in het volgende dienstjaar te betalen aflossingsbedragen worden niet naar de vlottende passiva overgebracht.

Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen zijn “binnenlijns” vermeld in de balans, tegen het nominale bedrag van de resterende borgstelling.

II.5 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2004

Inleiding

Het verloop van enkele posten gedurende het jaar is weergegeven in een mutatieoverzicht. De bedragen in de overzichten zijn in duizenden euro's.

Door de komst van nieuwe voorschriften is de balans op diverse punten aangepast. Aanpassingen zijn gemaakt, omdat onder de nieuwe voorschriften BBV een andere indeling is voorgeschreven. Zo zijn de immateriële vaste activa, de aankoop van relatienotagebieden, vanaf 2004 gerangschikt onder financiële vaste activa en zijn uitgezette deposito's niet meer gerangschikt onder liquide middelen maar onder vorderingen. Daarnaast zijn de bestemmingsreserves ten behoeve van derden vanaf 2004 gerangschikt onder de post Voorzieningen en behoren daardoor niet meer tot het eigen vermogen. Tevens zijn op advies van de accountant alle aangegane verplichtingen met betrekking tot de reserves en voorzieningen tot en met 2003 alsnog in de balans verwerkt per 31 december 2003.

Materiële vaste activa (€ 34.603,--)

De materiële vaste activa

(x € 1.000,--)	Boekwaarde 1 januari 2004	Investerings	Afschrijving	Bijdragen derden	Boekwaarde 31 december 2004
Bedrijfsgebouwen	6.536	56	514	0	6.078
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25.440	11.746	6.776	3.710	26.700
Vervoermiddelen	28	0	10	0	18
Machines, apparaten en installaties	2.226	388	803	4	1.807
Totaal	34.230	12.190	8.103	3.714	34.603

De boekwaarde van de materiële vaste activa is ten opzichte van 31 december 2003 slechts toegenomen met € 373.000,--. Dat de materiële vaste activa dit jaar beperkt zijn toegenomen, heeft voornamelijk te maken met de extra afschrijvingen op de scheepvaartkanalen en andere oudere investeringen. Conform uitvoering Collegeprogramma zijn deze activa versneld afgeschreven. Omdat van deze investeringen de kapitaallasten niet worden verrekend met achterliggende reserves, worden door deze extra afschrijvingen van in totaal € 5,3 miljoen in de komende jaren begrotingsruimte gecreëerd. De investeringen met betrekking tot grond-, weg- en waterbouwkundige werken hebben betrekking op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. De investeringen die betrekking hebben op de bedrijfsgebouwen, vervoersmiddelen en machines, apparaten en installaties hebben betrekking op investeringen met een economisch nut. De kapitaallasten van investeringen die worden gefinancierd uit het Infrakrediet of Verkeer- en vervoerkrediet worden gedekt door de bestemmingsreserve Infrastructuur en de reserve Investeringsverkeer en vervoer.

Financiële vaste activa (€ 40.190,--)

De financiële vaste activa zijn als volgt te specificeren.

(x € 1.000,--)	31 december 2003	31 december 2004
Deelnemingen	853	853
Hypotheke ambtenaren	25.332	25.891
Overige uitgegeven langlopende leningen	4.425	12.895
Bijdragen in activa in eigendom van derden	437	551
Totaal	31.047	40.190

Deelnemingen

De provincie Drenthe bezit belangen in diverse instellingen. Deze effecten zijn bestemd om duurzaam ten dienste van de eigen bedrijfsuitoefening te staan.

De volgende belangen zijn per 31 december 2004 in het bezit van de provincie Drenthe.

Deelneming (x € 1.000,--)	Waarde 31 december 2004	Volgestort in %	Verwacht dividend 2004	Nominale waarde
Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)	17	100	2	39
Bank Nederlandse Gemeenten	199	25	192	219
Nederlandse Waterschapsbank	4	25	18	4
PME-groep NV (Essent)	633	100	2.806	633
Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)	p.m.	100	p.m.	519
Groningen Airport Eelde NV	p.m.	100	p.m.	1.252
Totaal	853		3.018	

De aandelen van de NOM en Groningen Airport Eelde NV zijn p.m. gepresenteerd, aangezien de waarde van deze aandelen lager is dan de nominale waarde. Op 1 juli 2004 zijn de rijksaandelen van Groningen Airport Eelde NV aan de regionale aandeelhouders overgedragen. De provincie Drenthe kreeg er daardoor 2.300 aandelen bij. In totaal heeft de provincie Drenthe nu 30% van de aandelen in haar bezit, 2.760 stuks met een nominale waarde van € 1.252.000,--. Ten tijde van het opmaken van de jaarrekening 2004 waren van een aantal deelnemingen de definitieve dividenden nog niet bekend. De in dit overzicht opgenomen verwachte dividenden over 2004 zijn dan ontleend aan de begroting over 2004.

Hypotheke ambtenaren

De door de provincie verstrekte geldleningen inzake hypotheke ambtenaren zijn als volgt te specificeren.

(x € 1.000,--)	Stand 1 januari 2004	Verstrekte leningen	Aflossing	Stand 31 december 2004	Rente
Hypotheke ambtenaren*	25.332	4.102	3.543	25.891	1.090
Totaal	25.332	4.102	3.543	25.891	1.090

* De bedragen in deposito van de verstrekte hypotheke zijn niet in mindering gebracht op het uitstaande saldo, maar opgenomen onder overige schulden.

In 2004 is wederom door de lage rentestand een fors aantal hypotheke verstrekt en is van veel hypotheke de rente herzien.

Overige uitgegeven langlopende geldleningen

De door de provincie verstrekte langlopende geldleningen zijn als volgt te specificeren.

(x € 1.000,--)	Stand 1 januari 2004	Verstrekte leningen	Aflossing	Stand 31 december 2004	Rente
NV EDON (achtergesteld)	4.248	-	-	4.248	382
Leningen pc-privéproject	177	77	148	106	-
RTV Drenthe	0	7.140	700	6.440	382
Astron Dwingeloo	0	2.102	0	2.102	182
Totaal	4.425	9.319	848	12.896	946

In 2004 is een lening verstrekt aan RTV Drenthe voor herhuisvesting en aanschaf technische apparatuur en is een lening verstrekt aan Astron voor de voortgang van het LOFAR-project.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn als volgt te specificeren.

(x € 1.000,--)	Boekwaarde 1 januari 2004	Investerings	Afschrijving	Verminderings	Boekwaarde 31 december 2004
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	437	185	71	0	551

Liquide middelen (€ 8.430,--)

Onder de liquide middelen zijn alle tegoeden opgenomen die per direct ter vrije beschikking van de provincie Drenthe staan.

(x € 1.000,--)	1 januari 2004	31 december 2004	Ontwikkeling
Bank Nederlandse Gemeenten	-	-	0
ABN AMRO Bank	4.828	7.267	2.439
Postbank	15	10	-/- 5
ABN AMRO Parkeerrekening	1.500	1.150	-/- 350
Kas	2	3	1
Totaal	6.345	8.430	2.085

Vorderingen (€ 52.289,--)

(x € 1.000,--)	1 januari 2004	31 december 2004	Ontwikkeling
Debiteuren	6.043	3.720	-/- 2.323
Deposito's u/g	53.613	46.660	-/- 6.953
Voorfinanciering grondaankopen	0	1.909	1.909
Totaal	59.656	52.289	7.367

Van het bedrag dat opgenomen is onder debiteuren heeft een bedrag van € 1.312.000,- betrekking op vorderingen op openbare lichamen en de rest heeft betrekking op overige vorderingen. Op de vorderingen op debiteuren is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht van € 1.100.000,--. Van het saldo van de vorderingen op 31 december 2004 resteert per 28 februari 2005 € 1.936.000,--.

Overlopende activa (€ 15.589,--)

(x € 1.000,--)	1 januari 2004	31 december 2004	Ontwikkeling
Nog te ontvangen inkomsten	9.027	13.724	4.697
Nog te declareren bedragen	-/- 5	1.544	1.549
Vooruitbetaalde kosten	242	321	79
	9.264	15.589	4.508

Nog te ontvangen inkomsten

Dit betreft de raming van een aantal nog te ontvangen bedragen, die ten tijde van het opstellen van de jaarrekening nog niet waren afgewikkeld. Hiervan heeft € 6.204.000,-- betrekking op de aangifte van te compenseren BTW en een bedrag van € 3.906.000,-- voor verwachte dividenduitkering Essent 2004.

Nog te declareren bedragen

Dit betreft de nog in rekening te brengen bedragen bij derden, waarbij de afrekening in 2005 wordt gemaakt.

Vooruitbetaalde kosten

Deze post heeft voornamelijk betrekking op vooruitbetaalde subsidies en bijdragen. De belangrijkste posten gaan over bodemsanering.

Vorraden (€ -21,--)

Het betreft het saldo van ontvangen voorschotten voor werkzaamheden aan projecten van derden en de geactiveerde uitgaven ten behoeve van deze projecten. Een gedetailleerd overzicht is opgenomen in de Staat van onderhanden zijnde investeringswerken. In 2004 is voor € 398.000,-- aan winst afgeroomd ten gunste van de algemene middelen.

Eigen vermogen (€ 86.747,--)

Alle aangegane verplichtingen met betrekking tot de reserves zijn in de balans verwerkt. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren toen de reserves op kasbasis werden gepresenteerd. Daarnaast zijn de bestemmingsreserves ten behoeve van derden vanaf 2004 gerangschikt onder de post Voorzieningen en behoren daardoor niet meer tot het eigen vermogen.

(x € 1.000,--)	1 januari 2004	Storting	Uitname	31 december 2004
Algemene reserves	35.167	12.379	11.341	36.205
Bestemmingsreserves	44.195	10.757	16.589	38.363
Resultaat		12.179		12.179
Totaal	79.362	35.315	27.930	86.747

Een gedetailleerd overzicht van alle reserves is opgenomen in de Staat van reserves en voorzieningen.

Voorzieningen (€ 18.059,--)

Alle aangegane verplichtingen met betrekking tot de voorzieningen zijn in de balans verwerkt. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren toen de bestemmingsreserves derden op kasbasis werden gepresenteerd. De mutaties in voorzieningen kunnen als volgt worden weergegeven.

(x € 1.000,--)	1 januari 2004	Storting	Uitname	31 december 2004
Voorzieningen ten behoeve van derden	18.364	5.043	9.742	13.665
Voorzieningen	2.899	1.743	248	4.394
Totaal	21.263	6.786	9.990	18.059

Een gedetailleerd overzicht van alle voorzieningen is opgenomen in de Staat van reserves en voorzieningen.

Langlopende schulden (€ 4.447,--)

De langlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd.

(x € 1.000,--)	1 januari 2004	Opgenomen	Aflossing	31 december 2004	Rente %
Opgenomen leningen					
Bank Nederlandse Gemeenten	2.042	-	340	1.702	5,10
Avero Leven	1.134	-	227	907	6,92
Stichting Nationaal Groenfonds	1.339	-	-	1.339	3,60
Stichting Nationaal Groenfonds	499	-	-	499	3,20
	5.014	-	567	4.447	
Waarborgsommen					
Waarborgsommen	1	-	1	0	
Totaal	5.015	-	568	4.447	

De rentelast over 2004 met betrekking tot de langlopende leningen heeft € 247.000,-- bedragen.

Vlottende schulden (€ 7.047,--)

De vlottende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Overige schulden	5.460
Rekening-courantsaldi	1.587
	7.047

Het openstaande bedrag aan crediteuren, dat onder overige schulden is gerangschikt, is per 31 december 2004 € 5.460.000,--. Van het saldo crediteuren op 31 december 2004 resteert per 28 februari 2005 nog € 213.000,--. De saldi van diverse rekening-courantrekeningen hebben voornamelijk betrekking op Europese of regionale projecten, waarvoor de provincie de administratie voert.

Overlopende passiva (€ 34.780,--)

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Nog te betalen posten	31.691
Verstrekte voorschotten	-/- 35
Diverse overlopende posten	1.983
Diverse kruisposten	-/- 7
Nog af te dragen sociale premies en loonheffing	973
Te verrekenen BTW	175
	34.780

Nog te betalen posten

Onder de Nog te betalen posten is het totaal van de aangegane verplichtingen per 31 december 2004 verantwoord. Dit bedrag is aanzienlijk hoger dan eerdere jaren. Dit komt mede doordat met ingang van 2004 alle verplichtingen, ook die waarvan de lasten door reserves en voorzieningen worden gedekt, worden verantwoord op de balans.

Verstrekte voorschotten

Het betreft voorschotten ten behoeve van de postverzendings, de organisatie die de catering verzorgt en voorschotten aan personeel.

Diverse overlopende posten

Onder deze post zijn vooruit ontvangen inkomsten verantwoord.

Diverse kruisposten

Onder deze post zijn bedragen verantwoord die worden doorberekend naar derden/personeel.

Nog af te dragen sociale premies en loonheffing

De inhoudingen die nog moeten worden afgedragen zijn loonheffing, pensioenpremies, fpu-premies en IP-premies. Dit zijn de ingehouden premies over de maand december 2004.

Te verrekenen BTW

Het betreft hier nog te verrekenen BTW over de maand december 2004.

II.6. INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

In de ontwerpbegroting 2004 zijn incidentele lasten opgenomen. Deze zijn weergegeven in navolgend overzicht. Bij dit overzicht wordt het volgende opgemerkt.

1. Onder incidentele lasten worden in dit geval verstaan de in de jaren 2004, 2005 en 2006 geraamde (netto-)uitgaven.
2. In het overzicht zijn begrepen de incidentele lasten waartoe reeds eerder door de staten is besloten en de incidentele lasten zoals die in de ontwerpbegroting 2004 door het college van gedeputeerde staten zijn voorgesteld.
3. In het overzicht zijn niet meegenomen de eenmalige lasten die worden gedekt door eenmalige baten. Dit kan zowel zijn een eenmalige bijdrage van het Rijk of een eenmalige bijdrage van een reserve of een voorziening.
4. Eenmalige toevoegingen aan reserves wegens het op peil houden van de “bestedingskracht” van deze reserve.

Programma	Prestatienummer	Budgetomschrijving	Budgetnummer	Budgetbedrag	Realisatie	Restant/overschot
Verkeer	3300301	Knelpunten infrastructuur/ecologische hoofdstructuur	423194	500.000,00	311.879,00	188.121,00
Waterhuishouding	3400402	Versterking regiefunctie waterhuishouding	423198	60.000,00	37.098,00	22.902,00
Vergunningverlening						
en handhaving milieubeheer	3500502	Uitvoering Nota energiebeleid	423193	227.000,00	228.194,00	-1.194,00
Vergunningverlening						
en handhaving milieubeheer	3500504	Uitvoering afvalpreventie en energiebesparing provinciehuis	423052	275.289,00	4.975,00	270.314,00
Natuur	3620111	Bijdrage Innatura	440346	6.870,00	10.414,00	-3.544,00
Natuur	3620111	Bijdrage in project Plan tot behoud van de grutto	440368	4.500,00	4.500,00	-
Natuur	3620502	Bijdrage Faunabeheer Drenthe i.o.	440369	44.517,00	45.988,00	-1.471,00
Plattelandsbeleid	3600503	Bijdragen in plattelandsprojecten	440304	750.000,00	817.759,00	-67.759,00
Economie	3710601	Bijdrage Stichting Drentse Bedrijfslokaties	440044	63.500,00	56.602,00	6.898,00
Economie	3710702	Bijdrage Noordelijke Arbeidsmarktschets	440326	8.925,00	7.500,00	1.425,00
Welzijn	3840508	Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk	443042	70.000,00	7.575,00	62.425,00
Sport en Onderwijs	3810105	Bijdrage In GION-onderzoek Drentse monitor	440372	9.075,00	9.075,00	-
Sport en Onderwijs	3820105	Stimulering topamateursportevenementen	443041	23.000,00	23.000,00	-
Sport en Onderwijs	3810109	Instandhouden steunpunt Open Universiteit Emmen	440373	4.500,00	4.500,00	-
Cultuur	3830306	Actieplan cultuurbereik 2001-2004	443027	297.000,00	571.762,00	-274.762,00
Ruimtelijke ordening	3910307	Bijdragen gemeenten digitalisering bestemmingsplannen	440359	36.200,00	67.973,00	-31.773,00
Ruimtelijke ordening	3910401	Bijdrage in Regiovisie Zuid-Drenthe/Noord-Overijssel	440350	45.000,00	6.939,00	38.061,00
Financiering en						
algemene dekkingsmiddelen	2280701	Apparaatskosten in de loop van het jaar ontstaan				
Financiering en algemene		(sanering semi-statische archieven)	23180	255.000,00	-	255.000,00
dekkingsmiddelen	2280101	Apparaatskosten in de loop van het jaar ontstaan	423206	30.000,00	-	30.000,00
		(bedrijfsinterne milieuzorg)				

III. Bijlagen

III.1. Overige gegevens

III.1.1. INVESTERINGEN

In totaal zijn momenteel 110 investeringsprojecten onderhanden. Het merendeel van de projecten wordt uitgevoerd volgens het Meerjarenuitvoeringsprogramma verkeer en vervoer (MUP). De overige projecten hebben betrekking op bijdragen in de aankoop van relatienotagebieden, bedrijfsgebouwen, vervoermiddelen, facilitaire zaken, automatiseringsvoorzieningen en scheepvaartkanalen.

De totale netto-investering op de onderhanden zijnde provinciale investeringsprojecten in 2004 bedraagt € 8.656.572,---.

In deze paragraaf wordt een globale verantwoording gegeven over de beschikbaar gestelde kredieten en de bestede en ontvangen middelen over de afgesloten projecten. Van de 110 onderhanden zijnde projecten, zijn er 32 in financieel en technisch opzicht geheel afgerond. De begrote totale netto-investering van deze af te sluiten projecten is € 5.600.000,--; dit bedrag is overschreden met € 515.000,--. De verschillende na- en voordelen op de investeringskredieten vertalen zich in hogere respectievelijk lagere kapitaallasten, waarbij het voordeel van de lagere kapitaallasten op de afgesloten MUP-projecten ten gunste komt van de reserves Infrastructuur en Investerings verkeer en vervoer en weer gebruikt kan worden voor nieuwe kredieten in deze sector.

De investeringen kunnen als volgt worden gerecapituleerd.

(x € 1.000,--)

	Verstrekte kredieten	Realisatie	Kredietruimte
78 lopende investeringsprojecten			
Uitgaven per 1 januari 2004		29.731	
Investerings 2004		<u>11.640</u>	
Totale uitgaven	62.787	41.371	21.416
Bijdragen derden en reserves 1 januari 2004		13.142	
Ontvangen bijdragen 2004		<u>3.114</u>	
Totale bijdragen	26.072	16.256	9.816
Saldo lopende investeringswerken	36.715	25.115	11.600
De dit jaar afgesloten 32 projecten			
Uitgaven per 1 januari 2004		10.213	
Investerings 2004		<u>731</u>	
Totale uitgaven	10.149	10.944	-/- 795
Bijdragen derden en reserves 1 januari 2004		4.229	
Ontvangen bijdragen 2004		<u>600</u>	
Totale bijdragen	4.549	4.829	280
Saldo afgesloten investeringswerken	5.600	6.115	-/- 515
Totaal generaal	42.315	31.230	11.085

Werken derden

Naast onderhanden zijnde provinciale investeringsprojecten worden er ook investeringsprojecten uitgevoerd voor derden. In totaal bedroegen de bruto-uitgaven voor de werken derden tot en met 2004 € 29.446.000,--. Hiertegenover staan bijdragen van derden voor een bedrag van € 29.865.000,--. Per saldo geven de werken derden een voordeel weer van € 419.000,--. Hiervan is € 398.000,-- afgeroomd ten gunste van de algemene middelen. Het betrof hier projecten die vrijwel geheel zowel technisch als financieel afgerond waren.

III.1.2. PRIORITEITEN

In navolgend overzicht staat de realisatie van de in de begroting genoemde budgetten. De toelichtingen op deze realisaties zijn in de genoemde programma's te vinden.

Nr.	Onderwerp	Budget	Realisatie	Restant/overschot	Overhevelen	Programma
1.	Knelpunten infrastructuur/ ecologische hoofdstructuur	500.000	311.879	188.121	188.121	Verkeer
2.	Informatiedesk standaarden water	6.050	6.349	299		Waterhuishouding
3.	Versterking regiefunctie waterhuishouding	60.000	37.098	22.902	22.902	Waterhuishouding
4.	Bodem- en grondwaterbescherming	200.000	1.978	198.022	34.000	Bodembeleid
5.	Moderniseren natuurinformatie	125.000	87.524	37.476		Landelijk gebied
6.	Uitvoering projecten Plattelandsstructuurfonds	750.000	801.492	51.492		Plattelandsbeleid
7.	Waarderingssubsidie					
	Steenuilenwerkgroep Drenthe	700	700			Natuur
8.	Ophoging bijdrage provinciaal werkgelegenheidsregister	25.210	43.248	18.038		Economie
10a	Culturele gemeente van Drenthe (*)	45.000	45.000			Cultuur
10b	Restauratie en beheer collectie van de Stichting Schone Kunsten rond 1900 (*)	45.000	0	45.000	45.000	Cultuur
11	Beleidsondersteuning en -monitoring, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	15.000	14.442	558		Ruimtelijke ordening
13	Digitalisering bestemmingsplannen (budget inclusief verhoging ten gevolge van Prioriteit)	141.905	67.973	73.932		Ruimtelijke ordening
14	Verhoging budget accountantskosten (budget inclusief verhoging ten gevolge van Prioriteit)	113.304	87.529	25.775		Interne organisatie
15	ICT-beheer (budget inclusief verhoging ten gevolge van Prioriteit)	302.000	284.154	17.846		Interne organisatie
16	Bedrijfsinterne milieuzorg	30.000	9.710	20.290		Interne organisatie
17	Dienstkleding Facilitaire Groep (budget inclusief verhoging ten gevolge van Prioriteit)	26.126	12.271	13.855		Interne Organisatie
18	Sanering semi-statische archieven (budget inclusief verhoging ten gevolge van Prioriteit)	338.151	47.253	290.898	290.898	Interne organisatie
Totaal prioriteiten		2.723.446	-1.858.600	864.846	580.921	

* Waren in de begroting 2004 opgenomen onder Culturele gemeente van Drenthe en zijn later gesplitst.

Toelichting realisatie prioriteiten interne organisatie

14. Verhoging budget accountantskosten

Voor het jaar 2004 bedroeg het budget voor accountantskosten, inclusief de verhoging, totaal € 113.304,--. Dit budget is gebaseerd op de structurele werkzaamheden van de accountant en een aantal incidentele verklaringen. Het aantal incidentele verklaringen is meegevallen. Daarnaast is met ingang van 2004 nadrukkelijk de beleidslijn gehandhaafd dat incidentele verklaringen, waar mogelijk, worden betaald uit die programmakosten waarvoor de incidentele verklaring wordt afgegeven.

Het resultaat van het vorenstaande is dat er op de post Accountantskosten een bedrag overblijft van € 25.775,--.

15. ICT-beheer

Voor het monitoren van de website www.drenthe.info en het beheer van de onderliggende databases van dit portaal is een contract afgesloten. Doordat een aantal toepassingen aangaande ICT-beheer nog in de ontwikkelfase is, wordt dit budget niet volledig aangesproken.

16. Bedrijfsinterne milieuzorg

Het project Bedrijfsinterne milieuzorg loopt nog. Het is een traject dat meerdere jaren beslaat en medio 2005 zal worden afgerond.

17. Dienstkleding Facilitaire Groep

In 2004 is er overeenstemming bereikt met de Belastingdienst inzake de dienstkleding. Alle dienstkleding dient nu volgens de nieuwe voorschriften te worden voorzien van beeldmerken en logo's.

Ook is een start gemaakt met het concept-Algemene dienstkledingreglement. Dit reglement vormt een kapstok, waarmee de verschillende product- en stafgroepen kunnen werken om zo de dienstkleding voor die afdeling aan te schaffen. In 2005 zal dit reglement besproken worden met betrokkenen.

Voor de Facilitaire Groep houdt dit in dat in 2004 nog niet geheel is overgegaan op nieuwe dienstkleding.

18. Sanering semi-statische archieven

Het traject rondom de sanering van het semi-statisch archief verloopt volgens planning. Het betreft hier echter een traject dat over meerdere jaren loopt en eind 2007 zal worden afgerond. Het restant van het budget is voorgedragen voor overheveling.

III.1.3. VOORTGANG COLLEGEPROGRAMMA

In navolgend overzicht staat de realisatie van de punten genoemd in het Collegeprogramma en de uitvoering van het Collegeprogramma voor 2004. In de genoemde programma's zijn de toelichtingen op de realisaties te vinden.

Nr.	Onderwerp	Budget	Realisatie	Restant/overschot	Overhevelen	Programma
1.	Bijdrage flexibel beleid	2.000.000	2.000.000			
2a.	Kosten Actieprogramma ICT	50.000	74.465	24.465		Economie
2b.	Bijdragen in het kader Actieprogramma ICT	1.950.000	654.815	1.295.185	1.270.720	Economie
3a.	Kosten inhuren capaciteit provinciale regierol	25.000	25.000			Waterhuishouding
3b.	Bijdrage project Holmers Halckenbroek	75.000	75.000			Waterhuishouding
3c.	Bijdrage Lappenvoort	100.000	100.000			Waterhuishouding
4.	Bijdragen in revitalisering bedrijventerreinen/parkmanagement	200.000		200.000	200.000	Economie
5.	Bijdragen in sanering gasfabrieksterreinen	500.000		500.000	500.000	Bodembeleid
6.	Bijdragen in verplaatsing agrarische bedrijven/EHS	1.000.000	1.000.000			Bodembeleid
7.	Bijdragen in projecten uit de Agenda voor de Veenkoloniën	250.000	50.000	200.000	200.000	Plattelandsbeleid
8a.	Tunnel Scharreveld	700.000	150.217	549.783	549.783	Verkeer
8b.	Stimulering Corridorpijot	600.000	600.000			Verkeer
8c.	Reconstructie N854 Verlengde Hoogeteense Vaart N37	700.000	7.885	692.115	692.115	Verkeer
9.	Bijdragen in het kader van provinciale Agenda onderwijs en kennisinfrastructuur	500.000	162.389	337.611	337.611	Economie
10a.	LED-project	100.000	878	99.122	99.122	Milieu algemeen
10b.	Energy Valley	45.000	45.000			Milieu algemeen
10c.	Klimaatconferentie	45.000		45.000	45.000	Milieu algemeen
10d.	Uitvoeringsprogramma biomassa	60.000		60.000	60.000	Milieu algemeen
10e.	Projecten warmte-/koudeopslag	25.000	9.860	15.140	15.140	Milieu algemeen
11a.	Bijdrage bibliotheekvernieuwing	100.000	100.000			Welzijn
11b.	Bijdragen in totstandkoming multifunctionele dienstencentra	450.000	507	449.493	449.493	Zorg
11c.	Bijdragen in het kader van provinciale Agenda onderwijs en kennisinfrastructuur	300.000	104.000	196.000	196.000	Onderwijs en sport
12a.	ICT-voorzieningen Productgroep Handhaving (apparaatskosten in loop van het jaar)	50.000	5.660	44.340	44.340	Interne organisatie
12b.	Bijdrage oefencentrum RBD	50.000	-	50.000	50.000	Openbare orde en veiligheid
11d.	Drents Museum	150.000	p.m. (2005)			
Totaal voortgang Collegeprogramma		10.025.000	5.165.676	4.709.324	4.709.324	

Toelichting realisatie uitvoering Collegeprogramma

12a. ICT-voorzieningen Productgroep Handhaving

Aanschaf van digitale (hardware)middelen voor de Productgroep Handhaving heeft nog niet plaatsgevonden. Deze kosten zullen in de loop van 2005 worden gemaakt. Het restant van het budget, namelijk € 44.340,--, is voor overheveling naar 2005 aangeboden.

III.1.4. STAND EN VERLOOP VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

	Gecorrigeerd saldo	Vermeerderingen	Verminderen	Saldo
1. Algemene reserves	1-jan-2004			31-dec-2004
1.01. Saldireserve	12.353.317	1.992.394	8.305.366	6.040.345
1.02. Reserve voor algemene doeleinden	13.628.138	272.563	0	13.900.701
1.03. Reserve Flexibel beleid	9.184.719	3.815.121	3.035.789	9.964.051
1.04. Egalisatiereserve uitvoering Collegeprogramma	<u>0</u>	<u>6.300.000</u>	<u>0</u>	<u>6.300.000</u>
	35.166.174	12.380.078	11.341.155	36.205.097
2. Bestemmingsreserves				
2.01. Reserve Infrastructuur	11.688.889	1.017.916	12.144.536	562.269
2.02. Reserve Investeren in verkeer en vervoer	6.839.047	3.954.522	35.542	10.758.027
2.03. Reserve Wegenbeheer	24	-24	0	0
2.04. Reserve Beheer vaarweg Meppel-De Punt	5.606.213	826.508	0	6.432.721
2.05. Reserve Beheer vaarwegen Zuidoost-Drenthe	5.781.973	0	641.519	5.140.454
2.06. Reserve Exploitatie provinciale zandwinplaatsen	194.670	0	91.149	103.521
2.07. Reserve Grondwaterheffing	247.200	339.501	343.541	243.160
2.08. Reserve Uitoefenen bestuursdwang	69.886	250.263	0	320.149
2.09. Reserve Nationaal Milieubeleidsplan	654.894	104.406	0	759.299
2.10. Reserve Monitoring voormalige stortplaatsen	0	871.439	0	871.439
2.11. Reserve Voorfinanciering bodemsanering	668.287	0	668.287	0
2.12. Reserve Vrijwillige bodemsaneringen	17.727	0	7.373	10.354
2.13. Reserve Ontgrondingenheffing	62.015	19.924	11.345	70.594
2.14. Reserve Plattelandsstructuur	211.914	0	51.492	160.422
2.15. Reserve Uitvoering tweede fase Relatienota en natuurontwikkelingsbeleid	949.285	0	15.076	934.209
2.16. Reservering uitvoering SOL Drenthe	248.334	0	9.010	239.324
2.17. Reserve Aankoop natuurterreinen	409.214	249.955	0	659.169
2.18. Reserve Versterking economische structuur	632.716	448.353	-232.454	1.313.523
2.19. Reserve Witte plekken	-72.328	87.126	9.792	5.006
2.20. Reserve Drentse IPR-middelen (oud)	277.707	51.476	0	329.183
2.21. Reserve Werkgelegenheid	448.353	0	448.353	0
2.22. Reserve Regionale ontwikkeling Oostermoer-gemeenten	39.664	0	39.664	0
2.24. Reserve Festivals	142.681	0	142.681	0
2.25. Reserve Bejaardenoorden	257.818	0	0	257.818
2.26. Reserve Kosten flankerend beleid	987.715	0	55.409	932.306
2.27. Reserve Organisatieontwikkeling	22.001	0	16.748	5.252
2.29. Reserve Grote projecten	956.305	0	341.328	614.977
2.30. Risicoreserve BTW-compensatiefonds	6.598.627	0	800.000	5.798.627
2.31. Reserve Stimulering gebiedsgericht beleid	0	2.067.999	948.744	1.119.254
2.32. Reserve Wachtgelden sociaal-cultureel werk	254.268	18.171	0	272.439
2.33. Reserve Friciekosten ombuigingen	<u>0</u>	<u>450.000</u>	<u>0</u>	<u>450.000</u>
	44.195.099	10.757.534	16.589.137	38.363.496

	Gecorrigeerd saldo	Vermeerderingen	Verminderingsen	Saldo
3. Voorzieningen				
3.01. Voorziening Spaarregeling compensatieverlof	904.070	160.046	0	1.064.115
3.03. Voorziening groot onderhoud provinciehuis	506.854	351.930	55.992	802.792
3.04. Voorziening bijdrage in Emslandlinie (A31)	293.363	0	163.641	129.722
3.05. Voorziening kapitaallasten kunstwerken	1.109.400	1.109.400	0	2.218.800
3.07. Voorziening groot onderhoud Museum	<u>85.771</u>	<u>121.899</u>	<u>28.986</u>	<u>178.683</u>
	2.899.458	1.743.275	248.620	4.394.113
4. Voorzieningen (middelen van derden)				
4.01. Voorziening spaarhypotheke	1.250.193	166.967	14.664	1.402.496
4.02. Voorziening voorwaardenscheppend beleid	68.072	0	0	68.072
4.03. Voorziening jeugdhulpverlening	968.772	21.313	30.388	959.697
4.04. Voorziening bodemsaneringen	2.602.304	6.000	2.102.781	505.523
4.05. Voorziening grondkosten VINEX-locaties	817.251	231.081	0	1.048.332
4.06. Voorziening stads- en dorpsvernieuwing	4.646.673	102.227	4.748.900	0
4.07. Voorziening stedelijke vernieuwing	1.915.804	71.612	490.257	1.497.160
4.08. Voorziening GDU openbaar vervoer	3.120.241	2.711.221	0	5.831.462
4.09. Voorziening GDU verkeers- en vervoersprojecten	-1.185.122	1.682.311	0	497.189
4.10. Voorziening stimulering gebiedsgericht beleid	2.067.999	0	2.067.999	0
4.11. Voorziening saneringsmaatregelen industrielaan	1.636.656	0	60.696	1.575.961
4.13. Voorziening beeldende kunst	75.782	0	65.143	10.640
4.14. Voorziening noordelijk archeologisch depot	379.104	0	138.976	240.127
4.15. Voorziening Interimregeling Duurzaam Veilig	<u>0</u>	<u>49.855</u>	<u>21.618</u>	<u>28.237</u>
	18.363.728	5.042.587	9.741.420	13.664.895
	100.624.459	29.923.473	37.920.332	92.627.601

III.1.5. OVERZICHT PERSONEELSSTERKTE (fte)

Organisatie-eenheid/afdeling (zoals opgenomen in de kostenverdeelstaat)	Sterkte bij de begroting van 2004	Sterkte ultimo 2004 (werkelijk)
Hulpkostenplaatsen		
Concerndirectie	2,00	2,00
Facilitaire Groep	51,70	49,15
Stafgroep Kabinet	10,60	10,88
Stafgroep Financiën en Control	19,80	20,16
Stafgroep Personeel en Organisatie	16,90	16,88
Stafgroep Automatisering	20,50	18,83
Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken	23,90	21,83
Stafgroep Communicatie	12,50	12,43
Statengriffie	3,00	5,64
Onderzoeksbureau	4,10	4,41
Programma Land		1,00
Programma Stad		1,00
Totaal hulpkostenplaatsen	165,00	164,20
Hoofdkostenplaatsen		
Productgroep Economie	25,90	27,89
Productgroep Verkeer en Vervoer	29,20	28,16
Productgroep Cultuur en Welzijn	32,70	34,53
Productgroep Wegen en Kanalen - beheerafdeling	60,00	55,83
Productgroep Wegen en Kanalen - bouwafdeling (voorheen Civiele Techniek)	39,20	37,50
Productgroep Landelijk Gebied	36,70	32,55
Productgroep Ruimte en Water	52,90	46,59
Productgroep Bodem	37,20	33,51
Productgroep Milieubeheer	44,10	30,28
Productgroep Handhaving		23,37
Kompas	2,40	3,85
Starters	6,00	0,00
Totaal hoofdkostenplaatsen	366,30	354,07
Totaal organisatieschema	531,30	518,27
Overig personeel		
Provinciale staten	51,00	51,00
Gedeputeerde staten	5,00	5,00
Oud-leden gedeputeerde staten/provinciale staten	17,00	30,00
Commissaris van de Koningin	1,00	1,00
55+-regeling	15,30	13,04
SNN/NHI/ SEAN	0,40	0,44
Personeel niet in functieboek	21,10	5,34
Totaal overig	110,80	105,83
Totaal generaal	642,10	624,10
Stichting "Het Drentse Landschap"	12,10	11,07

III.1.6. ARBEIDSKOSTENGERELATEERDE VERPLICHTINGEN

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat de arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume een onderdeel van de uiteenzetting over de financiële positie in de jaarrekening zijn. Wij beschrijven het verloop van deze verplichtingen ten opzichte van de begroting.

Premie Interprovinciale ziektekostenregeling (IZR)

Voor (gedeeltelijk) gepensioneerde werknemers hadden wij in de begroting 2004 een bedrag van € 442.000,-- opgenomen voor het werkgeversaandeel in de premie IZR. De daadwerkelijke lasten zijn € 386.000,-- geweest. Op basis van de werkelijke lasten van 2004 met de uitgangspunten van de begroting 2005 kan de contante waarde berekend worden. Bij een jaarlijkse stijging van 5%, waarbij de verplichtingen tegen 3% verdisconteerd worden, is de contante waarde van deze verplichting per januari 2005 € 5,4 miljoen. Hierbij is uitgegaan van een gemiddelde leeftijd van deze werknemers van ± 62 jaar en dat gedurende ongeveer 12 jaar de verplichting tot afdracht van IZR-premie zal blijven bestaan.

Vakantiegeld

In de maand mei wordt het vakantiegeld over de afgelopen 12 maanden betaald. Aan het eind van het jaar ontstaat er daardoor een verplichting van 7 maanden vakantiegeld. Het bedrag van de verplichting per 31 december 2004 bedraagt € 1,8 miljoen.

Pensioenen/wachtgelden

Er zijn per eind december nog 16 pensioenontvangende ex-leden van gedeputeerde staten. Daarnaast is er een aantal ex-gedeputeerden en ook voormalige leden van provinciale staten die wachtgeld ontvangen of wachtgeld mochten ontvangen, maar in 2004 een (tijdelijk) inkomen hadden. In de begroting 2004 was hiervoor ruim € 513.000,-- opgenomen. In 2004 zijn de lasten voor pensioenen en wachtgelden ruim € 567.000,-- geweest.

III.1.7 Portefeuilleverdeling GS-leden

A.L. ter Beek

Commissaris van de Koningin

- algemene coördinatie en externe betrekkingen
- communicatie
- burgemeestersaangelegenheden
- algemeen toezicht -gemeenten
- openbare orde en veiligheid
- algemene aangelegenheden Provinciewet en Gemeentewet
- algemene juridische -aangelegenheden
- kieswet
- ombudsfunctie

S. B. Swierstra (VVD)

- waarnemend Commissaris van de Koningin
- verkeer en vervoer
- openbaar vervoer
- wegen en kanalen
- financiën
- regiovisie Groningen-Assen
- Europa en internationale betrekkingen
- aangelegenheden Inter-provinciaal Overleg (IPO)
- dagelijks bestuur Samenwerkingsverband Noord-Nederland

A. Edelenbosch (PvdA)

- natuur en landschap
- plattelandsontwikkeling
- gebiedenbeleid
- landbouw
- landinrichting
- ontgroningen
- natuur- en milieueducatie
- Veenkoloniën

J.H. Schaap (PvdA)

- economische zaken
- arbeidsmarkt
- recreatie en toerisme
- cultuur
- bestuurlijke zaken
- toezicht gemeentefinanciën
- handhaving
- dagelijks bestuur Samenwerkingsverband Noord-Nederland

A. Haarsma (PvdA)

- ruimtelijke ordening
- volkshuisvesting
- zorg
- welzijn
- sport
- onderwijs
- emancipatie
- ontwikkelingssamenwerking

T. Klip-Martin (VVD)

- milieu
- bodembescherming en bodemsanering
- energie
- waterhuishouding
- waterschappen
- duurzaamheidsontwikkeling
- bedrijfsgebonden milieu-taken
- facilitaire zaken
- personeel en organisatie

III.1.8. Zetelverdeling provinciale staten

Politieke partij	Zetels 2003	Zetels 1999	Zetels 1995
PvdA	19	15	14
VVD	9	11	13
CDA	12	10	11
GroenLinks	4	5	2
D66	2	3	5
ChristenUnie	2	3	2
OPD	1	2	2
Ouderenpartij	1	1	2
OSD	1	1	-

III.1.9. Afkortingenwijzer

Arbo	arbeidsomstandigheden
AVI	afvalverbrandingsinstallatie
Bahco	Bargermeer herstructureren collectief ondernemen
BER	Beleids-effectrapportage
Bever	beleidsvernieuwing bodemsanering
BIP	Beheers- en Inrichtingsplan
BRZO	Besluit risico zware ongevallen
BSB	Bodemsanering in bedrijf zijnde Bedrijfsterreinen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAP	Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
CvdK	Commissaris van de Koningin
CWZ	cultuur, welzijn en zorg
DBL	Stichting Drentse Bedrijfslokalities
DLG	Dienst Landelijk Gebied
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkeling
EHS	ecologische hoofdstructuur
ESF	Europees sociaal fonds
EU	Europese Unie
EURAL	Europese afvalstoffenlijst
EZ	Economische Zaken, Ministerie van
GAE	Groningen Airport Eelde
GDU	gebundelde doeluitkering
Globis	Geografisch landelijk overheidsbodeminformatiesysteem
GS	college van gedeputeerde staten
HDL	Stichting "Het Drenthe Landschap"
ICES	Interdepartementale Commissie Economische Structuurversterking
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IPO	Interprovinciaal Overleg
Ipsc	Interprovinciale Statencommissie
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVN	Vereniging voor Natuur en Milieueducatie
K&C	Kunst&Cultuur Drenthe
KITS	Subsidieregeling kwaliteitsinvesteringen in de toeristische sector 2000
LAP	Landelijk afvalbeheerplan
LEADER	Liaison entre Actions de Développement de l' Economie Rurale
LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen
LNv	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

LOFAR	Low Frequency Array
LvD	Leren voor Duurzaamheid
m.e.r.	Milieueffectrapportage
MFD	Milieufederatie Drenthe
MKB	midden- en kleinbedrijf
MTR	Mid-term-review
MUP	Meerjareuitvoeringsprogramma verkeer en verkeer
MZB	Magneetzwefbaan
NHI	Nationaal Hunebedden Informatiecentrum
NHI	Nieuwe Hanze Interregio
NIOF	Noordelijke Innovatie Ondersteunings Faciliteit
NLTO	Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie
NM	Vereniging Natuurmonumenten
NME	natuur- en milieueducatie
NMP	Nationaal Milieubeleidsplan
NVD	netwerk veilig Drenthe
O&O	opleidings- en ontwikkelingsfondsen
OCenW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
PBc	Provinciale Blibliotheekcentrale
PKB	planologische kernbeslissing
PMV	Provinciale milieuverordening
POP	Plattelands ontwikkelingsplan
POP	Provinciaal omgevingsplan
PS	provinciale staten
PvA	plan van aanpak
PVE	Programma van eisen
RPC	Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing
RPCP	Regionaal Patiënten Consumenten Platform
SEB	saneringen in eigen beheer
SGB	Subsidieregeling gebiedsgericht beleid
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland
SOL	Subsidieverordening onderhoud landschapselementen Drenthe
SRKL	Structuurschema voor de kleine luchthavens
STOV	stadsgewestelijk openbaar vervoer
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TRD	Toeristisch Recreatief Drenthe
TSV	Tijdelijke stimuleringsregeling vrijwilligers
UILNN	Uitvoeringsprogramma innovatie landbouw Noord-Nederland
V&W	Verkeer en Waterstaat
VDG	Vereniging van Drentse Gemeenten
VNG	Vereniging van Nederlands Gemeenten
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wm	Wet milieubeheer
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening

III.2. Accountantsverklaring

Ernst & Young Accountants

ACCOUNTANTSVERKLARING

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2004 van de provincie Drenthe gecontroleerd. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe. De Gedeputeerde Staten zijn tevens verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving. Het is onze verantwoordelijkheid de controle als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Provinciewet uit te voeren en een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Bij onze controle hebben wij nagegaan dat:
de jaarrekening zowel de baten en de lasten over 2004 als de activa en passiva per 31 december 2004 getrouw weergeeft en
het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is en
de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Wij hebben geen controle kunnen uitvoeren teneinde vast te stellen dat de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten alsmede de balansmutaties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder provinciale verordeningen, omdat hiertoe een door de Provinciale Staten vastgesteld toetsbaar normenkader niet beschikbaar was. Er heeft dus geen rechtmatigheidsonderzoek plaatsgevonden.

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en in overeenstemming met het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten. Volgens de in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en toelichtingen in de jaarrekening.

Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bevoegd gezag van de provincie daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten. Deze goedkeuringstolerantie is door Provinciale Staten bij statenbesluit van 15 december 2004 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Getrouwheidsonderzoek

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening van de provincie Drenthe zowel de baten en de lasten over 2004 als de activa en passiva per 31 december 2004 getrouw weergeeft in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Rechtmatigheidsonderzoek

Geen rechtmatigheidsonderzoek heeft plaatsgevonden vanwege het ontbreken van een door de Provinciale Staten vastgesteld toetsbaar normenkader. Zie het gestelde in de paragraaf Werkzaamheden.

Assen, 12 april 2005

Ernst & Young Accountants

III.3. BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Het resultaat over 2004 na mutatie van de bestemde reserves bedraagt € 12.179.000,--.

In 2004 zijn activiteiten gestart en budgetten toegekend voor projecten die binnen deze collegeperiode moeten zijn afgerond. De activiteiten van deze projecten lopen ook door, waarvan enkele tot 2007. Er is reeds voor in totaal € 7.456.000,-- in de budgetten 2004 rekening gehouden met uitgaven voor activiteiten die in de resterende collegeperiode zullen worden uitgevoerd. Resteert het voordeel op afgeronde activiteiten, dit bedraagt dus € 4.723.000,--. Dit resultaat is een gevolg van de hogere verwachte uitkering Essent en andere dividenduitkeringen (€ 1.819.000,--), hogere opbrengst motorrijtuigenbelasting en provinciefondsuitkering (1.773.000,--), lagere lasten afvalpreventie (€ 534.000,--) en lagere rentetoevoeging aan reserves en voorzieningen (€ 514.000,--).

Wij stellen u voor:

- een bedrag ad € 7.456.000,-- opnieuw ter beschikking te stellen als budget in 2005 voor het voltooien van projecten waarvoor het in 2004 beschikbare budget niet of gedeeltelijk is aangewend
- een bedrag ad € 483.000,-- te bestemmen ter dekking van de toegezegde bijdrage Tsunami
- het restant ad € 4.240.000,-- te storten in de saldireserve in afwachting van nadere bestemming